

ANNEX III:

Gestió

- 1. Pla de desenvolupament local sostenible de Vall Ferrera**
- 2. Memòria Parc Natural de l'Alt Pirineu (PNAP)**
- 3. Pla d'ordenació de la circulació rodada al PNAP**
- 4. Ordre d'ajuts MAH/126/2006**

Pla de Desenvolupament Local Sostenible

Vall Ferrera

Butlletí 1

JUNY 2006

L'origen del Pla de Desenvolupament Local Sostenible

El **Parc Natural de l'Alt Pirineu (PNAP)** es va crear mitjançant el Decret 194/2003, d'1 d'agost. A l'àmbit específic de la Vall Ferrera el decret va establir el compromís de la redacció d'un **Pla de Desenvolupament Local Sostenible (PDLS)**, que constituís l'element articulador de les polítiques i iniciatives de desenvolupament de la Vall. La redacció d'aquest Pla específic per a la Vall Ferrera respon al tracte preferent que ha de tenir aquesta Vall degut a l'important percentatge del municipi inclòs al Parc.

Aquest Pla pretén facilitar l'assoliment dels dos principals objectius del Parc:

a) La protecció dels valors geològics, biològics, ecològics, paisatgístics i culturals inclosos en el seu àmbit.

b) L'establiment d'un règim d'ordenació i de gestió adreçat al desenvolupament sostenible, que faci compatible la protecció dels valors esmentats amb

l'aprofitament ordenat dels seus recursos i l'activitat dels seus habitants.

Objectius del Pla de Desenvolupament

L'objectiu bàsic del **Pla de Desenvolupament Local Sostenible** és **millorar la qualitat de vida i fomentar el progrés socioeconòmic** dels veïns de la Vall, aprofitant i **valoritzant** els **recursos locals**, com són el **patrimoni natural i cultural**.

El Pla recollirà els principals **objectius de desenvolupament local** i definirà tot

un conjunt de **projectes** a dur a terme durant els propers anys en els diferents àmbits d'intervenció, com la millora o implantació de nous serveis, la construcció d'equipaments o infraestructures, o bé les actuacions de suport a les activitats econòmiques existents o la creació de noves.

El Pla haurà de constituir un element de referència per a les **inversions** a realitzar per part dels **diferents departaments de la Generalitat**. Alhora el Pla pretén establir un marc d'**actuació** coordinada de les diferents **administracions locals** (ajuntament, EMD's, Consell Comarcal), **empreses** i **veïns** orientat al desenvolupament socioeconòmic de la Vall.

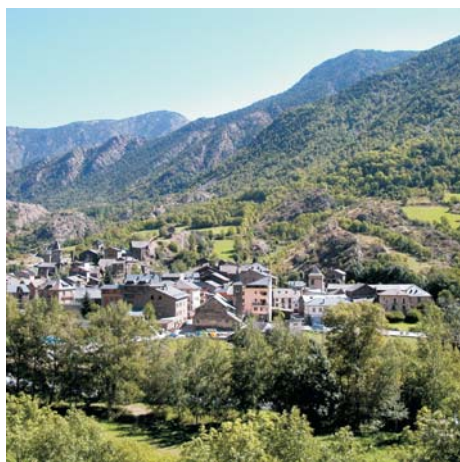

Procés d'elaboració del Pla

El Pla es durà a terme al llarg de 9 mesos compresos entre abril i desembre del 2006, i inclourà treballs tècnics, participació de les administracions, i participació de les entitats i veïns de

la Vall. Les principals fases de treball seran:

1. Recollida d'informació i dades
2. Entrevistes i sessions de participació
3. Elaboració de diagnosi i proposta d'objectius d'actuació del Pla
4. Jornada de debat
5. Proposta de projectes
6. Aprovació del Pla
7. Definició d'instruments d'implantació i seguiment del Pla

Participa en el Pla!

El procés inclou diverses activitats de participació de les entitats, agents econòmics i veïns de la Vall, per tal que el Pla pugui ajustar-se al màxim a les necessitats expressades pels que hi viuen i coneixen millor el territori. El Pla de Participació i comunicació inclourà entre d'altres les següents activitats:

- Entrevistes amb entitats, agents econòmics i veïns
- Organització de tallers de participació per nuclis de població
- Jornada de debat, consens i priorització del Pla
- Foment d'acords de col·laboració públic-privat i amb agents socials locals
- Difusió periòdica de les activitats i resultats a través del butlletí i la pàgina web

Agenda d'activitats

En el marc de l'elaboració del **Pla de Desenvolupament Local Sostenible de la Vall Ferrera**, es convoquen les següents sessions de participació obertes al conjunt dels veïns interessats, per tal de recollir l'opinió sobre la situació actual i les necessitats d'actuació en els sectors proposats:

TALLERS DE PARTICIPACIÓ

Àreu

dissabte 8 de juliol
Hora: a les 19 h
Lloc: Casa de la Vila

Alins

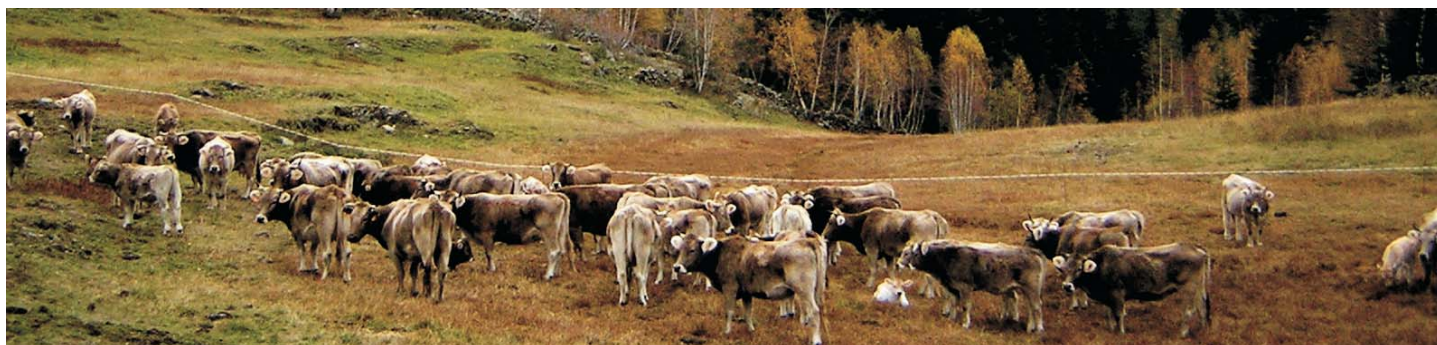
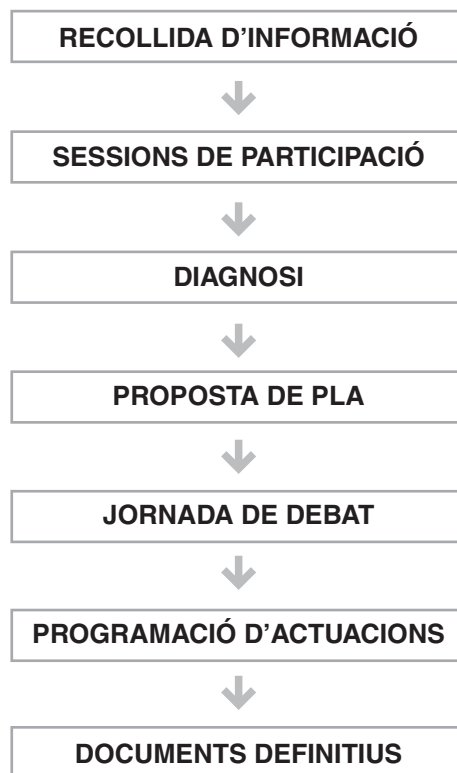
dilluns 10 de juliol
Hora: a les 20 h
Lloc: Ajuntament d'Alins

Araós - Ainet de Besan

dimarts 11 de juliol
Hora: a les 20 h
Lloc: Casa de la Vila

El procés d'elaboració del Pla de Desenvolupament Local de la Vall Ferrera

Respecte als punts forts del sector, es destacà la **gran qualitat ambiental i paisatgística de la Vall i la seva capacitat d'atraure el turisme potenciada ara amb la presència del Parc**. D'altra banda també es va considerar que l'oferta d'allotjament turístic és adequada a la demanda, tant qualitativament com quantitativa. S'assenyalà també la importància del Museu de la Fusta, el patrimoni cultural i arquitectònic dels pobles, el turisme de pesca i caça, i la ruta de Tor a Andorra entre d'altres.

Finalment i en relació a les oportunitats, els assistents als tallers van fer palesa la seva actitud positiva vers el futur amb 25 aportacions diferents. Les aportacions més unànimes van ser les referents a potenciar la **creació o millora de serveis i equipaments turístics** amb actuacions com ara la construcció d'un Museu de la Farga, la creació del parc de fauna de Virós, l'ampliació de les activitats de l'Estació de Virós i el Refugi de Gall Fer, la millora de la pista actual d'Alins a Andorra passant per Tor o la creació d'un centre d'informació del PNAP a la Vall Ferrera.

Altres aportacions destacables van fer referència a la **diversificació i desestacionalització** de l'activitat aprofitant els recursos existents; la **complementarietat turisme-ramaderia**; la millora dels camins, els boscos i els prats; una major promoció i creació de marca de la destinació Vall Ferrera; i la creació d'una associació turística de la Vall Ferrera.

Agenda d'activitats:

JORNADA DE DEBAT DEL PLA DE DESENVOLUPAMENT LOCAL SOSTENIBLE DE LA VALL FERRERA

El proper **dissabte 11 de novembre**, està prevista la celebració de la jornada de debat sobre el Pla de Desenvolupament Local Sostenible de la Vall Ferrera. La jornada s'adreça a la totalitat de veïns de la Vall i té com a objectius

presentar els resultats de la diagnosi elaborada sobre la situació del municipi, exposar experiències reeixides de desenvolupament en territoris de muntanya similars a la Vall Ferrera, i sobretot identificar i prioritzar per part de tots els participants les actuacions i projectes a dur a terme per millorar la qualitat de vida i el desenvolupament econòmic de la vall.

L'estat del procés d'elaboració del Pla

Durant els darrers tres mesos s'han pogut realitzar la totalitat d'entrevistes i tallers de participació de diagnosi previstes, i l'equip redactor ha elaborat a partir d'això un document de diagnosi inicial de l'estat de la Vall i una primera formulació d'objectius generals d'actuació. Les tasques previstes per als propers tres mesos són la celebració de la jornada de debat per a identificar els principals projectes a integrar dins del Pla, i posteriorment la descripció tècnica i detallada del Pla per part de l'equip redactor.

Programa de la jornada

11 de novembre, 2006

9.30 Presentació de la sessió

9.40 Exposició d'experiències i bones pràctiques

Cooperativa Tros de Sort
Associació Turisme Garrotxa
Parc Natural Alps Marítims (Itàlia)

10.50 Exposició del projecte de dinamització i ordenació del bosc de Virós

PNAP i Yeti Emotions

11.20 Cafè

11.40 Exposició i debat sobre la diagnosi de la Vall

- Factors econòmics
- Factors socials
- Aspectes territorials
- Recursos naturals i serveis ambientals

13.40 Exposició de la dinàmica de la tarda

16.00 Taller de debat sobre propostes d'acció

- Exposició dels principals objectius i àmbits d'actuació
- Dinàmica de grups-subgrups per definir actuacions i projectes
- Posada en comú i prioritització

19.00 Cloenda

Lloc: Ajuntament d'Alins

Pla de Desenvolupament Local Sostenible Vall Ferrera

Butlletí 2

OCTUBRE 2006

Els veïns de la Vall participen de forma molt ampla i activa en el procés d'elaboració del Pla

Durant el mes de juliol d'enguany es van dur a terme tres tallers de participació en els diferents nuclis principals de la Vall (Àreu, Alins i Ainet-Araós) amb una assistència global de **més de 80 persones**.

Aquests tallers van servir perquè els veïns poguessin expressar les seves **opinions sobre la situació de la Vall Ferrera i les seves perspectives de futur**. Cada sessió va tenir una durada de més de 3 hores durant les quals els participants van poder reflexionar i debatre, primer en grups, i després en plenari, sobre la situació del **sector turisme i serveis, la ramaderia i el sector primari**, i en general sobre els **serveis i infraestructures** del municipi. Posteriorment la totalitat de participants van poder prioritzar aquells aspectes positius i negatius identificats que consideraven més importants.

Les idees aportades pels veïns es van classificar segons fossin **Debilitats, Amenaces, Fortaleses o Oportunitats** del municipi, per tal de poder identificar els aspectes positius i els negatius; i alhora també els aspectes propis i interns de la Vall, i aquells que depenen

de l'exterior. En total es van poder identificar fins a **176 idees diferents** entre els aspectes relacionats amb el sector primari (53), el sector turisme i serveis (64), i les infraestructures i serveis (59).

Tot aquest conjunt d'idees, que s'exposen a continuació en aquest butlletí, han estat incorporades per l'equip redactor del Pla dins de la diagnosi realitzada i seran considerades en la definició i prioritització dels objectius i actuacions del Pla. El Pla de Desenvolupament Local Sostenible de la Vall Ferrera té com a objectiu general **millorar la qualitat de vida i fomentar el progrés socioeconòmic dels veïns de la Vall, aprofitant i valoritzant els recursos locals, com ara el patrimoni natural i cultural**.

Entrevistats més de 40 representants d'administracions i entitats i de sectors econòmics locals

De forma complementària als tallers de participació amb el conjunt de veïns, l'equip redactor del Pla ha realitzat més de 40 entrevistes a diferents representants de l'administració, entitats o sectors econòmics rellevants de la Vall. Aquestes entrevistes han servit per aprofundir en les perspectives que sobre la situació i necessitats de la Vall tenen els diversos sectors econòmics. Alhora, ha permès recopilar la informació i coneixement dels experts i tècnics sobre diversos aspectes del territori. Com en el cas dels resultats dels tallers, l'equip redactor ha integrat en l'elaboració de la diagnosi la informació obtinguda d'aquestes entrevistes, i serà considerada en la formulació dels objectius i projectes del Pla.

La percepció dels veïns del municipi sobre l'estat de la Vall Ferrera

A continuació es fa una síntesi dels resultats dels tallers de participació, remarcant els aspectes més prioritzats i citats entre el conjunt de sessions en relació als tres àmbits considerats.

Les infraestructures, els equipaments i els serveis

En aquest primer àmbit, un gran nombre d'assistents va identificar com a problemàtica prioritària la **insuficiència del servei sanitari a la vall**, fent especial èmfasi en la manca d'un servei sanitari continu de 24 hores a Llavorsí, la manca d'un hospital de petites dimensions amb especialitats a Sort, l'escassa freqüència de visita del metge, la precarietat dels consultoris a la Vall i la manca de transport sanitari. Juntament amb els aspectes sanitaris també va destacar l'observació recurrent pel que fa a la **manca i deficiència d'un bon servei de telecomunicacions** (Internet, telefonia mòbil, TV, ràdio). Finalment, altres observacions destacables va ser la **manca d'un servei de llevaneu a l'interior dels pobles**, l'escàs **manteniment de camins, pistes, i boscos**, la manca d'**habitatge de protecció oficial** i la manca d'**especialitats en l'oferta d'ensenyament secundari a Sort**.

La principal **amença** general que es percep és el **despoblament de la Vall** i la conseqüent desaparició dels pobles per una manca de **serveis a la Vall** i d'una política més activa d'**inversions i equipaments** per part de l'administració. En aquesta mateixa línia es percep de forma específica l'**amença d'una pèrdua de competitivitat** respecte a altres indrets del Pirineu i la **manca de creació de llocs de treball**.

Les principals amenaces que es perceben són la **pressió del sector immobiliari** i les segones residències, la **pèrdua de l'estil arquitectònic** de la Vall, i el fet que la carretera de Tor a Andorra es converteixi en una **carretera internacional amb molt volum de trànsit**. En contraposició, també es tem que el **planejament urbanístic pugui ser massa restrictiu** en el creixement de la Vall.

S'identifiquen de forma remarcable també aspectes de risc ambiental com el perill d'**inundabilitat** d'algunes zones que no tenen prou mesures correctores, i el **risc d'incendis** associats a la degradació dels camins i pistes forestals. Finalment, s'identifica també com a amenaça que l'administració no compti amb les opinions de la gent de la Vall.

En el capítol de **fortaleses** es va remarcar la importància del **patrimoni cultural i arquitectònic** en el context de la Vall Ferrera. També van ressaltar les observacions sobre el **bon funcionament del servei d'atenció primària**, els **serveis d'educació primària** a la Vall, el **transport escolar**, el bon manteniment de la **carretera principal** i l'eficàcia del servei de **llevaneu**.

Pel que fa a la categoria d'**oportunitats** en destaca la **millora de les telecomunicacions** en general (Internet, telefonia, TV) pel fet que millorar aquests serveis suposaria una millora de la qualitat de vida de la gent de la Vall i podria atraure empreses i professionals. Junt amb les telecomunicacions es van identificar i prioritzar com a oportunitats tot el referent al **desenvolupament i millora d'infraestructures vials** com ara la pista de connexió Tor-Andorra, l'asfaltat de l'accés a Virós, la millora en general dels camins i vies d'accés a les muntanyes i la regulació de l'accés a la pista del Pla de Boet. També van destacar les idees referents a la construcció de mini-centrals de producció energètica de biomassa i hidroelèctriques.

La ramaderia i el sector primari

En relació al sector primari, els participants van valorar com a principals **debilitats** la **fauna salvatge** i la percepció de no disposar de suficient **informació** per part del Parc **sobre les restriccions d'usos i activitats** del sector primari dins del perímetre del PNAP, tot i que tant la fauna com el PNAP es consideraren posteriorment com a oportunitats per al sector turístic. Junt amb aquests elements, es remarcà de manera més general la **manca de continuïtat de les explotacions ramaderes** per l'absència de relleu generacional deguda al poc atractiu que representa l'activitat per a la gent jove. Aquesta **manca d'atractiu** s'associa a les condicions dures de treball i a les poques ajudes econòmiques que es reben de l'administració.

Altres debilitats que es van citar van ser el mal estat dels accessos a la muntanya, la manca de formació professional i de mà d'obra, la petita mida de les explotacions, la dificultat d'accés als mercats, i la baixa diversificació del sector.

En relació a les **amenaces** en el sector primari novament va destacar la percepció dels participants que es pugui prioritzar la **reintroducció i/o protecció de la fauna salvatge** malgrat l'impacte que això pugui provocar en la pesca i l'activitat ramadera de la població local. I en aquest sentit, va destacar també com a element prioritari la necessitat de **comptar amb la gent del territori a l'hora de prendre decisions** i elaborar lleis sobre aspectes territorials de la Vall Ferrera que els afecten directa o indirectament.

D'altra banda es va ressaltar les conseqüències negatives que té la regressió de la ramaderia en la configuració del paisatge i l'entorn, especialment pel que fa a la desaparició dels camins ramaders, l'increment de camps abandonats i un major risc d'incendis. I en aquesta mateixa línia, es va expressar que amb la degradació del paisatge i l'entorn, el turisme deixaria de venir.

Respecte a les **fortaleses** del sector primari s'atorgà especial importància al paper clau de la ramaderia i del sector primari en la configuració, manteniment i conservació del paisatge i de l'entorn. També es va destacar la importància que tenen les subvencions per al manteniment d'aquestes activitats que cal promoure perquè representen l'ocupació tradicional de la població autòctona, ocupació que ha modelat el paisatge fins a l'actualitat, preservant alhora la identitat i la tradició de la Vall.

També es va considerar l'aprofitament forestal com una fortlesa de la Vall Ferrera, pel fet que ha representat històricament una font important d'ingressos, tot i que cada vegada sigui menor. Una darrera fortlesa identificada és la ramaderia autòctona i l'elaboració de productes derivats ecològics i de qualitat.

Finalment, en relació a les **oportunitats** del sector, es va destacar en primer lloc el **foment de petites indústries familiars de transformació de la matèria primera**, tant agroalimentària (llet, formatges, iogurts...) com de fusta (artesania); la potenciació dels mecanismes de distribució i comercialització des del propis productors de la Vall; i l'increment de la diversificació i qualitat dels productes, valoritzant més la certificació de qualitat de la carn.

De forma complementària s'identificaren tot un conjunt d'oportunitats en relació a la subvenció d'infraestructures ramaderes, la compensació econòmica al rol de preservació del paisatge exercit per l'activitat ramadera, o els ajuts específics adreçats a joves que es vulguin incorporar a l'activitat.

El turisme i el sector serveis

Entre els principals punts febles del sector es van identificar la **manca d'infraestructures de telecomunicacions** (Internet, mòbils, TV), la manca de **directrius i ajuts econòmics al sector** turístic, la manca d'**oferta cultural** orientada al turisme, la manca de **regulació dels usos permesos a les zones de gran aflluència de públic** (Pla de Boet i camí de la Pica d'Estats), i la pròpia manca de **manteniment de la xarxa de camins veïnals i pistes**.

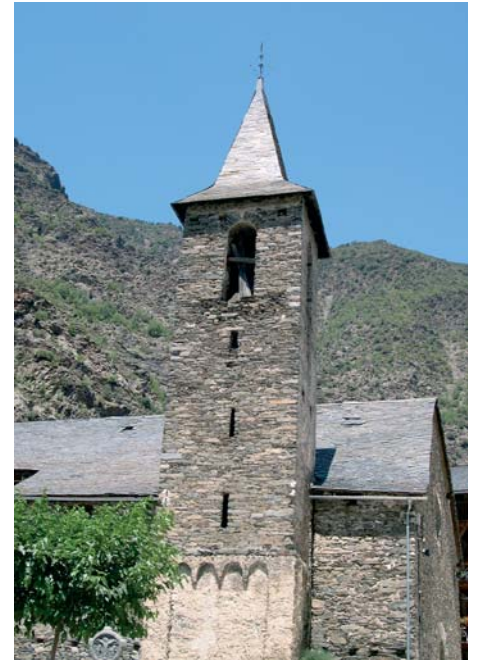
Un altre factor a destacar és el qüestionament dels participants d'un **model de creixement en forma de segones residències** que pugui intensificar-se a la Vall com ha succeït en altres indrets del Pirineu i que consideren que fomenta l'especulació del sòl i no afavoreix la fixació de la població a la Vall Ferrera.

Finalment, es va recollir també un cert desencís respecte a la **capacitat** que havia tingut fins ara el **Parc a l'hora de crear llocs de treball** per als habitants de la Vall, percepció que era més rellevant en el cas d'Àreu.

L'**amença** més general expressada pels participants va fer que hi hagués una **especialització de la Vall Ferrera únicament en el sector turisme**, deixant de banda la ramaderia i contribuint a la seva desaparició, no solament com a sector econòmic, sinó també com a patrimoni cultural i identitari i element de preservació del paisatge.

Es percebia també entre els assistents tot un conjunt d'amenaces referents a que un possible **excés de "conserva-**

cionisme" pogués limitar la viabilitat econòmica dels habitants de la Vall i la creació de llocs de treball, induint així a un major despoblament. S'indicà, així, com a amenaça, el que pogués haver-hi un excés de restriccions que afectin a la gent de la Vall (accés a pistes, activitats tradicionals, etc.), limitacions urbanístiques per a la construcció d'allotjaments turístics, o restriccions pel que fa a infraestructures i tipus de turisme.

Per contra es van recollir també percepcions sobre l'**amença d'una possible "sobreconstrucció" dels pobles** i que a més es construeixi tot nou, **sense rehabilitar les cases velles**. Alhora s'identificà l'**amença** d'una possible manca d'inversió en el manteniment del patrimoni arquitectònic i cultural, així com de la possibilitat de descuidar la ramaderia el que provocaria la degradació del paisatge i de l'entorn.

1. INTRODUCCIÓ

1.1 OBJECTE

A Catalunya, la figura del parc natural és regulada per la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals, que n'estableix els objectius, el procediment de declaració i altres aspectes de caràcter general.

L'article 25 de la Llei disposa que *“Són parcs naturals els espais naturals que presenten valors naturals qualificats, la protecció dels quals es fa amb l'objectiu d'aconseguir-ne la conservació d'una manera compatible amb l'aprofitament ordenat de llurs recursos i l'activitat de llurs habitants.”*

En aquest marc es formula la present memòria amb la finalitat d'identificar i descriure els objectius principals del Parc Natural de l'Alt Pirineu (PNAP en endavant) i esdevenir un document de referència per la seva futura planificació i gestió.

1.2 BREU RESSENYA HISTÒRICA

La protecció jurídica de l'àmbit proposat pel PNAP ha estat reiteradament reivindicada. Ja l'any 1932, el *“Regional Planning”*, primer intent de planificació integral del territori de Catalunya incloïa en la xarxa d'espais naturals que propugnava, amb la denominació de “parcs i boscos reservats”, la zona de Sant Joan de l'Erm, la vall de Santa Magdalena, els boscos de Soriguera i altres sectors adjacents.

El 1966 es creava per llei la reserva nacional de caça de l'Alt Pallars-Aran, destinada principalment a regular l'aprofitament cinegètic de l'isard. L'àmbit d'aquesta reserva comprèn bona part de l'àmbit proposat pel PNAP.

El *“Llibre Blanc de la Gestió de la Natura als Països Catalans”* (1976) assenyalava com a espais mereixedors de protecció, que haurien d'integrar una futura xarxa d'espais naturals protegits de Catalunya la Pica d'Estats, la Vall Ferrera, els Plans de Boavi, Ribera de Cardós, Certescan, Sant Joan de l'Erm, etc.

De manera semblant s'han pronunciat altres treballs promoguts des del sector públic. A remarcar l'*“Inventario abierto de espacios naturales de protección especial”* (1978) de l'ICONA, el *“Reconocimiento Territorial de Cataluña”* (1984), redactat per encàrrec del CEOTMA del Ministeri d'Obres Públiques i Urbanisme, i també la Relació d'espais d'especial interès natural (1980), elaborada per la Comissió d'Urbanisme de Catalunya (CUC), que va ser inclosa com a annex en la Llei 12/1981, de 24 de desembre, sobre

normes addicionals de protecció dels espais d'especial interès natural afectats per activitats extractives.

Així també cal esmentar el Decret 123/1987, de 12 de març, sobre declaració de reserves naturals parcials per a la protecció d'espècies animals en perill de desaparició a Catalunya, el qual declara, entre d'altres la Reserva Natural Parcial de l'Alt Àneu amb la finalitat de protegir l'ós bru i les espècies de fauna forestal pirinenca.

Però la primera consideració legal com a espai protegit en l'àmbit del PNAP arriba mitjançant el Pla d'espais d'interès natural (PEIN), aprovat pel Govern de la Generalitat mitjançant el Decret 328/1992, de 14 de desembre. Aquest Pla va establir la xarxa bàsica d'espais protegits de Catalunya, els quals han estat dotats d'una protecció jurídica bàsica, d'acord amb la Llei 12/1985, d'espais naturals. La major part de l'àmbit proposat pel PNAP el conformen tres espais del PEIN: *l'Alt Àneu, Capçaleres de la Noguera de Vallferrera i la Noguera de Cardós i la Vall de Santa Magdalena.*

D'altra banda, al novembre de 2001, el Govern de la Generalitat va aprovar, pel que fa a la regió biogeogràfica alpina, la proposta catalana d'espais naturals a incloure a la xarxa comunitària Natura 2000, en compliment de la Directiva 92/43/CEE. La regió biogeogràfica alpina, a Catalunya, correspon bàsicament als Pirineus. Un dels espais que componen aquesta proposta és l'espai *Alt Pallars*, que té per codi comunitari el *ES51300003*. La major part de l'àmbit territorial d'aquest espai proposat per a Natura 2000 el conformen, en més o menys mesura, els espais del PEIN abans esmentats. L'altra part, de menor extensió, de l'àmbit de l'espai *Alt Pallars* són territoris adjacents, però exclosos a aquests espais del PEIN. L'àmbit del PNAP també inclou la totalitat de l'espai de Natura 2000 *La Torrassa* (codi *ES5130022*), consistent en el bosc de ribera i la zona inundable de la cua d'aquest embassament, i que actualment no està inclosa al PEIN.

Per últim, cal dir que l'any 1999 va ser publicat a la revista *Muntanya* (núm. 822) el dossier "*El futur parc de l'Alt Pirineu: Proposta de protecció de la vall de Montgarri, el massís de Beret i la mata de València*". Aquest informe, elaborat per la Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural (DEPANA) i el Centre Excursionista de Catalunya (CEC), ha estat també un dels referents en l'elaboració d'aquest document.

1.3 ESTRUCTURA I CONTINGUT DE LA MEMÒRIA

Després d'exposar els antecedents més rellevants (capítol 1), el document efectua una diagnosi global sobre els requeriments bàsics que presenta la protecció de l'àmbit d'estudi i les modalitats jurídiques més apropiades a tal efecte (capítol 2).

A continuació es procedeix a la definició d'aquelles àrees que, en l'àmbit del PNAP, presenten un interès especial des del punt de vista geològic, biològic, paisatgístic, arqueològic, arquitectònic i cultural (capítol 3).

Pel que fa als capítols que tenen més a veure en la definició de com i que ha de ser aquest Parc Natural, cal dir que el capítol 4 exposa la delimitació proposada pel PNAP, així com els criteris que l'han orientat. A continuació, el capítol 5 aborda, per a cada un dels àmbits d'ordenació i actuació del PNAP, diverses directrius i orientacions pel que fa a la regulació dels usos i els criteris de gestió, i també proposa un esquema de xarxa viària pública d'accés motoritzat i concreta una primera llista de xarxa d'equipaments i serveis públics (capítol 6). La memòria es completa amb el capítol 7, que fa una indicació dels instruments i documents de planificació i de desenvolupament de la gestió que haurà de tenir el PNAP, amb el capítol 8, que fa la descripció dels òrgans de govern, representació i gestió del Parc, i finalment amb el capítol 9, que aborda el finançament.

Cal remarcar que la redacció d'aquesta memòria, sobretot pel que fa als capítols 4, 5, 6, 8 i 9, s'ha fet després d'un llarg període de consultes i reunions amb els representants dels ajuntaments i entitats municipals descentralitzades amb territoris inclosos en la proposta de PNAP, i també amb els col·lectius professionals, associacions, organismes i persones que tenen una significació especial en l'activitat social de la zona. L'objectiu d'aquesta etapa de diàleg va ser poder redactar els continguts d'aquesta memòria i del Decret de creació de Parc, un cop assolit el màxim de consens en els temes que més interessaven i preocupen.

2. REQUERIMENTS BÀSICS PER A LA CONSERVACIÓ DEL PARC NATURAL DE L'ALT PIRINEU

2.1 DESCRIPCIÓ GENERAL DELS VALORS DEL PNAP

Els principals valors a prendre en consideració per tal de descriure el territori que conforma l'àmbit proposat pel PNAP són els següents:

a) Valors naturals

L'àmbit territorial objecte d'aquesta proposta de projecte integra un conjunt de notable complexitat orogràfica i de gran diversitat paisatgística, factors que afegits a la seva important extensió i a la considerable amplitud altitudinal, permeten l'existència de mostres molt variades i riques de les estructures geològiques, els ecosistemes, els hàbitats i les comunitats vegetals, les espècies i els paisatges del Pirineu axial català.

Aquesta suma de serralades, on es localitzen les alçades màximes del territori de Catalunya, i de valls interiors molt ben conservades, conté també excepcionalitats molt remarcables que són descrites al capítol següent.

Destaca, en primer lloc, la presència de zones de gran interès geològic, particularment elements d'interès geomorfològic, hidrològic i hidrogeològic. Pel que es refereix a la vegetació i a la flora, es localitza un nombre significatiu d'espècies de flora d'especial singularitat i interès, nou d'elles declarades com a estrictament protegides. Pràcticament tots els tipus d'hàbitats existents tenen el caràcter d'hàbitats d'interès comunitari, d'acord amb la Directiva 92/43/CEE, alguns d'ells considerats com a prioritaris. Cal assenyalar, així mateix, les nombroses citacions de comunitats forestals d'àrea reduïda a Catalunya. De la gran importància faunística de l'àmbit objecte de l'avantprojecte n'és un reflex l'alt nombre d'espècies d'interès de la fauna vertebrada, algunes en situació d'amenaça o vulnerabilitat.

El bon estat de conservació que gaudeixen, en general, aquests espais accentua encara més la vàlua global de l'àmbit estudiat.

b) Valors culturals

Un dels principals valors de la riquesa d'aquest àmbit territorial, tot i que habitualment es troben en els nuclis de població, quasi sempre externs a l'àmbit proposat pel PNAP, és el seu extens patrimoni cultural arqueològic i arquitectònic. L'art romànic és el més significatiu, especialment les nombroses mostres de béns artístics religiosos (retaules, talles orfebreria, etc.) els quals conformen un dels conjunts d'època medieval i barroca més importants del Pirineu.

Les activitats tradicionals lligades al sector primari i l'existència secular d'un aprofitament ordenat dels recursos naturals, principalment la ramaderia, és el que ha fet possible l'existència, pervivència i conservació de gran part dels valors ecològics i paisatgístics que motiven la creació del PNAP. Així doncs, en aquest àmbit, no es poden deslligar ni destriar els valors culturals, i econòmics, dels valors naturals.

D'altra banda, el tret diferencial més destacat que ha caracteritzat i caracteritza les maneres de fer i la relació de les poblacions d'aquesta zona amb el seu propi entorn, i que avui determina transversalment tots els àmbits de gestió del futur Parc, són les propietats comunals dels veïns de les poblacions, anomenades també els béns comunals o "els comuns". Es tracta majoritàriament de les forests i les pastures d'alta muntanya, i els recursos naturals que d'aquests se n'extreuen. Aquestes comunitats de veïns de les valls secundàries, que legalment tenen el dret al seu aprofitament i gaudi, sovint tenen dificultats per continuar amb les seves

activitats tradicionals, i en canvi aquests espais estan cada vegada més valoritzats per la societat en general.

Altres formes de titularitat forestal comunitària que tenen el seu origen en la propietat comunal són les "Societats de propietaris o de veïns", enteses com a propietats particulars pluripersonals.

Cal tenir en compte que el coneixement de tots aquests aspectes culturals, socials i econòmics és bàsic, no només per orientar la correcta gestió del PNAP, i el paper de cadascú en aquesta gestió, sinó en tant que són, en ells mateixos, un objectiu de conservació, promoció i divulgació.

c) Factors socioeconòmics

El marc socioeconòmic tradicional (aprofitaments tradicionals de caràcter forestal, ramader, cinegètic, etc.) ha experimentat grans transformacions en el darrer terç del segle XX: despoblament i envelliment als nuclis de muntanya de les valls laterals, davallada del sector primari (aprofitaments forestals, ramaderia de muntanya o extensiva), canvis en la importància dels usos i aprofitaments dels béns comunals, terciarització dels nuclis del fons de les valls, etc.

Activitats com l'excursionisme clàssic, estan molt vinculades a l'àmbit del PNAP, doncs en aquest territori s'hi troben indrets veritablement emblemàtics per als muntanyencs així com diversos refugis que donen suport a aquesta activitat. Posteriorment l'obertura de camins i vies forestals ha permès un accés més generalitzat, vinculat al desenvolupament del turisme de muntanya i la pràctica de l'esquí.

En general, el sector turístic ha pres un protagonisme creixent en les economies locals i s'ha produït una terciarització dels nuclis del fons de les valls. Tot i així és pales el progressiu despoblament dels nuclis de les valls adjacents i la mancança i dèficit de serveis i infraestructures bàsiques.

L'estructura municipal actual també condiona el desenvolupament socioeconòmic. Els municipis sovint es caracteritzen per la seva gran extensió, resultat de diversos processos d'agregació. Això ha comportat que, en general, els municipis incloguin diversos pobles amb pocs habitants (alguns d'ells constituïts com a EMD's), i sovint emplaçats en els sectors més muntanyosos i de difícil accés.

En aquest context, un increment de planificació i gestió dels recursos naturals, una promoció i dinamització de les activitats tradicionals lligades als seus aprofitaments, una incentivació de l'activitat socioeconòmica en general, i millores i nous equipaments del PNAP, pot contribuir

notablement a l'impuls de l'activitat socioeconòmica de tot aquest territori i a combatre el despoblament.

En aquest sentit cal tornar a insistir en allò que expressa l'últim paràgraf del punt 2.1.b.

2.2 JUSTIFICACIÓ DE LA MODALITAT DE PROTECCIÓ ADOPTADA

Tant els valors naturals i culturals de l'àmbit proposat pel PNAP, com el conjunt d'aprofitaments que s'hi desenvolupen, aconsellen la seva gestió com a parc natural. Segons la Llei 12/1985, d'espais naturals, els parcs naturals, són espais que presenten valors naturals qualificats, la protecció dels quals es fa amb l'objectiu d'aconseguir-ne la conservació de manera compatible amb l'aprofitament ordenat dels seus recursos i l'activitat dels seus habitants.

Així, en aquest territori es dóna aquesta doble condició, d'espai d'alt valor natural i alhora escenari d'uns aprofitaments que tradicionalment han contribuït a modelar el paisatge i a crear i conservar els valors naturals.

A això s'afegeixen actualment les expectatives de noves activitats econòmiques, o de creixement de les ja existents, sobretot pel que fa al turisme i activitats lúdiques de muntanya. Aquestes activitats poden tenir en el PNAP un important pol d'atracció i, sempre que sigui adequadament canalitzades de forma que resti assegurada la pervivència dels mateixos valors que ara en són el principal atractiu, han d'esdevenir, encara més, uns factors importants de dinamització socioeconòmica.

Per aquests motius es considera que la figura de parc natural és la que millor pot donar resposta a la problemàtica de conservació i ús sostenible dels valors naturals i culturals, i també el desenvolupament socioeconòmic que aquest territori ha d'afrontar, podent-se convertir, el PNAP, en un dels principals actius del model de gestió del territori en aquestes comarques.

3. DEFINICIÓ D'ÀREES D'ESPECIAL INTERÈS

3.1 EL MEDI FÍSIC

3.1.1 Presència d'elements geològics d'interès

Des del punt de vista litològic, gairebé tota l'àrea de l'Alt Pirineu està constituïda per una sèrie cambroordoviciana formada per una alternança monòtona de gresos i limolites, amb algunes petites intercalacions de quarsites, conglomerats i roques d'origen volcànic.

Les àrees principals d'interès geològic són:

1. Port de Boet-estanys de Baiau

Àrea situada a l'extrem E del Dom de la Pallaresa que és una megaestructura consistent en un anticlinori complex format per materials cambro-ordovicians. Les seqüències cambro-ordovicianes han estat subdividides en sèries que prenen noms locals a cadascun dels massissos. A la Pallaresa, l'anomenada sèrie de Lleret-Baiau (Zanviet) rep el nom en base a què conforma una franja que travessa el Dom de la Pallaresa, passant per la població de Lleret i estenent-se cap a l'est fins a les rodalies de l'estany de Baiau. Aquesta té una litologia peculiar amb abundants nivells de carbonats, fet que la fa contrastar amb les litologies que l'envolten, les quals fonamentalment corresponen a fàcies siliciclàstiques. Al sector de Boet-Baiau, a més d'aflorar l'anomenada sèrie, també ho fan roques vulcanoclàstiques que responen als episodis de magmatisme pre-Hercinià.

Les sèries cambro-ordovicianes es troben afectades en general per la tectònica polifàsica lligada a l'orogènia herciniana. En els materials cambro-ordovicians es manifesten amb estructures menors (foliacions, plecs, boudinage, crenulacions, etc).

El sector Boet-Baiau compta amb una gran quantitat d'estructures menors de deformació de gran qualitat, amb unes magnífiques condicions d'aflorament en els mesos en què queden al descobert de la neu. Al tractar-se d'un paratge d'alta muntanya, les netes superfícies rocoses mostren les estructures que en zones menys enlairades quedarien en gran part ocultes sota el mantell vegetal.

La zona s'estén fins al Port de Boet, per on penetra en territori català una de les bandes de cisalla que responen a l'acabament occidental de la falla de Merèns (faixa milonítica controvertida quant a la seva significació en el context de l'evolució herciniana i alpina). Són valors afegits d'aquesta geozona el relleu actual, condicionat per magnífics exemples de modelat glacial amb espectaculars circs, juntament amb el fet de tractar-se d'un paratge amb un mínim grau d'antropització.

2. Vall Ferrera-Port Vell

Zona amb bastants similituds a l'anterior quant a constitució geològica i geomorfològica. Abraça l'acabament occidental de la falla de Merèns, que representa una estructura major de la Zona Axial Pirinenca, de significat controvertit. Es justament a la zona de Port Vell on, mitjançant la continuïtat cartogràfica de nivells de marbres situats a ambdós blocs de la falla es pot evidenciar que aquesta estructura s'amorteix en aquest indret i, per tant, no té fonament el

considerar l'esmentada falla i l'encavalcament de Gavarnie com una mateixa estructura. A més d'aquest fet, a la zona de Port Vell afloren a més dels esmentats nivells de marbres intercalacions d'ortogneissos.

3. Certascan-Romedo

Àrea situada a la vora meridional del granit de Bassies en contacte amb les sèries cambro-ordovicianes, les quals són afectades per una petita aureola de contacte. El granit de Bassies conjuntament amb el del Querigut (situat a França) són les intrusions més estudiades com a exemples del caràcter sintectònic del magmatisme granític hercinià. El granit mostra fàbriques magmàtiques, així com espectaculars zones de cisalla. Llur relació amb les estructures tectòniques presents a les sèries encaixants conforma un molt bon exemple en les relacions entre tectònica i magmatisme. A les sèries encaixants es troben magnífics exemples de tectònica polifàsica amb formes d'interferències de plects excepcionals. El contrast del modelat glaciari als granits i a les sèries encaixants és un valor afegit. Els llacs naturals, com el de Naorte, o parcialment modificats per accions antròpiques com el de Certascan (el més gran del Pirineu català) o Romedo, són elements singulars d'un paisatge on els elements geològics prenen un important protagonisme. A diferència de les zones anteriors, els afloraments es produeixen no només sobre els relleus glaciaris sinó també sobre les vies d'accés a Romedo i també a les pistes construïdes amb motiu de les obres hidroelèctriques. Aquesta circumstància determina que sigui una zona especialment interessant des de la perspectiva docent.

4. Llavorsí-Burg

Àrea situada a cavall de la confluència de la Vall de Cardós i Vall Ferrera. La vall i les vies de comunicació que la recorren ofereixen una valuosa secció transversal de l'anomenat sinclinal de Llavorsí. Es tracta d'un sinclinal hercinià d'orientació WNW-ESE amb un nucli silurià i devonià que separa els domos de l'Orri (al S) i el dom de la Pallaresa (al N). Al flanc N, entre el Silurià i el Cambro-Ordovicià de la Pallaresa, afloren els materials de l'Ordovicià superior amb els característics conglomerats del Caradoc a la base d'aquesta sèrie. El sinclinal és un plec quilomètric de vergència S, de caràcter acusadament isoclinal, de manera que al flanc N les sèries apareixen invertides. En conjunt, l'estructura i la seva traducció en la morfologia paisatgística pot observar-se des de Tírvia o des dels relleus situats a l'E de Tírvia. La zona on conflueix l'interès estratigràfic, tectònic i regional és una zona d'especial rellevància des del punt de vista científic i didàctic a diferents nivells. La utilització de la zona com a recurs d'interès geològic comporta per una banda les observacions

d'afloraments majoritàriament a nivell de talussos de carreteres i pistes i per altre, les visions del paisatge en el seu conjunt des de punts enlairats on el relleu evidencia molt bé les diferents litologies implicades.

5. Pissarres negres amb pirita de Lleret

Es tracta d'una sèrie d'afloraments de la *formació Ransol*. Aquesta és un unitat intercalada en el dom de la Pallaresa –formació la Seu– formada per calcàries, pissarres fosques i quarsites. Les roques que la formen, d'edat també cambro-ordovicià, presenten una distribució molt irregular, car no mostren una clara continuïtat lateral. La sèrie apareix relativament ben caracteritzada als volts del poble de Lleret, que està situat sobre calcàries d'aquesta mateixa formació. Poc més al nord apareix una estreta i singular franja de pissarres fosques amb pirita que s'estén des de les proximitats del cim de Perafita fins a la Noguera de Vallferrera. Aquesta franja passa molt a prop de Lleret, Lladorre i Boldís Sobirà, pobles que estan tots ubicats sobre les calcàries adjuntes a les pissarres negres descrites.

6. Bancs quarsítics d'Ísil i de Besan

L'especial interès d'aquests materials recau en la poca superfície que ocupen en relació a la dominància d'altres tipus de roques com les licorelles, esquists i, fins i tot, els granits. L'àrea principal d'aflorament és al sector nord d'Àneu, entre Àrreu i Alòs, principalment al vessant oriental de la vall. De fet, aquests materials formen una extensa franja que s'allarga cap a l'est –cap a occident resta interrompuda pel granitoide de Marimanha– i aflora només de manera molt local. Els afloraments d'Àneu són els més extensos. Un aflorament de dimensions notables ocupa des de la Serra del Pilàs fins al Serrat dels Plans (divisòria entre Àrreu i Airoto) amb una amplada d'uns 1.500 metres. Afloren també diversos bancs a la vall de Comamala, es tracta de franges d'entre 50 i 700 metres d'amplada que s'allarguen des del fons de la vall d'Àneu fins a la Serra del Pilàs. A les parts inferiors de les valls, en especial a la d'Àneu, aquests materials estan recoberts pels materials glacials i fluvioglacials recents, de manera que aquests materials no es perceben al fons de les valls.

7. Afloraments calcaris, d'edats cambro-ordovicià i devoniana

El domini de materials silícics, principalment esquists, granits i licorelles, a tota l'àrea axial pirinenca, fa que l'aflorament de roques més o menys carbonatades esdevingui un fet singular i notablement localitzat. A banda de la singularitat litològica, en el context que tractem, d'aquests afloraments, determinen la formació de paisatges i

alberguen comunitats vegetals molt diferenciades dels paisatges i vegetació adjacent. Aquests afloraments pertanyen a diversos edats, però principalment corresponen al Devonià i al Cambro-ordovicià, i estan constituïts de calcofil·lites i calcoesquistes i, en menor proporció, calcàries. En aquesta tipologia s'han contemplat també algunes àrees on les calcàries no són dominants, sinó que apareixen alternant-se amb d'altres materials silícics.

8. Plec antiformal al nord de la confluència entre el riu de Tor i la Noguera de Vallferrera

Les pissarres i quarsites de la formació la Seu, al dom de la Pallaresa, reflecteixen i conserven bé les estructures menors formades durant les diverses fases de l'orogènia herciniana. Aquest plec antiformal és un bon exemple d'estructura de deformació d'aquesta fase. Mostra un pla axial subvertical i una orientació E-W, alhora que presenta un clivatge de crenulació paral·lel al pla axial. Una barra de quarsites dibuixa el plec, antiformal, que vergeix cap al sud.

9. Granitoide de Marimanha

Intrusió granítica tardiherciniana de dimensions relativament reduïdes, en comparació amb el granitoides veí de la Maladeta. Aquest granitoides aflora al mig del massís de Marimanha i presenta una clara zonació: a la perifèria del cos apareixen granodiorites i al centre granits i leucogranits. Al voltant de la intrusió es desenvolupa una aureola metamòrfica de contacte que provocà la transformació de les calcàries en marbres i l'aparició de motes en les roques de la formació la Seu. La singularitat d'aquesta formació rau en les reduïdes dimensions del cos intrusiu i en què resta inclòs gairebé totalment dins l'àrea de l'Alt Pirineu i totalment en territori català, fet que no succeeix amb els cossos veïns de la Maladeta i Bassiers.

3.1.2 Presència d'elements d'interès hidrològic i hidrogeològic

La majoria dels sistemes hidrològics presenten un alt grau de naturalitat i bon estat de conservació. Les alteracions més notables s'han donat en les conques amb major concentració de grans estanys, car han estat aprofitades durant el darrer segle per a l'emmagatzematge d'aigües emprades per a la producció elèctrica. Això és destacable principalment a la conca de Certascan i a la capçalera del riu de Lladorre. Aquesta àrea, tot i ser la que presenta més alteracions dels sistemes hidrològics també es considera d'especial interès, ja que alberga conques lacustres de destacada entitat, com el mateix estany de Certascan, l'estany glacial més extens de Catalunya.

Aigües superficials

Cursos d'aigua superficials:

- Riu de Broate
- Barranc de Cireres
- Barranc de Llançanes
- Barranc de Valaran
- Riu d'Unarre
- Riu de la Bonaigua
- Barranc de les Comes de Rubió
- Riu de Noarre
- Riu del Port
- Barranc de Santa Anna
- Barranc de Roca Gran
- Barranc de Comasarrera
- Riu del Cantó
- Noguera Pallaresa i afluents de Bonavé Barranc de Nyiri
- Noguera de Vallferrera i afluents
- Riu de Baiau
- Barranc d'Areste
- Noguera de Tor i afluents
- Barranc de Boixedo
- Riu de Conflent
- Riu de Santa Magdalena i afluents
- Riu de Pallerols
- Riu de Certascan
- Torrent de l'Olla
- Barranc de la Servereta
- Barranc de Santa Maria
- Riu de Lladorre

Estanys d'origen glacial:

- Estany d'Airoto
- Estany de Garrabea
- Estany superior del Rosari
- Estany del Rosari d'Arreu
- Estany de la Gola
- Els tres Estanys
- Estany Major de la Gallina
- Estany inferior de la Gallina
- Estany de Mariola
- Estany del Port
- Estanys de Guerosso
- Estany de Certascan
- Estany de Naorte
- Estanys de Romedo
- Estany de Guiló
- Estany de Canedo
- Estany de Baborte
- Estany de la coma del Sotllo
- Estany d'Estats
- Estany de Sotllo
- Estany Fondo
- Estany d'Areste
- Estany del Port Vell
- Estany d'Aixeus
- Estany de Flamisella
- Estany d'Escorbes
- Estany Blanc
- Estanys de Baiau

Aigües subterrànies

No hi ha dades sobre sorgències o sistemes càrstics actius d'entitat. A les àrees amb litologia calcària existeixen coves i avencs testimonis de l'activitat càrstica d'èpoques anteriors. Les dimensions d'alguns d'aquests sistemes són molt notables, com la Cigalera de l'Obaga de Valaran (o de Jean Paul Larrégola), que constitueix un dels avencs més profunds de Catalunya.

Aquesta excepcional cavitat té una profunditat màxima de -320 m i un recorregut de 365 m, i en el seu dia representà el descobriment de la cavitat més profunda de Catalunya. El seu interior amaga elements d'incommensurable valor natural, com un llac subterrani i diverses sales de grans dimensions, així com diferents galeries que segueixen les diàclasis dels materials geològics.

3.1.3 Presència d'elements d'interès geomorfològic

Hi ha diverses àrees d'especial interès geomorfològic com són els testimonis més ben conservats de l'activitat glacial quaternària. Aquesta activitat deixà, parcialment, dos tipus d'empremtes sobre el territori: l'erosió i la deposició glacial.

Formes d'erosió glacial

- Cubetes de sobreexcavació i retroexcavació glacial. Tots els estanys de la regió, i bona part dels planells, són antigues cubetes de sobreexcavació reblertes de sediments en el cas de molts planells i mollereres, o plenes d'aigua en el cas dels estanys. Al fons dels estanys i al subsòl de les mollereres i estanys colmatats s'hi emmagatzema una important font d'informació de la història geològica i ambiental recent del Pirineu, es tracta dels estrats de sediments que romanen excepcionalment ben conservats en les condicions anòxiques, i sovint d'absoluta foscor, dels fons dels estanys i subsòls. Així doncs, tots els estanys i alguns dels principals planells de l'àmbit han estat contemplats com a àrees d'especial interès geomorfològic.
- Altres formes d'erosió glacial. Formes en U, llindars rocosos, circs glacials, gorges subglacials, colls de transfluència, àrees amb micromodelatge d'abrasió, etc. S'han definit unes àrees concretes per tal d'assegurar la conservació d'una bona representació de diversos d'aquests elements geomorfològics que són inexistents a la resta del país. Aquestes àrees s'han localitzat com a zones d'especial interès per la concentració d'elements del modelatge glacial.

Formes de deposició glacial

- Dipòsits glacials: Hi ha diverses àrees on es troben especialment ben representades diversos tipus de morena glacial pirinenca; frontals, laterals, juxtaglacials i de fons. En alguns casos hi ha també d'altres formes de deposició com blocs morrènics o

dipòsits fluvioglacials. Aquestes àrees són zones d'especial interès per la concentració d'elements del modelatge glacial.

- Dipòsits de glaceres rocalloses tardiglacials: L'exceptualitat d'aquests elements fa que moltes de les morenes de glaceres tardiglacials es considerin elements d'especial interès geomorfològic, en especial si mostren alguna singularitat: bon estat de conservació, fragilitat, amenaça d'afectació, excepcional potència o raresa en la ubicació, etc. Algunes són àrees d'especial interès per la concentració d'elements del modelatge glacial.

3.2 VEGETACIÓ I FLORA

3.2.1 Presència de superfícies forestals d'àrea reduïda a Catalunya

En l'article 10 de la Llei 12/1985, d'espais naturals, es defineixen la figura de SFAR, superfícies forestals d'àrea reduïda a Catalunya. En el document del PEIN –Vall de Santa Magdalena, apartat C.3. Actuacions preventives-, s'estableix la necessitat de promoure la inclusió de les avetoses del *Goodyero-Abietetum* com a SFAR. A més de les esmentades avetoses, hi ha també altres comunitats vegetals d'igual o menor representativitat, tant a nivell de l'Alt Pirineu com a nivell català. S'identifiquen doncs, aquelles masses forestals que presenten una distribució molt localitzada i reduïda a tot Catalunya. Totes són exclusives del Pirineu i algunes són, a més, especialment escasses fins hi tot a l'àrea d'estudi.

- Superfícies forestals d'àrea reduïda (SFAR)

- Boscos caducifolis mixtes, sovint amb tells (*Tilia* spp.), higròfils, dels engorjats i dels vessants ombrívols, pirinencs *Hedero-Tilietum platyphylli*. Vigo et Carreras 1983.
- Bosquets de bedoll pubescent (*Betula pubescens*), de vegades amb pi negre (*Pinus uncinata*), de l'estatge subalpí dels Pirineus. *Thelipteridi limbospermae-Betuletum pubescentis*. Rivas Mart. 1968.
- Bedollars (de *Betula pubescens*, *B. pendula*), amb sotabosc de megafòrbies, dels estatges altimontà i subalpí dels Pirineus. *Veratro-Betuletum* (provisional) i *Veratro-Betuletum*. Carreras 1985.
- Fagedes acidòfiles pirenaico-occitanes. *Luzulo niveae-Fagetum* (Suspl.) Br.-Bl. 1952
- Boscos mixtes de faig (*Fagus sylvatica*) i pi roig (*Pinus sylvestris*), de l'estatge montà. *Helleboro-Fagetum*. O. Bolòs (1948) 1957.

- Avetoses acidòfiles de l'estatge montà (i del subalpi) *Hylocomio-Pinetum catalaunicae* Vigo 1968 i *Goodyero-Abietetum*. (Br.-Bl.) O. Bolòs 1957 em. nom. Rivas Mart. 1968.
- Avetoses calcícoles de l'estatge montà. *Buxo sempervirentis-Fagetum* Br.-Bl. et Suspl. 1937 em. Br.-Bl. 1952 i *Helleboro-Fagetum* O. Bolòs (1948) 1957.

3.2.2 Comunitats vegetals d'especial interès per raons de maduresa excepcional, elevada diversitat, estat de conservació, distribució reduïda, etc.

A més d'incloure totes les comunitats suara citades per llur distribució reduïda, s'han inclòs en aquest apartat aquelles àrees que presenten una vegetació destacable per la seva elevada diversitat, grau de maduresa, distribució reduïda i/o estat de conservació:

- Comunitats calcícoles alpines.
- Congesteres.
- Molleres.

3.2.3 Presència d'hàbitats d'interès comunitari segons la Directiva 92/43/CEE

Hi ha dos aspectes que fan especialment important la descripció de la zona pel que fa als hàbitats de l'annex I de la Directiva 92/43/CEE¹ (hàbitats d'interès comunitari), relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la flora i fauna silvestres (coneguda com a Directiva Hàbitats).

Aquests dos aspectes són:

- L'àmbit del projecte del Parc Natural de l'Alt Pirineu (espai, en endavant) forma part d'un espai proposat per a ser inclòs a la Xarxa Natura 2000. Concretament es tracta de l'espai Alt Pallars (codi ES5130003). La inclusió en aquesta xarxa d'aquest espai, doncs, comportarà l'obligació de garantir en aquest la conservació (o restauració) d'aquests hàbitats en un estat de conservació favorable (article 3 de la Directiva).
- Pràcticament tots els tipus d'hàbitats presents en l'espai tenen el caràcter d'hàbitats d'interès comunitari (HIC). Per tant, la

¹ Aquesta Directiva va ser transposada a l'ordenament jurídic espanyol pel Reial Decret 1997/1995. També va ser modificada per la Directiva 97/62/CE, que a la seva vegada va ser transposada a l'ordenament jurídic espanyol pel Reial Decret 1193/1998.

descripció dels seus HIC suposa un estudi de gairebé tots els tipus d'hàbitats presents en aquest.

La font d'informació bàsica per a la realització de l'inventari i cartografia dels hàbitats inclosos en la Directiva 92/43/CEE, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la flora i fauna silvestres, ha estat *la Cartografia dels hàbitats a Catalunya* (projecte en curs elaborat pel Departament de Medi Ambient). Les categories de llegenda de l'esmentada cartografia han estat agrupades i reclassificades segons la seva correspondència amb els hàbitats llistats en la Directiva. En segon terme, però, també s'ha fet servir la cartografia dels hàbitats d'interès comunitari elaborada pel Ministerio de Medio Ambiente durant els anys 1993-1995.

En l'àmbit de l'Alt Pirineu s'han localitzat fins a 22 hàbitats d'interès diferents, una de les diversitats més elevades dels espais catalans proposats per Natura 2000.

Per altra banda cal analitzar la importància de l'espai per a la conservació d'aquests HIC's, en el context de la xarxa Natura 2000 a Catalunya. El paràmetre que es farà servir és el percentatge de superfície d'un HIC en l'espai de l'Alt Pirineu en relació a la superfície que ocupa a tota Catalunya. Aquest concepte es pot definir com a nivell de representació de l'hàbitat en l'espai (NR), i sempre serà, doncs, un valor percentual.

Partint, doncs, d'aquest plantejament, cal destacar que l'espai és molt important per la conservació dels HIC 6140 (pastures silicícoles pirinenques de gesp (*Festuca eskia*)), 3110 (vegetació amfibia vivaç d'aigües oligotròfiques (*Littorelion*)), 4060 (matollars i landes alpins i subalpins (*Loiseleurio-Vaccinion*, *Rhododendro-Vaccinion*, *Juniperion nanae*)), 5120 (formacions de bàlec (*Genista balansae* subsp. *europaea* (= *G.purgans*)) d'alta muntanya), 8130 (altres tarteres), 8220 (roques silícies amb vegetació casmofítica) i 9430 (bosc de pi negre (*Pinus uncinata*), que cal recordar que és el principal tipus de bosc de l'espai, però que no va ser cartografiat en els mapes del Ministeri i per tant no es disposa d'un valor de nivell de representació, però, aquest ha de ser considerablement alt). La resta d'HIC presents en l'espai, excepte en els casos que es comentaran a continuació, presenten NR inferiors al 3% i, conseqüentment, no es pot concloure que l'espai sigui determinant per la seva conservació.

Aquests 7 HIC tenen en l'espai una de les seves àrees de distribució importants en el marc de Catalunya, i per tant, la seva conservació en l'espai suposa una peça important del desenvolupament de Natura 2000 a Catalunya i del compliment dels objectius d'aquesta xarxa comunitària d'espais protegits.

Cal destacar també la gran importància de l'espai pels hàbitats de torbera o mollera (siguin amb caràcter HIC o no), per la seva important representació i diversitat en l'espai (torberes altes o baixes, fontinals, bàsiques o àcides,...).

En el cas de les torberes, però, no té sentit parlar de NR ja que es tracta d'hàbitats molt dispersos en el territori i que ocupen petites superfícies.

Els hàbitats d'aquest tipus presents en l'espai són:

- 7110. Torberes altes actives.
- 7220. Fonts petrificants amb formació de travertí (*Cratoneurion commutati*)
- 7230. Molleres alcalines.
- 7240. Formacions pioneres alpines del *Caricion bicoloris-atrofuscae*.
- Molleres de *Carex fusca*, poc o molt àcides, dels Pirineus. Aquest és l'hàbitat més abundant, tot i que no és HIC.

La gestió de l'espai i la seva declaració com a parc natural, cal que abordi l'objectiu de garantir la conservació (o restauració) de l'estat de conservació favorables en general de tots els HIC presents en ell, i sobretot dels HICs esmentats. En aquest sentit cal vincular la gestió de l'espai a l'article 6 de la Directiva hàbitats.

Donada la importància de les activitats agro-silvo-pastorals que es desenvolupen en l'espai i la seva relació amb la conservació dels HIC presents en aquest, cal prioritzar la compatibilitació dels usos agro-silvo-pastorals amb la seva conservació dels HIC.

Altres hàbitats d'interès.

A part de la importància de l'espai pels HIC esmentats (i per la seva diversitat d'HIC), cal destacar la importància, a escala catalana, de l'espai per a les avetoses, hàbitat no gaire abundant a Catalunya. Les d'aquest espai, juntament amb les de la Vall d'Aran i la Mata de València, suposen les principals mostres d'aquest hàbitat a Catalunya. Aquestes comunitats han estat descrites d'especial interès per a la vegetació, com a SFAR.

En bona lògica, i a banda dels objectius comunitaris, també cal entendre l'espai com una peça de gran importància per a la conservació de la biodiversitat a escala catalana en general, i en concret per a la conservació dels HIC esmentats.

3.2.4 Presència d'espècies de flora declarades estrictament protegides pel PEIN i altres d'interès

Els tàxons que el PEIN declara estrictament protegits en els espais de l'àmbit d'estudi són els següents:

Salix lapponum

Carex macrostylon
Geranium cinereum

D'aquestes, les cites de *Potentilla fruticosa* i *Primula latifolia* no han estat constatades i sembla força probable la seva inexistència en l'àmbit tractat. D'altra banda, s'ha cregut convenient incloure altres tàxons, tant o més rars que els anteriors, per tal de definir àrees d'interès com a albergs d'aquestes espècies:

Mattiola fruticulosa subsp. *valeriaca*
Carex frigida, les comunitats en les quals hi és present són, a més, HICs prioritaris.
Carex curta
Potamogeton praelongus
P. alpinus
P. perfoliatus

Aquesta petita llista de flora d'especial singularitat i interès permet identificar àrees que presenten comunitats que inclouen potencialment els tàxons citats. Aquestes comunitats, que han estat contemplades com d'especial interès, són:

- Comunitats calcícoles alpines. Per la presència de:

Geranium cinereum,
Leontopodium alpinum i
Mattiola fruticulosa subsp. *valeriaca*.

- Molleres. Per la presència de:

Salix lapponum,
Carex frigida i
Carex curta.

- Comunitats aquàtiques. Per la presència de:

Potamogeton praelongus,
P. alpinus i
P. perfoliatus, citades per *Ballesteros et.al.*

3.2.5 Arbres monumentals

L'únic exemplar catalogat com a tal dins l'àmbit d'estudi és l'abet (*Abies alba*) del Pla de la Selva, al municipi d'Alins.

D'altra banda, cal destacar que l'ADF Mig Pallars ha inventariat tota una sèrie d'arbres de singulars per tal de possibilitar el seu apadrinament, i així garantir-ne la conservació.

3.3 FAUNA

3.3.1 Descripció de les espècies de més interès de la fauna vertebrada

Es detallen a continuació les espècies de més interès de la fauna vertebrada.

Peixos

L'espècie més emblemàtica dels trams fluvials superiors dels rius pirinencs, així com dels llacs i estanys d'alta muntanya, és la truita de riu (*Salmo trutta fario*), abundant i àmpliament distribuïda per tota la zona.

Pel que fa a les espècies exòtiques, es coneix la presència del salvellí (*Salvelinus fontinalis*) als estanys de Romedo (Capçaleres de les Nogueres de Vallferrera i de Cardós).

Amfibis

Les espècies més emblemàtiques de la zona són la granota roja (*Rana temporaria*) i el tritó pirinenc (*Euproctus asper*), que hi tenen poblacions ben consolidades i àmpliament distribuïdes. Per altra banda, a les cotes més inferiors i més termòfiles s'han detectat espècies com la salamandra (*Salamandra salamandra*), el gripau (*Bufo bufo*), el tritó palmat (*Triturus helveticus*) i el tòtil (*Alytes obstetricans*).

Cal indicar que el tritó pirinenc i el tòtil apareixen llistats a l'annex IV de la Directiva Hàbitats (espècies animals i vegetals d'interès comunitari que requereixen una protecció estricta).

Rèptils

Pel que fa als ofidis, cal esmentar la presència de l'escurçó pirinenc (*Vipera aspis*), espècie que prefereix zones assolellades, de vegetació arbustiva o boscos assolellats i que presenta una població abundant. La serp verda i groga (*Coluber viridiflavus*) i la colobra llisa europea (*Coronella austriaca*) es troben en zones assolellades de menor altitud i més termòfiles.

En rius i rieres s'hi troben les serps d'aigua (*Natrix natrix* i *Natrix maura*).

Quant als sauris, es coneix la presència de la sargantana àgil (*Lacerta agilis*), el llangardaix verd (*Lacerta viridis*) i la sargantana vivípara (*Iberolacerta vivipara*).

Per últim, cal destacar molt especialment la sargantana pallaresa (*Iberolacerta aurelioi*), endemisme ibero-pirinenc que trobem en llocs termòfils del medi alpí. Es tracta d'una espècie descrita fa pocs anys que únicament s'ha localitzat al sector de les Capçaleres de les Nogueres de Vallferrera i Cardós, i a l'Alt Aneu. Donat que està inclosa al Catàleg nacional d'Espècies Amenaçades en la categoria de "en perill", cal protegir les zones on s'ha detectat la seva presència.

Ocells

En l'estatge subalpí, en el domini dels boscos de pi negre i avet, la comunitat d'ocells és força diversa i molt abundant. Destaquen espècies com el rasiu pirinenc (*Certhia familiaris*), el picot garser gros (*Dendrocopus major*), el gall fer (*Tetrao urogallus* subsp. *aquitanicus*) i el picot negre (*Dryocopus martius*). Una espècie també força peculiar d'aquestes contrades és la becada (*Scolopax rusticola*), que cria fins als 2.150 m. Per últim, destaca un rapinyaire nocturn, el mussol pirinenc (*Aegolius funereus*), amant dels boscos vells i madurs.

La població de gall fer està estabilitzada al Pallars, però en regressió al Pirineu oriental. Pel que fa a aquesta espècie, així com per al mussol pirinenc i el picot negre, es recomana establir mesures de protecció dels boscos madurs.

Dels cursos fluvials cal esmentar especialment la merla d'aigua (*Cinclus cinclus*).

En els ambients forestals esclarissats, ja en contacte amb l'estatge alpí, s'hi troben la llucareta (*Serinus citrinella*), la cotxa fumada (*Phoenicurus ochruros*), la merla de pit blanc (*Turdus torquatus*), el pinsà (*Fringilla coelebs*), la mallerenga petita (*Parus ater*), el reietó (*Regulus regulus*) i el trencapinyes (*Loxia curvirostra*), entre altres.

Les espècies més abundants i característiques dels ambients alpins dominats per prats i matolls són el còlit gris (*Oenanthe oenanthe*), l'alosa (*Alauda arvensis*), el grasset de muntanya (*Anthus spinoletta*), el cercavores (*Prunella modularis*), i el pardal d'ala blanca (*Montifringilla nivalis*). Les landes i rasos són l'ambient favorable per a la perdiu blanca (*Lagopus mutus* subsp. *pyrenaicos*). Una altra espècie, la perdiu xerra (*Perdix perdix* subsp. *hispaniensis*) ocupa ambients de landes i arbres dispersos a l'estatge altimontà i subalpí.

La perdiu xerra és objecte d'aprofitament cinegètic, si bé amb poca tradició. Caldria determinar cada any el seu estat poblacional per a

definir una gestió cinegètica que no suposés una amenaça a la viabilitat de la població. La població de perdiu blanca està en regressió i cal ressaltar que és la més meridional de la seva distribució mundial.

Quant als rapinyaires, hi són presents l'àliga marcenca (*Circaetus gallicus*) i l'àliga daurada (*Aquila chrysaetos*). El trencalòs (*Gypaetus barbatus*) també s'observa amb regularitat per tota la zona, tot i que només cria en punts concrets. També hi ha algunes parelles de falcó pelegrí (*Falco peregrinus*) i de duc (*Bubo bubo*), que prefereix les zones de menor altitud.

El trencalòs apareix a l'annex I de la Directiva ocells (espècies que han de ser objecte de mesures per a la conservació del seu hàbitat). Està catalogat "en perill" al CNEA i compta amb un Pla de recuperació aprovat pel Decret 282/1994, de 29 de setembre. Tot i que darrerament hi ha hagut incorporacions d'efectius reproductors, el seu estat de conservació és encara força precari. Cal controlar especialment la presència humana en la zona de cria, les línies d'alta i mitja tensió en els seus territoris de dispersió i l'ús de verí pels depredadors.

Ja per acabar, a les zones més enlairades i esquerpes de l'espai és fàcil observar-hi les gralles de bec vermell i de bec groc (*Pyrrhocorax pyrrhocorax* i *Pyrrhocorax graculus*), el pela-roques (*Tichodroma muraria*) i els corbs (*Corvus corax*).

Mamífers

Dins del grup de micromamífers hi són presents el talpó dels prats (*Microtus arvalis*), el talp (*Talpa europaea*), la rata talpera (*Arvicola terrestris*), vinculats als prats i pastures de menor altitud; i el talpó de tartera (*Microtus nivalis*) que viu en tarteres. A les formacions forestals subalpines s'hi troben el talpó roig (*Clethrionomys glareolus*), el talpó pirinenc (*Microtus pyrenaicus*), el talpó muntanyenc (*Microtus agrestis*), la musaranya de cua quadrada (*Sorex araneus*), la musaranya menuda (*Sorex minutus*), la rata cellarda (*Eliomys quercinus*) i l'esquirol (*Sciurus vulgaris*). En els sectors més humits amb abundància de caducifolis (muntanya mitjana) hi és present el liró gris (*Glis glis*). A les parts de menor altitud hi arriba també el ratolí de bosc (*Apodemus sylvaticus*). Per últim, val a dir que en els rius d'aigües fredes, oxigenades i cristal·lines s'hi troben la musaranya d'aigua (*Neomys fodiens*) i la rata almesquera (*Galemys pyrenaicus*). L'almesquera és una espècie de la qual se'n té molt poca informació. Es prioritari delimitar amb precisió el seu àmbit de distribució en l'espai i aplicar mesures de conservació dels ecosistemes de ribera allà on sigui necessari.

Associada als ambients boscos altimontans i subalpins s'hi troba la llebre (*Lepus europaeus*). També en cotes baixes, es detecten alguns conills (*Oryctolagus cuniculus*), però amb una presència més testimonial.

L'ordre dels carnívors està representat per espècies pròpies de l'alta muntanya com la marta (*Martes martes*), el gat fer (*Felis sylvestris*), l'ermíni (*Mustela erminea*) i per espècies més generalistes com la guineu (*Vulpes vulpes*), el teixó (*Meles meles*) o la fagina (*Martes foina*). L'ós bru (*Ursus arctos*) recentment alliberat al vessant francès en el marc d'un projecte Life-natura s'ha detectat en alguna ocasió per l'extrem més occidental de l'espai. Per últim, la llúdriga (*Lutra lutra*) es localitza a les Nogueres de Vallferrera i Cardós, i es tracta d'exemplars que provenen del riu Noguera Pallaresa. D'altra banda també hi ha una important colònia a la cua de l'embassament de la Torrassa. Amb la finalitat d'establir les mesures necessàries per a la seva protecció es va aprovar, mitjançant l'ordre MAB/138/2002, de 22 de març, el Pla de conservació de la llúdriga.

El gat fer i la marta són espècies d'ambients forestals que requereixen de boscos madurs poc explotats. Tanmateix - especialment el gat fer- s'acosta a petits nuclis humans que li faciliten preses (rates, ratolins, etc). Aquest fet, facilita la hibridació amb gats domèstics i la pèrdua d'especificitat genètica. La problemàtica de conservació que pot derivar d'aquest fet hauria de ser avaluada per poder prendre mesures en cas de necessitat.

Pel que fa als ungulats, aquí s'hi troben poblacions consolidades i abundants d'isard (*Rupicapra rupicapra*), cabirol (*Capreolus capreolus*), daina (*Dama dama*) i senglar (*Sus scrofa*). Tots tres cèrvids son reintroduïts. Es detecten, per altra banda, alguns individus aïllats de cérvol (*Cervus elaphus*).

La marmota (*Marmota marmota*), introduïda al vessant nord dels Pirineus, ha colonitzat molts espais del vessant sud i, avui dia, es troba de forma generalitzada per tota la zona.

3.3.2 Zones d'interès per a la cria, per la seva elevada densitat o diversitat, per la seva distribució reduïda, etc.

Son d'interès per a la fauna les àrees vitals de les següents espècies, que presenten una alta exigència i vulnerabilitat pel que fa al seu hàbitat i a les afeccions que s'hi puguin produir:

- Perdiu blanca. *Lagopus mutus*. Àrea de distribució general.
- Gall fer. *Tetrao urogallus*. Àrees vitals: cantadors (reproducció) i zones d'hivern.
- Mussol pirinenc. *Aegolius funereus*. Àrea de distribució.
- Trençalòs. *Gypaetus barbatus*. Àrees vitals: cria i reproducció.
- Llàrdria. *Lutra lutra*. Àrea vitals: cria, reproducció i alimentació.
- Almesquera. *Galemys pyrenaicus*. Àrea de distribució.
- Tritó pirinenc. *Euproctus asper*. Àrea potencial de distribució.
- Sargantana pallaresa. *Iberolacerta aurelioi*. Àrea de distribució.
- Ós bru. *Ursus arctos*. Àrees especialment aptes i freqüentades.

3.3.3 Presència de poblacions d'espècies protegides pel PEIN i d'espècies en situació d'amenaça o d'especial vulnerabilitat

Les espècies en situació d'amenaça i/o especial vulnerabilitat són les citades en l'apartat 3.3.1. perdiu blanca, gall fer, mussol pirinenc, trençalòs, llàrdria, almesquera, tritó pirinenc, sargantana pallaresa, i ós bru.

3.3.4 Presència de poblacions d'espècies de l'Annex IV de la directiva 92/43/CEE i de l'Annex I de la Directiva 74/409/CEE

Espècies	Directiva 92/43/CEE	Directiva 79/409/CEE
Sargantana de paret (<i>Podarcis muralis</i>)	X	
Tritó pirinenc (<i>Euproctus asper</i>)	X	
Rata almesquera (<i>Galemys pyrenaicus</i>)	X	
Ós bru (<i>Ursus arctos</i>)	X	
Llàrdria (<i>Lutra lutra</i>)	X	
<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	X	
Escanyapolls (<i>Lucanus cervus</i>)	X	
<i>Euphydrias aurinia</i>	X	
Trençalòs (<i>Gypaetus barbatus</i>)		X
Voltor comú (<i>Gyps fulvus</i>)		X
Milà reial (<i>Milvus milvus</i>)		X
Aufrany (<i>Neophron percnopterus</i>)		X
Àguila daurada (<i>Aquila chrysaetos</i>)		X
Falcó peregrí (<i>Falco peregrinus</i>)		X
Duc (<i>Bubo bubo</i>)		X
Picot negre (<i>Dryocopus martius</i>)		X
Àguila marcenca (<i>Circaetus gallicus</i>)		X

Aligot vesper (<i>Pernis apivorus</i>)		X
Milà negre (<i>Milvus migrans</i>)		X
Milà reial (<i>Milvus milvus</i>)		X
Trencalòs (<i>Gypaetus barbatus</i>)		X
Aufrany (<i>Neophron percnopterus</i>)		X
Voltor comú (<i>Gyps fulvus</i>)		X
Àguila marcenca (<i>Circaetus gallicus</i>)		X
Arpella vulgar (<i>Circus aeruginosus</i>)		X
Arpella pàl·lida (<i>Circus cyaneus</i>)		X
Àguila daurada (<i>Aquila chrysaetus</i>)		X
Àguila calçada (<i>Hieraaetus pennatus</i>)		X
Esmerla (<i>Falco columbarius</i>)		X
Falcó pelegrí (<i>Falco peregrinus</i>)		X
Perdiu blanca (<i>Lagopus mutus</i>)		X
Gall fer (<i>Tetrao urogallus</i>)		X
Perdiu xerra (<i>Perdix perdix hispaniensis</i>)		X
Duc (<i>Bubo bubo</i>)		X
Mussol pirinenc (<i>Aegolius funereus</i>)		X
Enganyapastors (<i>Caprimulgus europaeus</i>)		X
Blauet (<i>Alcedo atthis</i>)		X
Picot negre (<i>Dryocopus martius</i>)		X
Cotoliu (<i>Lullula arborea</i>)		X
Trobat (<i>Anthus campestris</i>)		X
Tallareta cuallarga (<i>Sylvia undata</i>)		X
Escorxador (<i>Lanius collurio</i>)		X
Gralla de bec vermell (<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>)		X
Hortolà (<i>Emberiza hortulana</i>)		X

3.3.5 Presència d'espècies citades a la Llei 3/1988, de 4 de març, de protecció dels animals, al Decret 148/1992, de 9 de juny, pel qual es regulen les activitats fotogràfiques, científiques i esportives que poden afectar les espècies de la fauna salvatge, de l'Ordre de 23 de novembre de 1994 i de l'ordre de 10 d'abril de 1997, per les quals s'amplia la relació d'espècies protegides a Catalunya

Espècie	Llei 3/1998	Decret 148/1992	Ordre de 23 de novembre de 1994	Ordre de 10 d'abril de 1997
Àguila daurada (<i>Aquila chrysaetus</i>)	X	X		
Àguila marcenca (<i>Circaetus gallicus</i>)	X	X		
Aligot comú (<i>Buteo buteo</i>)	X	X		
Almesquera (<i>Galemys pirenaicus</i>)	X			
Apol·lo (<i>Parnassius apollo</i>)				X
Aufrany (<i>Neophron percnopterus</i>)	X	X		
Bernat pescaire (<i>Ardea cinerea</i>)	X	X		
Duc (<i>Bubo bubo</i>)	X	X		
Ermini (<i>Mustela erminea</i>)	X			X
Falcó peregrí (<i>Falco peregrinus</i>)	X	X		
Gall fer (<i>Tetrao urogallus</i>)	X			
Gamarús (<i>Strix aluco</i>)	X	X		
Gat fer (<i>Felis sylvestris</i>)	X	X		
Granota pirinenca (<i>Rana pyrenaica</i>)				X
Liró gris (<i>Glis glis</i>)				X
Llúdriga comuna europea (<i>Lutra lutra</i>)	X	X		
Marta (<i>Martes martes</i>)				X
Milà reial (<i>Milvus milvus</i>)	X	X		
Mussol comú (<i>Athene noctua</i>)	X	X		
Mussol pirinenc (<i>Aegolius funereus</i>)	X	X		
Óliba (<i>Tyto alba</i>)	X	X		
Os bru (<i>Ursus arctos</i>)	X	X		
Perdiu blanca (<i>Lagopus mutus</i>)	X	X		
Perdiu xerra (<i>Perdix perdix ssp italica</i>)	X	X		
Picot negre (<i>Dryocopus martius</i>)	X	X		
<i>Rosalia alpina</i>				
Sargantana de paret (<i>Podarcis muralis</i>)	X			
Sargantana pallaresa (<i>Iberolacerta aurelioi</i>)				X
Sargantana vivípara (<i>Iberolacerta vivipara</i>)	X		X	X
Talpó de tartera (<i>Microtus nivalis</i>)				X
Talpó pirinenc (<i>Microtus pyrenaicus</i>)				X
Trencalòs (<i>Gypaetus barbatus</i>)	X	X		
Tritó pirinenc (<i>Euproctus asper</i>)	X			
Voltor comú (<i>Gyps fulvus</i>)	X	X		
Xot (<i>Otus cops</i>)	X	X		

3.4 PATRIMONI CULTURAL I PAISATGE

3.4.1 Patrimoni arqueològic, arquitectònic i monuments històrics

Tal i com ja s'ha esmentat al punt 2.1.b), l'àmbit del PNAP disposa d'un extens patrimoni cultural de gran importància i interès, tant pel que fa al patrimoni arqueològic, el patrimoni arquitectònic, el patrimoni industrial, les infraestructures agropecuàries, etc.

A tall d'exemple i sense pretensió d'exhaustivitat ni representativitat a continuació s'esmenten alguns elements:

- Respecte l'art romànic, destaquen les esglésies parroquials i mostres de béns artístics religiosos (retauls, talles orfebreria, etc.) els quals conformen un dels conjunts d'època medieval i barroca més importants del Pirineu, així com monuments declarats i conjunts històrics.
- Elements significatius localitzats mitjançant consultes efectuades al Departament de Cultura:

Patrimoni arquitectònic

1. Ermita de la Mare de Déu de les Neus. Camí de ferradura d'Arreu a Sorpe. Indret: Bordes d'Arreu.
2. Graus. Grup de bordes a costat i costat de carrer.
3. Borda amb coberta de palla a Graus.
4. Ermita de Sant Quirze. Prop d'Alins, sobre contrafort.
5. Església de Santa Maria de la Torre. Entre km 15 i 16 carretera de Vall Ferrera a l'altre costat del riu.
6. Església parroquial de Sant Pere (a Tor).
7. Església de Sant Pere del Roc (a Tor).
8. Casa Cerdà. Costat riu Vall Peguera (a Tor).
9. Ermita de Sant Ambròs de Tor (a Tor).
10. La Força o Castellot de Tor (a Tor) BCIN.
11. Ermita de Santa Magdalena de la Ribalera. A la Vall de Santa Magdalena.
12. La Mare de Déu de Conflent. A les bordes de Conflent.
13. Sant Joan de l'Erm (vell).
14. Santuari de Sant Joan de l'Erm (nou). Al Pla de la Basseta.

Patrimoni arqueològic

1. Tossal de Castelló

Tipus de jaciment: Castell. Assentament militar. A l'aire lliure.

Cronologia: Medieval.

Estat de conservació: Dolent.

Context: Terreny erm.

Localització: X=358,5 Y= 4694,20

2. Fossa de la Boïga del Gabatxo

Tipus de jaciment: Lloc d'enterrament col·lectiu, inc., a l'aire lliure.

Cronologia: Finals del Neolític/Edat del Bronze.

Estat de conservació: Excel·lent.

Context: Terreny erm. Al cim d'un serrat.

3. Castell de Serret

Tipus de jaciment: Castell. Assentament militar a l'aire lliure.

Cronologia: Medieval (800-1150).

Estat de conservació: Regular.

Context: Terreny erm.

Localització: 31TCH625025 1.840 m

4. Castell de Castell-Arnau

Tipus de jaciment: Castell. Assentament militar a l'aire lliure.

Cronologia: Medieval (800-1150).

Estat de conservació: Regular.

Context: Terreny erm.

Localització: 31TCH612018 1.600 m

5. Castell de Colomers

Tipus de jaciment: Castell. Assentament militar a l'aire lliure.

Cronologia: Medieval (800-1150).

Estat de conservació: Regular.

Context: Terreny erm. Cim pic Colomers.

Localització: 31TCH6051032 1.800 m

6. Prat Muntané

Tipus de jaciment: Poblat. Lloc d'habitació a l'aire lliure amb estructures conservades.

Cronologia: Desconeguda.

Estat de conservació: Regular/Dolent.

Context: Terreny erm. Cim Serra Seca.
Localització: 31TCG551938 2.113 m

7. Torre de la Minyona (Castell d'Àrreu)

Tipus de jaciment: Castell. Assentament militar a l'aire lliure.
Cronologia: Medieval (988-1150) Comtes de Barcelona.
Estat de conservació: Dolent.
Context: Explotació agropecuària. Al sud bordes d'Àrreu.
Localització: 31TCH418252

8. Castell de Plau

Tipus de jaciment: Castell. Assentament militar a l'aire lliure.
Cronologia: Medieval (988-1150) Comtes de Barcelona.
Estat de conservació: Regular.
Context: Terreny erm. Entre pantà Boren i explotació agropecuària.
Localització 31TCH431246 1.096 m

Actualment s'està desenvolupant a la Comarca del Pallars Sobirà el Pla d'Excel·lència Turística per al trienni 2001-2003. Per al desenvolupament d'aquest pla es va signar un conveni entre el Ministeri d'Economia, la Conselleria d'Indústria, Comerç i Turisme de la Generalitat de Catalunya, el Consell Comarcal del Pallars Sobirà i l'Associació d'Empreses d'Esports d'Aventura del Pallars Sobirà amb la finalitat d'accelerar el creixement i assegurar la sostenibilitat de la comarca, que es preveu com un destí turístic de primer ordre.

Els àmbits d'actuació del projecte son:

- La restauració i la museografia de peces d'art religiós, la instal·lació de mesures de seguretat i la senyalització per arribar als indrets en qüestió,
- La localització i documentació de peces fora la comarca i recuperació a través d'una còpia,
- La creació d'un centre d'interpretació i oficina de turisme a Sort,
- La realització d'un pla de comunicació.

3.4.2 Patrimoni etnològic i antropològic

El patrimoni etnològic implica una concepció global i dinàmica del patrimoni ja que integra la complexitat de les relacions entre les poblacions humanes i el seu entorn, bàsiques en la configuració d'un territori llargament humanitzat, i en la preservació dels seus valors. En el cas d'aquest territori ha d'esdevenir un factor estratègic en la concepció i el desenvolupament del Parc.

Cal destacar les interessants tasques de recerca, recuperació i divulgació de les activitats i indústries tradicionals realitzades des del Consell Comarcal del Pallars Sobirà, l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu i els dos arxius històrics de la comarca, Arxiu Històric de les Valls d'Àneu i Arxiu Històric comarcal de Sort.

3.4.3 Àrees d'especial interès paisatgístic

A banda dels valors estrictament científics, didàctics, de singularitats o vulnerabilitats que poden presentar les àrees descrites fins ara, hi ha d'altres zones que presenten una alta concentració de valors naturals menys destacables, o fins i tot subjectius, però que mereixen tenir també una especial menció. Així doncs en aquest apartat s'han inclòs des d'àrees amb una elevada diversitat i harmonia entre ambients diferents, fins a àrees amb singularitats concretes com poden ser grans contrastos entre boscos diferents, entre diverses morfologies, etc.

Aquestes àrees són:

1. **Bonavé.** Inclou tota l'obaga –vessant meridional- de la Vall de Montgarri des del barranc de Comamala fins al Bosc de Marimanha, prop de Montgarri. Els valors paisatgístics d'aquesta àrea deriven de l'excel·lència de les boscúries d'abet de la part inferior, que a prop de la Noguera deixen pas a illes de prats estelats d'imponents avets. A la part superior del bosc, el trànsit vers l'estatge alpí s'efectua amb gran harmonia i naturalitat, com succeeix en àrees com el Ras de Bonavé, on té lloc una seqüència natural extraordinària: el bosc de pi negre deixa pas a les molles subalpines que a les parts altes es transformen amb prat alpí i vegetació de congestera. Aquesta àrea de morfologia suau és brusquement interrompuda a migjorn per la presència dels grans espadats calcaris de la Roca Blanca, el Pic de Moredo i el Tuc de Bonavé.
2. **Airoto-Àrreu.** L'aïllament i la consegüent conservació dels valors naturals primigenis és la gran vàlua d'aquesta vall. L'altitud de la vall i la trencada i enèrgica morfologia fan que els grans boscos d'abet cedeixin pas a petits bosquetons de pi negre. A les parts superiors, la duresa del material litològic ha determinat la formació de circs glacials que alberguen una mitja dotzena d'estanys i un

bon nombre de planells que contrasten fortament amb les crestes granítiques que els encerclen. Els rius que drenen aquestes comes, alternen trams suaus de giragonses i torberes amb sectors de sallents i profundes basses. Cal recalcar l'aïllament de la vall, car no permet l'accés rodat a partir de poc més dels 1.100 m, la qual cosa és remarcable a nivell català. Poques valls resten encara mostrant des de la part baixa de l'estatge montà fins al subnival sense alteracions antròpiques ni possibilitat d'accés massiu. A més, l'àrea compta amb elements d'especial valor històric i cultural; poble d'Àrreu, les Bordes d'Àrreu, Mare de Déu de les Neus, Bordes d'Airoto.

- 3. Noarre.** La capçalera lacustre de la Vall de Cardós ha estat en la seva major part afectada per les regulacions hidroelèctriques. Tan sols les valls laterals del Circ de la Gallina i Noarre han quedat al marge de regulacions artificials. Aquest darrer es mostra totalment intocat –al Circ de la Gallina i la Mariola hi ha el refugi del Mont-roig, la pista a l'estany del Port...-, per la qual cosa s'ha considerat com a àrea d'especial interès paisatgístic. La poca alterabilitat de la vegetació en tots els estats característics de la zona –montà, subalpí i alpí – i la presència d'elements d'interès patrimonial –les Bordes de Noarre- són els principals valors paisatgístics d'aquesta petita vall.
- 4. Boavi.** El Pla de Boavi correspon a dues conques de sobreexcavació glacial reblertes de sediments. En aquest indret conflueixen les valls –i els rius- de Certascan, Romedo, Broate i Sellente. Els vessants són molt esquerps i contrasten fortament amb la placidesa del Pla i del riu amansat per l'escàs pendent. La vegetació s'afegeix a aquest espectacle de diversitat; les avetoses de l'obaga, les clapes de pins de les parts superiors i els extensos bedollars de recuperació de les solanes, així com algun clap relíctic de fageda, fan que la diversitat cromàtica, sobretot a la tardor, sigui màxima.
- 5. Virós.** Es tracta d'una gran massa forestal de molt fàcil accés, solcada de pistes forestals i camins de desembosc, però que presenta diversos valors remarcables. La mateixa extensió i continuïtat de la massa forestal és valor suficient per a la classificació d'àrea d'especial interès. El gradient altitudinal que abasta, des de poc més de 800 m fins a més de 2500 m, fa que hi estiguin representats i concentrats molts dels ecosistemes forestals pallaresos. Això implica que, tant en matèria de vegetació i flora, com pel que fa a la fauna i als sistemes aquàtics, la varietat i representativitat dels ecosistemes forestals sigui molt elevada. Paisatgísticament, comprèn la immensitat de la massa forestal per la seva extensió i exuberància. En certes àrees és

conserven excel·lents testimonis de bosc madur que, a més del valor paisatgístic que tenen –per la seva escassetat–, són de vital importància per a la conservació de diverses espècies animals i vegetals, així com pel manteniment de l'exuberància dels poblaments liquènics que s'hi desenvolupen.

El bosc de Virós és el màxim representant en l'àmbit de l'Alt Pirineu d'una correlació de factors naturals ben singular i que interrelaciona tots els camps del medi natural: el marcat cabussament nord dels materials cambro-ordovicians i silurians del Dom de la Pallaresa –i també el flanc sud del sinclinal de Llavorsí–, determinat en l'orogènesi alpina, és el causant d'una pauta de relleu molt freqüent: la relativa suavitat dels vessants septentrionals de moltes serres amb orientació E-W del mig i alt Pallars, i la verticalitat i abrupticitat dels vessants meridionals. Aquesta disposició marcà dinàmiques periglacial ben diferents a partir de la retirada dels gels quaternaris. Mentre que als solells els materials provinents de la meteorització es despenien i s'acumulaven a peu de paret o als relleixos intermitjos, als vessants obacs la forta dinàmica periglacial i el suau pendent propiciaren grans acumulacions de materials sedimentaris que restaren en el mateix vessant. En aquestes darreres àrees, acabat el període post-glacial, s'hi formaren sòls rics i ben desenvolupats mentre que l'escassa acumulació de materials dels solells no permeté la formació de sòls. Aquest fet, lligat amb les menors evapotranspiracions i major capacitat de retenció d'humitat, permeté l'establiment de boscos altament productius i ufanosos. Així doncs, donant un cop d'ull a un mapa forestal del Pallars, s'observa que les grans masses forestals (Mata de València, Bosc de Son, Bosc de Baiasca, Bosc de Virós, ...) estan en aquesta situació: orientació nord i sobre acumulacions de notable potència que descansen en estrats cambro-ordovicians de pendent suau. Al seu torn, aquests boscos són els únics que presenten condicions òptimes per al desenvolupament de determinats animals amb requeriments forestals ben específics, com són el gall fer o el mussol pirinenc.

- 6. Burg.** La vall de Burg, que inclou els nuclis i termes de Farrera i Burg, és d'una gran representativitat ja que a més de les extensions forestals, i a diferència de les àrees suara definides, hi ha diferents enclavaments, de notable extensió de prats de dall, que presenten també un destacat valor natural i sobretot paisatgístic. Efectivament, els prats de dall remunten en aquest sector el torrent de Burg fins a la ratlla dels 2.000 m, de manera que surten representades moltes de les comunitats de prats de dall pirinenques. Hi ha, a més, diversos elements d'interès patrimonial, localitzats als pobles de Glorieta, Farrera i Burg, les

ermites de Sant Francesc i Santa Eulàlia, i edificacions agrícola-ramaderes: les Bordes de Burg, les Bordes de les Comes i Alendo. Per últim, cal destacar el valor científic del petit estanyó colmatat de la coma de Burg, ja que estudis en curs han posat de manifest l'existència de sèries sedimentològiques de fins a 15.000 anys. Tots aquests motius han dut a definir la vall de Farrera-Burg com d'especial interès.

7. **Santa Magdalena.** Vall de gran longitud de caràcter eminentment forestal amb diverses singularitats. En primer lloc el riu de Santa Magdalena; riu de notable entitat que presenta una gran naturalitat, excepte en el seu tram inferior. En segon lloc la gran extensió de les boscúries montanes i subalpines, que normalment resten arraconades als vessants mentre els fons de vall són ocupats per prats de dall o nuclis urbans. En aquesta vall ocupen tots els ambients, des de les immediacions del riu fins a les carenes culminals. A més, aquesta vall s'estén des dels 750 m, a la desembocadura, fins als 2789 m al Pic de Sàloria, ja a l'estatge subnival, sense nuclis de població important. En tercer lloc la despoblació i, per tant, la relativa baixa freqüentació de la vall, sobretot a l'hivern, quan les nombroses pistes forestals resten impracticables per la neu. Per últim, els nombrosos testimonis de l'activitat ramadera i forestal d'èpoques anteriors, que han deixat petits nuclis, avui abandonats, bordes i ermites arreu de la vall: Romadriu –al límit de l'àrea-, les Bordes de Tressó, de Bedet, de la Plana, de Cortvassill, de Civís, de Jussà, de Conflent i l'ermita de Santa Magdalena, al punt de confluència dels principals afluents secundaris que formen el riu principal, constitueixen un patrimoni cultural i històric que caldria preservar.

4. DELIMITACIÓ DEL PARC NATURAL DE L'ALT PIRINEU

4.1 CRITERIS

Per tal de conformar els àmbits i territoris que entrarien a formar part de la delimitació del PNAP, en primer lloc s'ha pretès incloure aquells territoris on ja són d'aplicació figures de protecció, i més concretament el PEIN i la Xarxa Natura 2000. La raó és que el PNAP aplegui tots els territoris de la zona que ja són PEIN o Natura 2000, i que a més tenen un alt grau de solapament territorial. D'aquesta manera és crearà una unitat única de planificació i gestió d'aquest territori protegit mitjançant el PNAP. Així doncs, i com ja s'ha comentat en el Capítol 1, els espais del PEIN i Natura 2000 inclosos en l'àmbit del PNAP són:

- Per una banda els espais del PEIN *l'Alt Àneu, Capçaleres de la Noguera de Vallferrera i la Noguera de Cardós* i la *Vall de Santa Magdalena*, que conformen la major part de l'àmbit del PNAP. L'espai *Alt Àneu* s'inclou totalment excepte l'àmbit de La Bonaigua, que està delimitat a l'annex 1 apartat 1.3., i el mateix passa amb l'espai *Capçaleres de la Noguera de Vallferrera i la Noguera de Cardós* i l'àmbit de la Pleta del Prat. Per últim, i pel que fa a l'espai *Vall de Santa Magdalena*, cal dir que s'ha incorporat al PNAP totalment l'àmbit que delimita el Pla especial de delimitació definitiva d'aquest espai del PEIN (actualment en tramitació). Aquest Pla especial preveu (respecte de la delimitació de l'espai aprovada al 1992) la inclusió de nous sectors dels municipis de Soriguera i de Sort, i per tant aquests també formen part de l'àmbit proposat pel PNAP.
- Pel que fa a Natura 2000, l'àmbit del PNAP inclou la totalitat de l'espai *Alt Pallars* (codi *ES51300003*). De fet, la major part d'aquest espai el conformen, en més o menys mesura, els espais del PEIN abans esmentats. L'altre part, de menys extensió, són territoris adjacents però exclosos a aquests espais del PEIN. L'àmbit del PNAP també inclou la totalitat de l'espai de Natura 2000 *La Torrassa* (codi *ES5130022*), consistent en el bosc de ribera i la zona inundable de la cua d'aquest embassament.

A banda, però, d'incloure aquells territoris amb algun règim de protecció, també s'han incorporat a la proposta de delimitació del PNAP molts dels territoris proposats pels municipis, i entitats municipals descentralitzades, durant el procés de consultes previ a la redacció d'aquesta memòria. Aquestes propostes han consistit principalment en terrenys comunals.

També s'han inclòs algunes petites zones per completar la protecció de territoris d'especial interès per a espècies de fauna protegides, com ara el gall fer (*tetrao urogallus*) i el trençalòs (*Gypaetus barbatus*). Concretament es tracta de parts del bosc de Lo Calvo, de l'obaga de la Veda d'Isil i de la Solana de Romadriu.

Finalment s'han ajustat els límits del PNAP amb criteris més coherents d'acord amb la topografia, les unitats geomorfològiques del terreny i les unitats de gestió forestal. Així, per tal de donar coherència a la gestió forestal, s'ha intentat fer coincidir, sempre que ha estat possible, els límits del PNAP amb les unitats forestals existents, tant comunals com patrimonials de la Generalitat.

L'abast de l'àmbit del Parc Natural queda establert a l'annex 1 apartats 1.1. i 1.2. on s'adjunta la descripció de la delimitació de l'àmbit territorial que comprèn, així com també dels enclavaments exclosos que s'hi troben a l'interior del límit del PNAP.

D'altra banda l'apartat 1.3. d'aquest mateix annex 1 descriu els àmbits denominats *La Pleta del Prat* i *La Bonaigua*, inclosos al Pla d'espais d'interès natural però exclosos de l'àmbit del Parc.

Tot plegat, la delimitació descrita a l'annex I conforma un nou espai del PEIN anomenat "Alt Pirineu" i per tant, les determinacions corresponents als espais de l'Alt Àneu, Capçaleres de la Noguera de Vallferrera i de la Noguera de Cardós i Vall de Santa Magdalena contingudes en els plànols, fitxes i documentació informativa del Pla d'espais d'interès natural aprovat mitjançant el Decret 328/1992, de 14 de desembre, queden modificades en el sentit que s'entenen referides a aquest nou espai.

La finalitat de descriure els límits dels àmbits de l'apartat 1.3. a d'annex I és doble,

- D'una banda, perquè la delimitació i descripció d'aquests àmbits permet establir, juntament amb la delimitació del PNAP, la delimitació definitiva del nou espai del PEIN "Alt Pirineu", als efectes del que disposa l'article 16.2 de la Llei 12/1985, d'espais naturals.
- D'una altra banda, perquè correspon a zones incloses en espais d'interès natural del PEIN on es permeten usos i instal·lacions relacionades amb l'esquí alpí. De fet, en aquests sectors actualment ja es desenvolupa aquesta activitat i existeixen aquest tipus d'instal·lacions, d'acord amb les seves corresponents declaracions d'impacte ambiental favorables. Aquestes declaracions d'impacte ambiental corresponen a l'Edicte de 29 de juliol de 1997 (DOGC núm. 2482), pel qual es fa pública la declaració d'impacte ambiental del projecte de telecadira de la Pleta del Prat a Tavascan, al terme municipal de Lladorre, promogut i tramitat per l'Ajuntament de Lladorre, i a l'Edicte de 9 de gener de 2002 (DOGC núm. 3565), pel qual es fa pública la declaració d'impacte ambiental de l'estudi del Pla especial de l'àrea esquiable Baqueira-Bonaigua, al terme de l'Alt Àneu.

4.2 DESCRIPCIÓ DELS LÍMITS

A l'annex 3 d'aquesta memòria s'inclou un mapa amb la transcripció gràfica dels límits descrits a l'annex 1:

- A1.1. Àmbit inclòs dins el Parc Natural i,
- A.1.2. Àmbits d'exclusió del Parc Natural.

En qualsevol cas cal tenir en compte que en cas de contradicció entre la descripció escrita de la delimitació del PNAP de l'annex 1 i la transcripció gràfica del mapa esmentat a l'annex 3, preval el criteri de la delimitació escrita.

4.3 SUPERFÍCIES

Superfícies municipals

		SUPERFÍCIE¹ (Ha)	PERCENTATGE² (%)
COMARCA			
El Pallars Sobirà		61.540,42	55,22
Municipis			
	Alt Àneu	10.556,75	48,48
	La Guingueta d'Àneu	3.558,80	32,82
	Esterri d'Àneu	15,76	1,86
	Alins	17.283,30	94,35
	Esterri de Cardós	1.299,83	78,56
	Farrera	2.976,29	48,12
	Lladorre	11.765,84	80,05
	Llavorsí	4.384,59	64,00
	Rialp	420,92	6,65
	Soriguera	5.389,57	50,66
	Sort	956,69	9,11
	Tírvia	53,37	6,28
	Vall de Cardós	2.878,71	51,22
COMARCA			
L'Alt Urgell		8.309,96	5,74
Municipis			
	Les Valls de Valira	5.214,53	30,45
	Montferrer i Castellbò	3.095,43	17,52
TOTAL		69.850,38	

1. Superfície: es refereix al nombre d'hectàrees del municipi incloses al parc.
2. Percentatge: es refereix al % de superfície municipal o comarcal que està inclosa dins el parc.

Superfícies de les EMD's

EMD	MUNICIPI	Forest	Superfície (ha.)
Isil i Alós d'Isil	Alt Àneu	Comunal Bonavé	4.737
Sorpe		Comunal Bonavé	531
Àreu	Alins	CUP 114	7.641
Araós		CUP 115	742
Araós		CUP 117	376
Ainet de Besan		CUP 116	1.104
		CUP 119	401
Arestui	Llavorsí	CUP 155	176
Baiasca		CUP 159	346
		CUP 157	104
		CUP 157	104
		CUP 156	27
		CUP 158	484
Montenartró	CUP 154	904	
Vila i Vall de Castellbò	Montferrer i Castellbò	CUP 86	1.850
		CUP 88	149
Ars	Valls del Valira	CUP 41	349
Asnurri		CUP 42	36
		CUP 56B	150
		CUP 56	239
Civís		CUP 56	239
		CUP 51	140
		CUP 53	16
		CUP 54	893
Ós de Civís		CUP 55	1.153
		CUP 52	1.135
Superfície total aportada per les EMD's (has.)			24.026
Superfície total del Parc (Has.)			69.850,40
% superfície aportada per les EMD's al Parc			34,39 %

5. ÀMBITS DE LA GESTIÓ I L'ORDENACIÓ DEL PNAP

5.1 LA GESTIÓ I L'APROFITAMENT DELS RECURSOS NATURALS

5.1.1 La ramaderia

L'activitat ramadera ha estat i és un agent clau en la conservació del patrimoni natural i en la configuració i manteniment del paisatge. Així, un dels principals objectius del PNAP serà el desenvolupament d'instruments per tal de potenciar la ramaderia extensiva i les races ramaderes autòctones. En aquest sentit les línies de treball prioritàries del PNAP seran:

- Inversió en el manteniment, la recuperació i la millora de les infraestructures ramaderes: abeuradors, cóms, mànegues de maneig, tancats, passos canadencs, cabanes i refugis, foment de la figura del pastor, accessos a pastures, adequació tipològica de granges, etc.
- Contractes específics de conservació amb les explotacions: S'impulsarà la figura dels contractes d'explotació amb finalitats de conservació, d'acord amb Llei 18/2001, de 31 de desembre d'orientació agrària. Aquests contractes tindran com a finalitat cobrir el dèficit de renda i d'infraestructura dels ramaders i seran un compromís directe entre l'administració i cada titular, de caràcter voluntari, i adaptats a les necessitats de cada explotació, es a dir "particulars" i flexibles.
- Foment i impuls de la ramaderia ecològica com a actiu econòmic de les explotacions ramaderes del parc, principalment per que fa a la comercialització dels seus productes.

Creació d'una unitat de gestió específica dins l'equip de gestió del PNAP per a la promoció de la ramaderia extensiva, per impulsar, de forma coordinada amb el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, els tres punts acabats d'esmentar, i en general per desenvolupar tots aquells estudis, plans, programes, projectes, que permetin consolidar i potenciar aquesta activitat en l'àmbit del PNAP de manera que segueixi essent un actiu principal en la conservació dels seus valors naturals i dels seus paisatges

- Així mateix el Parc podrà impulsar mesures preventives pels danys que la fauna autòctona pugui ocasionar als conreus i finques.

5.1.2 La gestió forestal

El principal aspecte a tenir en compte pel que fa la gestió i els aprofitaments forestals en l'àmbit del PNAP és la seva planificació. Aquesta ha de permetre garantir l'existència d'uns aprofitaments econòmicament rentables i a la vegada compatibles (i sovint necessaris) amb la conservació del bosc i dels seus valors naturals i culturals.

Així doncs des del PNAP es desenvoluparan les següents línies de treball relacionades amb la gestió forestal:

- Desenvolupar i potenciar la planificació forestal amb criteris de conservació del bosc i dels seus valors ecològics i culturals, i també de rendibilitat econòmica (Plans Tècnics de Gestió i Millora forestal o Projectes d'Ordenació, definició d'estratègies i plans per a la prevenció d'incendis).
- Promoure l'ecocertificació forestal i la comercialització dels productes forestals resultants.
- Inventariar i garantir la conservació i recuperació de les àrees forestals de major significació ecològica així com potenciar i completar la xarxa de reserves forestals,
- Promoure les intervencions de millora silvícola necessàries per aquells boscos que han de complir funcions específiques de defensa del sòl, prevenció d'incendis o ús recreatiu, entre d'altres,
- Suport tècnic per a la sol·licitud i tramitació d'ajuts públics en l'àmbit forestal.
- Promoció i suport del fitament de les forests comunals.

Cal reconèixer la important tasca pionera realitzada fins ara de l'ADF Mig Pallars, tant en l'àmbit de la gestió forestal com ramadera, mitjançant el projecte LIFE "Pirineu Viu".

5.1.3 La caça i pesca

La caça i la pesca continental són activitats compatibles en l'àmbit del PNAP, i també s'han d'entendre com a un recurs i un actiu econòmic a gestionar.

En l'àmbit del PNAP l'activitat cinegètica ja està regulada per l'existència de la Reserva Nacional de Caça Pallars-Aran (creada per la Llei 37/1966, de 31 de maig), la Zona de Caça Controlada de Sort, Soriguera i Rialp, d'acord amb la Resolució de 7 d'octubre de 1991 (DOGC 1505 de 14-10-91), renovada per la Resolució d'11 d'octubre de 2000, i les diverses Àrees Privades de Caça (d'acord amb el règim cinegètic definit a la Llei 1/1970, de 4 d'abril).

En aquest sentit, doncs, cal remarcar que la gestió cinegètica d'aquesta zona correspon als òrgans responsables de la gestió d'aquestes àrees cinegètiques. Aquests, i els òrgans de gestió del PNAP, caldrà que estiguin

en contínua comunicació i que és coordinin en tots els aspectes que tenen a veure, a la vegada, amb la gestió cinegètica i amb la conservació i millora dels valors naturals i de les poblacions de fauna. En aquest sentit s'establirà un protocol de coordinació on es determinaran les funcions de cadascú i els mecanismes de consulta mútua corresponents.

I el mateix es pot dir pel que fa a la pesca continental, i les figures de gestió piscícola que hi ha en l'àmbit del PNAP (zones de pesca controlada, refugis de pesca i reserves genètiques de truites) i les seves organitzacions, associacions i administracions responsables. En aquest sentit cal dir que des del PNAP es promouran la creació i consolidació de les organitzacions i figures de gestió piscícola per tal d'assolir una correcta planificació i regulació d'aquesta activitat en els rius i estanys de la zona.

Per últim cal recordar que, d'acord amb la Llei 4/89 i el Decret 165/1988 sobre àrees de caça amb reglamentació especial, en l'àmbit del PNAP es consideraran incompatibles les zones de caça intensiva o els tancats cinegètics.

5.1.4 L'aigua i les infraestructures hidràuliques

Des del PNAP es vetllarà per la conservació dels recursos hídrics i dels ecosistemes, flora i fauna associats, així com per garantir l'ús racional dels aprofitaments hidràulics que actualment s'hi realitzen.

Així, els òrgans del PNAP es coordinaran amb els actuals òrgans de gestió de l'aigua amb competències a la zona (l'ACA i la CHE) i l'empresa FECSA-ENDESA, per tal de garantir els cabals ecològics, la bona qualitat de les aigües i el bon estat de conservació dels llits i marges fluvials o d'estanys.

També es planteja com una línia d'actuació important del PNAP la promoció de les entitats locals de l'aigua com a mecanisme de participació i gestió d'aquest recurs des del territori.

5.1.5 La prevenció i extinció d'incendis forestals

La gestió del PNAP haurà de potenciar o participar de les mesures destinades a la prevenció dels incendis forestals. En aquest sentit:

- Es potenciaran o desenvoluparan, en especial als municipis catalogats d'alt risc d'incendi com Soriguera, Valls de Valira i Montferrer i Castellbò, actuacions com ara el manteniment de les pistes forestals, la creació de punts d'aigua i basses d'emmagatzematge, etc.
- S'impulsarà la millora i la consolidació dels efectius i infraestructures destinades a emergències i extinció d'incendis forestals.

5.2 LA CONSERVACIÓ DEL PATRIMONI NATURAL

Aquest àmbit d'actuació és una de les principals raons per a la creació del PNAP, i tota la planificació i gestió que es desenvolupi des del PNAP haurà de garantir la conservació dels sistemes naturals, hàbitats, flora i fauna en el seu àmbit. Així cal destacar tres nivells d'actuació:

- Un primer nivell sobretot preventiu, consistent en l'ordenació i regulació de les diverses activitats i aprofitaments que es desenvolupen en l'àmbit del PNAP, així com també d'aspectes com l'ordenació de l'edificació, accessos i ús públics, instal·lacions, ..., per tal d'assolir la seva compatibilització amb els objectius de conservació.
- Un segon nivell de potenciació d'aquells usos i aprofitaments econòmics dels recursos naturals, l'execució ordenada dels quals suposa el principal actiu per a la conservació de diferents valors naturals i culturals, i del paisatge.
- Per últim un tercer nivell d'actuacions directes de conservació, des del qual es realitzaran o promouran actuacions de millora i recuperació de la biodiversitat, dels hàbitats, de la flora i de la fauna. En aquest nivell d'actuacions també cal incloure l'execució de tasques d'inventariació, catalogació i seguiment o monitoreig dels sistemes naturals i de les poblacions d'espècies.

Es posarà especial atenció a les espècies amenaçades, hàbitats i espècies d'interès comunitari, d'acord amb la Directiva 92/43/UE relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la flora i fauna silvestres.

Es potenciaran i s'impulsaran, també, la correcció d'impactes ambientals i paisatgístics com la restauració d'àrees degradades, la retirada de runes, de restes d'edificacions o infraestructures obsoletes i/o abandonades, la revisió dels impactes de la xarxa elèctrica, etc.

5.3 LA CONSERVACIÓ I RECERCA DEL PATRIMONI CULTURAL

Tal i com ja s'ha comentat reiteradament al llarg d'aquesta memòria, destaca, en aquest territori, la riquesa del seu patrimoni cultural, històric, arquitectònic arqueològic, etnològic... El PNAP ha de jugar un paper fonamental en la seva conservació, recerca i difusió, i:

- Potenciar, en col·laboració amb les administracions competents implicades i amb entitats i associacions culturals, l'inventari del patrimoni arqueològic, arquitectònic, històric i cultural dins l'àmbit del PNAP,
- Potenciar també, en col·laboració amb les administracions competents, entitats i associacions culturals, aquelles actuacions que suposin la millora, restauració i conservació dels edificis singulars i instal·lacions tradicionals d'interès historicoarqueològic, com ara ermites, cabanes d'ús comunal i altres elements caracteritzadors del paisatge i del territori,
- Incidir en la recuperació d'un tipus de patrimoni relacionat amb les pràctiques i infraestructures agropecuàries (abeuradors, marges, cabanes, carboneres, etc.) tradicionals lligades als aprofitaments ramaders i forestals,
- Impulsarà, d'acord amb altres administracions, la recuperació i divulgació del patrimoni lligat als nuclis urbans del PNAP com son el patrimoni artístic i etnològic (l'art i arquitectura romànica, les fires i festes populars, etc.), com a recurs per a la dinamització territorial i socioeconòmica.
- Potenciar actuacions de recerca com prospeccions i excavacions, pel que fa al patrimoni arqueològic,
- Incorporar l'òptica de l'element cultural en la gestió i les accions i actuacions que porti a terme el Parc, especialment en el pronunciament dels seus informes, etc.

Cal reconèixer el valuós paper que han jugat, en tots els àmbits relacionats amb el patrimoni cultural, l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu en especial, així com altres entitats i associacions culturals d'aquestes comarques.

5.4 L'ORDENACIÓ DE L'ÚS PÚBLIC

5.4.1 Turisme, lleure, excursionisme, alpinisme, esports d'aventura, etc.

El turisme ofereix un mitjà privilegiat per sensibilitzar el gran públic respecte el medi ambient i, igualment, presenta un fort potencial d'activitats econòmiques.

L'existència del PNAP ha de suposar l'aplicació de la Carta Europea del Turisme Sostenible als Espais Protegits per liderar i desenvolupar en el seu territori i l'entorn circundant un model de turisme basat en els principis de desenvolupament sostenible.

Els eixos sobre els que es potenciarà i dirigirà el desenvolupament de l'activitat turística són:

- desestacionalització mitjançant la diversificació i la dispersió de les activitats i productes,
- promoció d'activitats de qualitat i relacionades amb el coneixement i el gaudi de la patrimoni natural, paisatgístic i cultural dins de l'àmbit del PNAP,
- divulgació i promoció del PNAP a nivell comarcal, català, estatal i internacional, dels seus valors naturals, paisatgístics i culturals, i de la seva oferta d'activitats turístiques relacionades.

En general dins l'àmbit del PNAP és fomentarà el desenvolupament ordenat i sostenible de les activitats recreatives, esportives i de muntanya de baix impacte² sempre que es garanteixi la conservació dels valors naturals, la flora i la fauna i s'eviti la sobrefreqüentació i la degradació del medi.

En general tota pràctica esportiva i d'ús públic podrà ser objecte de regulació per tal de garantir la conservació dels sistemes naturals, la flora i la fauna.

5.4.2 La circulació rodada i l'accés motoritzat

Dins les tasques d'ordenació de l'ús públic, l'accés motoritzat dins l'àmbit del PNAP, i la circulació rodada, seran un objectiu prioritari i objecte d'un tractament específic.

L'esquema d'accés públic motoritzat que es proposa en el PNAP queda definit en el plànol de l'Annex 3.2, on s'estableixen dues categories:

- a) una xarxa viària d'accés públic. Es a dir de circulació lliure, no regulada, tant per a vehicles privats com el transport públic que es pugui establir,
- b) una xarxa viària d'accés regulat. El tipus i mecanismes de regulació s'aniran establint de manera individualitzada per a cada accés, d'acord amb cada cas particular. En qualsevol cas, en aquesta xarxa es mantindrà l'accés lliure als veïns, serveis municipals, serveis del parc, agents rurals, bombers, i altres serveis públics.

² (esquí de fons, raquetes, trineu, esquí de muntanya, cicloturisme, contemplació de la natura, turisme cultural i educatiu, alpinisme, excursionisme, senderisme, escalada, espeleologia, BTT, pesca, turisme eqüestre, etc.). Font: Andres et al., ECOTRANS 1995. Guia Metodològica. Auditories de competitivitat en temes ambientals al sector turístic.

De tota manera, la concreció definitiva d'aquesta xarxa viària d'accés públic motoritzat i de la regulació a que fa referència l'epígraf b), es concretarà en el Pla Especial indicat a l'apartat 7.1.

Per altra banda, es potenciarà el desenvolupament i l'aplicació de les previsions de la Llei 9/1995 i el Decret 166/1998 de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, en especial pel que fa referència a les autoritzacions i regulacions, la vigilància, la senyalització, etc.

Per últim cal dir que es fomentaran els mecanismes administratius adequats (ajuts, programes de manteniment, de senyalització, etc.) per la recuperació i manteniment de pistes d'ús ramader i forestal, les pistes de comunicació entre nuclis de població, etc.

5.5 L'EDIFICACIÓ

En primer lloc cal diferenciar clarament el concepte d'urbanitzar del d'edificar. Urbanitzar, o crear sòl urbà, no implica només edificar (construir o recuperar edificis per a us residencial, agrícola o ramader, o industrial) sinó construir i assegurar un teixit de serveis associats als edificis, com ara claveguerams, enllumenat, recollida de residus, ... Aquesta diferenciació, establerta legalment, és molt important, ja que dins del PNAP, en tant que parc natural, i tal com determina la Llei 12/1985, d'espais naturals, estarà prohibida la creació de sòl urbà.

Pel que fa a l'edificació (de nova planta, o rehabilitació o ampliació d'edificis existents), aquesta és una activitat que la Llei 12/1985 no prohibeix en els parcs naturals. No obstant això, sí que es tracta d'una activitat que cal regular, ja que el dret a edificar ha de ser autoritzat en cada cas per l'ajuntament mitjançant llicència municipal d'acord amb el planejament urbanístic, amb la conformitat prèvia de la Comissió d'urbanisme corresponent quan es tracta de sòl no urbanitzable, com és el cas del PNAP. Aquesta regulació pot ser diferent en cada espai protegit, i fins i tot pot ser diferent dins un mateix espai protegit, segons en quin sector o zona del mateix es plantegi l'edificació. En alguns casos es pot arribar a prohibir, mentre que en d'altres es pot admetre amb uns o altres condicionants.

En aquest sentit cal dir que l'eina que regularà, per ser l'adequada, l'edificació en l'àmbit del PNAP serà el Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge que s'haurà de redactar i aprovar d'acord amb el Decret de declaració del parc. En el Pla especial es regularan aspectes com en quins casos i amb quines finalitats d'us es permetrà o prioritzarà edificar, recuperar o ampliar edificis, les superfícies, volumetries i alçades màximes d'edificació, els tipus de materials pels acabats exteriors, ...

De tota manera sí que es pot concretar que, tractant-se d'un espai tan gran, on hi ha un important us particular i públic del territori i dels seus recursos

naturals, el Pla especial permetrà l'edificació (principalment la rehabilitació i ampliació d'edificis existents) com a mínim pel que fa a finalitats relacionades amb la ramaderia extensiva, i també a determinats equipaments d'ús públic (refugis, centres d'informació i divulgació, ...).

Fins i tot quan determinats tipus d'edificacions puguin servir per impulsar objectius concrets de la gestió del PNAP, aquest podrà potenciar i ajudar a la seva execució.

Per altra banda, qualsevol edificació, restauració o ampliació que s'autoritzi dins el PNAP haurà de garantir una estructura i tipologies de l'arquitectura pròpia d'aquesta zona. En aquest sentit l'equip gestor del PNAP haurà de donar assessorament en la definició dels projectes constructius.

Pel que fa a les bordes, cal esmentar que són un important patrimoni cultural, arquitectònic i històric d'aquesta zona del Pirineu que no només cal regular, sinó que a més cal garantir la seva conservació, sinó de totes, si d'una bona part. La casuística relacionada amb el seu estat de conservació, accessibilitat, ús anterior o actual, agrupació en nuclis, etc., és molt heterogènia, i, amb la informació actual resulta molt complex establir uns objectius i directrius respecte el seu futur en el marc del PNAP. No obstant, aquests objectius i directrius, i els mecanismes necessaris per dur-los a terme s'hauran de definir, i hauran de garantir la recuperació (fins allà on sigui racional) i l'ús d'aquest tipus d'edificacions. Com a fase prèvia es realitzarà un inventari de tot aquest patrimoni.

D'altra banda, el Parc, podrà incidir en el desenvolupament del model de creixement urbanístic a nivell comarcal mitjançant els informes que emeti en relació al planejament urbanístic que es redacti en cada municipi.

5.6 INFRASTRUCTURES I ALTRES SERVEIS

Les infraestructures i altres serveis dels nuclis urbans, cal abordar-los des d'una visió integrada del territori del PNAP i dels nuclis del voltant, doncs la major part dels seus actius econòmics d'aquests nuclis es fonamenten en l'àmbit del PNAP (ramaderia, aprofitaments forestals, turisme rural, caça i pesca, ...). Així la creació d'aquest parc no es pot entendre com una simple protecció i gestió d'un espai amb uns valors naturals i culturals excepcionals, sinó que el mateix Parc Natural ha d'esdevenir un element clau pel desenvolupament socioeconòmic dels pobles i municipis relacionats.

Aquesta concepció del PNAP com un motor del desenvolupament socioeconòmic dels pobles i municipis de la zona, ha d'anar acompanyada de la creació, millora i consolidació en aquests pobles dels equipaments, serveis i infraestructures que assegurin una bona comunicació, qualitat de vida i serveis públics als seus habitants i visitants. Això ha de ser especialment cert

en els pobles de les valls laterals, que estan experimentant una marcada despoblació amb el seu conseqüent abandó i deteriorament.

Així doncs, els òrgans de govern i gestió del PNAP han de treballar en coordinació amb les administracions competents per tal d'anar assolint aquest objectiu, principalment en els següents àmbits sectorials:

- La xarxa viària bàsica de carreteres,
- La xarxa d'abastaments d'aigua i del seu sanejament,
- Els serveis de telecomunicacions,
- La recuperació de les edificacions dels nuclis històrics del pobles lligada a la creació de vivendes de protecció oficial de compra o lloguer que permeti la instal·lació de noves famílies en els nuclis.

En aquest sentit cal remarcar la importància en la intervenció, directament des del PNAP, o bé donant suport als ajuntaments de la zona, en la planificació del desplegament de determinades infraestructures i serveis, i també en l'execució prioritària d'aquelles actuacions ja planificades i previstes.

No obstant, cal establir un marc de treball que determini les necessitats específiques en tots els àmbits esmentats, i d'altres com ara equipaments d'ensenyament, sanitaris, ... i planificar les actuacions necessàries, els seus costos i la seva execució.

5.7 ELS SERVEIS DE VIGILÀNCIA I GUARDERIA

Des del PNAP s'impulsarà la coordinació dels serveis de vigilància i guarderia actualment existents al territori (agents rurals, els guardes de la Reserva Nacional de Caça, guarderia fluvial de l'Agència Catalana de l'Aigua, mossos d'esquadra, etc.) per una millor efectivitat i optimització de les seves tasques, i, en especial pel que fa a l'accés motoritzat i d'altres activitats que puguin suposar afectacions negatives.

5.8 LA PROMOCIÓ SOCIOECONÒMICA

La creació del PNAP vol anar més enllà d'una política de conservació del patrimoni natural i cultural. En aquest sentit, el PNAP pretén funcionar com a catalitzador i impulsor del desenvolupament de l'activitat socioeconòmica i del desenvolupament sostenible dels municipis implicats, especialment els nuclis de les valls laterals. Els eixos d'aquest impuls es basaran en:

- Fomentar la creació d'una **marca de qualitat distintiva** per tal de promocionar i difondre fora l'àmbit del PNAP el mateix parc, i les activitats que s'hi desenvolupen, especialment les referents al

sector primari ramader i forestal i els productes i serveis relacionats amb el sector terciari com poden ser el turisme rural, la promoció de residències cases de pagès, la gastronomia, el senderisme i les activitats de muntanya, etc.

- Potenciar i incentivar noves activitats i projectes que contribueixin a diversificar les economies familiars agràries, com pot ser empreses especialitzades en tasques de gestió dels recursos naturals, la producció, canalització de la venda i promoció de productes agroramaders o de transformació de recursos naturals i l'artesania tradicional de la zona, centres del teletreball, activitats de serveis relacionades directament amb els recursos naturals (turisme rural, cultural i ecològic, guiatge,) , etc.
- Aprofitar el potencial del patrimoni cultural com a eix de desenvolupament local, i incentivar i promoure les iniciatives que sorgeixin en aquest àmbit.
- Realitzar, en col·laboració amb la direcció general de carreteres, una campanya de senyalització viària indicant els accessos al PNAP des de les principals carreteres,

5.9 LA DIVULGACIÓ, L'EDUCACIÓ AMBIENTAL I LA RECERCA

Els espais naturals, i en concret, la figura de parc natural ofereix un marc idoni per al desenvolupament de programes i activitats d'educació ambiental, de divulgació i recerca del patrimoni natural i cultural. Així doncs des del PNAP es proposa:

- Promoure la divulgació entre les comunitats locals, i el públic en general, del PNAP, de la importància dels seus valors naturals i culturals, i els beneficis generats per la seva declaració,
- Desenvolupar programes d'interpretació, sensibilització i educació ambiental destinats al públic en general. En aquest àmbit es prestarà una atenció especial a la població escolar i es valoraran les possibilitats i la conveniència de promoure l'establiment d'un equipament específic d'educació ambiental.
- Planificar, fomentar i impulsar la investigació dins l'àmbit del PNAP amb l'objectiu d'aportar informació, eines i criteris per a la presa de decisions en referència a les problemàtiques de planificació, conservació, gestió, incidència en altres àmbits de planificació sectorial, etc. Tot això en un marc coherent d'un programa

d'investigació específic i multidisciplinar del Parc, potenciant la col·laboració entre investigadors i gestors, la difusió dels resultats i la recerca de fonts de finançament complementàries com projectes europeus o finançament privat. En aquesta línia es potenciaran:

- les tasques d'inventariat dels elements del patrimoni biològic i geològic (espècies, hàbitats, ecosistemes, paisatges, elements d'interès geomorfològic, petrològic, paleontològic, etc.),
- la seva avaluació per tal de determinar l'estat de conservació, la seva raresa i establir així prioritats de conservació, àrees crítiques, etc.
- el monitoreig i seguiment per poder observar l'evolució d'aquests sistemes i poder retroalimentar aquest sistema d'informació.

En aquests camps de la educació ambiental i la recerca han estat capdavanters el Centre d'Aprenentatge de les Valls d'Àneu i el Centre d'Art i Natura de Farrera, i un model a seguir i tenir molt en compte pel PNAP.

6. XARXA D'EQUIPAMENTS I SERVEIS PÚBLICS

6.1 ELS EQUIPAMENTS PER A LA GESTIÓ DEL PARC

El PNAP disposarà d'un conjunt d'equipaments de gestió que constituïran una Xarxa d'oficines de gestió del PNAP. Les oficines i punts de gestió d'aquesta xarxa estaran ubicats preferentment en nodes de comunicació. Aquesta xarxa tindrà dos nivells:

- Centre Administratiu: centre administratiu i de gestió, ubicat en un lloc equidistant i ben comunicat. Es preveu al nucli urbà de Llavorsí.
- Altres centres de gestió secundaris, que permetin descentralitzar i acostar als habitants de la zona el PNAP, si més no per a les gestions més comunes. Aquests centres de gestió secundaris poden ubicar-se físicament en centres d'informació i en els equipaments temàtics i d'interpretació a que es fa referència en l'apartat 6.2.

Per últim cal dir que des del PNAP es fomentarà la implantació progressiva de sistemes normalitzats de qualitat ambiental tant en els equipaments com en els serveis que es prestin mitjançant concessió, en els productes elaborats, en la gestió del Parc, etc.

6.2 ELS CENTRES D'INTERPRETACIÓ I EQUIPAMENTS TEMÀTICS, ELS PUNTS D'INFORMACIÓ, ELS EQUIPAMENTS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Aquest tipus d'equipaments seran les portes d'entrada al PNAP, i la millor eina per fer conèixer i fer participar a la població i als visitants els seus objectius, continguts i gestió. Per aquest motiu caldrà dissenyar i establir una *Xarxa d'equipaments i centres temàtics i d'interpretació del PNAP*. Aquesta *Xarxa* s'ha d'estructurar acomplint dues funcions principals:

- Funció informativa i d'educació ambiental: mostrar i donar a conèixer el PNAP i els seus àmbits de gestió als visitants,
- Funció de lleure i d'atractiu turístic: aquests equipaments, amb contingut temàtic diferenciat, poden oferir una sèrie d'activitats de gran atractiu pel turisme, sobretot el familiar.

L'oferta de serveis interpretatius o de visitants del PNAP funcionarà a mode de xarxa temàtica interconnectada, on cada centre o node ofereixi un servei temàtic propi i diferenciat, i alhora informació sobre tota la resta de centres i equipaments. Aquests centres seran els llocs preferents des d'on iniciar les visites al parc, els itineraris temàtics, etc. i es complementaran amb un conjunt de punts informatius d'atenció al públic.

La *Xarxa d'equipaments i centres temàtics d'interpretació* girarà entorn als equipaments i serveis ja existents al territori, o a projectes prou avançats. En aquest sentit justament per això aquesta xarxa ha de contemplar la col·laboració (que no l'adscripció) amb projectes consolidats ja existents a la zona, i que tenen objectius propis. Així cal destacar L'Ecomuseu de les Valls d'Àneu i El Centre d'Art i Natura a Farrera.

Des del PNAP es coordinaran aquests centres per tal de donar-los una visió de conjunt i complementarietat (xarxa) en les seves funcions.

A l'Annex 2 s'exposa una primera proposta indicativa de *Xarxa d'equipaments i centres temàtics d'interpretació*, que ha d'orientar la prioritització de les inversions per part del PNAP.

S'han establert tres tipologies d'equipaments d'acord amb les seves funcions:

- centres estructurals per a desenvolupar tasques bàsiques d'un parc natural: oficines de gestió del parc, centres d'educació ambiental, centres de recerca,
- centres d'interpretació temàtics destinats als visitants i al turisme. Aquesta temàtica és representativa de les característiques, valors i activitats que es desenvolupen en el PNAP,

- altres equipaments complementaris amb funcions diverses i de suport als anteriors.

D'altra banda, aquests centres podran realitzar les funcions de centres d'informació del PNAP, que es podran complementar amb altres punts d'informació específics d'acord amb els requeriments de promoció i d'ordenació de l'ús públic del Parc.

Per tal de fer efectiva la col·laboració amb els equipaments i serveis existents, s'impulsaran acords i convenis de col·laboració amb les entitats titulars.

Les activitats destinades a l'ús públic gestionades per tercers, seran regulades per l'administració del Parc, que assegurarà el seu control i adequació al sistema d'ús públic del Parc.

6.3 ELS ALBERGS I REFUGIS

Aquest tipus d'infraestructures o equipaments, juntament amb la Xarxa d'itineraris i senders, també poden ser una porta d'entrada al PNAP, tant pel que fa a l'excursionisme i alpinisme com pel turisme familiar.

Des del PNAP es treballarà en el disseny, conjuntament amb les entitats excursionistes, d'una *Xarxa d'albergs i refugis*, coherent i complementària amb la Xarxa d'itineraris i senders. Un cop dissenyada aquesta xarxa, que lògicament comptarà amb les instal·lacions existents, des del PNAP es promourà (convenis amb promotors, concessions, ...) la creació i consolidació dels albergs i refugis previstos.

En aquest sentit, la Generalitat prioritzarà la dotació d'equipaments adients per a l'accés a la Pica d'Estats i el seu entorn.

En aquest sentit cal dir que es potenciaran els albergs i refugis guardats existents, que s'integraran en els programes d'informació, promoció i activitats del PNAP.

També es potenciarà i promourà l'adequació progressiva dels refugis de muntanya guardats per tal de minimitzar els seus impactes sobre l'entorn, la utilització de fonts d'energia renovables i l'actualització dels seus serveis d'emergències i comunicacions. El PNAP podrà contribuir al seu manteniment i adequació mitjançant l'acord amb els seus propietaris.

6.4 ELS SENDERS I ITINERARIS

En col·laboració amb els Consells Comarcals, des del PNAP es planificarà una *Xarxa bàsica de senders* que en el seu recorregut contempli els

elements més rellevants del patrimoni natural i cultural. La seva creació, homologació i senyalització es realitzarà d'acord amb la reglamentació establerta i en coordinació amb la FEEC.

En aquesta *Xarxa* s'hi podran dissenyar tots els itineraris interpretatius, tant els promoguts des del PNAP com des d'altres organismes públics o entitats privades. Per evitar duplicitats es fomentarà la coordinació dels itineraris ja existents i els promoguts per diversos organismes i/o entitats tot homogenitzant la seva senyalització i rotulació.

Es potenciarà el suport a aquesta *Xarxa de senders* mitjançant la promoció de serveis d'allotjament, pernoctació, fonts, punts panoràmics, manteniment dels senders, etc., posant una atenció especial al GR-11 i les seves variants.

Esquema global de l'ordenació de l'ús públic (equipaments i serveis):

- Xarxa de centres de gestió,
- Xarxa d'equipaments i centres temàtics d'interpretació,
- Xarxa d'albergs i refugis,
- Xarxa bàsica de senders.

6.5 ELS SERVEIS DE GUIATGE

Els serveis de guiatge són molt importants com a element complementari i enriquidor dels itineraris i la visita dels centres d'interpretació. Milloren la qualitat de l'oferta pública ja que permeten un millor aprofitament de l'activitat (visita d'un centre, realització d'un itinerari o d'un taller, ...) i una millor comprensió dels seus continguts temàtics.

Des del PNAP s'establirà el *Marc d'actuació per als serveis de guiatge*, tant per regular les iniciatives privades que sorgeixin en aquest sector (per tal d'acreditar que les empreses compleixin els estàndards de qualitat mínims per operar dins el territori del parc), com per promocionar o contractar directament l'existència d'un servei de guiatge en determinats recorreguts o equipaments que es considerin importants.

D'altra banda, es fomentarà el desenvolupament de programes i actuacions de formació per fornir els diferents serveis d'atenció al públic als diferents nivells (informació, guiatge, disseny d'itineraris, etc.). Es posarà una atenció especial a la formació professional de la població local.

7. ELS INSTRUMENTS DE PLANIFICACIÓ DEL PARC

7.1 EL PLA D'ORDENACIÓ: PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ DEL MEDI NATURAL I DEL PAISATGE

El Departament de Medi Ambient, en col·laboració amb les corporacions locals de la zona i els departaments de la Generalitat amb competències en l'àmbit del Parc, formularan i tramitaran un pla especial de protecció del medi natural i el paisatge.

Aquest pla es sotmetrà a la tramitació establerta per als plans especials de desplegament del Pla d'espais d'interès natural, previ informe de la Junta Rectora del Parc, i serà aprovat per Govern a proposta del Departament de Medi Ambient.

Aquest pla fixarà els aspectes globals i permanents de l'ordenació del Parc Natural: zonificació, infraestructures i serveis bàsics, regulació d'usos i activitats, etc., i inclourà, entre d'altres, les determinacions següents:

- a) L'estructura general de l'ordenació de l'espai protegit i les actuacions necessàries per a implantar-la.
- b) Les directrius i les normes generals d'ordenació, ús i gestió.
- c) L'ordenació i la regulació dels usos i les activitats en l'àmbit del Parc Natural.
- d) La zonificació del territori, amb la reglamentació detallada de cada zona.
- e) La catalogació dels indrets amb elements d'interès especialment rellevant, amb l'establiment de les disposicions que hi siguin d'aplicació.
- f) L'inventariat, la catalogació i la valoració de l'estat de conservació dels sistemes naturals, dels hàbitats i de les espècies de fauna i de flora presents al Parc, amb la determinació de les mesures de protecció adequades per a la seva defensa, recuperació i protecció.
- g) L'inventariat, la catalogació i la valoració de l'estat de conservació del patrimoni cultural, amb les mesures de protecció adequades per a la seva conservació, millora i restauració.
- h) Les mesures necessàries per promoure i garantir el desenvolupament sostenible en l'àmbit del Parc i els seus municipis, i la qualitat de vida dels seus habitants.
- i) Totes aquelles altres mesures necessàries per a la conservació i del medi i per al desenvolupament sostenible de l'espai protegit.

7.2 EL PLA DE GESTIÓ: PLA RECTOR D'ÚS I GESTIÓ

El Pla rector d'ús i gestió del Parc Natural de l'Alt Pirineu té per objecte programar les actuacions i establir les determinacions necessàries per al desenvolupament de la gestió del Parc Natural, d'acord amb la regulació del Pla especial.

La formulació del Pla rector d'ús i gestió correspon a l'equip de gestió del Parc Natural.

L'aprovació inicial i definitiva del Pla rector d'ús i gestió correspon al Conseller o consellera de Medi Ambient amb l'informe previ de la Junta Rectora del PNAP.

Aquest Pla restarà subjecte a revisions periòdiques, com a màxim cada sis anys.

7.3 ELS PROGRAMES ANUALS D'ACTUACIÓ

Son un instrument operatiu que executa les previsions pressupostàries i aplica els instruments de planificació del parc, així doncs:

- D'acord amb la Llei d'espais naturals, la Junta Rectora proposarà el programa anual d'actuació i el pressupost del PNAP,
- D'acord amb la Llei d'espais naturals, la Junta Rectora, aprova el programa d'actuació i la memòria anual de gestió,
- Les actuacions aprovades i establertes per la Junta Rectora s'executaran anualment.

7.4 DECLARACIO DE FIGURES DE PROTECCIÓ ESPECIAL

Tal i com preveu el PEIN es promourà la declaració del Paratge Natural d'Interès Nacional de la Pica d'Estats d'acord amb el que preveu l'article 23 de la Llei 12 /85 d'espais naturals.

Així mateix, i si s'escau, s'estudiarà i establirà dins el marc del Pla Especial, la declaració d'altres figures de protecció especial per a elements o àmbits del Parc que així ho requereixin.

8. ELS ÒRGANS DE GESTIÓ DEL PARC. COMPOSICIÓ I FUNCIONS

8.1 L'ÒRGAN RECTOR

La Junta Rectora del Parc Natural de l'Alt Pirineu és l'òrgan rector del Parc Natural.

Està composta per representants de les administracions actuant, dels ens locals i de les organitzacions i sectors socials interessats, amb la idea i finalitat que la representació local sigui majoritària. Aquesta composició serà la següent:

- el director o directora del Parc Natural, que actua amb veu i sense vot, com a secretari o secretària de la Junta Rectora
- tres representants del Departament de Medi Ambient
- un representant del Departament de Treball, Indústria, Comerç i Turisme
- un representant del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca
- un representant del Departament de Política Territorial i Obres Públiques
- un representant del Departament de Cultura
- un representant del Consell Comarcal del Pallars Sobirà
- un representant del Consell Comarcal de l'Alt Urgell
- un representant de la Diputació de Lleida
- un representant de cada ajuntament en l'àmbit del qual es situa el Parc Natural
- dos representants de les entitats municipals descentralitzades del Pallars Sobirà i un representant de les EMD's de l'Alt Urgell
- un representant de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran
- un representant de l'organització professional agrària més representativa en l'àmbit territorial corresponent,
- un representant dels titulars d'explotacions agràries privades (agrícoles, ramaderes o forestals)
- un representant de la comunitat científica
- un representant del sector del turisme i l'hosteleria
- un representant de les organitzacions cinegètiques
- un representant de les organitzacions de pesca continental
- un representant de les associacions culturals
- un representant de les entitats excursionistes
- un representant de les entitats de protecció i defensa de la natura

Els representants d'entitats, organitzacions i sectors socials han de tenir una vinculació directa amb l'àmbit del Parc Natural. L'objectiu final és el d'implantar un model de gestió basat en el principi de concertació.

La Junta Rectora pot crear comissions específiques de caràcter temporal amb finalitats científiques i tècniques, per a l'estudi i formulació de propostes per a la protecció dels valors del Parc Natural o en relació a qualsevol altre aspecte de la gestió del Parc.

La Junta Rectora crearà una Comissió permanent, presidida pel president de la Junta Rectora, que actuï per delegació en aquelles funcions que acordi. En la Comissió permanent hi seran representats, amb caràcter permanent, els ajuntaments de l'Alt Àneu, Lladorre i Alins i el Departament de Medi Ambient

El president o presidenta de la Junta Rectora és nomenat pel conseller o Consellera del Departament de Medi Ambient d'entre els membres de la Junta Rectora, a proposta de la Junta Rectora.

Entre d'altres tasques, la Junta Rectora té les d'establir les directrius de gestió i controlar el seu compliment, aprovar el programa d'actuació del Parc així com la corresponent memòria anual de gestió, coordinar les actuacions que afectin l'espai protegit de les distintes administracions actuants que hi son representades. També és objecte de consulta preceptiva abans de l'aprovació de les disposicions, els plans, els programes i els projectes que es formulin en l'àmbit del Parc Natural, proposa i promou mesures i actuacions per a la millor protecció del Parc Natural, per al foment del coneixement i el gaudi ordenat dels seus valors, per a l'afavoriment de les activitats tradicionals, entre elles les agrícoles, ramaderes i forestals, i per al desenvolupament local sostenible. També pot proposar, si s'escau, un major grau de protecció per als espais que ho requereixin així com proposar la declaració de noves figures de protecció.

D'altra banda es podran crear Comissions permanents o temporals de temes específics, per a temes amb finalitats científiques i tècniques, per a l'estudi i formulació de propostes per a la protecció dels valors del Parc Natural o en relació a qualsevol altre aspecte de la gestió del Parc.

El president de la Junta Rectora ho serà alhora del Consell de Cooperació.

8.2 L'EQUIP DE GESTIÓ

La gestió del PNAP serà duta a terme per l'equip de gestió com a unitat tècnica específica, d'acord amb les directrius de la Junta Rectora.

L'equip de gestió estarà adscrit al Departament de Medi Ambient i li correspondran les funcions següents:

- Les establertes per l'article 29.2 de la Llei 12/1985, d'espais naturals,

- Les de suport i assessorament en relació amb els usos tradicionals i les iniciatives públiques i privades congruents amb els objectius i la naturalesa del Parc Natural,
- Les referents a la formulació del Pla rector d'ús i gestió del Parc Natural,
- Les de vetllar pel compliment de les previsions i determinacions del Pla Especial i del Pla rector d'ús i gestió, així com l'execució de les mesures que preveuen,
- L'execució dels programes d'actuació, plans o projectes aprovats per la Junta Rectora,
- L'execució, si s'escau, de les obres i altres actuacions que requereixi la gestió de l'espai,
- Aquelles altres que li encomani la Junta Rectora.

8.3 DIRECCIÓ

El director o directora del Parc Natural és nomenat pel Conseller o Consellera de Medi Ambient, prèvia consulta a la Junta Rectora, i té al seu càrrec el comandament de l'equip de gestió. També actua com a secretari o secretària de la Junta Rectora, dels acords de la qual n'ha d'efectuar la tramitació administrativa corresponent.

8.4 ELS ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ

El Consell de Cooperació és l'òrgan col·laborador en la gestió del Parc Natural, integrat per entitats i associacions representatives dels sectors socials interessats.

La composició del Consell de Cooperació serà establerta mitjançant una ordre de desplegament del Decret de creació del PNAP.

Serà president o presidenta del Consell de Cooperació el president o presidenta de la Junta Rectora.

Seràn funcions del Consell de Cooperació:

- a) Proposar criteris i promoure mesures per coordinar harmònicament els interessos i les activitats dels sectors representats amb els objectius i l'actuació del Parc Natural.
- b) Fomentar la cooperació de les entitats que hi són representades, o d'altres que es dediquin als mateixos objectius que els disposats en aquest Decret, amb el Parc Natural i la seva gestió, i concertar amb aquesta finalitat actuacions d'interès comú.
- c) Plantejar a les administracions actuants iniciatives, propostes i suggeriments adreçats a la defensa dels interessos

representats i a l'assoliment de les finalitats de cooperació, harmonització i participació i, en general, dels objectius específics de les àrees protegides.

- d) Emetre informes sobre els afers que els altres òrgans del Parc Natural sotmetin a la seva consideració.

A més, donades les particularitats d'aquestes contrades pirinenques amb l'existència de les propietats comunals, els òrgans gestors del PNAP consultaran les entitats titulars, legalment constituïdes, dels terrenys i drets comunals inclosos en l'àmbit del Parc Natural, en aquelles decisions que puguin afectar l'ordenació i l'aprofitament dels recursos naturals en aquests terrenys. En aquesta línia, i per tal que hi hagi interlocutors vàlids i representatius del conjunt dels comuns inclosos en el PNAP, es promourà la seva organització o associacionisme.

9. EL FINANÇAMENT DEL PARC

9.1 PRESSUPOST ORDINARI

Les dotacions econòmiques del PNAP aniran a càrrec del Departament de Medi Ambient i amb la col·laboració de les altres administracions integrades a la Junta Rectora del Parc.

Progressivament s'establiran mecanismes econòmics (contractes, ajuts) pels diferents àmbits d'actuació del PNAP: ramaderia, gestió de forests, actuacions específiques en espais inclosos a Xarxa Natura 2000 o PEIN, equipaments municipals destinats a la informació, promoció i educació ambiental dins el PNAP, adequació de refugis i senders, etc.

Es comptabilitzaran també els fons procedents de l'explotació de serveis d'ús públic generats pel Parc i de les taxes derivades de la prestació d'altres serveis.

9.2 ALTRES FONTS DE FINANÇAMENT NO ORDINARI

A banda de les línies d'ajuts pròpies del PNAP, l'equip de gestió del mateix ha de suposar un suport tècnic molt important als ens locals, associacions i organitzacions socials, titulars de comuns i particulars, pel que fa a l'assessorament i tramitació de sol·licituds per les línies d'ajuts genèriques a nivell comunitari, estatal i autonòmic, per actuacions en espais del PEIN i de la xarxa Natura 2000, per actuacions de millora i aprofitament forestal, ramader i cinegètic, per actuacions i mesures compreses en el Pla de desenvolupament rural de Catalunya, etc.

També es fomentarà i promourà, en actuacions concretes i puntuals, el patrocini per part d'empreses privades.

L'equip de gestió del parc impulsarà l'aplicació dels diversos tipus de beneficis establerts per a les explotacions agràries en espais protegits com ara els beneficis fiscals derivats de la Llei 19/1995, de 4 de juliol.

9.3 LA PARTICIPACIÓ EN PROJECTES EUROPEUS

Es promourà el finançament comunitari de projectes específics, en la línia que ja han desenvolupat reiteradament durant els darrers anys els altres parcs naturals catalans (projectes LIFE, LEADER, INTERREG, ...). Destaquen, a nivell municipal el desenvolupament de diversos projectes Interreg.

Juntament amb l'Estat Francès es fomentarà la cooperació transfronterera dels Pirineus Centrals per tal de desenvolupar una sèrie de línies de col·laboració. Aquesta cooperació pot suposar l'accés a fons comunitaris mitjançant la presentació de projectes INTERREG i d'altres.

9.4 EL RÈGIM D'AUTONOMIA FINANCERA

El Parc Natural de l'Alt Pirineu es regeix pel règim d'autonomia econòmica establert al Decret 84/1997, d'1 d'abril, sobre gestió del règim d'autonomia econòmica dels espais naturals de protecció especial adscrits al Departament de Medi Ambient. Això garanteix la seva capacitat operativa.

9.5 LES INVERSIONS I PROJECTES ESTRATÈGICS

El foment, ajut i impuls a la ramaderia extensiva, mitjançant les línies exposades en aquesta memòria i també en el Decret de creació del PNAP, ha de ser una línia estratègica prioritària d'inversió del PNAP.

Els equipaments i serveis d'interès públic relacionats amb el PNAP també seran una línia d'inversió preferent, sobretot durant els primers anys d'existència del Parc, d'acord amb la relació exposada en l'annex 2 d'aquesta memòria.

Es recolzaran i es donarà suport a la confecció de projectes d'interès local encaminats al desenvolupament socioeconòmic així com millores en els serveis públics de la població actual.

Per últim, el PNAP coordinarà, d'acord amb els altres departaments de la Generalitat i els ens locals implicats, un programa de desenvolupament local sostenible de la Vallferrera, donades les seves particularitats de la gran superfície, el seu grau de representació dins el PNAP i la manca de diversificació de les activitats socioeconòmiques. Així, la seva finalitat serà la programació prioritària d'inversions en l'àmbit territorial de la Vallferrera

(municipi d'Alins), que contribueixin a la creació de llocs de treball i a la millora de les condicions de vida de la població local. La concreció i temporaltzació d'aquest programa tindrà caràcter prioritari i serà desenvolupat per una comissió de treball.

En aquest context s'estudiarà la funció que els esports d'hivern poden desenvolupar.

ANNEX 1

Alhora d'interpretar aquests límits cal tenir en compte que:

- a) amb caràcter general, queden exclosos d'aquests límits el sòl urbà i el sòl urbanitzable classificats pel planejament urbanístic vigent en el moment de l'aprovació del present Decret
- b) en qualsevol cas de contradicció entre aquesta descripció escrita de la delimitació i la transcripció gràfica del mapa, preval el criteri de la delimitació escrita.

1.1. ÀMBIT INCLÒS DINS EL PARC NATURAL.

Terme municipal de Lladorre

La delimitació s'inicia al cim del Mont-roig, en el punt on conflueixen la divisòria entre els termes municipals de Lladorre, l'Alt Àneu, i la Guingueta d'Àneu, i la frontera amb l'estat francès. Des d'aquest cim, el límit continua en direcció est seguint la frontera francesa passant, entre d'altres, pel pic de la Roia de Mollàs, pic de Montarenyo, tuc de Certascan, pic de Colatx, pic de Turguilha, Cap de Guiló, pic de Broate i pic de Sotllo.

Terme municipal d'Alins

El límit continua resseguint la frontera, ara en direcció sud, passant per la Pica d'Estats i el pic de Medacorba, vèrtex dels estats espanyol, francès i andorrà. Des d'aquest indret continua pel pic de Baiau, el pic de Sanfont, el pic del Port Vell, el pic del Port Negre i el port de Cabús, fins arribar al pic de la Bassera.

Terme municipal de les Valls de Valira

Pren el límit municipal de les Valls de Valira, concretament de l'entitat municipal descentralitzada d'Os de Civís que coincideix també amb la forest del CUP L-52, Gavarret, continua pel límit de la forest L-55, Obac Plana/Conflents fins el coll de Laquel. Puja per la carena en direcció sud-est i continua ara per la carena en sentit descendent pel coll d'Ares pel serrat del Collar, el Bony del Covil fins contactar amb el camí del coll de la Creueta. La delimitació continua per aquesta pista forestal en sentit nord-oest fins interceptar la carena al sud-est del coll de la Creueta. Continua per la carena en sentit sud, passa pel coll de les Illeres i pel Cap de la Devesa, fins interceptar, al sud del cortalet del Girau, el riu del Ras de Conques. El límit ascendeix per aquest riu fins interceptar la carena a les Muntades, continua

per la carena en direcció sud fins interceptar el camí Pallarès al terme municipal de Montferrer i Castellbò.

Terme municipal de Montferrer i Castellbò

El límit continua pel límit de terme municipal, coincidint amb el camí Pallarès, en direcció sud fins interceptar la carena al nord del coll d'Estalella. Segueix per la carena en direcció nord-oest, passa per les Mongetes, pel coll de Solanell, passa pel Roc Roi i continua resseguint la carena coincidint amb el límit de la forest del CUP L-86. Segueix pel planell del Gavatxo, pel turó dels Collars, pel turó de la Portella i per la Creuïlla, fins arribar al darrer turó de la carena, d'alçada 1735 m. Baixa per la carena i a uns 200 metres del refugi de la Basseta gira en direcció sud-oest fins la cota 1700. Segueix aquesta corva de nivell uns metres fins una pista forestal secundària i després gira cap el sud per enllaçar amb una pista forestal principal.

La delimitació continua per la pista forestal que transcorre immediatament al sud del pujal Cervat fins contactar amb la carretera de coll de Jou a coll de Leix. Segueix per aquesta pista en sentit sud, passa pel coll de Leix i continua fins interceptar la carena a l'est de l'afluent del barranc de Prat Veriner, segueix uns metres per la corba de nivell 1700, traça una línia recta per la carena en sentit ascendent fins el punt d'alçada 1822. Continua carenejant en direcció nord-oest fins el Tossal del Castelló.

El límit traça una línia recta en direcció oest d'uns 750 m aproximadament des del Tossal Castelló fins la intersecció entre el riu de Pallerols i el Torrent Llerer. Puja per aquest torrent fins interceptar la corba de nivell 1.900 m, punt des d'on traça una línia recta en direcció oest d'uns 850 m aproximadament fins el Tossal de l'Àliga. Baixa per la carena en direcció oest fins interceptar el terme municipal de Soriguera, i el torrent Llau fosca.

Terme municipal de Soriguera

El límit continua pel límit del terme municipal en direcció sud, passa per Los Colets, travessa la carretera pel port del Cantó i continua en direcció est-sud-est, sempre seguint el límit de terme municipal, per la Serra de Llagunes, fins interceptar el camí de la Cabanera, a l'est de la roca de Llagunes. Segueix el camí de la Cabanera en direcció oest i després carena seguint la serra de Freixe.

Continua la carena d'aquesta serra i pel límit de la forest CUP L-180 en direcció oest, passa per Sant Quir, intercepta la forest del CUP L-176. Continua resseguint el seu límit, passa pel Bony del Fener Gran i, ressegueix la carena coincidint amb el límit de terme municipal, continua pel límit de la forest del CUP L-178, passa pel tossal del Puial i pel coll Ferrera.

Continua pel límit de la forest del CUP L-135 tot seguint la carena de la serra de Bovet, passa pel collet de la Servera i segueix, ara baixant per la carena límit de terme, fins la intersecció amb la Noguera Pallaresa. Ascendeix per aquest curs fluvial fins el Prat Nou. El límit continua pel límit de la forest del CUP L-135 en direcció est aproximadament a l'alçada de la corba de nivell de 800 metres deixa el límit del CUP i passa a incloure tot un seguit de parcel·les de propietat privada i de propietat de l'estat delimitades per les següents i que aproximadament es troben a la cota 800: nº 241, 229a, 228, 232 i 167. Torna a reprendre el límit de la forest L- 135 i s'aproxima de nou a la Noguera Pallaresa. Continua paral·lel a aquest curs fluvial fins interceptar el barranc de la Roca Gran, pel qual ascendeix fins la cota 1.150 m aproximadament, punt de contacte amb el límit de forest del CUP L-178.

Continua pel límit d'aquesta forest, volteja la serra Roja fins contactar amb la pista del Bosc. Segueix aquesta pista fins contactar amb el límit de forest del CUP L-176, a Toscarri, el segueix tot baixant per un barranc fins la intersecció amb una pista, continua vers l'est fins a coincidir amb el límit de la forest del CUP L-180, Matarredona, prop el nucli de Puigforniu.

El límit continua pel límit de forest del CUP L-180 en direcció est, a l'alçada de la corba de nivell 1225 traça una línia recta en direcció nord est, fins la UTM X= 350418,1 Y= 4692626,8, al sud-est del poble de Soriguera (per tal d'incloure els barrancs de Comasarrera i el riu de Llagunes) d'aquí, i traçant un arc convex, es dirigeix de nou, en direcció nord-est i paral·lel al curs del barranc de Comasarrera fins la UTM X=350834,3 Y= 4692797,2, cap a la cota 1.225. Continua en direcció nord cap a la carretera que va a Les Llagunes, creua la carretera N-260 i puja directament en direcció nord fins les Roques d'en Burg. Allí segueix el fil de la carena o aresta fins la corba de nivell 1720 i intercepta el límit de la forest del CUP L-179, Fontorba i Fornols, la qual queda totalment inclosa dins l'àmbit del parc. Segueix pel límit d'aquesta forest i envolta el bony del Peçol. Intercepta una pista forestal i la segueix en sentit nord-est. Arriba al punt de confluència amb la forest de l'Elenc L-1030, Obagues d'Orteu, que ressegueix fins el torrent Llau de Bardaleda, baixa per aquest fins arribar al límit del terme municipal de Sort.

Terme municipal de Sort

Baixa en direcció nord-oest seguint el límit del CUP L-184 Costa Negra. Continua pel límit d'aquesta forest en direcció nord, baixa en direcció oest uns 40 metres fins arribar a la cota 720 i continua per aquesta corba de nivell per tal d'englobar la forest del CUP L-185 Les Roques de la Bastida, propietat de l'Ajuntament de Sort. El límit baixa durant uns metres fins que arriba a la cota 700 per retornar després al límit de la forest d'UP L-185, el qual ressegueix fins reprendre la cota 720. Ressegueix aquesta corba fins que aquesta torna a interceptar la forest del CUP L-185 i continua fins el límit amb el terme municipal del Rialp.

Terme municipal de Rialp

El límit coincideix amb el límit de la forest del CUP L-170 Bosc Real i Solà, vora el riu just abans d'arribar al poble de Rialp puja pel fons d'un barranc en direcció sudest fins la cota 1000. En aquest punt traça una línia recta i es dirigeix en direcció sudest fins la cota 1540, on aquesta coincideix amb una pista forestal.

Segueix el traçat d'aquesta pista en sentit ascendent, més endavant coincideix amb el límit de la forest del CUP L-1038 (Tres Comuns). Aproximadament a la cota 1730, punt on coincideix amb un torrent s'endinsa dins el límits d'aquesta forest tot remuntant aigües amunt aquest torrent. Segueix vessant amunt i passada la corba de nivell 1.980 m, enllaça amb una pista forestal que ressegueix durant uns metres, en sentit ascendent, fins que aproximadament a la cota 2000 puja en direcció sud-oest per la carena a l'oest del riu Sec fins interceptar el terme municipal de Sort.

El límit continua pel límit de terme municipal entre Sort i Rialp fins interceptar el terme municipal de Soriguera.

Terme municipal de Soriguera

La delimitació continua pel límit de terme municipal entre Soriguera i Rialp fins una pista que va a la Torreta de l'Orri. Continua per la pista forestal uns metres fins a contactar amb la corba de nivell 2.420 m. Segueix per aquesta corba de nivell excloent la Torreta de l'Orri fins contactar amb la carena situada al nord-est de la Torreta de l'Orri. Descendeix per aquesta carena fins interceptar el límit de terme municipal entre Soriguera i Rialp.

El límit continua pel límit de terme municipal en direcció nord fins arribar a la cruïlla entre els municipis de Rialp, Soriguera i Llavorsí.

Terme municipal de Llavorsí

El límit ressegueix el límit municipal de Llavorsí, en direcció nord. Al arribar a la carretera de Port Ainé prop la corba 1560 la ressegueix uns metres en sentit ascendent fins que en una corba troba una pista que surt en direcció nord. Pren aquesta pista i la segueix fins arribar al límit de la forest d'UP L-154 (Bosc gran i Solana de Sant Joan). Continua en direcció est aproximadament tot contornejant el límit entre la zona boscosa i els prats adjacents al nucli de Montenartró, per tal d'excloure ambdós. Baixa en direcció nord cap el riu Santa Magdalena i continua en direcció noroest pel límit de la forest del CUP L-154 primer i L-316 del Viuse després (En cap cas la delimitació inclou les finques privades del CUP L-316), fins que, a la cota 1280 aprox., es desvia uns metres en direcció nord per una pista forestal fins que torna a enllaçar amb el límit de terme entre Llavorsí, Rialp i el límit de la

forest del CUP L-316. Baixa pel límit carener fins el riu de Sta. Magdalena i el continua pel límit municipal fins la Noguera Pallaresa.

Ressegueix el límit d'aquesta forest pel fons de vall fins arribar a la confluència dels límits municipals de Llavorsí i Farrera. Continua resseguint el límit de la forest i d'aquests termes, puja per la carena del serrat de les Canals en direcció sud-est i sud després. Passa pel cap de la Peguera, el coll de Sarelles, el pic d'Urdoa i el barranc de la Font del Freixe. Gira cap a l'est seguint el límit municipal entre Llavorsí i Farrera fins arribar al vèrtex amb el terme de Montferrer i Castellbò.

Terme municipal de Montferrer i Castellbò.

Al solà de Romadriu continua pel límits municipals de Farrera i Montferrer i Castellbò (exclou l'enclavament de Romadriu) i segueix cap a l'est pel límit d'aquest segon i pel de la forest d'UP L-86 fins el límit municipal de Farrera.

Terme municipal de Farrera

Gira cap a l'oest resseguint el límit de la forest d'UP L-146 (Ribalera) i del terme de Farrera. Al arribar al barranc de la Canal de Romadriu puja fins el Planell de Castenàs. Continua, ara baixant per la carena, en direcció nord fins el Portell de Finestres, segueix la carena i el límit d la forest d'UP L-146, Ribalera, passa pel cap de Juvern i pel coll de So de Farrera, des d'on continua en direcció nord per la carena. Passa pel serrat del Bosc de Burg, per la serra de Font Negra i pel coll de Màniga, puja per la carena fins el pic de Màniga, on intercepta el límit del terme municipal d'Alins.

Terme municipal d'Alins

Segueix cap a l'oest el límit del terme d'Alins per la serra de Màniga i els límits de les forests del CUP del Bosc de Virós L-115 i L-116 fins arribar al fons de vall, a la Noguera de Vallferrera. La ressegueix aigües amunt fins a l'alçada del cementiri d'Ainet de Besan.

Des de l'inici del terme fins aquí, el límit coincideix físicament, i es solapa, amb el límit del Parc descrit a l'àmbit fluvial de la Noguera de Vallferrera.

El límit remunta pel vessants del bosc de Virós per tal d'excloure la totalitat de les bordes, prats adjacents, zones desforestades i algunes peces de bosc de l'àmbit de la Borda de la Cometa, la Cultia i la Borda de Biscatrós.

Baixa pel barranc de Buscallado fins la cota 1.100 m i segueix per aquesta corba 0 m fins a contactar amb una pista, la qual ressegueix fins a trobar un barranc que baixa del bosc de Sastres, guanya alçada fins als 1.200 m. Pren aquesta corba de nivell fins a contactar amb la pista de Ribaleris, i la carretera de Tor. Més o menys enfront, enllaça amb una pista, per on perd

alçada fins la corba de nivell 1140. En aquest punt traça una línia recta en direcció el fons de vall fins l'UTM X=362550 Y=4712650. Traça una altra línia recta en direcció nord-est fins el punt X=362724 Y=4712824 a la Noguera de Tor, la travessa i es dirigeix vers la corba de nivell 1.100 m. i la ressegueix.

Continua per aquesta cota fins a un barranc situat al nord de la borda Bortomico, curs d'aigua interpretat per on ascendeix fins a la corba de nivell 1.125 m. Ressegueix aquesta corba de nivell fins al barranc de la borda de Xurret, per on ascendeix fins la cota 1.150 m. Continua per aquesta corba de nivell fins al barranc al nord de Santa Maria de la Torre, on guanya alçada fins la cota 1.175 m. Des de la Noguera de Tor fins el barranc de la borda de Xurret, el límit del Parc segueix aproximadament el límit entre les forests del CUP L-112 i L-114 i les propietats privades de fons de vall. En l'àmbit de Sta. Maria de la Torre el límit coincideix físicament, i es solapa, amb el límit del Parc descrit a l'àmbit fluvial de la Noguera de Vallferrera. Continua per aquesta corba de nivell 1.175 m. fins al proper barranc en direcció nord, on ascendeix fins als 1.200 m. El límit segueix aquesta cota fins la canal de Fira, on ascendeix fins als 1.225 m, continua per aquesta corba fins l'UTM X=363140 Y=471640, situada al barranc provinent de l'obaga de Nabatlle. Ascendeix per aquest barranc fins a la cota 1.300 m i ressegueix aquesta corba de nivell fins a creuar-se amb la Noguera de Vallferrera.

Aquest darrer tram descrit, juntament amb el següent tram de Noguera de Vallferrera, coincideix aproximadament amb el límit entre el MUP L-114 i les propietats privades del fons de la vall. També des d'aquí fins a contactar amb una pista forestal, més endavant, el límit coincideix físicament, i es solapa, amb el límit del Parc descrit a l'àmbit fluvial de la Noguera de Vallferrera

Remunta la Noguera de Vallferrera fins el punt on el riu contacta amb una pista. Segueix aquesta pista, ara en direcció sud, cap a Àreu fins a la canal de Gratos (indret que es reconeix sobre el terreny per l'existència d'un roc gran al marge dret del camí), per on ascendeix fins a situar-se a la cota 1.400 m. Ressegueix aquesta corba de nivell en direcció sud fins el peu del serrat de Solari. Gira cap a l'est baixant fins a trobar una pista forestal a la cota 1330 aprox., la ressegueix fins que aquesta creua la c.n.1300 i segueix aquesta corba fins el barranc que baixa del bosc dels Forns. Baixa fins la c.n.1280, coincidint amb el límit de la forest d'UP L-114, i segueix per aquesta cota fins el següent barranc. Torna a baixar de cota en direcció est fins la c.n. 1240 i la segueix fins passats dos barrancs, després baixa en diagonal fins la corba de nivell 1.200 m. i no la deixa fins que intersecta el límit de la forest L-114. Segueix pel límit d'aquesta forest i pels de les forests d'UP L-113, L-119, L-118 i L-117. Al arribar al barranc d'Escobet, puja fins la corba de nivell 1040, i la segueix fins l'inici del barranc de Sant Francesc (x,y), d'aquí baixa fins la corba de nivell 1.000 m. i la ressegueix pel fons del barranc fins que de nou enllaça amb el límit de la forest del CUP L-117.

Continua pel límit d'aquesta forest fins arribar a la confluència del límit municipal entre Alins i Tírvia, el ressegueix pujant en direcció oest, fins que, poc abans del Roc de Sant Miquel, arriba al vèrtex entre els termes de Vall de Cardós, Alins i Tírvia.

Terme municipal de Vall de Cardós.

El límit continua pel límit de terme entre Vall de Cardós i Alins. Al arribar a la corba de nivell 1600 la segueix, dins la forest del CUP L-174, fins el Serrat, després del barranc de Niarte. Puja fins la corba de nivell 1700 i la ressegueix fins que intercepta el límit del terme d'Esterri de Cardós.

Terme municipal d'Esterri de Cardós

La delimitació continua pels límits entre Vall de Cardós i Esterri de Cardós en direcció nord-oest i oest fins aproximadament el fons de vall. Segueix el límit de la forest L-141, Sarredo Manyanero, fins la Mata d'Esterri, on contacta amb una pista forestal que segueix fins que contacta amb una altra de més principal en una corba. Traça una línia recta que puja fins el punt on la corba de nivell 1400 intercepta aquesta pista en una altra corba. Segueix per aquesta corba de nivell, passa per la Borda de Peret, fins abans d'arribar al barranc de les Comes de Llossau.

Baixa per la línia de màxim pendent fins a contactar amb el barranc de les comes de Llossau i el límit de la forest L-141. El segueix fins que aquest creua en una corba la carretera cap a Ginestarre, cota 1280 aprox. Baixa per la carretera fins la següent corba. D'allí traça una línia perpendicular fins interceptar novament la carretera cap a Esterri de Cardós. La segueix en sentit descendent fins que intercepta el límit de la forest L-141, el pren i el segueix fins a contactar amb el límit de la forest d'UP L-141. Aquest darrer tram descrit inclou les finques rústiques al voltant de Ginestarre, incloent les adquirides per a la realització del projecte Museu Viu, i exclou el nucli urbà tal i com esta a la delimitació de sòl urbà.

Continua cap a l'oest resseguint el límit de la forest d'UP L-141 i després continua cap el nord fins arribar al límit de terme municipal entre Esterri d'Aneu i Vall de Cardós. Ressegueix aquest límit en direcció nord per englobar ara la forest del CUP L-140 Canal Gallinera, fins que arriba a la corba de nivell 1320, al vèrtex entre els termes de Vall de Cardós, Esterri de Cardós i Lladorre.

Terme municipal de Lladorre

Ascendeix pel límit de terme fins la corba de nivell 1.600 m. i la segueix fins que, passat el torrent de Sant Miquel, aquesta corba coincideix amb el límit de la forest del CUP L-165, Plans de Riberals. Continua pel límit d'aquesta forest fins que de nou aquesta talla la corba de nivell 1.600 m. i la segueix

fins la carena després del torrent de la Casa Valle. En aquest punt puja pel carener fins la cota 1.700 m. i continua per aquesta corba de nivell fins la canal de Castellassos, curs d'aigua pel qual perd alçada fins als 1200 m.

Pren aquesta corba de nivell per a remuntar la vall de la Noguera de Lladorre. El límit ascendeix pel barranc anterior a la borda de Gallimorta fins la cota 1240. Segueix aquesta corba de nivell fins la canal de Pilanera i la remunta fins la cota 1260. Continua per aquesta corba de nivell fins el següent barranc i el remunta fins la cota 1280, continua per aquesta corba de nivell fins l'alçada dels límits de les forests del CUP L-166 i L-163. Baixa en línia recta fins la corba de nivell 1260 i la segueix fins que aquesta intersecta la Noguera de Lladorre.

Des del darrer punt es travessa la Noguera de Lladorre per contactar amb el camí de Boavi a la cota 1280. Des d'aquest punt, i en direcció oest, puja progressivament fins la cota 1300, a la UTM X= 359939,1 Y=472537,6. D'aquí puja per la carena fins la cota 1.440 i en aquest punt segueix aquesta corba de nivell fins la següent carena, per on torna a baixar, travessa la Noguera de Lladorre i puja en línia recta fins la cota 1.340. En arribar a aquesta alçada segueix per aquesta corba de nivell en direcció est fins que aquesta contacta amb la Noguera de Lladorre, segueix uns metres el curs del riu i després remunta la canal de Becero fins la cota 1.400. Continua per aquesta corba de nivell en direcció est fins prop el pont situat aigües amunt de la presa de Montalto. Segueix cap el pont i d'allí es dirigeix en línia recta uns metres fins la pista del Pla de Boavi i la segueix en direcció nord-est uns metres fins la UTM X= 361900,8 Y=4725977,5. Puja en direcció nord-oest fins la cota 1.480 del morro que baixa de la Pleta d'Estallo i torna a baixar en direcció oest per anar a trobar la confluència de la carretera d'Ison amb el curs d'un barranc interpretat. Segueix per aquesta pista fins la UTM X=360995, Y=4725782. Puja en línia recta en direcció nord fins la cota 1650 a la UTM X=360976, Y=4726091 i continua per aquesta corba de nivell de 1.650 m. fins la UTM X=360805, Y=4726317. D'aquí traça una línia recta per baixar fins un revolt de la carretera d'Ison, a la UTM X=360359, Y=4726000. Segueix per aquesta pista en sentit descendent fins que aproximadament a la cota 1.340 aquesta coincideix amb el barranc de Pallero. Continua per aquesta corba fins el següent barranc, curs d'aigua interpretat per on descendeix fins la cota 1.260 i segueix per aquesta corba fins la UTM X=358650,2 Y=4724241,7.

Des d'aquest punt traça una línia recta fins a l'UTM X=357427 Y=4724976, assolint la cota 2.100 m, des d'on deixa la vall de la Noguera de Lladorre per descendir cap a la vall del riu de Tavascan en direcció sud-oest, mitjançant una línia recta entre el punt anterior i l'UTM X=356631 Y=4724188, punt situat a la cota 1.350 m de la pista asfaltada que puja a la central elèctrica de Montamara.

Continua per aquesta carretera fins el primer barranc, curs d'aigua interpretat per on ascendeix fins la cota 1400 i continua per aquesta corba de nivell fins el barranc de la Borda d'Arenys. Puja fins la cota 1420 i segueix per aquesta corba de nivell fins els següent barranc, on torna a pujar 20 m. de cota i segueix per la corba de nivell 1.440 m. fins el riu de Tavascan. Des d'aquí puja en línia recta fins la cota 1.500 m. a la UTM X=355136,5 Y=4727414,7 i continua per aquesta corba de nivell fins la UTM X=355081,9 Y=4727000,0 on baixa en línia recta i direcció sud-est fins la carretera de la Pleta del Prat. Segueix uns metres per aquesta carretera fins el primer barranc.

Des del darrer punt el límit puja en línia recta en direcció nord-oest fins la corba de nivell 1600, des d'aquí torna a traçar una altra línia recta fins la corba 1760 i segueix aquesta corba fins arribar al primer barranc tributari del barranc de Mascaró. Segueix paral·lel a aquest darrer fins la corba de nivell 1900, punt on pren el curs d'aquest barranc fins l'estany de Mascaró. Continua per la Coma del Forn, per la cota 2480 fins el barranc que baixa directament del coll del Forn. El remunta fins el mateix coll del Forn i gira en direcció sud fins el pic de La Coma del Forn, tot seguint el límit de terme entre la Guingueta d'Àneu i Lladorre.

Continua per aquesta divisòria de termes fins el vèrtex, ara, entre els termes de la Guingueta, Lladorre i Esterrí de Cardós. Pren la divisòria d'aquests dos darrers, tot passant per la serra Plana fins el pic de la serra Plana. Des d'aquest pic, el límit baixa per la carena en direcció est i nord-est, fins a trobar un corriol al bosc de Piurolo, a mig vessant i aproximadament a l'alçada de 2020 mts. Segueix per aquest corriol fins el torrent d'en Blasi, i aquí pren la corba de nivell 1720, que no deixa fins que arriba al límit municipal de Vall de Cardós.

Terme municipal de Vall de Cardós

En aquest punt el límit puja en direcció oest pels límits de terme entre Vall de Cardós i Lladorre, fins que aproximadament als 1900 mts. el deixa, a la carena de la serra de Gallauba. Segueix per aquesta carena, passa pel cim de Miravall (1.865 m), fins a tornar a retrobar el límit del terme i el segueix en direcció sud fins al pui de Tabaca.

Tot aquest tram descrit d'aigües vessants, coincideix amb el límit entre els MUP 130, 132, 164 i propietats privades.

Des del pui de Tabaca, en línia recta i en direcció nord-oest, baixa fins a la ribera d'Estaon, a l'alçada del pont del camí de Perafita (UTM X=353480 Y=4717335). Des d'aquí, en línia recta i en direcció sud-oest, puja fins a la cota 1.400 m (UTM X=353284 Y=4717217), des d'on, traçant una línia recta, arriba a la cota 1.575 m (UTM X=352867 Y=4717216). Segueix aquesta corba de nivell, passant pel barranc de la Mata, fins al nord de la solana de l'Espeixa, a l'UTM X=362004 Y=4715148, on traça una línia recta fins a

l'UTM X=351550 Y=4715023, a partir d'on ressegueix la corba de nivell de 1500 m. fins a assolir el vessant nord-est del pic des Malls, a l'UTM X=353729 Y=4710017. Traça una línia recta i entra al terme municipal de Tírvia.

Terme municipal de Tírvia

Des de la darrera UTM i mitjançant una línia recta fins al punt X=354421 Y=4709759, se situa a 1.100 m d'alçada. Ressegueix aquesta cota en direcció sud-oest fins a coincidir amb el barranc de la Bana, curs d'aigua interpretat que pren (perllongant-lo al tram més alt) fins a assolir la collada de la Bana, a l'UTM X=353327 Y=4709326, on es troba amb el límit dels termes municipals de Tírvia i Llavorsí.

Terme municipal de Llavorsí

Des del coll de la Bana ressegueix la corba de nivell 1.360 m. fins el límit del terme municipal de la Guingueta d'Àneu i el traspassa.

Terme municipal de la Guingueta d'Àneu

El límit segueix per la cota 1360 fins que arriba al torrent del Riu. Baixa en direcció sud-est tot seguint-lo fins la corba 1200, continua per aquesta corba, i baixa per la carena del pic Guinedo en direcció sud-oest fins la corba 900, al fons de vall, tot travessant l'accés a Estarón. Des d'aquí, i, en línia recta, travessa el riu Noguera Pallaresa fins a coincidir al punt X=350800,0 Y=4710253,9 amb el límit de la forest del CUP L-318 Obaga del Xusquet (propietat de Llavorsí però dins el terme de la Guingueta d'Àneu). El segueix en direcció sudest fins que coincideix amb el límit del terme de Llavorsí. D'aquí pren direcció oest i ressegueix el límit entre Llavorsí La Guingueta. A la X=350897,4 Y=4709902,8 traça una línia recta fins el torrent d'Auresi, tot entrant al terme de Llavorsí.

Terme municipal de Llavorsí

En aquest punt del torrent segueix el límit de la forest d'utilitat pública L-159, la solana d'Arestiu. Continua pel límit de la forest L-158, Poleda, de Baiasca. En arribar a la confluència dels límits de les forests L-158, L-156 i L-159, pren el límit de la forest L-156 i el ressegueix fins que torna a coincidir amb el límit de la forest L-157. Continua després pel límit de la forest L-155 i pel de la forest propietat de la Confederación Hidrografica del Ebro, per continuar després pel de la forest patrimonial de la Generalitat L-1102, Aidí-Mosquera i Solana, tot baixant per la carena provinent de Sant Jaume fins el fons de vall. Ressegueix aquest límit fins prop el riu Noguera Pallaresa i pren de nou el límit de la forest de la CHE, que s'ha delimitat tot excloent els prats de fons de vall. Continua consecutivament pels límits de les forests L-319, L-155, L-

157, L-158, L-159 Solana d'Arestui fins el pui Agut i entra al terme de la Guingueta d'Àneu.

En cap cas la delimitació inclou les finques privades de les forests del CUP L-1102 Mosquera d'Aidí, de la CHE i L-319 Solana del Racó/Liera/Canaledo.

Terme municipal de la Guingueta d'Àneu

Al pui Agut el límit gira en direcció nord, dins la forest del CUP L-1103 M. d'Estaron, i es dirigeix en aquesta direcció cap el barranc de Salvaescura, a la UTM X=349276,1 Y=4710829,9. El segueix aigües avall fins que arriba al límit entre les forests L-1103 i L-1104, el qual ressegueix per prendre després únicament el límit de la forest L-1103 en direcció sud-est fins el barranc de les Aubagues, continua fins l'aiguabarreig del barranc de les Aubagues amb el riu Noguera Pallaresa. Puja en línia recta i en direcció nord-est fins la cota 1000 prop el barranc de les Aubagues i segueix aquesta cota en direcció nord-oest fins poc abans del Monestir de Sant Pere del Brugal. Baixa fins la cota 900 per tal d'englobar-lo, i continua després per la pista forestal fins que arriba al barranc de Barraonse. Continua pel fons de vall tot seguint el límit de la forest d'UP L-129 Solana de Barraonse.

Continua per aquest límit pujant després en línia recta en direcció est, a partir de la corba 1180 s'enfila per la carena i la ressegueix per la Posella del Faro fins el Pla d'Arides, on contacta amb el terme municipal de Vall de Cardós i la forest d'UP L-133. El límit continua per la carena seguint la divisòria municipal en direcció nord, per la serra Plana fins el coll a la corba 2240 al vessant de l'O Calbo. Segueix en direcció sud-oest per la carena que limita la forest d'UP L-151 fins el cap d'Escobedo. Envolta el cap d'Escobedo per la corba 2100 i la ressegueix fins arribar a un corriol que segueix fins que intercepta i pren una pista que puja fins el cap de la Rocagran i l'envolta per la corba 2140. Baixa per la carena en direcció nord fins el coll de Campirme tot seguint el límit entre la Guingueta d'Àneu i Vall de Cardós. Remunta fins el pui de Montalto i segueix per la carena de la serra de Campirme en direcció nord. Passa per Penyes Negres i arriba fins la corba 2480, on gira en direcció oest per baixar per la carena de la serra de Vivalls, fins prop Gavàs a la cota 1500.

La delimitació continua per la corba de nivell 1.500, primer en direcció nord i, després, en direcció sud, deixant fora del Parc la part de la vall del riu d'Unarre situada per dessota d'aquesta cota. En el punt on la corba de nivell 1.500 emprèn direcció sud-oest, la delimitació s'enfila per la carena de la Roca, primer en direcció oest durant uns 700 m, després en direcció nord-oest i, posteriorment, nord, resseguint el serrat Estanyero fins el límit de terme entre els municipis de la Guingueta d'Àneu i l'Alt Àneu.

Terme municipal de l'Alt Àneu

El límit continua pel límit de terme municipal en direcció oest i sud-oest pel pic Pilàs, el pic de Sarredo, coll de Cerbi i cap de la Travessa. En direcció oest baixa per la carena fins el coll i remunta fins el tossal de la Llosa. Des d'aquí baixa pel barranc en direcció Isil fins la cota 1800 per resseguir-la cap a l'est fins el barranc de Canalabra. El segueix aigües amunt fins la corba de nivell 1900. Continua per aquesta corba en direcció nord durant una longitud d'uns 4.400 metres fins arribar al barranc d'Atics. El límit baixa pels barrancs d'Atics i de Comalada fins l'aiguabarreig amb la Noguera Pallaresa.

En aquest punt el límit remunta la carena en direcció nord-oest passant per lo Tuc, de cota planimètrica 1831,57 m, fins la cota 2.000. Continua per aquesta corba de nivell en direcció sud-oest, passa pel serrat d'Escala Gran, la solana d'Escasse, i arriba al torrent d'Airoto.

Baixa per aquest torrent fins la cota 1.800, continua per aqueesta corba de nivell en direcció sud-est fins el serrat de Sant Joan. El límit puja per la carena del serrat de Sant Joan des de la cota 1.800 fins la cota 2.000, continua per la corba de nivell 2.000 en direcció sud-oest fins trobar la carena que baixa del serrat dels Plans. Baixa per aquesta carena en direcció sud fins al barranc d'Àreu, en el punt de cota 1.425 m. La delimitació baixa per aquest barranc fins l'aiguabarreig amb el barranc de Monar, i remunta tot el barranc de Monar. Canvia de vessant i baixa pel torrent a l'est del barranc del Muntanyó fins la confluència amb aquest. El remunta fins la cota 2060, la ressegueix cap a l'oest fins el següent torrent, continua cap el nord-est fins que intersecta la corba de nivell 2080, creua pel mig dos aiguamolls deixant fora els límits el de més al sud i contorneja l'altre per la corba de nivell 2100 fins la seva capçalera. Travessa un rierol i a partir d'aquest punt voreja el peu del serrat de Garrabea en direcció noroest; el primer tram per les corbes de nivell 2180 i 2200 en direcció nord-oest, deixa aquesta quan pren direcció oest i segueix cap el nord-oest fins enllaçar sota un collet amb la corba 2300, que segueix també uns metres vorejant el serrat. Uns metres abans d'arribar a un barranc que baixa de l'estany Pudo, tot remuntant el fil de la carena del Cap del Muntanyó d'Àreu fins la corba de nivell 2580. Gira cap el sudoest per assolir el cim, ressegueix la carena i baixa en direcció sudoest fins de nou la cota 2580. A partir d'aquest punt ressegueix la carena cap el tuc dera Lança, fins interceptar el límit entre el terme municipal d'Alt Àneu i de Naut Aran.

El límit continua resseguint els límits de Naut Aran i Alt Àneu, majoritàriament en direcció nord fins arribar al punt de confluència amb l'estat francès, al port de la Barlonguera. El límit prossegueix en direcció est seguint la frontera amb l'estat francès passant pel tuc Blanc, pic dera Clavera, tuc de Vinhau, tuc de Montaut, port de Salau, tuc des Mulats, i cim del Mont-roig, punt d'inici de la delimitació.

Àmbits fluvials

Aquests àmbits fluvials genèricament comprenen tota la zona de domini públic hidràulic, la ribera i la vegetació de ribera, incloent sempre el bosc de ribera.

- La Noguera Pallaresa.

Terme municipal d'Alt Àneu.

Des de l'aiguabarreig del barranc de Bamore i la Noguera Pallaresa la delimitació segueix Noguera Pallaresa avall, per la zona de domini públic hidràulic de la riba esquerra, engloba el pantà de Borén, fins el límit de terme municipal amb Esterri d'Àneu.

El límit continua per la zona de domini públic hidràulic de la riba esquerra de la Noguera Pallaresa fins l'aiguabarreig amb el riu de la Bonaigua. En aquest punt, traça una línia recta perpendicular al riu fins la riba dreta de la Noguera Pallaresa, i remunta el riu de la Bonaigua per la zona de domini públic hidràulic de la seva riba dreta.

El límit continua pujant per la zona de domini públic hidràulic de la riba dreta del riu de la Bonaigua, i travessa diverses vegades la carretera C-142, d'Esterri d'Àneu a Vielha. Quan el límit arriba a la capçalera del riu de la Bonaigua, sota el port de la Bonaigua, envolta els dos estanyols que en constitueixen la capçalera, sempre per la zona de domini públic hidràulic, i baixa per la riba esquerra del riu fins al límit de terme municipal.

Terme municipal d'Esterri d'Àneu

La delimitació segueix la zona de domini públic hidràulic de la riba esquerra del riu de la Bonaigua fins l'aiguabarreig amb el riu Noguera Pallaresa. En aquest punt remunta la riba dreta de la Noguera Pallaresa per la zona de domini públic hidràulic fins al límit de terme municipal amb l'Alt Àneu.

Terme municipal de l'Alt Àneu

El límit continua remuntant la riba dreta de la Noguera Pallaresa per la zona de domini públic hidràulic, engloba al pantà de Borén i deixa fora als nuclis d'Isil i Alós d'Isil, fins arribar al pont de Pina, al paratge on el riu canvia la direcció nord-est per agafar direcció nord.

- La Noguera de Vallferrera i la Noguera de Cardós

El límit va des de la noguera de Vallferrera a la Força d'Àreu i la Noguera de Cardós a Tavascan fins Llavorsí. Abasta tot el domini públic hidràulic, la ribera i la vegetació de ribera, llenyosa o no, dels municipis per on passa.

- Cua de l'embassament de La Torrassa.

Abasta l'àmbit de l'embassament de La Torrassa inclòs a Xarxa Natura 2000, fins la cota màxima d'inundació, que es troba dins els termes municipals de la Guingueta d'Àneu i Esterri d'Àneu.

- La Verneda de Sort.

Abasta el bosc de ribera de La Verneda de Sort, inclòs dins l'espai de Xarxa Natura 2000 i situat al marge dret de la Noguera Pallaresa a l'alçada de la cruïlla de la N-260 amb la LV-5131.

1. 2. ÀMBITS EXCLOSOS DEL PARC NATURAL

A continuació es descriuen tots els enclavaments ubicats dins l'àmbit del Parc però exclosos dels seus límits.

Terme municipal de l'Alt Àneu

Nucli de la borda de Socampo

L'àmbit exclòs s'inicia en el punt on la pista de Bonabé efectua un gir pronunciat en direcció nord, en l'indret dels prats de Socampo. En aquest punt el límit de l'àmbit exclòs traça una línia recta en direcció oest pre creuar la Noguera Pallaresa i puja per la carena en la mateixa direcció fins trobar la cota 1.400 m. Continua en direcció nord per la corba de nivell 1.400 fins la propera carena, que limita el prat de Socampo pel seu costat nord. Baixa per aquesta carena en direcció sud-est fins trobar la pista de Bonabé, un cop creuada la Noguera Pallaresa. El límit segueix la pista de Bonabé en direcció sud fins el punt inicial.

Nucli de la borda de Pubill

L'àmbit exclòs s'inicia en un punt de la pista de Bonabé situat 130 m al nord-est del pont de l'Escala Alta. En aquest punt el límit de l'àmbit exclòs traça una línia recta en direcció oest de 100 m de longitud i puja per la carena en la mateixa direcció fins a una alçada de 1.450 m. Continua en direcció nord per la corba de nivell 1.450 fins creuar la carena que baixa de lo Perelló. Baixa per aquesta carena fins la Noguera Pallaresa, i traça una línia recta en direcció est de 90 m fins trobar la pista de Bonabé. El límit segueix la pista de Bonabé en direcció sud fins el punt inicial.

Nucli de la borda de Petit

L'àmbit exclòs s'inicia en un punt de la pista de Bonabé, on aquesta fa un gir pronunciat cap al nord-est, en el prat de les bordes Esbalçades. En aquest punt el límit traça una línia recta en direcció oest, creua la Noguera Pallaresa i s'enfila fins una alçada de 1.450 m. Segueix la corba de nivell 1.450 en direcció nord fins una marcada carena situada al nord de la borda de Petit. Baixa per aquesta carena i travessa la Noguera Pallaresa fins la pista de Bonabé. El límit de l'àmbit exclòs segueix la pista de Bonabé en direcció sud fins el punt inicial.

Nucli de les bordes d'Isil

L'àmbit exclòs s'inicia en el punt on la pista de Bonabé efectua un gir pronunciat en direcció nord, al costat mateix de les bordes d'Isil. En aquest punt el límit puja per la carena en direcció nord-est fins la cota 1.500m. Continua per la corba de nivell 1.500 en direcció est uns 210 m fins trobar una carena. Baixa en direcció sud per aquesta carena fins trobar la pista de Bonabé. El límit de l'àmbit exclòs segueix la pista de Bonabé en direcció sud fins el punt inicial.

Nucli de l'estació d'esquí nòrdic de Bonabé

L'àmbit exclòs s'inicia en la cruïlla entre la pista de Bonabé, la pista de Vinyals i la pista de la Mina. En aquest punt el límit de l'àmbit exclòs traça una línia recta en direcció sud fins la riba dreta d'un meandre de la Noguera Pallaresa, on desguassa el torrent de Cireres. Puja per aquest torrent fins una alçada de 1.490 m i segueix la corba de nivell 1.490 en direcció nord fins creuar la pista de la Mina. Continua per aquesta pista en direcció nord-oest fins al barranc de Coma Perosa. El límit puja per aquest barranc fins la cota 1.600m, i continua per la corba de nivell 1.600 en direcció nord durant uns 400 m. Baixa per la carena en direcció nord-est fins trobar la corba de nivell 1.500, per la qual continua en direcció sud-est fins la carena situada al nord de la borda de Perosa. En aquest punt, traça una línia recta de 120 m fins la pista de Bonabé. El límit de l'àmbit exclòs segueix la pista de Bonabé en direcció sud fins el punt inicial.

Terme municipal d'Alins

Nucli de les bordes de Bedet

De de la confluència de la cota 1.940 amb el barranc del Torn pren direcció est per aquesta corba de nivell fins la UTM X=363962,0 Y= 4721242,7, i en aquest punt baixa en línia recta fins coincidir amb una pista. Segueix per aquesta pista en direcció oest fins a retrobar el barranc del Torn, descendeix per aquest curs d'aigua fins la cota 1.780 i continua per aquesta corba de nivell fins a trobar el barranc de Bedet a l'UTM X=362827,6 Y=4720859,2

des d'on traça una recta fins a l'UTM X=363114,1 Y=4721003,6 per a situar-se a la cota 1.940 i retornar per aquesta corba de nivell fins al punt d'origen.

Nucli de les bordes de la Rebuira

Prenent com a punt d'origen l'UTM X=365147 Y=4721242 (cota 1.800 m), descendeix per una recta vers l'UTM X=365234 Y=4721046, situat a la cota 1.700 m, corba de nivell que segueix en direcció oest fins a l'UTM X=364551 Y=4720975, on descriu una línia ascendent vers l'UTM X=364459 Y=4721191, a partir d'on ressegueix la cota 1.800 m en direcció est fins al punt d'inici.

Nucli de la Farga

Prenent com a punt d'inici la confluència del barranc del Torn amb la cota 1.600 m, descendeix traçant una línia recta vers el sud fins a l'UTM X=363695 Y=4720547, des d'on descriu una recta en direcció sud fins a l'UTM X=363693 Y=4720286 situat al damunt de la carretera de la Vallferrera. A partir d'aquest punt segueix recte fins a l'UTM X=363597 Y=4720105, i va a buscar el camí vell de Vallferrera, a l'UTM X=363249 Y=4720019, descendeix per aquest camí en direcció la Noguera de Vallferrera, fins a contactar amb la carretera de la Vallferrera.

Segueix per aquesta pista en direcció Àreu fins a l'UTM X=362407 Y=4719446 situat al pont sobre la Noguera de Vallferrera, punt a partir del qual descriu una línia recta ascendent fins a l'UTM X=362309 Y=4719513. Aleshores pren com a límit la cota 1.475 m, la qual segueix fins a contactar amb el barranc d'Abelló per on guanya alçada fins la cota 1500. Continua per aquesta corba de nivell, creua un primer barranc, i a l'alçada del segon, el barranc de Birganya, va guanyant alçada fins arribar a la cota 1520 el punt on coincideix amb el barranc de Bedet. Ascendeix per aquest curs fluvial fins la cota 1600 i en aquest punt segueix per aquesta corba en direcció est fins a retrobar el barranc del Torn.

Nucli de les bordes de Crusos

Prenent com a inici el barranc est de les bordes de Crusos, a la cota 1.925 m, descendeix per aquest curs d'aigua interpretat fins a desembocar en el barranc de Crusos, pel qual segueix fins a trobar el barranc oest de les bordes de Crusos. Puja per aquest barranc fins a la cota 1.625 m, corba de nivell per on continua fins a l'UTM X=363048 Y=4718353, des d'on traça una recta vers l'UTM X=363479 Y=4718513, situat a la cota 1.925 m, per continuar en direcció sud-est per aquesta corba de nivell fins a contactar altre cop amb el punt d'inici.

Nucli de la borda de Rei

Des de la cota 1.725 m del barranc que baixa dels Terrers Rois, al nord-est de la borda de Rei, continua per aquesta corba de nivell fins a contactar amb el barranc de la borda de Nabattle, per on descendeix fins la cota 1.575 m, la qual pren per a tornar a contactar amb el barranc al nord de la borda de Rei, tornant a guanyar alçada per aquest barranc fins al punt d'inici.

Nucli de Tor

En cas de dubte sobre la descripció d'aquest buit intern, degut a la manca de límits naturals, ens remetem a la delimitació sobre foto aèria per precisar-lo.

Prenent com a punt d'inici el barranc de Port Negre, el límit ressegueix el barranc de Solell del coll de Castellàs fins a encreuar-se amb una pista. Aleshores pren primer direcció sud durant uns 150 m, des d'on traça una recta cap a llevant per anar a cercar una pista, que segueix primer en un tram de corba, llavors salta a una altra corba situada al sud, i continua per la pista fins al següent barranc, des d'on segueix, de manera més o menys paral·lela, a llevant de la carretera de Pal.

Davalla per a travessar el riu de la Rabassa i posteriorment s'enlaira fins als 2050 m a la carena situada a llevant del barranc de Burgó, situant-se en el domini dels boscos de pi negre. Traça una línia més o menys sinuosa fins arribar a la Noguera de Tor, continua cap a ponent per aquesta vall resseguint el límit dels antics prats.

S'endinsa cap a la vall del riu de Sàlics i travessa la Noguera de Tor, aleshores ressegueix la vall cap a llevant a uns 50 m d'alçada sobre el riu, fins que, després del barranc del port de Bernat, traça una línia recta vers el roc de la Meda, des d'on s'endinsa vers el solell del barranc de Peguera i altre cop, describint una ziga-zaga, retorna cap el barranc de Vall Peguera i passa a llevant del poble de Tor, des d'on, de manera sinuosa, retorna al punt d'origen.

Dins d'aquest buit intern queda isolada una petita superfície inclosa al Pla especial. Concretament es tracta del Prat de Peri, l'aiguabarreig del barranc de Port Negre i del barranc de la Rabassa, i dels trams d'uns 750 m aigües amunt d'aquest punt.

Nucli de Norís

Prenent com a punt d'inici l'UTM X=363941 Y=4714148, ressegueix la cota 1325 m vers llevant, al tercer barranc perd alçada per aquest curs d'aigua interpretat fins a trobar la pista, per on continua fins a l'UTM X=363965 Y=4713764, des d'on traça una línia recta fins al punt d'inici.

Nucli de les bordes de Boixedo, Alins i La Massa

Començant a l'UTM X=365607 Y=4711803, segueix la cota 1675 fins a trobar un barranc a l'UTM X=366092 Y=4711276, per on guanya alçada fins als 1750 m, corba de nivell que segueix fins a encreuar-se amb el barranc de Boixedo a l'UTM X=366126 Y=4710764. Continua uns 10 metres aigües amunt fins a agafar un barranc vers el sud, que prové del bosc de les bordes d'Alins. Pren aquest curs d'aigua interpretat fins a trobar-se amb una pista, per la qual continua en sentit descendent fins a la cota 1.725 m, per la que segueix vers ponent fins a enllaçar amb la carretera de Ribaleris.

Perd alçada per aquesta carretera fins arribar al primer barranc, per on segueix aigües avall. En desembocar en el barranc de Boixedo, continua per aquest curs d'aigua fins a l'UTM X=365147 Y=4712179, des d'on traça una línia recta vers l'UTM X=365414 Y=4712109, situat a la cota 1.500 m de la canal del Pilar. Agafa aquesta corba de nivell en direcció sud fins a l'UTM X=365379 Y=4711758, on traça una recta fins al punt d'inici (UTM X=365607 Y=4711803).

Nucli de Ribaleris

Comença a la cota 1.725 m del barranc provinent del bosc de la Muntanya, continua per aquesta corba de nivell fins a contactar amb la carretera de Ribaleris (inclosa al Pla especial), la qual ressegueix en sentit descendent fins a l'UTM X=363153 Y=4711489, on descriu una línia recta fins a la cota 1.575 m, a l'UTM X=363362 Y=4711767.

Segueix per aquesta corba de nivell fins a trobar un barranc que prové del pic de Jordana, per on ascendeix fins a la cota 1.725 m. Corba de nivell que serveix per tancar aquest buit.

Nucli de les Bordes de Virós

Exclou les bordes de Virós, els prats adjacents, zones desforestades i algunes zones de bosc. En cas de dubte sobre la descripció d'aquest buit intern, degut a la manca de límits naturals, ens remetem a la delimitació sobre l'ortofotomapa per precisar-lo.

Nucli de les Bordes de Buiro

Comença a un torrent que baixa de la serra de la Màniga, aproximadament a la cota 1.355, i el segueix aigües amunt fins una pista forestal que ja ha creuat una vegada. Pren aquesta pista en sentit descendent i la segueix durant uns metres fins la cota 1.420, segueix per aquesta corba de nivell fins la UTM X=360999,1 Y=4710096,9. A partir d'aquí, i traçant un semiarç per dessota la corba 1.380, torna al punt d'inici tot exclouent les bordes, els prats adjacents, zones desforestades i algunes zones de bosc.

En cas de dubte sobre la descripció d'aquest buit intern, degut a la manca de límits naturals, ens remetem a la delimitació sobre l'ortofotomapa per precisar-lo.

Nucli de Besan

Queda exclòs dels límits del Parc el nucli urbà del poble de Besan tal i com esta definit a la delimitació de sòl urbà vigent.

Nucli de les bordes de Costuix

Comença a la cota 1.800 del torrent tributari del barranc de Ribes situat més al nord. Continua per aquesta corba de nivell fins la UTM X=361297,1 Y=4716956,4 ubicada a un petit llom provinent de la serra de Costuix, baixa per aquest llom fins una pista forestal i la segueix fins trobar un altre torrent. Remunta aquest torrent fins la cota 1.800 i continua per aquesta corba de nivell fins a enllaçar de nou amb el barranc i el punt d'inici.

Enclavaments de prats de dall al voltant del marge de la Noguera de Vallferrera

Exclou tota una sèrie de prats, en concret cinc, ubicats al marge esquerre de la Noguera de Vallferrera en el sector comprès entre Araós (abans del barranc de Virós) i Ainet de Besan (abans del cementiri).

En cas de dubte sobre la descripció d'aquest buit intern, degut a la manca de límits naturals, ens remetem a la delimitació sobre l'ortofotomapa per precisar-lo.

Terme municipal d'Esterri de Cardós

Ginestarre

Exclou el nucli urbà de Ginestarre tal i com esta definit a la delimitació de sòl urbà vigent.

Terme municipal de Sort

Nucli de Pernui

Queda exclòs dels límits del Parc el nucli del poble de Pernui.

Terme municipal de Valls de Valira

EMD d'Os de Civís

El límit comença a la UTM X=3721828,8 Y=4708874,7 i segueix la corba de nivell 1.820 m. fins un torrent que baixa de l'Alt del Cubil. En aquest punt baixa aproximadament uns 40 m. fins que intersecta una pista, la qual remunta en direcció sudest fins la primera corba. Des d'aquest punt traça una línia recta en direcció sudest fins la UTM=373029,2 Y=4708090,8, ubicada en un torrent. Torna a traçar una altra línia recta en direcció sudoest fins la UTM=372572,5 Y=4707875,1, des de la que pren direcció sud fins a trobar el torrent que baixa del pic d'Enclar. Segueix el curs d'aquest torrent aigües avall fins l'aiguabarreig amb el riu d'Os de Civís que també segueix aigües avall fins a l'alçada d'un torrent que ve pel marge esquerre. Puja pel llom d'una carena que baixa del coll de la Ubaga ubicada al seu marge dret, fins aproximadament la cota 1.480 m. fins a intersectar la forest del CUP L-55, on pren, en direcció sudoest, un camí que s'enfila dret amunt fins la cota 1.660. Continua per aquesta corba de nivell fins que intersecta el camí del coll de Conflent, el segueix fins la primera corba i allí pren un altre camí en direcció la Borda Gavatxo, creua el riu i puja fins la cota 1720 i la segueix fins la UTM X=371023,8 Y=4708043,8, punt des d'on es dirigeix en línia recta i direcció est fins el primer torrent a la cota 1660. Continua per aquesta corba de nivell 1.660 m. fins la UTM=371800,8 Y=4708361,8, des d'on baixa en línia recta fins el riu Setúria. Remunta aquest curs fluvial fins la UTM X=371883,2 Y=4708803,9, i d'aquí, ascendeix en línia recta fins la cota 1.820 per tornar al punt d'inici.

1.3. ALTRES AMBITES

Aquests dos àmbits que a continuació es descriuen es troben inclosos al Pla d'espais d'interès natural, al nou espai de "l'Alt Pirineu", però estan exclosos de l'àmbit del Parc Natural. Correspon a zones incloses a l'espai d'interès natural de l'Alt Pirineu on es permeten usos i instal·lacions relacionades amb l'esquí alpí d'acord amb les seves corresponents declaracions d'impacte ambiental favorables.

Àmbit de la Bonaigua

Terme municipal d'Alt Àneu

Des del Cap del Muntanyó d'Àrreu segueix el límit del Parc Natural, un petit tram en direcció nord-est i en direcció sud-est després, fins el barranc del Monar, a la cota 1.500. Continua per aquesta corba en direcció sud-est i sud durant uns metres fins a trobar la carena principal que baixa del pic del Muntanyó, entre la solana de Sorpe i el solà de Boscàs. Remunta aquesta carena de Les Roies en direcció oest fins la corba de nivell 2.200 m. Segueix aquesta corba de nivell en direcció oest, primer, i nord-oest, creua el paratge de lo Boscàs i s'enfila per la carena que baixa del tuc de la Cigalera, baixa la carena pel vessant nord i s'enfila ara per la carena que baixa del Cap del Muntanyó d'Àrreu fins dalt el cim.

Àmbit de la Pleta del Prat

Terme municipal de Lladorre.

El límit d'aquest àmbit segueix en quasi tot el perímetre el límit de la forest d'UP-160, d'Estobarres i la forest 162 de Les Obagues.

Des de l'UTM X=353653 Y=4723244, punt coincident amb el límit de terme municipal entre Lladorre i Vall de Cardós, segueix en direcció nord, nord-oest, el límit del Parc Natural i de terme municipal entre Lladorre i Esterri de Cardós, resseguint la carena de la Serra Plana i passant pel pic de Tovarres fins al vèrtex entre els termes de Lladorre, Esterri de Cardós i la Guingueta d'Àneu. Continua pel límit entre els termes de Lladorre i la Guingueta d'Àneu, passa pel pic de la Coma del Forn i arriba fins el coll del Forn. Continua pel límit del Parc Natural en direcció est fins arribar, prop el fons de vall i la carretera d'accés a la Pleta del Prat, a l'UTM X= 355053 Y= 4726806. Des d'aquest punt traça una línia recta fins a l'UTM X=355466 Y= 4726278, per anar a trobar la carretera de Quanca, la qual no deixarà fins a creuar la cota 1300 m. Aleshores continua per la cota 1300 fins a la UTM X=356264 Y= 4724027. Alguns d'aquests trams descrits en la delimitació del sector del riu de Tavascan, Quanca i Graus, coincideixen amb els límits entre els MUP L-166, L-162 i les propietats del fons de vall. Des del darrer punt traça una línia fins l'UTM X= 355947 Y= 4723563 i segueix per la cota 1.800 m fins el riu Piuloro, per on ascendeix, desviant-se pel barranc de Tobarres i perllongant aquest curs d'aigua interpretat, fins a la carena, a l'UTM X=353653 Y=4723244, punt coincident amb el límit de terme municipal entre Lladorre i Vall de Cardós.

ANNEX 2

EQUIPAMENTS

La *Xarxa d'equipaments i centres temàtics d'interpretació* girarà entorn als equipaments i serveis ja existents al territori, o a projectes prou avançats en aquest sentit. Des del PNAP es coordinaran aquests centres per tal de donar-los una visió de conjunt i complementarietat (xarxa) en les seves funcions.

A continuació s'exposa una primera proposta indicativa de *Xarxa d'equipaments i centres temàtics d'interpretació*, que ha d'orientar la prioritització de les inversions per part del PNAP.

S'han establert tres tipologies d'equipaments d'acord amb les seves funcions:

- centres estructurals per a desenvolupar tasques bàsiques d'un parc natural: oficines de gestió del parc, centres d'educació ambiental, centres de recerca,
- centres d'interpretació temàtics destinats als visitants i al turisme. Aquesta temàtica és representativa de les característiques, valors i activitats que es desenvolupen en el PNAP,
- altres equipaments complementaris amb funcions diverses i de suport als anteriors.

D'altra banda, aquests centres podran realitzar les funcions de centres d'informació del PNAP, que es podran complementar amb altres punts d'informació específics d'acord amb els requeriments de promoció i d'ordenació de l'ús públic del Parc i d'acord amb les propostes que progressivament vagin sorgint.

Centres estructurals de la gestió:

NOM DEL CENTRE	MUNICIPI	TEMÀTICA
Borda d'Antonet	Llavorsí	L'administració i gestió central del Parc Natural
Casa En Coll	Alàs i Cerc	L'administració i la gestió descentralitzada del Parc Natural a l'Alt Urgell
Ecomuseu de les Valls d'Àneu	Esterri d'Àneu	La recerca etnològica i cultural
Camp d'aprenentatge de les Valls d'Àneu	Esterri d'Àneu	L'educació ambiental
Centre d'Art i Natura	Farrera	La recerca i la investigació del patrimoni natural i del paisatge

Centres d'interpretació temàtics:

NOM EQUIPAMENT	MUNICIPI	TEMÀTICA
Museu de la farga	Alins	El ferro i les fargues
Centre d'interpretació de l'excursionisme	Àneu (Alins)	L'excursionisme i el guiatge
Centre d'interpretació de les activitats de neu	Sant Joan de l'Erm (Montferrer i Castellbò)	L'esquí nòrdic i altres activitats de neu
Museu Viu Casa Bringué	Ginestarre (Esterri de Cardós)	El món ramader
Centre d'interpretació del món forestal	Arestui (Llavorsí)	El bosc i el seu aprofitament
Museu Monogràfic del Jaciment de Santa Creu de Llagunes	Soriguera	L'arqueologia
Centre d'interpretació de l'art religiós	Sort	L'art religiós i el romànic
Centre d'interpretació de la biodiversitat	Ísil (Alt Àneu)	La biodiversitat: fauna flora i ecosistemes
Centre d'interpretació de l'aigua	Tavascan (Lladorre)	L'ús de l'aigua i la indústria hidroelèctrica
Ecomuseu de les Valls d'Àneu	Esterri d'Àneu	L'etnologia i la cultura dels pobles de muntanya
Centre d'interpretació de l'arqueologia militar	Ribera de Cardós (Vall de Cardós)	L'arqueologia militar del segle XX
Centre d'interpretació de les terres de frontera	Ós de Civís (Valls de Valira)	La vida en terres de frontera i les relacions transfrontereres

Equipaments complementaris:

NOM EQUIPAMENT	MUNICIPI
Serradora d'Àreu	Àreu (Alins)
Edifici de Serveis	Burg (Farrera)
Centre d'investigació i reproducció de la truita autòctona	La Guingueta
Molí de Bellera	Rialp
Casa de les papallones	Pujalt (Sort)
Centre de serveis turístics	Estaón (Vall de Cardós)
Equipament complementari	Ars (Valls de Valira)
Equipament complementari "El Fornet"	Alt Àneu
Centre meteorològic	Sort
Centre de fauna amb ungulats	Ainet de Besan i Araós (Alins)

ANNEX 3

CARTOGRAFIA

A 3.1. Delimitació gràfica.

S'adjunta el plànol de la transcripció gràfica dels límits del PNAP descrits en l'annex A1.1

A 3.2. Esquema de l'accés públic motoritzat.

S'adjunta el plànol de l'esquema de l'accés públic motoritzat, que conté un esquema de la xarxa viària per on es permetrà l'accés motoritzat al PNAP, diferenciant accessos regulats dels públics.

INDEX**MEMÒRIA**

1. Introducció.....	1
1.1 Objecte.....	1
1.2 Breu ressenya històrica.....	1
1.3 Estructura i contingut de la memòria.....	2
2. Requeriments bàsics per a la conservació del Parc Natural de l'Alt Pirineu.....	3
2.1 Descripció general dels valors del PNAP.....	3
2.2 Justificació de la modalitat de protecció adoptada.....	6
3. Definició d'àrees d'especial interès.....	6
3.1 El medi físic.....	6
3.1.1 Presència d'elements geològics d'interès.....	6
3.1.2 Presència d'elements d'interès hidrològic i hidrogeològic.....	11
3.1.3 Presència d'elements d'interès geomorfològic.....	13
3.2 Vegetació i flora.....	14
3.2.1 Presència de superfícies forestals d'àrea reduïda a Catalunya.....	14
3.2.2 Comunitats vegetals d'especial interès per raons de maduresa excepcional, elevada diversitat, estat de conservació, distribució reduïda, etc.....	15
3.2.3 Presència d'hàbitats d'interès comunitari segons la Directiva 92/43/CEE.....	15
3.2.4 Presència d'espècies de flora declarades estrictament protegides pel PEIN i altres d'interès.....	17
3.2.5 Arbres monumentals.....	18
3.3 Fauna.....	19
3.3.1 Descripció de les espècies de més interès de la fauna vertebrada.....	19
3.3.2 Zones d'interès per a la cria, per la seva elevada densitat o diversitat, per la seva distribució reduïda, etc.....	23
3.3.3 Presència de poblacions d'espècies protegides pel PEIN i d'espècies en situació d'amença o d'especial vulnerabilitat.....	23
3.3.4 Presència de poblacions d'espècies de l'Annex IV de la directiva 92/43/CEE i de l'Annex I de la Directiva 74/409/CEE.....	23
3.3.5 Presència d'espècies citades a la llei 3/1988, de 4 de març, de protecció dels animals, al Decret 148/1992, de 9 de juny, pel qual es regulen les activitats fotogràfiques, científiques i esportives que poden afectar les espècies de la fauna salvatge, de l'Ordre de 23 de novembre de 1994 i de l'ordre de 10 d'abril de 1997, per les quals s'amplia la relació d'espècies protegides a Catalunya.....	25
3.4 Patrimoni cultural i paisatge.....	26
3.4.1 Patrimoni arqueològic, arquitectònic i monuments històrics.....	26
3.4.2 Patrimoni etnològic i antropològic.....	29
3.4.3 Àrees d'especial interès paisatgístic.....	29
4. Delimitació del Parc Natural de l'Alt Pirineu.....	32
4.1 Criteris.....	32
4.2 Descripció dels límits.....	34
4.3 Superfícies.....	35
5. Àmbits de la gestió i l'ordenació del PNAP.....	37
5.1 La gestió i l'aprofitament dels recursos naturals.....	37
5.1.1 La ramaderia.....	37
5.1.2 La gestió forestal.....	38
5.1.3 La caça i pesca.....	38
5.1.4 L'aigua i les infraestructures hidràuliques.....	39
5.1.5 La prevenció i extinció d'incendis forestals.....	39
5.2 La conservació del patrimoni natural.....	40
5.3 La conservació i recerca del patrimoni cultural.....	40
5.4 L'ordenació de l'ús públic.....	41
5.4.1 Turisme, lleure, excursionisme, alpinisme, esports d'aventura, etc.....	41
5.4.2 La circulació rodada i l'accés motoritzat.....	42

5.5 L'edificació	43
5.6 Infraestructures i altres serveis	44
5.7 Els serveis de vigilància i guarderia	45
5.8 La promoció socioeconòmica	45
5.9 La divulgació, l'educació ambiental i la recerca	46
6. Xarxa d'equipaments i serveis públics	47
6.1 Els equipaments per a la gestió del parc	47
6.2 Els centres d'interpretació i equipaments temàtics, els punts d'informació, els equipaments d'educació ambiental	48
6.3 Els albergs i refugis	49
6.4 Els senders i itineraris	49
6.5 Els serveis de guiatge	50
7. Els instruments de planificació del Parc	51
7.1 El Pla d'ordenació: Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge	51
7.2 El Pla de gestió: PIA rector d'ús i gestió	52
7.3 Els programes anuals d'actuació	52
7.4 DECLARACIO DE FIGURES DE PROTECCIÓ ESPECIAL	52
8. Els òrgans de gestió del Parc. Composició i funcions	53
8.1 L'òrgan rector	53
8.2 L'equip de gestió	54
8.3 Direcció	55
8.4 Els òrgans de participació	55
9. El finançament del Parc	56
9.1 Pressupost ordinari	56
9.2 Altres fonts de finançament no ordinari	56
9.3 La participació en projectes europeus	57
9.4 El règim d'autonomia financera	57
9.5 Les inversions i projectes estratègics	57
 ANNEXOS	
ANNEX 1	60
1.1. ÀMBIT INCLÒS DINS EL PARC NATURAL	60
1.2. ÀMBITS EXCLOSOS DEL PARC NATURAL	73
1.3. ALTRES AMBITS	79
ANNEX 2	82
EQUIPAMENTS	82
ANNEX 3	86
CARTOGRAFIA	86
A 3.1. Delimitació gràfica	86
A 3.2. Esquema de l'accés públic motoritzat	86

**PARC NATURAL DE L'ALT PIRINEU:
PROPOSTA DE PLA D'ORDENACIÓ DE LA
CIRCULACIÓ RODADA**

Desembre de 2004

Xavier Campillo i Besses
Geògraf col·legiat núm. 861
Apartat de Correus 19
08600 Berga
Tel. 650 37 23 99
Xavier.campillo@wanadoo.es

Aquesta proposta de Pla d'Ordenació de la Circulació Rodada del Parc Natural de l'Alt Pirineu és un encàrrec del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya.

ÍNDEX

	Pàgina
1. Introducció	5
1.1. Justificació	5
1.2. Objectius	6
1.3. Metodologia	7
2. La problemàtica de la mobilitat en zones de muntanya	8
2.1. Els factors determinants de la mobilitat	8
2.2. La millora recent de l'accés als nuclis	9
2.3. El canvi recent del model social d'accés al medi natural	9
2.4. Els impactes ambientals, socials i econòmics derivats de l'accés indiscriminat al medi natural	10
2.5. La xarxa de camins a les zones de muntanya	14
2.5.1. Definició legal dels camins	15
2.5.2. Naturalesa funcional dels camins	16
2.5.3. Personalitat jurídica dels camins	18
3. Models internacionals de referència	21
4. La Llei 9/1995, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural	25
4.1. El tractament dels espais de protecció especial	29
5. Anàlisi de la mobilitat al Parc Natural de l'Alt Pirineu	33
5.1. El Parc Natural de l'Alt Pirineu	33
5.2. Zonificació	35
5.3. La xarxa viària	36
5.3.1. L'inventari de camins del Pallars Sobirà	36
5.3.2. La proposta de xarxa estructurant del Pallars Sobirà i l'Alt Urgell	39
5.3.3. Estructura viària del Parc Natural de l'Alt Pirineu	40
5.4. La mobilitat de lleure	43
6. Problemàtica específica del Parc Natural de l'Alt Pirineu	45
6.1. Problemàtica general	45
6.1.1. Problemàtiques locals identificades durant el procés de creació del Parc Natural de l'Alt Pirineu	46
6.2. Casos específics i propostes de gestió	48
6.2.1. Camí de Bonabé	48
6.2.2. Camí de la Guingueta d'Àneu a Escalarre	51
6.2.3. Camí de Boavi	52
6.2.4. Camí de Boet	56
6.2.5. El Bosc de Virós	58
6.2.6. La connexió entre el Pallars i l'Alt Urgell	60
6.2.7. El camí del Port de Cabús	65
6.2.8. Casos addicionals	66
7. Definició d'un model d'ordenació de la circulació motoritzada i l'accés motoritzat	69
7.1. Mobilitat sostenible i circulació motoritzada	
7.2. Fonaments legals del Pla d'ordenació de la circulació rodada	70
7.3. Marc legal dels camins i l'accés al medi natural	71
7.3.1. Instruments legals per a la gestió	73
7.4. Principis i estratègies	74
7.4.1. Activitats sotmeses a limitacions i trànsit de veïns	74
7.4.2. Preferència del trànsit no motoritzat	74

7.4.3. Pavimentació i manteniment de vials	75
7.4.4. Imposició de llicències o peatges	75
7.4.5. Ús del transport col·lectiu	77
7.4.6. Senyalització i informació	77
7.4.7. Normes de circulació	77
8. Model d'ordenació de la circulació rodada del Parc Natural de l'Alt Pirineu	79
8.1. Classificació funcional dels vials	79
8.2. Classificació de les modalitats d'accés	80
8.3. Règim d'ús de les categories de vials	80
8.3.1. Circulació camps a través	80
8.3.2. Xarxa veïnal	81
8.3.3. Xarxa rural/forestal d'ús públic	81
8.3.4. Xarxa forestal	82
8.3.5. Camins rurals tradicionals	82
8.3.6. Camins privats	83
8.4. Règim d'ús de les modalitats d'accés	84
8.4.1. Trànsit no motoritzat	84
8.4.2. Trànsit motoritzat qualificat	84
8.4.3. Trànsit motoritzat individual	85
8.4.4. Trànsit motoritzat en grup	85
8.4.5. Trànsit motoritzat en grup i organitzat	85
8.4.6. Circuits i competicions esportives	85
8.5. Informació i senyalització	86
Annex 1: Model resultant	87
Annex 2: Camins de la xarxa rural/forestal d'ús públic	88

1. Introducció

1.1. Justificació

L'article 3 (Normes bàsiques de protecció) del Decret 194/2003, d'1 d'agost, de declaració del Parc Natural de l'Alt Pirineu, estableix (3.1.) que “*Els usos i aprofitaments agrícoles, forestals, ramaders extensius, cinegètics, piscícoles, artesanals i recreatius tradicionals, com l'excursionisme, s'han de continuar desenvolupant de manera ordenada i compatible amb la protecció de l'espai, d'acord amb el que estableixin els instruments de planificació corresponents i els règims específics aplicables*” alhora que (3.2.) “*Els usos públics s'han de desenvolupar congruentment amb els objectius de protecció de l'espai, i no poden representar efectes negatius sobre els valors protegits. Així mateix, d'acord amb l'article 12 del Decret 328/1992, de 14 de desembre,¹ els usos públics s'han de desenvolupar amb ple respecte als béns i drets privats i comunals.*” A l'últim, l'article 3.4. determina específicament que “*La circulació motoritzada es regeix per la Llei 9/1995, de 27 de juliol, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, la seva normativa de desplegament² i els instruments de planificació previstos a l'article 4 d'aquest Decret.*”

Els instruments a què es refereix l'article 4 són el Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge i el Pla rector d'ús i gestió, a través dels quals s'ha de dur a terme “*L'ordenació i la planificació de l'ús i la gestió del Parc Natural*”.

L'article 5 del Decret concreta les determinacions del Pla especial, dins de les quals hi ha específicament “*c) L'ordenació i la regulació dels usos i les activitats en l'àmbit del Parc Natural.*”

Alhora, la memòria del Projecte de Parc Natural de l'Alt Pirineu,³ prèvia a la creació de l'espai natural protegit, afirma en l'apartat 5.4.2. (La circulació rodada i l'accés motoritzat), que “*Dins les tasques d'ordenació de l'ús públic, l'accés motoritzat dins l'àmbit del PNAP, i la circulació rodada, seran un objectiu prioritari i objecte d'un tractament específic.*” I també que “*es potenciarà el desenvolupament i l'aplicació de les previsions de la Llei 9/1995 i el Decret 166/1998 de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, en especial pel que fa referència a les autoritzacions i regulacions, la vigilància, la senyalització, etc.*” A l'últim, s'afirma que “*es fomentaran els mecanismes administratius adequats (ajuts, programes de manteniment, de senyalització, etc.) per la recuperació i manteniment de pistes d'ús ramader i forestal, les pistes de comunicació entre nuclis de població, etc.*”

Per tant, dins dels objectius del Parc Natural la circulació motoritzada apareix com un ús o activitat d'especial significació que cal ordenar i regular de manera específica i amb caràcter prioritari. L'objectiu últim d'aquesta regulació no és altre que satisfer els objectius mateixos del Parc Natural, que recull l'article 2 del Decret de declaració:

- a) La protecció dels valors geològics, biològics, ecològics, paisatgístics i culturals inclosos en el seu àmbit.
- b) L'establiment d'un règim d'ordenació i de gestió adreçat al desenvolupament sostenible, que faci compatible la protecció dels valors esmentats amb l'aprofitament ordenat dels seus recursos i l'activitat dels seus habitants.

¹ Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural. Article 12: “*Els usos públics en els espais del Pla es desenvoluparan amb ple respecte als béns, els drets privats i les propietats existents. Els departaments d'Agricultura, Ramaderia i Pesca i de Medi Ambient establiran mesures amb aquesta finalitat en els seus respectius àmbits competencials.*”

² Decret 166/1887, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural.

³ Projecte de Parc Natural de l'Alt Pirineu.

Ultra acollir un ric patrimoni natural, el Parc Natural de l'Alt Pirineu és un espai social i econòmic, on destaquen les activitats tradicionals vinculades al sector primari. Alhora és també un espai turístic i de lleure. Aquesta realitat es tradueix en fluxos de mobilitat motoritzada, els quals expliquen l'existència d'una vasta i moderna xarxa de camins rurals i forestals, però són també una conseqüència d'aquesta.

La mobilitat respon a la satisfacció de necessitats socials i econòmiques, que el mateix Decret de creació estableix que cal promoure i defensar, però és clar també que la circulació motoritzada genera o pot generar conflictes no tan sols en l'ordre ambiental, sinó també en el social i l'econòmic. L'aprofitament ordenat dels recursos naturals a que fa referència el preàmbul del Decret de creació i que és, al capdavant, la principal raó de ser del Parc Natural, requereix per tant l'ordenació de la circulació motoritzada

El Pla de regulació de la circulació rodada i l'accés motoritzat del Parc Natural de l'Alt Pirineu que aquí es presenta emana així de les prescripcions del Decret de creació del Parc Natural i constitueix un treball previ a l'elaboració del Pla Especial i del Pla Rector d'Usos i Gestió del Parc Natural de l'Alt Pirineu.

1.2. Objectius

L'elaboració de Pla d'ordenació de la circulació motoritzada i l'accés motoritzat al medi natural del Parc Natural de l'Alt Pirineu passa per l'establiment d'un model d'accés a l'espai protegit. Aquest ha de satisfer un seguit de premisses fonamentals:

1. Ha de ser coherent amb els objectius del Parc Natural i amb el seu marc normatiu.
2. S'ha d'integrar dins dels instruments legals de gestió de l'espai protegit.
3. S'ha de basar en l'aplicació i el desenvolupament del marc legal vigent, específicament de la Llei 9/1995, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural.
4. Ha de contemplar les necessitats objectives de protecció del patrimoni natural i cultural del Parc Natural, valuós i fràgil alhora.
5. Ha de contemplar el normal desenvolupament d'aquelles activitats socials i econòmiques necessàries i compatibles amb els objectius de protecció.
6. S'ha de basar en la recerca d'un consens social bàsic per tal que la implementació del model sigui efectiva.
7. S'ha d'inspirar en les tendències actuals del nostre marc social i cultural de referència (a escala nacional i internacional) en sintonia amb els principis del desenvolupament sostenible.

Partint d'aquestes premisses el Pla s'han concebut en tres parts. En la primera (apartats 2 a 4) s'aborda la problemàtica de la circulació motoritzada en zones de muntanya, fent especial èmfasi en els impactes ambientals i socials que se'n deriven, s'exposa el marc legal vigent, especialment la Llei 9/1995, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, i es presenten diferents models d'ordenació a escala europea.

En la segona part (apartats 5 i 6) s'aborda la situació particular del Parc Natural de l'Alt Pirineu analitzant el seu patró actual d'accessibilitat i les problemàtiques ambientals, socials i econòmiques resultants, inclosos els casos particulars, que són objecte de propostes d'ordenació o regulació específiques.

En la tercera part (apartats 7 a 9) es defineix una filosofia bàsica de la qual deriva un model d'ordenació de la circulació rodada i l'accés motoritzat al Parc Natural. Aquest, servint-se dels instruments legals que proporciona, especialment, la Llei 9/1995, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, i altres normes legislatives d'aplicació, defineix unes estratègies i directius d'actuació que es concreten en unes normes d'ús de les diferents categories viàries i formes d'accés al medi natural.

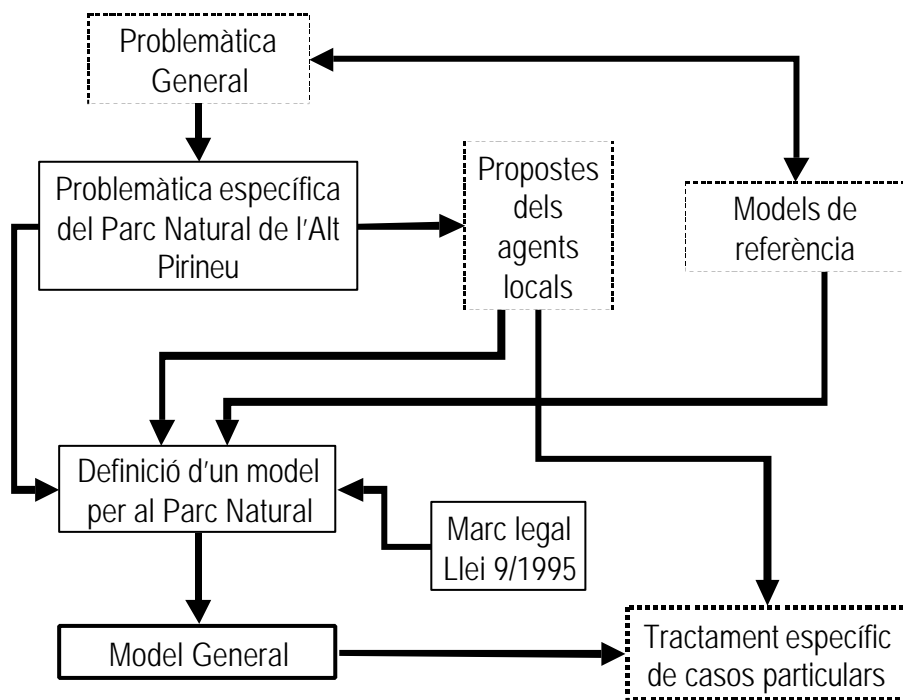
1.3. Metodologia

La proposta de Pla d'Ordenació de la Circulació Rodada del Parc Natural de l'Alt Pirineu parteix de l'anàlisi de la problemàtica específica que presenta la circulació motoritzada en l'àmbit del Parc Natural, però ubicant-la en el marc d'una problemàtica més àmplia i general, d'abast nacional i internacional.

Amb el coneixement de la problemàtica existent s'analitzen els principis introduïts per la legislació vigent, les propostes o demandes expressades pels agents locals, així com diferents models de referència, nacionals i internacionals. Això permet definir una filosofia bàsica que inspira el model de regulació adoptat.

El model de regulació de la circulació motoritzada al si de l'espai de protecció especial es basa en l'aplicació del marc legal vigent, i específicament dels principis i els instruments definits per la Llei 9/1995, de regulació de la circulació motoritzada. Això no obstant, els instruments legals estan al servei de la filosofia i les directrius d'actuació definides prèviament. El model resultant té un caràcter general, però té també en consideració les problemàtiques particulars existents al si de l'espai de protecció especial que requereixen un enfocament i un tractament específics, d'acord amb els agents locals.

Metodologia del Pla d'Ordenació

2. La problemàtica de la mobilitat en zones de muntanya

2.1. Els factors determinants de la mobilitat

Els sistemes viaris de comunicacions són i han estat arreu el resultat de la interacció dinàmica al llarg del temps de diferents factors, poblament, economia i tecnologia, i d'aquests amb el territori. L'estructura de la xarxa viària en un territori és, doncs, el reflex d'un model de poblament, d'un model d'explotació dels recursos naturals, d'uns condicionaments orogràfics i d'unes capacitats tecnològiques. D'aquests factors, n'hi ha que tenen una gran permanència, per exemple l'orografia, o un origen remot, com s'esdevé amb el sistema de poblament en el cas de l'Alt Pirineu. Els altres factors han evolucionat d'una forma accelerada, especialment a partir de la segona meitat del segle XX.

A l'Alt Pirineu el sistema de poblament s'ha mantingut gairebé invariable des de l'alta edat mitjana fins als nostres dies i és la base de l'actual sistema de comunicacions. Un element singular i característic de l'Alt Pirineu és l'existència d'un sistema d'ocupació i explotació del territori articulat en nivells altitudinals.⁴

L'explotació dels recursos naturals és un segon factor de primer ordre que intervé en la definició i el desenvolupament del sistema de comunicacions. Des de l'antiguitat els camins comuniquen els pobles entre si, i aquests amb rius, conreus, pastures i boscos. La moderna xarxa viària conduirà als mateixos recursos i n'inclourà de nous, com ara rius i estanys per a la producció d'energia, jaciments minerals per a l'explotació industrial, paisatge o neu per al turisme. Avui dia la xarxa de carreteres i camins veïnals és la que té una major significació social i econòmica, car en una societat terciaritzada com la nostra la mobilitat obligada s'explica sobretot per la necessitat de fer desplaçaments quotidians del lloc de residència al lloc de treball, per poder accedir a serveis essencials, i pel transport de mercaderies. Això no obstant, les activitats primàries, ramaderia i explotació forestal, determinen a l'Alt Pirineu els usos del sòl predominants, un fet que atorga la màxima extensió i complexitat a la xarxa forestal de camins.

D'altra banda, la xarxa viària s'ha hagut d'amotllar sempre a les condicions del terreny. L'orografia és un factor decisiu que condiciona tota l'estructura de la xarxa, però aquest apareix mediatitzat per les capacitats tecnològiques de cada moment. Des del segle XX els explosius, els nous materials – l'acer i el formigó - i la moderna maquinària ha fet possible la construcció de túnels, camins rodats i viaductes, i que els vehicles automòbils arribessin gairebé a tots els racons de la muntanya.

A la construcció de vials originalment amb finalitats industrials i forestals segueix després l'ús indiscriminat d'aquest viari, sobretot amb vehicles, generalment amb finalitats lúdiques. Cal subratllar aquí que actualment, i cada cop més, l'ús principal de molts camins, o la primera forma de freqüentació del medi natural, és el turisme. Així, als impactes generats per la construcció de vials s'afegeixen després els causats per la seva utilització. I alhora, els impactes ambientals derivats de l'ús dels vials o de la freqüentació del medi natural no es poden separar d'altres impactes socials o econòmics, igualment importants, que sovint la societat rural percep millor que els primers, i davant dels quals mostra una especial sensibilitat.

⁴ Campillo, X.; Sanclimens, X.; Villaró, A. (1988), "El despoblament i l'evolució de l'estructura socio-econòmica muntanyenca. Una proposta de desenvolupament a muntanya a partir de les capitals de vall", *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 12:21-37, Bellaterra.

2.2. La millora recent de l'accés als nuclis

A mitjan anys vuitanta, un cop recuperada la democràcia, el govern català es va plantejar el repte de la millora de les comunicacions a les comarques de muntanya. L'administració es va trobar amb la feina a mig fer que Mancomunitat de Catalunya i diputacions provincials havien iniciat cinquanta anys enrere. En l'endemig, empreses hidroelèctriques i forestals havien bastit una vasta xarxa de pistes, però aquesta no havia estat concebuda per satisfer les necessitats de comunicació de la gent de muntanya.⁵ Així ho posava de manifest un primer treball encarregat per Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya el 1983.⁶ Els primers plans comarcals de muntanya afinarien el diagnòstic i el programa XARCOM va permetre per primer cop tenir un coneixement detallat de l'estat en què es trobava la xarxa viària de les comarques de muntanya.

Específicament, a l'Alt Urgell i el Pallars Sobirà estava sense asfaltar el 71 i el 67% de la xarxa viària respectivament, mentre que el 80 i el 84% dels vials estaven en mal estat.⁷ Es tractava en la majoria de casos de camins veïnals de titularitat municipal. Durant els anys noranta, els vials d'accés als nuclis habitats varen experimentar una millora extraordinària, llargament esperada. Actualment, gairebé tots els nuclis habitats dins de l'àrea d'influència del Parc Natural de l'Alt Pirineu tenen un accés amb ferm asfàltic, proteccions i senyalització adequades, amb l'excepció dels pobles de Canturri, Seix i Santa Creu, a l'Alt Urgell, i Dorve, Norís i Tor, al Pallars Sobirà. La millora de l'accés a les poblacions pallareses està en curs.

2.3. El canvi recent del model social d'accés al medi natural

En el decurs dels anys 90, mentre culminava el procés de millora de la xarxa veïnal de camins, s'accentuava el problema de l'accés indiscriminat al medi natural amb vehicles de motor, un conflicte de naturalesa ambiental i social que arrenca dels anys 70. L'agreujament del fenomen s'explica per un canvi de paradigma en el model social d'accés al medi natural que s'accelera a partir dels anys noranta:

1. Augmenten el nombre de pràctiques lúdiques i esportives. Hi ha una tendència a explotar tota mena de biòtops (terrestres, aquàtics, aeris i epigeus).
2. Augmenta el nombre de practicants de cadascuna de les pràctiques. El resultat és un ús cada cop més intensiu dels ambients freqüentats.
3. La millora de les infraestructures (principalment viàries) i el progrés tecnològic (dels vehicles) escurça l'espai-temps. Aquest fet afavoreix una freqüentació cada cop més intensa d'indrets cada cop més llunyans.
4. Canvien les actituds i les motivacions dels practicants. La natura deixa de ser un espai per conèixer per esdevenir un camp de joc i un bé de consum. Els problemes derivats de comportaments incívics o irresponsables es multipliquen.

⁵ Arqué, M.; Garcia, A.; Mateu, X. (1979), *El desenvolupament del capitalisme i les comarques rurals de Catalunya. El cas de l'Alt Pirineu*, Departament de Geografia, UAB, Bellaterra.

⁶ Ganyet, J.; Ganyet, R.; Maluquer, S.; Mateu, X.; Teignier, A. (1983), *Comarques del Pirineu: síntesi d'un estudi territorial*, Generalitat de Catalunya, DPTOP, Direcció General de Política Territorial, Barcelona.

⁷ Prat, J. (Dir.) (1991), *L'Alt Urgell. Pla Comarcal de Muntanya*, Generalitat de Catalunya, DPTOP, DGPAT, Barcelona.; Prat, J. (Dir.) (1991), *El Pallars Sobirà. Pla Comarcal de Muntanya*, Generalitat de Catalunya, DPTOP, DGPAT, Barcelona.

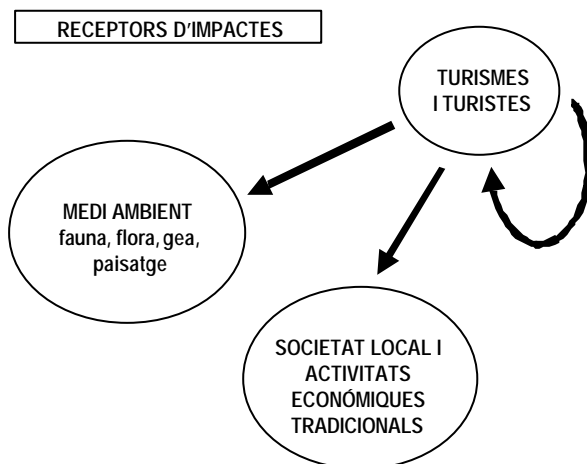
5. El coneixement detallat del territori abans exclusiu del cercle restringit de l'excursionisme, passa a vehicular-se a través dels mitjans de comunicació de masses.

Aquest fenomen s'ha manifestat també en la zona d'influència del Parc Natural de l'Alt Pirineu, arran de la millora general de les comunicacions (eix del Noguera Pallaresa, carretera N-260 i accessos als nuclis de població), i també de la difusió d'un model turístic basat en els esports d'aventura o millor dit en un abús conceptual de la idea d'aventura.

En el marc d'aquest procés, entre els factors que han incidit de manera decisiva en la definició de l'actual model d'accés al medi natural a les comarques de l'Alt Pirineu destaquen la popularització dels vehicles tot terreny al començament dels anys 90 (i la irrupció dels quads a l'acabament de la dècada), inclosa la promoció de rutes i viatges en 4x4, i l'aparició d'una associació muntanya/aventura que convida a considerar la muntanya com un simple camp de jocs. També és destacable l'aparició de la bicicleta tot terreny, mentre la pràctica il·legal del motorisme de muntanya i de les motos de neu, si bé subsisteix (principalment en zones frontereres amb França i Andorra), té en general un caràcter més reduït i localitzat.

La problemàtica associada a l'acampada lliure, individual i col·lectiva, descrita l'any 1993 en l'estudi *L'acampada a les comarques de muntanya*⁸ s'ha resolt parcialment a través d'una política d'ordenació de l'acampada lliure col·lectiva (normativa de campaments de joventut) i amb l'adopció d'una actitud generalment restrictiva per part d'ajuntaments, consells comarcals i espais naturals protegits envers l'acampada lliure individual. En general s'han suprimit zones d'acampada lliure i s'ha promogut l'establiment de càmpings. Això ha reduït sobre manera l'impacte ambiental i social negatiu de l'acampada salvatge, alhora que es potenciava l'impacte econòmic i ambiental positiu dels càmpings regularitzats. Això no obstant, fins i tot en zones condicionades, l'acampada pot esdevenir un problema ambiental greu, associat sovint amb situacions de massificació i amb pautes de mobilitat no desitjables, com s'esdevé a la zona d'acampada del Pla de Boet a la Vall Ferrera.

2.4. Els impactes ambientals, socials i econòmics derivats de l'accés indiscriminat al medi natural

Són diversos els impactes causats per la freqüentació del medi natural. Aquests es produeixen a tres nivells: 1. Entre els usuaris i el medi ambient; 2. Entre els usuaris i la societat local o les seves activitats; 3. Entre diferents classes d'usuaris o activitats.

Els impactes es veuen afavorits a l'Alt Pirineu primerament per l'existència d'una tradició cultural de tolerància de pas (els propietaris, públics o privats, no solen tancar ni finques ni camins), associada alhora a

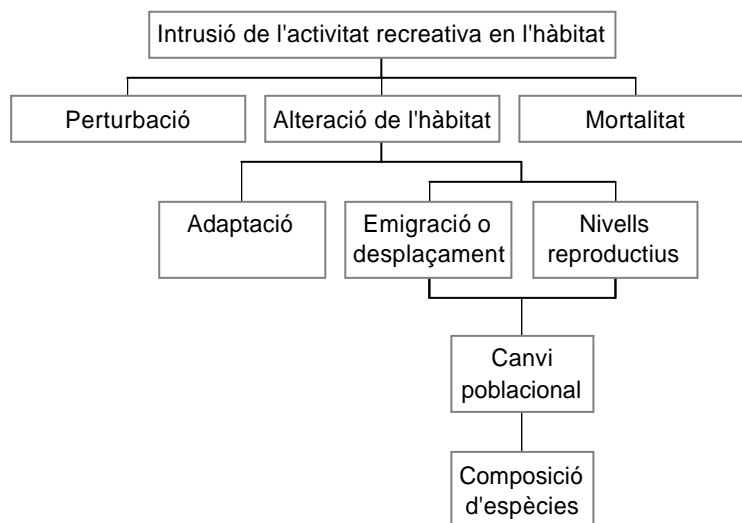
⁸ (1993) *L'acampada a les comarques de muntanya*, Generalitat de Catalunya. Departament de política Territorial i Obres Públiques. Direcció General de Planificació i Acció Territorial.

la titularitat pública de la majoria de boscos (aproximadament, el 70% de la superfície del Parc Natural de l'Alt Pirineu és de titularitat pública). Aquest fet unit a l'elevada densitat de la xarxa forestal de camins, als hàbits culturals d'espanyols i catalans (que gaudeixen amb els vehicles de motor), a la proliferació recent dels vehicles tot terreny (4X4, quads i motos de neu), i, òbviament, a l'atractiu del paisatge pirinenc, ha determinat els darrers anys un fort creixement de la circulació motoritzada pel medi natural. Atesa la manca general de controls aquesta ha adquirit un caràcter indiscriminat que afavoreix la proliferació d'impactes negatius, ambientals, però també socials i econòmics. Aquesta realitat apareix recollida específicament al preàmbul de la Llei 9/1995, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural:

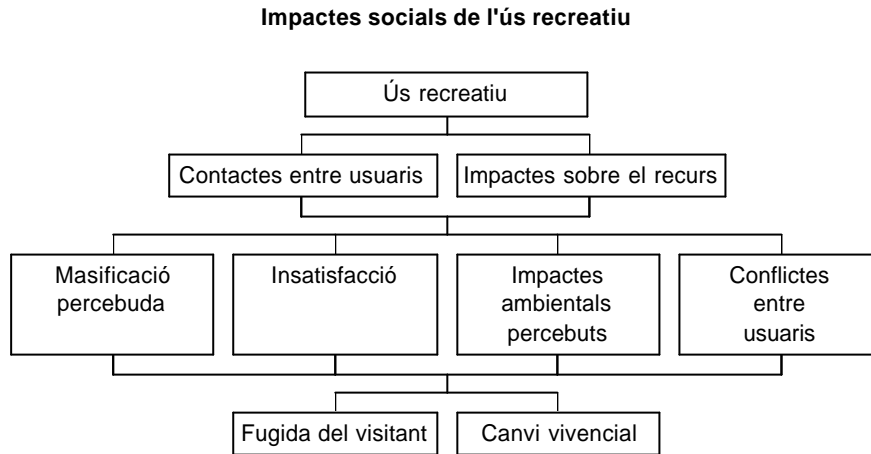
“El fort increment de la circulació de vehicles motoritzats els darrers anys ha comportat un augment considerable de la pressió humana sobre els espais naturals. La potència i la maniobrabilitat dels vehicles i, d'altra banda, el progressiu accés de la població a indrets fins fa poc preservats de l'acció humana, on habiten espècies animals i comunitats vegetals d'interès natural, constitueixen una amenaça que de vegades posa en perill el manteniment de l'equilibri ecològic i la conservació dels sistemes naturals i afecta negativament els drets i la qualitat de vida de la població rural.”

L'element més vulnerable és la fauna, sobretot quan es tracta d'espècies especialment fràgils o sensibles a la freqüentació humana, com per exemple els grans rapinyaires (àguila, voltor i trencalòs), ocells (gall fer i perdiu blanca), i grans mamífers (ós bru, llúdriga). Les pertorbacions de la fauna poden tenir lloc tant a l'estiu (cotxes, motos, quads) com a l'hivern (vehicles 4X4 i motos de neu). Un problema freqüent és l'atropellament de fauna (mamífers, rèptils i amfibis) per part d'automòbils, motos i bicicletes. La flora és menys sensible a la freqüentació, si bé hi ha casos de recol·lecció obsessiva (bolets), depredació (avets, grèvols) i explotació comercial (àrnica, molses, vesc), i sobretot destruccions causades per la hiperfreqüentació (principalment en espais culminals, prats alpins i mulleres). El trepig o calcigament excessiu comporta la destrucció de la vegetació, desencadenant processos erosius, de vegades greus, que al seu torn deterioren el paisatge. Això no obstant, el perjudici més freqüent i generalitzat es l'acumulació de deixalles. Aquest fet, junt amb la mateixa massificació, soroll, cridòria, etc. que comporten de vegades les activitats de lleure significa una pèrdua de qualitat del paisatge i de la mateixa experiència lúdico-esportiva.

Impactes ecològics del turisme

No és possible separar l'impacte ambiental causat per la freqüentació indiscriminada d'altres perjudicis socials i econòmics. La freqüentació de lleure pot ocasionar molèsties també al bestiar, destruccions en prats i conreus, i danys a la infraestructura agropecuària i forestal (tanques, cabanes). En el cas de la circulació motoritzada els danys recauen en la pròpia infraestructura viària (camins rurals i forestals), que mantenen els municipis o els particulars. Aquest fet té una especial gravetat atesa la migrada hisenda que caracteritza els municipis de muntanya, amb poca població i recursos econòmics, però alhora amb un vast territori i una extensa xarxa de camins.

El vandalisme s'acarnissa també amb les infraestructuras turístiques (senyalització, àrees de lleure, refugis), sense oblidar novament la proliferació de deixalles. També sorgeixen conflictes entre usuaris (p.e. motoritzats i no motoritzats).⁹ Tot plegat repercuteix alhora en una degradació dels recursos turístics.

Impactes associats a la freqüentació de lleure del medi natural.

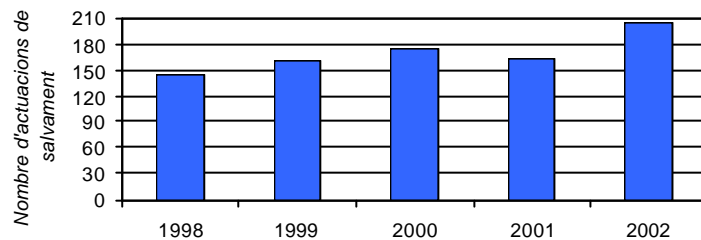
Ambiental	Social
<ul style="list-style-type: none"> - Estrès (fauna salvatge) - Recol·lecció indiscriminada (flora, gea, fauna) - Sobretrepig (flora) - Compactació del sòl - Erosió - Incendis - Deixalles - Soroll - Pèrdua de qualitat del paisatge (banalització...) 	<ul style="list-style-type: none"> - Molèsties a la fauna domèstica - Danys en camps i conreus - Danys en la infraestructura agropecuària i forestal (vailets, bordes...) - Danys a la infraestructura viària (camins rurals i forestals) - Danys en equipaments turístics (senyals, àrees de lleure...) - Emergències de protecció civil - Incendis - Deixalles - Conflictes entre usuaris turístics - Pèrdua de qualitat dels recursos turístics

⁹ Aquest fet es posa clarament de manifest a l'estudi realitzat per Diputació de Barcelona (1998) *Estudi sobre la pràctica sostenible de l'esport al medi natural*. Temes d'esports, 8, Servei d'Esports i Turisme, Barcelona.

Això no obstant, els perjudicis derivats de la freqüentació sovint no els origina pròpiament l'activitat associada a aquesta sinó el capteniment del practicant (acumulació de deixalles, encesa de focs, cridòria, abandonament de rutes establertes, agressions a la fauna i la flora, etc.). La informació i l'educació dels visitants és, doncs, fonamental. Moltes activitats, practicades d'una manera respectuosa i ordenada (al lloc i en l'època adequada i sense massificacions), foren assumibles pel medi ambient. Tanmateix, hi ha determinades activitats - trial, circulació motoritzada en grup, motos de neu, etc. - que difícilment permeten una pràctica compatible amb la conservació de l'entorn natural i paisatgístic de l'alta muntanya o que poden topar molt fàcilment amb les activitats menys impactants i majoritàries.

Cal destacar també els costos econòmics de les emergències de protecció civil (extraviaments, accidents). El concepte aventura s'ha banalitzat en adreçar-lo al gran públic. A través d'aquest s'ha ofert la muntanya com un espai de lleure sovint prescindint de consideracions fonamentals sobre la fragilitat del seu medi ambient o fins i tot la seva perillositat. El turista de muntanya és cada cop menys tècnic i aquest fet ha suposat un clar increment de les emergències de protecció civil.

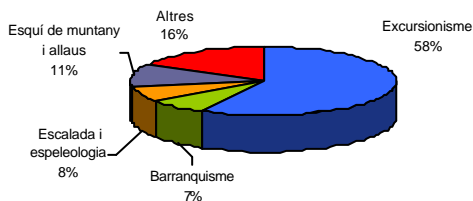
Nombre d'actuacions de salvament en les comarques de muntanya, 1998-2002.

Font: Elaboració pròpia a partir de Bombers de la Generalitat de Catalunya.

L'anàlisi de les activitats que motiven les sortides de salvament ens indica que no són les activitats més tècniques o arriscades (escalada i espeleologia, esquí de muntanya i barranquisme) les que motiven la majoria de salvaments, sinó l'excursionisme en un sentit general (60%), que inclou les excursions familiars amb vehicles motoritzats.

Motivació de les sortides de salvament a les comarques de muntanya, 1998-2002.

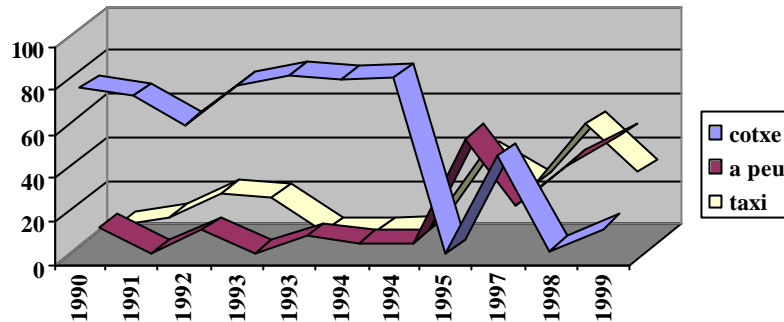

Font: Elaboració pròpia a partir de Bombers de la Generalitat de Catalunya.

El creixement dels impactes ambientals i socials derivats de la freqüentació del medi natural, motoritzada o no, ha comportat durant els anys 90 l'adopció de mesures de restricció de l'accés per part dels gestors d'espais naturals protegits del Pirineu. El Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici té des del 1995 un Pla de Tancament de Pistes Forestals (que afecta el 60% de la xarxa del Parc i l'àrea perifèrica). També s'ha canviat el model d'accés a l'interior del Parc Nacional, l'accés motoritzat al qual és ara prohibit, llevat dels vehicles de transport públic. El

resultat ha estat un canvi radical en el patró d'accés al Parc Nacional, que no ha impedit que continuï creixent el nombre de visitants. Aquest fet posa de manifest també la possibilitat de modificar els hàbits de mobilitat de la població a través d'una gestió adequada de l'accés al medi natural. També el Parc Natural del Cadí-Moixeró segueix una política de restricció de l'accés, que comporta el tancament de pistes (fins al 40%), però també la prohibició del barranquisme.

Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici: Mitjans de transport (1990-1999)

2.5. La xarxa de camins a les zones de muntanya

No és possible ordenar la mobilitat i l'accessibilitat al territori sense comprendre la naturalesa complexa dels camins, que són la infraestructura fonamental que vehicula la mobilitat rural. Als paràgrafs precedents hem fet un apunt històric sobre la millora de les comunicacions a l'Alt Pirineu. Bona part de la millora ha recaigut, però, sobre la xarxa de carreteres, no pas sobre els camins. I la millora dels camins ha revertit gairebé exclusivament sobre una única categoria: els camins veïnals d'accés als nuclis habitats. Per poder situar adequadament la problemàtica dels camins al medi rural en general, i específicament a les zones de muntanya, hem d'abordar la xarxa de camins en la seva integritat.

Això es va intentar en certa manera l'any 1982, quan arran dels aiguats el DPTOP i el DARP, conjuntament, elaboraren el *Pla de camins de les comarques del Pirineu i el Pre-pirineu*. Aquest pla contenia el primer inventari exhaustiu de camins realitzat modernament a Catalunya i xifrava en 5.782 km l'extensió total de la xarxa de camins del Pirineu català. L'inventari comprenia una memòria cartogràfica i recollia variables com ara el recorregut, la titularitat, el nom, l'amplada, etc. Aquest treball ofería així la primera visió de conjunt de la xarxa de camins per a vehicles automòbils (camins veïnals, camins rurals i camins forestals) de les comarques de muntanya, des de la Val d'Aran fins a l'Alt Empordà. Aquest document, certament meritori, elaborat en una situació d'emergència, contenia, això no obstant, importants errors i mancances. Així, l'inventari de camins del Pallars Sobirà encarregat el 1999 pel Consell Comarcal gairebé quadruplicaria l'extensió de la xarxa de camins per a vehicles automòbils, que sols en aquesta comarca passava de 427 a 1.538 km.¹⁰

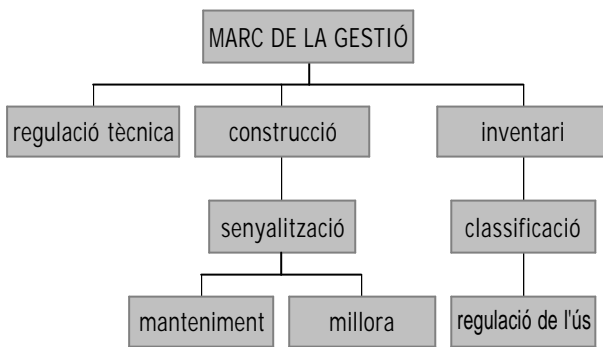
També els primers Plans comarcals de muntanya contenien un inventari de camins realitzat a través del programa XARCOM. Però si la informació elaborada era exhaustiva en relació amb

¹⁰ Campillo, X. (1999), *Pallars Sobirà: Inventari de camins*, Consell Comarcal del Pallars Sobirà (inèdit).

els camins veïnals, no era així pel que fa a la xarxa rural i forestal, precisament la categoria de camins més extensa a les zones de muntanya. Al Pallars Sobirà, el Pla comarcal¹¹ recollia tan sols 150 km dels 1.419 km de camins rurals i forestals inventariats el 1999.

Reblarem aquestes dades subratllant que l'inventari comarcal ressenyat recull alhora 1.322 km de camins rurals tradicionals¹² i 718 km de camins ramaders. Tot plegat, solament la comarca del Pallars Sobirà, que podem considerar una mostra representativa de les comarques de muntanya, compta amb 2.860 km de camins.

2.5.1. Definició legal dels camins

Els camins són un objecte territorial complex l'ordenació del qual ha d'integrar necessàriament les diferents realitats que permeten explicar-lo: tècnica o morfològica, administrativa, jurídica i legal, funcional, i patrimonial. De la mateixa manera la gestió no es pot limitar a la construcció o a la millora dels vials, partint d'una regulació tècnica adient. El marc de la gestió és molt més ampli i ha d'abastar aspectes com ara la senyalització i el manteniment, l'inventari i la classificació de la xarxa i la regulació de l'ús.

Els camins es defineixen per exclusió respecte les carreteres, d'acord amb el que estableix la Llei 7/1993, de carreteres. La definició que s'infereix de la llei es basa en criteris administratius i funcionals, i no té en compte les característiques tècniques o morfològiques dels vials (per exemple, la tipologia del ferm no pressuposa cap categoria viària). Alhora, la Ley 3/1995, de vies pecuàries, defineix i regula una categoria particular de camins, amb una especial significació al Parc Natural de l'Alt Pirineu: els camins ramaders. Partint del marc legal vigent són camins:

- a) Els vials no urbans de titularitat municipal (veïnals, agrícoles, forestals)
- b) Les vies de servei (públiques, privades)
- c) Els camins ramaders
- d) Els camins rurals tradicionals

Els camins ho són amb independència de llurs característiques morfològiques o tècniques (amplada, tipus de paviment, etc.). Tan si es tracta de vials asfaltats, de pistes de terra o de senders de muntanya, tots els camins de titularitat pública comparteixen una mateixa personalitat jurídica.

D'acord amb la Llei 7/1993, de carreteres, la definició dels camins és basa en criteris administratius i funcionals. Són camins tots els vials públics de titularitat municipal,¹³ també ho

¹¹ Prat, J. (Dir.) (1991), *El Pallars Sobirà. Pla Comarcal de Muntanya*, Generalitat de Catalunya, DPTOP, DGPAT, Barcelona.

¹² Camins de bast o ferradura, d'origen immemorial, construïts per al trànsit de persones i bestiar.

¹³ Per defecte el municipi serà el titular de qualsevol vial públic que no pertanyi a un altra administració.

són els vials de titularitat privada. Alhora són camins els camins rurals i les pistes forestals i qualsevol vial que no estigui obert permanentment ni destinat fonamentalment al trànsit general de vehicles automòbils. A l'últim, són camins les cabaneres, carrerades o camins ramaders, d'acord amb el que estableix la Ley 3/1995, de vías pecuarias.¹⁴

Els camins ocupen el graó més baix de les modernes xarxes de comunicació. En realitat, els camins són aquells vials que les administracions - estatal, provincial o autonòmica - no han pogut o no han volgut assumir i que han quedat en mans d'ajuntaments i particulars. En una societat predominantment urbana i industrial, els camins constitueixen una infraestructura rural de caràcter marginal, o si més no marginada, a la qual en general hom destina escassos recursos. Això no obstant, els camins tenen als municipis rurals i de muntanya una gran importància, car aquests constitueixen una xarxa bàsica de relació al medi rural i satisfan necessitats econòmiques i socials de primer ordre.

2.5.2. Naturalesa funcional dels camins

No és possible regular l'ús dels camins al marge de llur funcionalitat. L'anàlisi de les funcions de la xarxa de camins permet proposar-ne una categorització bàsica. Sovint els termes com ara camí veïnal, camí rural, o pista forestal, s'empren indistintament, però aquests termes es refereixen, de fet, a realitats diferents. Podem així distingir quatre categories funcionals bàsiques:

Camins veïnals. Els que comuniquen pobles habitats entre si o amb la xarxa de carreteres

Camins rurals. Els que serveixen a l'activitat agrícola i ramadera, però també els que assumeixen funcions veïnals de caràcter secundari (comunicació secundària entre nuclis i valls, comunicació amb zones d'habitat dispers)

Camins i pistes forestals. Els que serveixen a l'explotació forestal

Camins ramaders. Els que segueix el bestiar transhumant.

En realitat, només els camins ramaders són una categoria emparada legalment. Alhora, els camins destinats a facilitar les activitats específiques de llurs titulars, d'ús sovint restringit, tenen la consideració de vies de servei d'acord amb la Llei de carreteres. D'acord amb aquesta definició, els camins demaniales afectes a un servei públic i els camins públics o privats de naturalesa patrimonial, també els camins forestals haurien de tenir aquesta consideració.

A l'últim, cal incloure-hi també els camins històrics o camins rurals tradicionals, és a dir aquells camins d'origen preindustrial construïts per al trànsit no motoritzat. Es tracta de camins d'origen medieval o remot, que incorporen importants mostres d'arquitectura popular (murs i espones, empedrats, ponts, creus, oratoris, etc.) i que han de tenir la consideració de patrimoni cultural, com de fet ja fa la memòria del projecte de Parc Natural de l'Alt Pirineu (3.4. Patrimoni cultural i paisatge).¹⁵ Aquesta categoria de camins assoleix una gran extensió importància en el territori del Parc Natural de l'Alt Pirineu, on es troben alguns dels camins rurals tradicionals més interessants de Catalunya.

¹⁴ D'acord amb la Ley 3/1995, de vías pecuarias, són camins ramaders "Se entiende por vías pecuarias las rutas o itinerarios por donde discurre o ha venido discurrendo tradicionalmente el tránsito ganadero." (art. 1.2.).

¹⁵ On s'esmenta el "Camí de ferradura d'Arreu a Sorpe."

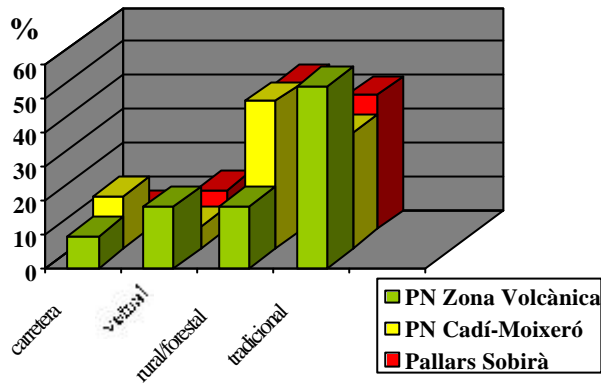
Aquesta divisió funcional bàsica la recullen - totalment o parcial - diversos documents administratius i legals.

Classificació dels camins en diferents documents legals i administratius								
<i>Font: Elaboració pròpia</i>	Codi Civil	Llei 7/1993, de carreteres	Ley 3/1995, de vías pecuarias	Pla de Camins del Pirineu i el Pre-Pirineu	Plans comarcals de muntanya	Llei 6/1988, forestal de Catalunya	Llei 9/1995, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural	Decret 166/1998, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural
TITULARITAT								
camins municipals								
camins provincials								
camins del medi natural								
FUNCIONALITAT								
camins veïnals								
camins rurals								
camins ramaders								
camins forestals								
pistes forestals								
pistes de desembosc								
camins de servei o accés								
MORFOLOGIA								
camins de bast								
senders i corriols								
camins asfaltats								
pistes forestals de terra								

D'altra banda, els camins poden assumir també altres funcions, com per exemple turístiques, de protecció civil, de lluita contra els incendis, de gestió del medi ambient, etc. Alhora, molt sovint, les diverses funcions existeixen sobreposades en un únic vial.

Els camins configuren una vasta xarxa territorial, amb una extensió molt superior a la xarxa de carreteres. Al Pallars Sobirà la xarxa de camins representa el 94% de la xarxa viària (només el 6% són carreteres). El 12% de la xarxa correspon a vials d'accés als nuclis, la majoria dels quals amb ferm asfàltic; el 40% correspon a camins i pistes forestals amb ferm de terra; i el 42% correspon a camins rurals tradicionals, no aptes per al trànsit de vehicles automòbils.¹⁶ Aquests resultats són comparables als obtinguts per altres inventaris realitzats en zones de muntanya.

Categorització de la xarxa viària

Si, com hem vist, els camins veïnals, d'accés als nuclis habitats, són importants per la seva significació social, els camins forestals ho són per la seva extensió i multifuncionalitat, mentre que els camins rurals tradicionals (inclosos els camins ramaders), ho són pel seu valor patrimonial, també per les funcions que satisfan o poden encara satisfer en àmbits com la gestió del medi natural o la protecció civil, però sobretot també perquè aquest camins haurien de ser la base d'un model no motoritzat d'accés

al medi natural, de caràcter alternatiu, a través del desenvolupament del senderisme. Sense camins el medi rural i la muntanya romandrien inaccessibles o només ho serien amb moltes limitacions.

2.5.3. Personalitat jurídica dels camins

Jurídicament els camins es poden dividir en camins de titularitat pública i camins de titularitat privada. Dins dels camins de titularitat pública es pot distingir entre camins de domini públic i camins que tenen la consideració de béns patrimonials.

Els camins de domini públic ho són bé perquè són d'ús públic o perquè estan adscrits a un servei públic (encara que no siguin d'ús públic).

Els camins patrimonials són públics perquè pertanyen a una administració pública, però això no implica que siguin necessàriament d'ús públic. Aquest seria el cas de les pistes forestals en forests públiques que són públiques no perquè fossin concebudes per a l'ús públic sinó perquè s'inscriuen en un bosc públic. Els camins privats són també béns patrimonials del seu titular.

Els camins de domini públic d'ús públic poden ser objecte d'ús comú general, d'ús comú especial i d'ús privatiu. D'acord amb la legislació municipal, l'ús comú general és el que s'exerceix lliurement d'acord amb la naturalesa dels béns, els actes d'afectació i les disposicions generals. Aquest és l'ús que fan dels camins d'ús públic el comú dels ciutadans. L'ús comú especial es pot subjectar a llicència. Aquest seria el cas de les llicències que graven les activitats organitzades o lucratives que treuen profit dels camins. L'ús privatiu inherent a l'afectació dels béns i el que comporta la transformació o la modificació del domini públic resta subjecte a concessió administrativa. L'ús privatiu que

¹⁶ Campillo, X. (1999), *Pallars Sobirà: Inventari de camins*, Consell Comarcal del Pallars Sobirà (inèdit).

no comporta transformació ni modificació del domini públic resta subjecte a llicència. L'ús privatiu comporta un aprofitament en règim d'exclusivitat del domini públic i no és freqüent en el cas dels camins, però podria donar-se, per exemple, en l'àmbit d'equipaments o instal·lacions delimitades com ara una estació d'esquí.

D'altra banda, els camins privats poden estar gravats amb servituds de pas, que poden ser públiques, quan beneficien la col·lectivitat, o privades, quan són en benefici d'un particular.

L'inventari de camins del Pallars Sobirà revela que la majoria de camins del Parc Natural de l'Alt Pirineu són béns de domini públic dels municipis, ja sigui perquè són camins demaniais d'ús públic o perquè es troben en sòl de propietat municipal o comunal¹⁷, i per tant, d'acord amb la normativa civil i amb la legislació municipal, són també inalienables, inembargables i imprescriptibles, estan exempts de registre i no tributen. Els camins ramaders també ho són, però llur titularitat és autonòmica, si bé molts coincideixen amb camins veïnals de titularitat municipal. D'acord amb l'inventari comarcal, el 87,4% de la xarxa és de titularitat pública, el 3,7% de titularitat privada, i el 8,8% de titularitat incerta. A més cal tenir present que en aquest cas el 72,6% de la superfície comarcal correspon a boscos públics.

La titularitat dominical municipal comporta l'obligació legal dels ajuntaments de defensar, conservar i millorar els camins públics, així com de tenir-ne un inventari actualitzat, segons estableix Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.

Cal subratllar també que, atès que l'article 388 del Codi Civil permet als propietaris el tancament de llurs finques i camins,¹⁸ els camins públics són la principal garantia que permet als ciutadans l'exercici de dos drets constitucionals fonamentals: el dret a circular pel territori (Article 19)¹⁹ i el dret a gaudir d'un medi ambient adequat (Article 45).²⁰

I, encara més, els camins – públics o privats - satisfan, o poden satisfer, múltiples funcions de gran importància social i econòmica:

- Veïnal
- Agrícola
- Forestal
- Ramadera
- Turística i de lleure
- Gestió del medi natural
- Emergències i protecció civil
- Seguretat ciutadana
- Estesa i manteniment d'infraestructures lineals.

En resum pot afirmar-se que els camins constitueixen una xarxa funcional vertebradora del territori, que són una reserva de sòl públic, i que satisfan funcions socials i econòmiques de

¹⁷ Els béns comunals tenen també la consideració de béns de domini públic: Text refós de la Llei municipal i de règim local. Art. 201.1 “Són béns de domini públic els afectes a l'ús públic o als serveis públics dels ens locals i els que la llei declari amb aquest caràcter. Tenen també aquesta consideració els béns comunals.”

¹⁸ “Todo propietario podrá cerrar o cercar sus heredades por medio de paredes, zanjas, setos vivos o muertos, o de cualquier otro modo, sin perjuicio de las servidumbres constituidas sobre las mismas.”

¹⁹ “Els espanyols tenen dret a elegir lliurement la residència i a circular pel territori nacional.”

²⁰ “1. Tothom té dret a disposar d'un medi ambient adequat per al desenvolupament de la persona, i el deure de conservar-lo.”

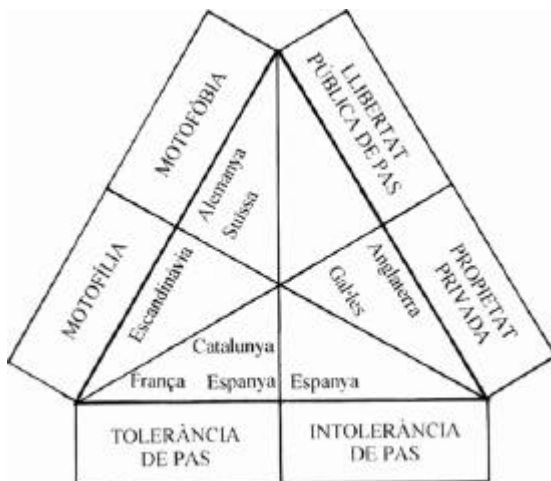
primer ordre, especialment en un medi rural i de muntanya com el que caracteritza el Parc Natural de l'Alt Pirineu.

3. Models internacionals de referència

Els models d'accés al medi rural i natural tenen una base cultural. Aquest fet es manifesta clarament a Europa occidental on trobem si més no quatre models perfectament diferenciats: llatí (si més no França i Espanya)²¹, germànic (Alemanya, Suïssa)²², britànic (Anglaterra i Gal·les)²³ i escandinau (Noruega, Suècia, Finlàndia i Islàndia)²⁴.

La qüestió de fons que aborda cada model és com hem de circular per territoris dominats per la propietat privada del sòl. Cada societat, en el decurs d'un procés històric, ha establert una pauta diferent per resoldre aquesta contradicció fonamental. D'aquesta manera els models socials d'accés al medi natural han esdevingut models culturals (assumits socialment i considerats fins i tot com a elements d'identificació nacional, com és ara el cas de Suècia) que en cada país tenen alhora una expressió jurídica i legal diferenciada.

Les principals diferències entre models es produeixen a tres nivells: 1. La manera com es resol el conflicte entre llibertat de circulació i propietat del sòl; 2. L'existència o no de tolerància de pas pel que fa al trànsit de persones o vehicles per terrenys o camins de propietat privada; i 3. La relació que s'estableix entre trànsit motoritzat i trànsit no motoritzat (a peu, en bicicleta).

El resultat són societats on la llibertat de circulació s'imposa sobre el dret a la propietat (països germànics i escandinaus) i societats on la propietat privada és el principal factor limitant de l'accés públic al medi rural i natural (països llatins i Gran Bretanya). Això no obstant, hem de subratllar la naturalesa contradictòria d'alguns models d'accés. A Espanya (com a França) de vegades existeix una tolerància de pas per terrenys i camins rurals privats i de vegades no. Aquest fet comporta que mentre algunes zones pateixen models socials d'accés al medi rural extraordinàriament restrictius (el cas de les illes Balears o de

molt latifundis al sud d'Espanya), d'altres (nord i est d'Espanya) es beneficien d'una llibertat d'accés gairebé absoluta i sense control fins i tot amb mitjans motoritzats. Les comarques de l'Alt Pirineu participen d'aquest darrer model fonamentat en la tolerància de pas, que es veu alhora afavorit pel predomini del bosc de titularitat pública. A l'últim, trobem societats que afavoreixen els vianants i limiten dràsticament l'accés motoritzat al medi natural (països

²¹ Campillo, X. (2001), *La gestió de la xarxa de camins en zones de muntanya*, Tesi Doctoral, Departament de Geografia, Universitat Autònoma de Barcelona; Greveche, M.P. (1994), *Le plan departemental des itinéraires de promenade et de randonnée (PDIPR)*, Ministère de l'environnement; Fédération française de la randonnée pédestre, París.

²² Ammer, U.; Pröbstl, U. (1991), *Freizeit und Natur: Probleme und Lösungsmöglichkeiten einer ökologisch verträglichen Freizeitnutzung*, Pareys Studentexte 72, Hamburg/Berlin; Scott, P. (1998), "Access to the countryside in selected European countries: a review of access rights, legislation and associated arrangements in Denmark, Germany, Norway and Sweden," *Scottish Natural Heritage Review* No 110.

²³ Michel, C. (1999), *L'accès du public au territoire naturel: le cas de l'Angleterre et du Danemark*, Ecole National du Genie Rural des Eaux et des Forêts, París.

²⁴ Nordisk ministerråd (1997), *Allemansrätten i Norden*, Tema Nord. Miljö, Nordiska ministerrådet, Köpenhamn; Hammit, W.E.; Kaltenborn, B.P.; Vistad, O.I.; Emmelin, L.; Teigland, J. (1992), "Common access tradition and wilderness management in Norway: A paradox for managers", *Environmental Management*, vol. 16, N° 2:149-156.

germànics, Gran Bretanya) i societats dominades pel culte al motor (països llatins i, paradoxalment, Escandinàvia).

Aquest fet afecta de retruc el paper que els camins públics o privats juguen dins de cada model. Dins les societats dominades per la propietat privada del sòl els camins públics constitueixen el centre indiscutible del model d'accés (la Gran Bretanya n'és el millor exemple), però quan predomina la llibertat de circulació el seu protagonisme s'esvaeix (tal com s'esdevé a Alemanya i Suïssa, on la diferència entre camins públics i privats és gairebé irrellevant).

Lògicament, les diferències entre models es manifesten també en la forma o en la intensitat que adopten en cada país els conflictes socials i ambientals derivats de l'accés al medi natural. Així com d'un país a l'altre varia el context social, legal o econòmic dins del qual s'insereix la problemàtica de l'accés, també els models i les propostes de gestió de l'accés al medi natural seran diferents en cada cas.

Tolerància versus intolerància de pas

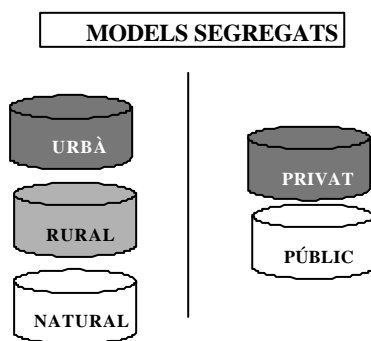
Els països on el respecte per la propietat privada del sòl preval sobre la llibertat d'accés s'enfronten amb la necessitat d'adoptar una aproximació aparentment contradictòria a l'accés, especialment en aquells països on existeix una tolerància de pas que beneficia l'accés motoritzat al medi natural, com és ara el cas de França i d'algunes parts d'Espanya.

Mentre existeix una conscienciació social cada cop més gran pel que fa a la necessitat de restringir l'accés motoritzat al medi natural per tal d'aturar els impactes negatius sobre el medi ambient i les activitats rurals que se'n deriven, apareix també una necessitat creixent de garantir l'accés públic al medi rural allà on la llibertat d'accés es veu amenaçada pels propietaris particulars que tanquen llurs propietats i que sovint barren el pas pels camins públics de manera il·legal.

Aquesta aparent contradicció s'està abordant a través de noves polítiques que malden per restringir l'accés motoritzat alhora que afavoreixen l'accés amb mitjans naturals de transport. En aquest context la preocupació o l'interès pels senders abalisats, camins rurals tradicionals i xarxes de senderisme està creixent en molts països europeus, com han posat de manifest iniciatives paneuropees com ara l'Euroorando, celebrat en el decurs de l'any 2001.

Models i normatives d'accés com a resultat d'una concepció ideològica de l'espai

En la tradició cultural germànica l'espai apareix sociològicament dividit en tres esferes segregades: urbana, rural, i natural.

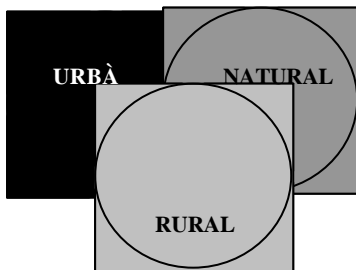
El trànsit motoritzat corrent pertany a l'esfera urbana, que inclou els nuclis de població i la xarxa de carreteres que els connecta. L'esfera rural apareix associada a l'economia rural (agricultura, silvicultura i gestió del medi natural), i només propietaris rurals, pagesos, treballadors forestals i serveis públics estan autoritzats a circular amb vehicles motoritzats per la xarxa rural i forestal de camins. L'esfera natural està associada al lleure i l'accés només

s'admet amb mitjans naturals de transport (a peu, bicicleta o cavall). En les societats germàniques la natura i els motors són conceptes incompatibles per definició.

En el cas anglo-gal·lès també trobem un model segregat, però en aquest cas existeix una sòlida barrera ideològica que separa allò públic (la xarxa de camins públics o *public rights of way*) d'allò privat (la propietat rural).

Els països llatins com França i Espanya comparteixen una visió molt menys segregada i més multifuncional dels espais rurals. Aquest fet, juntament amb una actitud molt més oberta als motors i una altra manera d'entendre la natura, explica que l'enfocament social i polític a la qüestió de l'accés sigui clarament diferent. De resultes d'això les estratègies de regulació adoptades per les autoritats i/o pels gestors d'espais naturals protegits, si bé malden per limitar el protagonisme del lleure motoritzat, eviten una prohibició general dels vehicles motoritzats. En aquests països se suposa que la natura o el medi rural han de poder conviure amb diversos conceptes i formes socials d'accés. De tota manera existeix una clara, si bé recent, tendència a restringir la circulació motoritzada en benefici de vianants, ciclistes i cavallistes.

MODEL MULTIFUNCIONAL

En el cas espanyol cal destacar la reivindicació dels camins ramaders per a la creació d'equipaments de senderisme a través d'un plantejament que persegueix una progressiva segregació física d'usuaris motoritzats i no motoritzats.

El paper dels senders abalisats

Si els cotxes s'han de mantenir lluny de la natura, la gent precisarà aleshores de formes alternatives d'accés al medi natural. Per aquesta raó els senders senyalitzats juguen un paper essencial en aquells països on l'accés motoritzat al medi natural no és permès, com ara Alemanya i Suïssa. De la mateixa manera, a mesura que l'accés motoritzat al medi rural es veu sotmès a restriccions cada cop més grans, la necessitat d'estendre la xarxa de senders abalisats esdevé també cada cop més gran.

Xarxes europees de senders

	Km	Densitat
Suïssa	50.000	1,21 km/km ²
Alemanya	210.000	0,58 km/km ²
França	140.000	0,25 km/ km ²
Anglaterra-Gal·les	24.000	0,16 km/km ²
Catalunya	5.130	0,16 km/km ²
Bèlgica	4.500	0,14 km/km ²
Països Baixos	5.000	0,12 km/km ²
Espanya	20.900	0,03 km/km ²
Suècia	6.000	0,01 km/km ²

Les circumstàncies que expliquen les densitats assolides per les xarxes de senders als primers quatre països del rànking són en realitat força diferents: una prohibició absoluta de la circulació motoritzada a Alemanya i Suïssa, una pobra protecció legal dels camins a França, i la intolerància de pas dels propietaris rurals a Anglaterra i Gal·les. Si en els dos

primers casos els senders ofereixen una alternativa a la prohibició de circular per camins amb mitjans motoritzats, en els altres dos els senders pretenen protegir els vells camins públics davant d'un risc creixent d'apropiació per part dels propietaris rurals. Però en tots els casos s'observa també un interès creixent pels senders entesos com un instrument al servei de propostes integrades de gestió de l'accessibilitat al territori.

Si bé les diferències entre els models es mantenen, i es previsible que subsisteixin molts anys, s'aprecien també passos devers una convergència europea caracteritzada per un protagonisme decreixent del lleure motoritzat en benefici d'un lleure amb medis naturals recolzat en una xarxa de senders en desenvolupament .

4. La Llei 9/1995, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural

Filosofia general de la llei

Amb la Llei 9/1995, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural i el decret que la reglamenta,²⁵ el legislador va voler fer front als problemes ambientals i socials generats per un accés motoritzat de caràcter indiscriminat al medi natural. Com recull l'article 1 de la Llei, aquesta té per finalitat establir normes de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, tant pel que fa a la circulació motoritzada individual o en grup com pel que fa a les competicions esportives, amb l'objectiu últim de garantir la conservació del patrimoni natural de Catalunya, assegurant, alhora, el respecte a la població i la propietat pública i privada del món rural.

La Llei pretén així regular la circulació motoritzada pel medi rural i natural per tal que aquesta es desenvolupi amb respecte pel medi ambient, els béns i els drets de les persones:

Article 4

Respecte al medi, als béns i als drets

La circulació de vehicles ha de respectar tant el medi com els béns i els drets dels titulars dels terrenys i els drets dels vianants i dels usuaris no motoritzats, i no ha de causar perill, perjudicis o molèsties innecessàries a les persones i als ecosistemes naturals.

La regulació legal de la circulació motoritzada es fa en base a quatre situacions o àmbits:

1. Circulació camps a través.
2. Lleure motoritzat.
3. Activitats organitzades i competicions esportives.
4. Espais de protecció especial.

Circulació camps a través

La circulació camps a través amb mitjans motoritzats s'aborda introduint un principi fonamental: la prohibició de circular camps a través: "*Article 7. Prohibició de circular camps a través i fora de camins i de pistes. Els vehicles motoritzats únicament poden circular per camins o pistes aptes per a la circulació, d'acord amb el que estableix aquesta Llei i la normativa específica que hi sigui aplicable. En conseqüència, es prohibeix la circulació de vehicles motoritzats camps a través o fora de les pistes o dels camins delimitats a aquest efecte i pels tallafocs, les vies forestals d'extracció de fusta i els camins ramaders, i pel llit sec i per la làmina d'aigua dels rius, els torrents i tota mena de corrents d'aigua.*".

Es tracta d'una prohibició de caràcter general, i si considerem el caràcter fonamental i la determinació de la prohibició, així com les implicacions ambientals, socials i culturals que se'n deriven, veurem que ens trobem davant del principal canvi introduït per la nova legislació en el nostre model social d'accés al medi natural. Aquest canvi afecta molt principalment la modalitat de motorisme de muntanya anomenada trial, que esdevé il·legal fora dels terrenys que la llei preveu delimitar específicament per a la seva pràctica. Destaquem, a més, que és una prohibició establerta ja el 1989,²⁶ abans de la polèmica aprovació de la llei de regulació de l'accés motoritzat al medi natural.

²⁵ Decret 166/1998, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural.

²⁶ Decret 59/1989, de 13 de març, pel qual es regula la circulació motoritzada, per a la protecció del medi natural.

Lleure motoritzat

La regulació de lleure motoritzat es pretén resoldre bo i establint unes limitacions de caràcter general fonamentades en les característiques morfològiques dels vials. Concretament la llei prohibeix circular pels vials no asfaltats d'amplada inferior a 4 m:

Article 6

Delimitació dels vials

2. En els espais inclosos en el Pla d'espais d'interès natural no declarats de protecció especial i en els terrenys forestals s'autoritza la circulació per les pistes i els camins forestals pavimentats o d'amplada igual o superior a quatre metres.

L'aplicació de l'article 6.2. resulta en un model d'accés al medi natural considerablement restrictiu. La prohibició de circular pels camins no asfaltats d'amplada inferior a 4 metres comportaria a les comarques de muntanya, d'acord amb les dades proporcionades pels inventaris existents, el tancament del 80% de la xarxa de camins a la circulació de lleure.

Cal subratllar que l'amplada dels camins és totalment aleatòria, car no hi ha cap norma que la reglamenti. Aquesta és el resultat d'un conjunt de factors aleatoris o arbitraris com la naturalesa del terreny o del substrat, el pressupost disponible o la maquinària usada en el moment de construir el camí. No hi ha cap relació entre morfologia del vial (amplada ni, sovint, tampoc tipus de ferm) i categoria funcional dels camins.

Aquest enfocament morfològic, que deixa de banda els criteris funcionals, és sens dubte el punt més feble de la llei de regulació de l'accés al medi natural i del seu reglament. D'una banda no distingeix entre camins d'ús públic, de comunicació entre nuclis o articuladors de la mobilitat local (camins de domini públic d'ús comú general que suporten un trànsit veïnal), i camins forestals de naturalesa comunal o patrimonial (públics o privats). La llei no fa distincions entre categories funcionals donant a tots els camins el tractament de xarxa forestal. A més, els criteris morfològics indueixen a confusió car no permeten distingir inequívocament entre pistes estretes però construïdes específicament per al trànsit de vehicles automòbils i camins rurals tradicionals (camins de bast), no construïts amb aquesta finalitat, que poden assolir amplades de 1,80 m, que són erosionats i malmesos pel pas de vehicles motoritzats de 2 o 4 rodes.

D'altra banda l'article 13 fixa una velocitat màxima de circulació de trenta quilòmetres per hora.

L'article 12 de la Llei estableix la possibilitat d'establir circuits específics per a la circulació motoritzada, que permeten suavitzar les restriccions de manera raonada i planificada. Però aquests no es poden establir en espais d'interès natural i estan sotmesos a avaluació d'impacte ambiental.

La iniciativa per a l'establiment de circuits correspon als ajuntaments. El Reglament de la Llei en crea tres tipologies:

- Àrees de circulació per al lleure i l'esport (Article 15)
- Itineraris per a la pràctica del motociclisme de muntanya (Article 16)
- Circuits permanents no tancats (Article 17)

Les àrees de circulació per al lleure i l'esport tenen un caràcter temporal i comporten la suspensió de les restriccions establertes per la Llei, inclosa la prohibició de circular camps a través.

Els itineraris per a la pràctica del motociclisme de muntanya s'han d'establir mitjançant l'elaboració d'un pla de camins on es delimiten els vials oberts a la pràctica d'aquest esport.

Els circuits permanents no tancats són en realitat itineraris per a l'excursionisme amb vehicles de motor. Aquests circuits no es poden establir en espais d'interès natural i estan sotmesos a avaluació d'impacte ambiental.

La definició d'itineraris i circuits que fa el Reglament és certament imprecisa i confusa i planteja diversos interrogants. Es poden establir itineraris per a vehicles de quatre rodes? L'establiment d'àrees i itineraris pot fer-se obviant l'avaluació d'impacte ambiental que determina l'article 12 de la Llei? El Reglament especifica que els circuits no es poden establir en espais d'interès natural, però s'hi poden establir àrees i itineraris?

Ara bé, els criteris introduïts el 1998 pel reglament de la Llei desballestaven el model. La nova normativa prohibia circular pels camins d'amplada inferior a 3 metres (cotxes) i 2 metres (motos), la qual cosa comportava el tancament de només el 30% de la xarxa. Les motos podien circular virtualment pel 100% de la xarxa, car no hi ha pistes d'amplada inferior a 2 metres. En aquestes circumstàncies l'establiment d'itineraris i circuits perdia la funció i el protagonisme que podia tenir originàriament. El decret fou impugnat als tribunals i la sentència núm. 554/2003 del Tribunal de Justícia de Catalunya, amb data d'onze de juny, en va anul·lar els articles 5.1.b, 5.1.c i 29.1., deixant sense efecte les modificacions esmentades.

L'intent de modificar la llei a través del reglament reflecteix les dificultats d'aplicar la llei original, contestada per diversos col·lectius socials. Però si aquesta falla és, al nostre entendre, perquè no té prou en compte sobretot la realitat funcional dels camins. No és possible ordenar l'ús dels camins prescindint de llur funcionalitat i titularitat. La Llei 9/1995, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, no distingeix entre camins veïnals i camins rurals i forestals, ni tampoc suficientment entre camins públics (d'ús públic, comunals i patrimonials) i privats.

Activitats motoritzades i competicions esportives

Pel que fa a les activitats organitzades i les competicions esportives, aquestes se sotmeten a una estricta reglamentació, que contempla una complexa casuística que respon abastament, així ho creiem, a les necessitats del turisme motoritzat i les competicions esportives.

Article 16

Circulació motoritzada en grup

2. Es prohibeix la circulació motoritzada en grup en els espais naturals de protecció especial si són més de set vehicles, en el cas de motocicletes o ciclomotors, o més de quatre vehicles, si es tracta d'altres automòbils.

Article 17

Activitats organitzades

1. Per a fer activitats organitzades de circulació motoritzada en grup cal l'aprovació prèvia del recorregut corresponent, sens perjudici de les condicions específiques establertes per altres normatives sectorials. Aquesta aprovació correspon, amb l'autorització prèvia de les federacions catalanes d'automobilisme i de

motociclisme, segons escaigui, a l'ajuntament corresponent, si l'activitat afecta un sol municipi, o als consells comarcals, després d'haver estat delegats pels ajuntaments afectats, en el cas que afecti dos o més municipis o comarques. En tots els casos cal notificar-ho al Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

2. Si el recorregut a què es refereix l'apartat 1 passa per un espai natural de protecció especial, l'aprovació correspon, pel que fa a aquest tram, a l'òrgan gestor de l'espai. En qualsevol cas, l'administració que autoritzi el recorregut pot introduir-hi modificacions o limitacions i incorporar-hi els condicionants específics que consideri necessaris per a evitar danys al medi natural.

3. Els ajuntaments, els consells comarcals i el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, en les condicions establertes pels apartats 1 i 2, a proposta dels òrgans de gestió dels espais naturals de protecció especial, si escau, poden suspendre provisionalment activitats ja autoritzades o part d'aquestes per circumstàncies meteorològiques, per incendis o per altres supòsits justificats per a la preservació del medi. Aquesta suspensió es pot ordenar amb caràcter definitiu si l'activitat comporta alteracions en el medi natural de reparació impossible o difícil. L'administració que acordi la suspensió de les activitats ho ha de comunicar als òrgans que hagin donat les autoritzacions corresponents, d'acord amb la normativa sectorial vigent.

Article 20

Delimitació dels vials

1. Es prohibeix de fer competicions esportives a l'interior dels espais naturals de protecció especial, a les reserves de caça i a les reserves naturals de fauna salvatge.

[...]

3. No obstant el que estableixen els apartats 1 i 2, els trams d'enllaç no cronometrats poden passar per vies asfaltades sempre que es tracti de vials aptes per a la circulació motoritzada i es compleixin les condicions de circulació que estableix aquesta Llei.

Inventari, senyalització i manteniment

La Llei encomana als consells comarcals l'inventari dels camins objecte de regulació. També introdueix dos principis que cal subratllar molt especialment: 1. L'obligació de senyalitzar els vials que tenen limitacions específiques i els vials en que es prohibeix la circulació; 2. L'obligació de manteniment dels camins no asfaltats oberts al trànsit per part de l'Administració competent:

Article 11.

Senyalització i inventari.

1. L'Administració que hagi establert les limitacions i les prohibicions a que fan referència els articles d'aquesta secció ha d'adoptar les mesures que calguin per a la senyalització adequada dels vials que tenen limitacions específiques i dels vials en que es prohibeix la circulació i ha d'assegurar-ne la publicitat.

2. Els camins i pistes objecte de limitacions o de prohibicions de pas han d'estar convenientment senyalitzades al començament, a l'acabament i, si escau, als accessos intermedis.

3. Els consells comarcals, d'acord amb els municipis afectats, han d'elaborar un inventari dels camins i de les pistes que hi ha en els termes municipals de llurs comarques, en el qual ha de constar la titularitat, pública o privada, les servituds que tenen i la possibilitat d'utilització de cadascun d'ells.

4. És condició indispensable per a incloure un camí no asfaltat en la xarxa de vies obertes al trànsit el compromès formal de l'administració competent sobre el manteniment del camí.

5. La senyalització dels camins i els mapes comarcals de camins i pistes que resultin dels inventaris corresponents s'han d'homologar segons uns criteris de denominació, representació i simbologia comuns, d'acord amb el que s'estableixi per reglament.

4.1. El tractament dels espais naturals de protecció especial.

Els espais naturals protegits reben un tractament específic per part de la nova legislació. En efecte, si bé els principis que amb caràcter general introdueix la llei hi poden ser aplicats per defecte, la regulació de l'accés correspon als òrgans gestors o administracions responsables, a través dels plans o programes corresponents, de manera que cada espai té autonomia i capacitat per definir un model propi, que pot assumir, o no, les disposicions genèriques que estableix la llei:

Article 6

Delimitació dels vials

1. En els espais naturals declarats de protecció especial d'acord amb la Llei 12/1985 únicament s'autoritza la circulació de vehicles motoritzats per les pistes forestals i els camins rurals delimitats a aquest efecte en els plans o en els programes de gestió corresponents.

Això no obstant, la llei preveu que el Departament de Medi Ambient i Habitatge (abans el DARP) pugui establir directament limitacions o prohibicions prèvia consulta als òrgans gestors:

Article 8

Limitacions i prohibicions

1. El Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, pel que fa als espais naturals declarats de protecció especial, d'acord amb la Llei 12/1985, les reserves nacionals de caça, les reserves naturals i els refugis de fauna salvatge, pot:

- a) Establir-hi limitacions específiques, després d'haver consultat els òrgans gestors dels espais, referides a l'època de l'any en què s'admet la circulació, la velocitat màxima, les característiques dels vehicles i qualsevol altra limitació que es consideri necessària per a preservar els espais.
- b) Prohibir la circulació motoritzada en camins rurals i pistes forestals, per a preservar els valors naturals dels espais afectats, després d'haver consultat els ajuntaments respectius.

De la mateixa manera, el Departament de Medi Ambient i Habitatge pot imposar condicionants específics als camins de titularitat privada a proposta dels òrgans gestors:

Article 10

Limitacions per a la preservació dels terrenys de propietat privada

1. Les prohibicions i les limitacions de la circulació motoritzada pels camins o les pistes forestals que passen íntegrament per terrenys de propietat privada, fixades pels propietaris o els titulars de drets, es regeixen pel que estableix la legislació general aplicable.

2. L'adopció de les mesures a què fa referència l'apartat 1 s'ha de notificar al Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, el qual pot imposar, a proposta dels òrgans de gestió dels espais naturals de protecció especial, si aquests en resulten afectats, condicionants específics per tal de salvaguardar-ne els valors naturals o per tal de garantir la prestació de serveis de naturalesa pública. En tots els casos s'ha de garantir l'audiència als propietaris o als titulars dels terrenys en qüestió.

La Llei prohibeix expressament l'establiment de circuits específics per a la circulació motoritzada als espais d'interès natural i, per extensió, als espais de protecció especial:

Article 12

Circuits específics per a la circulació motoritzada 1. Es faculta els ajuntaments per a establir, d'ofici o a petició dels propietaris de terrenys del terme municipal, circuits específics adequats a les característiques de determinats tipus de vehicles motoritzats. L'establiment d'aquest tipus de circuits, que no poden afectar

terrenys inclosos en el Pla d'espais d'interès natural, ha d'ésser sotmès a consideració del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, d'acord amb els tràmits que s'estableixin per reglament, sens perjudici de l'autorització que correspon al Departament de Governació, segons la Llei 10/1990, del 15 de juny, sobre policia de l'espectacle, les activitats recreatives i els establiments públics.

2. L'establiment dels circuits a què es refereix l'apartat 1 ha d'ésser sotmès al tràmit d'avaluació de l'impacte ambiental.

Altres referències específiques als espais naturals de protecció especial inclouen restriccions a la circulació motoritzada en grup i organitzada

Article 16

Circulació motoritzada en grup

2. Es prohibeix la circulació motoritzada en grup en els espais naturals de protecció especial si són més de set vehicles, en el cas de motocicletes o ciclomotors, o més de quatre vehicles, si es tracta d'altres automòbils.

Article 17

Activitats organitzades

1. Per a fer activitats organitzades de circulació motoritzada en grup cal l'aprovació prèvia del recorregut corresponent, sens perjudici de les condicions específiques establertes per altres normatives sectorials. Aquesta aprovació correspon, amb l'autorització prèvia de les federacions catalanes d'automobilisme i de motociclisme, segons escaigui, a l'ajuntament corresponent, si l'activitat afecta un sol municipi, o als consells comarcals, després d'haver estat delegats pels ajuntaments afectats, en el cas que afecti dos o més municipis o comarques. En tots els casos cal notificar-ho al Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

2. Si el recorregut a què es refereix l'apartat 1 passa per un espai natural de protecció especial, l'aprovació correspon, pel que fa a aquest tram, a l'òrgan gestor de l'espai. En qualsevol cas, l'administració que autoritzi el recorregut pot introduir-hi modificacions o limitacions i incorporar-hi els condicionants específics que consideri necessaris per a evitar danys al medi natural.

3. Els ajuntaments, els consells comarcals i el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, en les condicions establertes pels apartats 1 i 2, a proposta dels òrgans de gestió dels espais naturals de protecció especial, si escau, poden suspendre provisionalment activitats ja autoritzades o part d'aquestes per circumstàncies meteorològiques, per incendis o per altres supòsits justificats per a la preservació del medi. Aquesta suspensió es pot ordenar amb caràcter definitiu si l'activitat comporta alteracions en el medi natural de reparació impossible o difícil. L'administració que acordi la suspensió de les activitats ho ha de comunicar als òrgans que hagin donat les autoritzacions corresponents, d'acord amb la normativa sectorial vigent.

i la prohibició de fer-hi competicions esportives:

Article 20

Delimitació dels vials

1. Es prohibeix de fer competicions esportives a l'interior dels espais naturals de protecció especial, a les reserves de caça i a les reserves naturals de fauna salvatge.

[...]

3. No obstant el que estableixen els apartats 1 i 2, els trams d'enllaç no cronometrats poden passar per vies asfaltades sempre que es tracti de vials aptes per a la circulació motoritzada i es compleixin les condicions de circulació que estableix aquesta Llei.

L'aplicació de la llei ha estat fins ara molt limitada, car ni s'ha generalitzat el tancament de camins en base a l'amplada i el tipus de ferm que preveu la llei, ni s'han pràcticament establert els itineraris i circuits que preveuen la Llei i el Reglament. Existeixen circuits, com el creat a la Vall d'Aran entre Tredòs i Arties, sotmès a peatge, però aquests no necessàriament han estat legalitzats d'acord amb el procediment establert per la Llei.

No ha estat fins l'any 2003 que han començat a generalitzar-se els inventaris comarcals que preveu l'article 11.3. Això ha comportat la digitalització de l'inventari de camins del Pallars Sobirà realitzat l'any 1999 i la realització de l'inventari de camins de l'Alt Urgell. En el cas del Pallars Sobirà aquest contempla la xarxa viària en el seu conjunt (camins aptes per a vehicles, camins rurals tradicional i camins ramaders). En el cas de l'Alt Urgell l'inventari realitzat contempla només els camins aptes per a vehicles.

Tanmateix, l'existència de la llei sí que ha afavorit el tancament de camins per part d'ajuntaments i també en espais naturals protegits. Si bé la Llei 8/1987, municipal i de règim local, ja autoritzava els ajuntaments a tancar camins, és cert que la cobertura legal que ofereix la Llei 9/1995 ha afavorit arreu de Catalunya que els ajuntaments, també els gestors d'espais de protecció especial, es decidissin a fer-ho. Això no obstant, en l'àmbit del Parc Natural de l'Alt Pirineu el tancament de camins ha tingut fins ara un caràcter excepcional, car només quatre vials consten com a tancats a la circulació motoritzada o sotmesos a restriccions: Pista de Salau (vall de Bonabé), el camí de Tudela (Pla de Néqua), pista de Certescan i Boavi (Lladorre) i la pista de les Bordes de Cortvassil a Santa Magdalena (Civís).

Limitacions a la circulació motoritzada derivades de la Llei 9/1995, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural

		trànsit qualificat¹	individual	en grup	en grup i organitzat	circuit específic	competició esportiva
espais de protecció especial		lliure ²	només pels vials delimitats a aquest efecte als plans o programes de gestió	ídem + màxim 7 motos o 4 automòbils	aprovació prèvia de l'òrgan gestor	prohibit	només trams d'enllaç no cronometrats
PEIN		lliure	només per camins pavimentats d'amplada =/+ 4m	Ídem + màxim 15 vehicles	aprovació prèvia de l'ajuntament o del consell comarcal ³		prohibit
terrenys forestals						autoritzat prèvia AIA	
de nit	camins veïnals	lliure			autoritzada		
	resta				prohibida		
tallafocs, camins de desembosc, camins ramaders, lleres i corrents d'aigua		lliure					

¹Agropecuari, forestal, serveis públics i propietaris

²Si la normativa pròpia no ho prohibeix expressament

³Si l'itinerari afecta més d'un municipi o comarca

5. Anàlisi de la mobilitat al Parc Natural de l'Alt Pirineu

5.1. El Parc Natural de l'Alt Pirineu

El Parc Natural de l'Alt Pirineu fou creat pel Decret 194/2003. Té una superfície de 69.850,38 ha, la qual cosa el converteix en l'espai de protecció especial més gran de Catalunya. La superfície del Parc Natural es reparteix entre les comarques del Pallars Sobirà (61.540,42 ha; 88,1%) i l'Alt Urgell (8.309,96 ha; 11,9%).

Superfícies municipals

		SUPERFÍCIE1 (Ha)	PERCENTATGE2 (%)
COMARCA El Pallars Sobirà		61.540,42	55,22
Municipis			
	Alt Àneu	10.556,75	48,48
	La Guingueta d'Àneu	3.558,80	32,82
	Esterrí d'Àneu	15,76	1,86
	Alins	17.283,30	94,35
	Esterrí de Cardós	1.299,83	78,56
	Farrera	2.976,29	48,12
	Lladorre	11.765,84	80,05
	Llavorsí	4.384,59	64,00
	Rialp	420,92	6,65
	Soriguera	5.389,57	50,66
	Sort	956,69	9,11
	Tírvia	53,37	6,28
	Vall de Cardós	2.878,71	51,22
COMARCA L'Alt Urgell		8.309,96	5,74
Municipis			
	Les Valls de Valira	5.214,53	30,45
	Montferrer i Castellbò	3.095,43	17,52
TOTAL		69.850,38	

1. Superfície: es refereix al nombre d'hectàrees del municipi incloses al parc.

2. Percentatge: es refereix al % de superfície municipal o comarcal que està inclosa dins el parc.

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient i Habitatge.

Dins dels municipis que participen del Parc Natural trobem un nombre important d'entitats municipals descentralitzades (EMD). Aquest fet és especialment rellevant ja que, d'acord amb el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, les competències municipals en matèria de camins (vigilància, conservació i regulació) recauen en les EMDs: (Art. 82.1) *És competència de l'entitat municipal descentralitzada: a) La vigilància dels béns d'ús públic i dels comunals. b) La conservació i l'administració del seu patrimoni, inclòs el forestal, i la regulació de l'aprofitament dels seus béns comunals. c) L'enllumenat públic i la neteja viària. d) L'execució d'obres i la prestació de serveis de competència municipal d'interès exclusiu de l'entitat, quan no són a càrrec del municipi respectiu o de la comarca. e) L'ordenació del trànsit de vehicles i persones en el seu àmbit.*

Superfícies de les EMD's:

EMD	MUNICIPI	Forest	Superfície (ha.)
Isil i Alós d'Isil	Alt Àneu	Comunal Bonavé	4.737
Sorpe		Comunal Bonavé	531
Àreu	Alins	CUP 114	7.641
Araós		CUP 115	742
Araós		CUP 117	376
Ainet de Besan		CUP 116	1.104
		CUP 119	401
Arestui	Llavorsí	CUP 155	176
Baiasca		CUP 159	346
		CUP 157	104
		CUP 157	104
		CUP 156	27
		CUP 158	484
Montenartró		CUP 154	904
Vila i Vall de Castellbò	Montferrer i Castellbò	CUP 86	1.850
		CUP 88	149
Ars	Valls del Valira	CUP 41	349
Asnurri		CUP 42	36
		CUP 56B	150
		CUP 56	239
Civís		CUP 56	239
		CUP 51	140
		CUP 53	16
		CUP 54	893
Ós de Civís		CUP 55	1.153
		CUP 52	1.135
Superfície total aportada per les EMD's (has.)			24.026
Superfície total del Parc (Has.)			69.850,40
% superfície aportada per les EMD's al Parc			34,39 %

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient i Habitatge.

El territori del Parc Natural correspon essencialment a les capçaleres de les valls dels afluents del marge esquerre de la Noguera Pallaresa (Vall de Cardós, Vall Ferrera, Vall de Santa Magdalena, Vall de Siarb), inclòs el tram inicial del riu des del límit administratiu amb la Vall d'Aran, amb dues excepcions principals: la Vall de Baiasca, situada al marge dret de l'riu Noguera Pallaresa, i la vall d'Os de Civís, tributària del riu Valira. Els fons de vall, on es troben la majoria de nuclis de població i les poques superfícies de conreu (prats de dall i conreus farratgers), apareixen segregats de l'espai protegit. A resultes d'això el territori estricte del Parc Natural comprèn essencialment zones forestals, pastures i erms d'alta muntanya. D'altra banda, el límit septentrional del Parc Natural correspon a les fronteres internacionals amb França i Andorra, que en el cas de França coincideixen alhora amb la línia de crestes que separa les aigües de l'Atlàntic de les de la Mediterrània. La màxima

elevació del Parc Natural és la Pica d'Estats (3.143 m) a la Vall Ferrera, mentre el punt més baix es troba sota la Mare de Déu d'Arboló a uns 600 m.

Es tracta, sens dubte, del territori més representatiu de l'alta muntanya pirinenca a Catalunya. Els valors que conté el Parc Natural són tant naturals, com paisatgístics i culturals. D'entre aquests destaquen el relleu glacial, inclòs un gran nombre d'estanys, un nombre significatiu d'espècies de flora, moltes d'elles estrictament protegides, així com les importants boscos de pi negre, avet, bedoll, etc., i una rica fauna, amb espècies excepcionals a casa nostra com l'ós bru, el gall fer, la perdiu blanca, o endemismes com la sargantana pallaresa. Pel que fa al patrimoni cultural sobresurt l'arquitectura i l'art romànic, l'arquitectura popular dels nuclis de població, i també la tradició cultural associada als recursos naturals de la muntanya (ramaderia i pastoralisme, indústries de la fusta i del ferro, etc.) i la rica tradició oral.

5.2. Zonificació

El Parc Natural no compta a hores d'ara amb cap zonificació pròpiament dita. Això no obstant, a l'interior de l'espai protegit es troben altres categories de protecció, com ara diverses reserves naturals i una reserva nacional de caça. També cal destacar l'extensió de l'espai supraforestal mereixedor d'un règim de protecció especial d'acord amb el que disposa l'article 4.6. de la Llei 2/1983, de 9 de març, d'alta muntanya²⁷

Zones de reserva existents a l'interior del Parc Natural de l'Alt Pirineu

- Reserva natural de l'Alt Àneu
- Reserva natural de la Noguera Pallaresa-Bonaigua

D'altra banda, el Pla d'Espais d'Interès Natural proposa la declaració del sector de ponent del pic de l'Orri (bosc de Mata-redona), atesa la singularitat faunística d'aquest espai, com a refugi de fauna salvatge, d'acord amb l'article 37 de la Llei 3/1988 de protecció dels animals.

A l'hora d'abordar la regulació de la circulació motoritzada caldrà tenir especialment en compte l'àrea de distribució d'aquelles espècies faunístiques de major interès per la seva singularitat i vulnerabilitat i que són especialment sensibles a la presència humana. Es tracta de l'ós bru, del gall fer i la perdiu blanca, i de diferents rapinyaires (àliga daurada, trençalós, etc.), entre d'altres.

Zones excloses del Parc Natural de l'Alt Pirineu

D'altra banda, cal subratllar que el traçat sinuós dels límits del Parc Natural respon a l'objectiu d'excloure de l'espai natural protegit els fons de vall on es concentren els nuclis habitats, les infraestructures i les principals superfícies d'interès agrícola (plats de dall), també els equipaments que més fàcilment poden topiar amb els objectius de protecció com les estacions d'esquí. Aquest fet determina també que la mobilitat de caràcter veïnal i agrícola, també bona part del trànsit turístic, transcorri majoritàriament fora dels límits del Parc Natural.

²⁷ "Els plans comarcals han d'establir un règim especial per a les àrees de muntanya que es trobin situades en cotes superiors al límit natural del bosc autòcton de la zona."

Això no obstant, a l'hora de regular la circulació rodada pel medi natural cal tenir present que el sistema de comunicacions del Parc Natural no es correspon amb els límits estrictes de l'espai natural de protecció especial. La demanda de mobilitat a l'interior del Parc Natural s'origina precisament als fons de vall situats en la seva perifèria on es troben els nuclis de població, els serveis i les principals vies de comunicació.

5.3. La xarxa viària

5.3.1. L'inventari de camins del Pallars Sobirà

Gràcies a l'inventari de camins del Pallars Sobirà²⁸ realitzat l'any 1999 tenim un coneixement detallat de la xarxa de camins del sector pellarès del Parc Natural de l'Alt Pirineu. L'inventari ha estat configurat com una base de dades georeferenciada (sistema d'informació geogràfica), consultable a través del programa geovisor de GEODATA. L'inventari és propietat del Consell Comarcal del Pallars Sobirà.

L'inventari aplega un miler i escaig de camins, que sumen 2.860,88 km. Es tracta tant de camins aptes per a vehicles com de camins de bast (camins rurals tradicionals) i cabaneres (camins ramaders). Atès que el Pallars Sobirà té una extensió de 1.355,2 km², la densitat mitjana de camins és de 2,1 km/km². Els camins inventariats gairebé multipliquen per 7 la xarxa inventariada pel Pla de Camins del Pirineu i el Pre-Pirineu.

Camins inventariats: PCP i ICPS

	Pla de Camins del Pirineu i el Pre-Pirineu (1982)	Inventari de Camins del Pallars Sobirà (1999)
Camins i pistes per a vehicles	427 km	1.538 km
Camins rurals tradicionals	-	1.322 km
Camins ramaders	-	718 km
Densitat km ²	0,3 km	2,1 km
TOTAL	427 km	2.860 km ¹

¹. No inclou els camins ramaders, ja que aquests no són vials independents sinó un atribut que suporten camins i carreteres.

Quant a la titularitat cal subratllar que només 252,1 km de camins (el 8,8%) són de propietat dubtosa, mentre que hom pot afirmar que, si més no, el 87,4% (2.501,6 km) de la xarxa és de propietat pública i només el 3,7% privada (107,1 km).

Titularitat

	Km	%
Pública	2.501,6	87,4
Privada	107,1	3,7
Desconeguda	252,1	8,8

La xarxa viària del Pallars Sobirà té una extensió de 3.058,4 km, dels quals 198,4 (6,5%) són carreteres i la resta, 2.860 (93,5%), són camins. Dins la xarxa de camins 1.538 km (53,7%) són camins per a vehicles i 1.322 km camins rurals tradicionals (42,3%).

La xarxa de rural/forestal de camins és la més extensa. Té 1.419 km i representa el 46,4% de la xarxa viària i el 49,6% de la de camins. Es tracta de pistes de terra.

²⁸ Campillo, X. (1999) *Pallars Sobirà. Inventari de camins*. Consell Comarcal del Pallars Sobirà.

Segueix en importància la xarxa de camins rurals tradicionals amb una extensió de 1.322,7 km, que representa el 43,2% de la xarxa viària i el 46,2% de la de camins. Aquests valors són, però, inferiors als reals. De camins rurals tradicionals n'hi ha més i aquests, amb tota seguretat, constitueixen la xarxa més extensa. Es tracta de camins de bast i corriols.

La xarxa de camins veïnals és bastant inferior, però és, en canvi, la que suporta un ús social més intens. Aquesta té una extensió de 386,8 km, que representen respectivament el 12,6 i el 13,5 % de les xarxes viària i de camins. D'aquesta xarxa, 121,3 km (o sigui el 31,3% dels camins) estan asfaltats o s'estaven asfaltant l'any 1999.

Tipus de ferm

	Km	% Total camins per a vehicles	% Total camins
Camí asfaltat	68,8	4,5	2,4
Camí parcialment asfaltat	52,5	3,4	1,8
Pista de terra	1.408,9	91,6	49,3
Total camins per a vehicles	1.538,0	100	53,7
Camí de bast/corriol	1.322,7	-	46,2

Els camins ramaders són 718,8 km, que representen el 23,5% de la xarxa viària. D'aquests 80,4 km (11,2%) corresponen a carreteres, 152, 2 km (21,2%) a camins i pistes per a vehicles i 486,2 km (67,6%) a camins rurals tradicionals.

Categoria funcional

	Km	% Total camins per a vehicles	% Total camins
Xarxa de carreteres	198,4	6,59	-
Xarxa veïnal	386,8	12,6	13,5
Xarxa rural/forestal	1.419	46,4	49,6
Camins ramaders	718,8	23,5	-
Xarxa rural tradicional	1.322,7	43,2	46,2
Total xarxa viària	3.058,4	100,0	-
Total xarxa de camins	2.860,0	94,0	100

Xarxa de carreteres. La xarxa de carreteres constitueix una xarxa viària bàsica que comunica la comarca amb les comarques veïnes i amb la resta del país, seguint els grans eixos fluvials (Noguera Pallaresa, Noguera de Cardós, Noguera de Tor) i passos de muntanya (Port de la Bonaigua, Port del Cantó). Totes les carreteres són asfaltades.. Les carreteres que travessen la comarca són:

- N-260 Entre Collegats i el Port del Cantó, de titularitat estatal.
- C-147 Entre Sort i Alòs d'Isil, de titularitat autonòmica.
- C-142 Entre València d'Àneu i el Port de la Bonaigua, de titularitat autonòmica.
- Carretera de Gerri de la Sal a la Pobleta, de titularitat autonòmica
- LV-5131 De N-260 a Tornafort, de titularitat provincial
- LV-5222 De N-260 a Enviny, de titularitat provincial
- LV-5223 De C-147 a Llessui, de titularitat provincial
- LV-5224 De LV-5223 a Olp, de titularitat provincial
- LV-5004 De C-147 a Espot, de titularitat provincial
- L-504 De C-147 a Tavascan, de titularitat provincial
- L-510 De L-504 a Àreu, de titularitat provincial

Xarxa de camins i pistes per a vehicles. La xarxa de camins i pistes per a vehicles és la més extensa del Pallars Sobirà i satisfà necessitats socials i econòmiques de primer ordre. Aquesta xarxa comprèn diverses categories de camins: veïnals, rurals (agrícoles) i forestals (forestals i ramaders). Es tracta de la moderna xarxa de camins construïda sobretot de la Guerra Civil ençà per a la indústria, l'explotació forestal i la comunicació veïnal. L'inventari permet realitzar diverses anàlisis:

- L'extensió, l'estructura i la densitat de la xarxa reflecteix a la perfecció les necessitats de comunicació i les formes d'explotació del territori.
- La xarxa és més densa als indrets tradicionalment més densament poblats de la comarca, o sia al sector central (Ribera de Sort) i meridional. Aquests sectors concentren també la major part dels camins veïnals.
- La xarxa és més densa també als espais d'especial interès agrícola, com el Pla de Corts. Aquest sector presenta la major concentració de camins rurals d'utilitat agrícola.
- La xarxa de camins forestals és més densa també als boscos més productius, com s'observa al bosc de Virós.
- La xarxa de camins forestals és menys densa als monts d'interès principal ramader, on predominen els peixius i no el bosc, els quals alhora sovint són de propietat privada. Aquest és el cas de les muntanyes de Bonabé, Lladorre, Beret i Llessui. És clar que per accedir als peixius no calen les densitats de pistes dels monts d'aprofitament forestal.
- Els camins i pistes per a vehicles sempre que poden segueixen el traçat d'antics camins tradicionals. Un exemple d'això és la pista de Llessui a Espot construïda damunt el traçat de l'antic camí ramader. Històricament les raons han estat la idoneïtat dels traçats, l'estalvi de costos i el desig de no interferir amb la propietat privada.

D'altra banda, pel que fa a la tipologia morfològica dels vials, l'inventari mostra que els vials asfaltats corresponen a carreteres i a camins veïnals, que comuniquen els principals nuclis habitats amb la xarxa de carreteres. La xarxa de camins rurals/forestals és íntegrament de terra. L'única excepció a aquesta norma és el camí asfaltat d'Espot a l'estany de Sant Maurici dins del Parc nacional.

Xarxa de camins rurals tradicionals. La xarxa de camins rurals tradicionals del Pallars Sobirà és extraordinàriament extensa i conserva bona part de la seva estructura original. Però bo i la seva extensió es tracta d'una xarxa marginal les antigues funcions de la qual han estat ara assumides per la xarxa de camins i pistes per a vehicles. Per això mateix, el seu estat de conservació és força deficient puix el seu manteniment no és una prioritat per a les hisendes locals. L'estructura i la densitat de la xarxa reflecteix molt bé les necessitats històriques de comunicació i explotació del territori. Cal subratllar en aquest àmbit la tasca realitzada des de mitjan anys 90 pel Consell Comarcal del Pallars Sobirà, que ha definit una xarxa comarcal d'itineraris de senderisme que comporta una revalorització dels camins rurals tradicionals i actuacions de conservació i millora d'aquest viari històric.

La principal raó que ha permès la conservació de la xarxa és la lògica constructiva diferenciada que caracteritza els camins per a vehicles i els camins tradicionals. Mentre els primers es veuen obligats a guanyar alçada progressivament, cercant els relleus menys abruptes i seguint els principals cursos fluvials o valls, els segons tendeixen a unir els nodes de la xarxa (principalment els nuclis de població) en línia recta i cerquen els recorreguts a mig aire i els colls. Aquest fet ha permès que la moderna xarxa de camins per a vehicles se sobreposés a la xarxa precedent respectant-la en bona part.

Això no obstant, la moderna xarxa de pistes i carreteres interfereix en molts indrets amb la xarxa històrica de camins, de manera que aquesta té actualment un caràcter fragmentari. Per aquesta causa hi ha antics camins que avui apareixen com a fragments isolats de camí de bast enllaçats per carreteres o camins asfaltats, més sovint per pistes per a vehicles que permeten completar el recorregut original.

Xarxa de camins ramaders. Les cabaneres o camins ramaders dibuixen una xarxa jerarquitzada d'accés als principals peixius de la comarca. Es tracta d'itineraris transhumants amb amplades consuetudinàries, segons l'enquesta d'Eusebi Martí Lamich (1916), de fins a 78 metres. Els principals peixius que estructuren la xarxa són la muntanya de Llessui, la muntanya de Campirme, la muntanya de Lladorre, i la muntanya de l'Orri. Campirme i Llessui mostren la major densitat de camins. Alhora apareixen quatre grans eixos transhumants que travessen el Pallars Sobirà:

- El primer prové de Senterada i la Pobla de Segur, s'enfila per Serra Espina i Sant Quiri i ressegueix la carena fins al Coll del Triador, des d'on segueix cap a Espot.
- El segon comença com l'anterior però prop del Cap de Cobristà trenca en direcció a Rialp i continua en direcció a Alins i Tor per acabar a Andorra
- El tercer travessa la comarca de nord a sud per la vall de la Noguera Pallaresa des del camí de Montgarri fins a la Ribera de Sort i coincideix bàsicament amb la carretera actual.
- El quart arrenca de Gerri de la Sal, es dirigeix al Cantó i segueix cap a la Coma de Burg per acabar a Andorra

Altres camins ramaders destacables són la cabanera del Port de la Bonaigua, la cabanera d'Espot a Durro pel Portarró, la cabanera de la Vall de Cardós, les de Baborte, Boavi i Sabollera, i la cabanera de l'Orri.

5.3.2. La proposta de xarxa estructurant del Pallars Sobirà i l'Alt Urgell

La Direcció General d'Actuacions Concertades, Urbanisme i Habitatge del Departament de Política Territorial i Obres Públiques va realitzar una "Proposta de la xarxa de camins estructurant" de l'Alt Urgell (1999) i del Pallars Sobirà (2000).

La proposta defineix tres categories funcionals:

1. **Xarxa de camins susceptibles de formar part de la xarxa local de carreteres.** Són vies que no estan incloses dins la xarxa de carreteres, però que compleixen algunes de les característiques descrites al Pla de Carreteres de Catalunya.
2. **Xarxa de camins estructurant primària.** Està formada pels camins que aconsegueixen una funció important a nivell de comunicació comarcal o intercomarcal, però que no reuneixen cap de les condicions necessàries per a ser incloses dins la xarxa de carreteres.
3. **Xarxa de camins estructurant secundària.** Són camins que no aconsegueixen cap de les característiques pròpies de les dues categories superiors, però que per la seva cobertura territorial i disposició dins la xarxa viària reuneixen condicions potencials per a ser-hi incloses.

Xarxa de camins susceptibles de formar part de la xarxa local de carreteres.

En l'àmbit del Parc Natural de l'Alt Pirineu s'inclouen els següents camins:

- Camí d'Esterri de Cardós (Pallars Sobirà)
- Camí de Farrera (Pallars Sobirà)
- Camí de Portainé (Pallars Sobirà)
- Camí del Port de Cabús (Pallars Sobirà/Andorra)
- Camí de Castellbò a Sant Joan de l'Erm (Alt Urgell)

Xarxa de camins estructurant primària

En l'àmbit del Parc Natural de l'Alt Pirineu s'inclouen els següents camins:

- Camí de Bonabé i Montgarri (Pallars Sobirà)
- Camí d'Esterri a Escalarre (Pallars Sobirà)
- Camí d'Esterri a Cerbi (Pallars Sobirà)
- Camí de Biasca (Pallars Sobirà)
- Camí d'Estaon (Pallars Sobirà)
- Camí de Boldís (Pallars Sobirà)
- Camí de la Pleta del Prat (Pallars Sobirà)
- Camí del Coll del Cantó a Junyent i Castellàs (Alt Urgell)
- Camí d'Albet i Santa Creu (Alt Urgell)

Xarxa de camins estructurant secundària

En l'àmbit del Parc Natural de l'Alt Pirineu s'inclouen els següents camins:

- Camí d'Unarre a Llavorre (Pallars Sobirà)
- Camí de Berrós (Pallars Sobirà)
- Camí d'Estaron (Pallars Sobirà)
- Camí d'Aidí (Pallars Sobirà)
- Camí de Montenartró (Pallars Sobirà)
- Camí de Portainé i Montenartró a Sant Joan de l'Erm (Pallars Sobirà/Alt Urgell)
- Camí de Boavi (Pallars Sobirà)
- Camí de Boet (Pallars Sobirà)

5.3.3. Estructura viària del Parc Natural de l'Alt Pirineu

D'acord amb l'explicació realitzada a l'apartat 2.5. podem analitzar i classificar l'estructura viària del Parc Natural de l'Alt Pirineu en xarxes funcionals.

Xarxa bàsica de carreteres

En primer lloc tenim els vials que són part de la xarxa bàsica de carreteres de Catalunya i que articulen alhora la mobilitat a escala comarcal. Es tracta de l'eix del Noguera Pallaresa (carreteres C-13 i N-260), de la carretera del Cantó (carretera N-260), que comunica el Pallars Sobirà amb l'Alt Urgell, i que forma part de l'Eix Pirinenc, i de l'eix del Segre-Valira (carreteres N-260 i N-145).

A banda de les carreteres existents, cal subratllar dues propostes de noves carreteres que en el cas d'esdevenir realitat tindrien un fort impacte sobre el patró de mobilitat del Pallars Sobirà i repercussions importants al si del Parc Natural de l'Alt Pirineu. Es tracta del túnel de Salau, que comunicaria la Vall d'Isil amb el Conserans, i de la carretera del Port de Cabús (avui una pista forestal), que connectaria la Vall de Tor amb Andorra i inclouria un post duaner. Aquesta darrera proposta està vinculada a una proposta d'estació d'esquí transfronterera Pal-Arinsal-Muntanya de Tor. Això no obstant, el Pla Territorial de l'Alt Pirineu rebutja ambdues propostes considerant-les innecessàries o no desitjables atès el fort impacte ambiental que comportarien en diferents espais naturals especialment fràgils i valuosos a l'interior del Parc Natural de l'Alt Pirineu.

Xarxa veïnal

Dins d'aquesta categoria incloem tant la xarxa comarcal i local de carreteres, de titularitat provincial, com els camins veïnals que comuniquen uns nuclis de població amb altres i aquests amb la xarxa de carreteres. Es tracta en tots els casos de camins d'ús públic de titularitat municipal. En realitat es tracta d'una única xarxa funcional d'accés a les valls i nuclis de població situats fora dels itineraris de la xarxa bàsica de carreteres.

Dins d'aquesta xarxa es possible distingir uns eixos principals, que estructurin la mobilitat a l'interior de la comarca i del mateix Parc Natural, i d'altres itineraris de caràcter local.

Eixos veïnals principals

Els eixos principals coincideixen amb les principals valls que estructurin el territori del Parc Natural:

- Vall d'Isil [Carretera C-147]
- Vall d'Unarre [Camí de titularitat municipal]
- Vall de Cardós [Carretera L-504]
- Vall Ferrera [Carretera L-510 a Àreu i camí de Tor de titularitat municipal]
- Vall de Castellbò [Camins de titularitat municipal]
- Vall de Civís [Camins de titularitat municipal]

Eixos veïnals locals

Els itineraris de caràcter local són els següents:

- Vall de Berrós [Camí de titularitat municipal]
- Vall de Baiasca [Camí de titularitat municipal]
- Vall de Siarb [Carretera LV-5131 i camí de titularitat municipal]
- Vall d'Estaon [Camí de titularitat municipal]
- Coma de Burg [Camí de titularitat municipal]
- Os de Civís [Carretera andorrana de Bixesarri i camí de titularitat municipal]

Xarxa rural

La xarxa rural la integren camins que assumeixen funcions de comunicació veïnal de caràcter secundari (itineraris no principals de comunicació entre nuclis o valls). Es tracta en tots els casos de camins d'ús públic, adscrits per tant al domini públic i d'ús comú general, de titularitat municipal, que satisfan funcions importants d'articulació de la mobilitat a

escala local. Aquesta xarxa és complementada així amb la xarxa veïnal definint un patró bàsic d'accés rodat i públic al territori.

Eixos veïnals intercomarcals

Dins la xarxa rural apareixen un seguit d'eixos intercomarcals amb vocació de connexió entre valls o comarques. Es tracta dels següents:

- Vall d'Isil-Vall d'Aran (per Montgarri) [carretera C-147 i camí de titularitat municipal]
- Vall Ferrera-Andorra (pel Port de Cabús) [carretera L-510 i camí de titularitat municipal]
- Coma de Burg-Civís/Os de Civís (per la Vall de Santa Magdalena) [camí de titularitat municipal]
- Vall de Castellbò-Vall de la Ribalera (per Sant Joan de l'Erm) [camí de titularitat municipal]
- Os de Civís-Civís [camí de titularitat municipal]

Cal destacar la permeabilitat que presenta el Parc Natural entre el Pallars Sobirà i l'Alt Urgell i Andorra (quatre itineraris de connexió), que contrasta amb una connectivitat molt menor amb la Vall d'Aran (un itinerari de connexió) i amb una connectivitat nul·la amb el Conserans francès.

La connexió Os de Civís-Civís pel Coll de Conflent (sense passar per territori andorrà) és un cas especial. Es tracta d'un recorregut determinat per l'aïllament polític de la vall d'Os de Civís (en realitat un enclavament espanyol envoltat de territori andorrà), la sortida natural de la qual és a través d'Andorra (Bixesarri i Sant Julià de Lòria). La ruta Os de Civís/Coll de Conflent/Bordes de Conflent/Civís és l'itinerari principal que permet entrar o sortir de Civís sense passar per territori andorrà, i satisfà així una clara funció veïnal, malgrat que el recorregut no sigui practicable a l'hivern a causa de la neu.

Cal esmentar també el camí de Setúria. Aquesta pista d'ús públic arriba fins a la frontera amb Andorrana i manquen pocs metres per enllaçar amb una pista andorrana que porta a la carretera de l'estació d'esquí de Pal.

Xarxa forestal

La resta de camins integren la xarxa forestal, que satisfà funcions primordialment forestals o ramaderes (a banda del lleure i del turisme). Com hem pogut veure en l'apartat precedent es tracta de la categoria viària més extensa i desenvolupada, però és també la que presenta un estat de conservació més deficient. Es tracta majoritàriament de camins comunals o patrimonials de titularitat pública (municipal), atès el predomini del bosc públic, si bé també n'hi ha de privats.

Aquesta xarxa dibuixa arreu del Pallars Sobirà una malla reticular extensa i espessa, però aquesta presenta diferències molt significatives a l'interior del Parc Natural de l'Alt Pirineu. De fet, l'espai protegit es pot dividir clarament en dues unitats prenent com a divisòria la Noguera de Vallferrera:

- La unitat situada al sud presenta una xarxa de camins i pistes forestals ben desenvolupada, i mostra una bona connectivitat amb les valls situades a l'Alt Urgell i a

Andorra a través dels eixos rurals intercomarcals esmentats al paràgraf precedent, que satisfan alhora funcions de xarxa forestal primària.

- La unitat situada al nord presenta en canvi una densitat de camins molt menor, limitada pràcticament als fons de les valls principals.

Aquestes diferències possiblement resulten de la pròpia naturalesa del bosc. Dins la unitat meridional es troben boscos més productius (situats a cotes mitjanes als vessants obacs) amb xarxes de desembosc ben desenvolupades, mentre dins la unitat septentrional predominen els peixius i el rocam erm de l'Alta muntanya, on l'activitat ramadera dominant no requereix densitats de vials elevades. Això no obstant, també a la unitat septentrional hi ha boscos d'importància (com a l'obaga de la Vall de Cardós, a la Vall d'Isil i a Bonabé) on tanmateix les pistes de desembosc tenen un desenvolupament més limitat a causa d'una productivitat forestal més baixa.

Xarxa històrica

La xarxa històrica la integren aquells vials d'origen preindustrial, construïts específicament per al trànsit de persones (a peu o acompanyades d'animals de bast) i bestiar. Es tracta dels anomenats camins de bast o ferradura i dels camins ramaders. Si bé aquests no són l'objecte específic del Pla d'ordenació de la circulació rodada del Parc Natural de l'Alt Pirineu, cal destacar la seva importància i el paper que poden jugar al si d'un model de mobilitat alternativa. És a dir que a l'hora de limitar o restringir la circulació motoritzada per la moderna xarxa de camins rurals i forestals, resulta decisiu la possibilitat d'establir itineraris alternatius de caràcter no motoritzat sobre la base dels camins històrics, contribuint així alhora a la revalorització i preservació d'aquest patrimoni cultural.

5.4. La mobilitat de lleure

L'atractiu paisatgístic de l'Alt Pirineu genera una demanda de lleure motoritzat que es beneficia d'una extensa oferta en forma de camins rurals i forestals i que és anterior a la creació de l'espai natural protegit. Es tracta de rutes que es fan amb vehicles tot terreny (4X4), motos de muntanya i més recentment quads. Aquests itineraris només es poden seguir íntegrament durant la temporada d'estiu.

Itineraris

Tot i l'extensió de la xarxa de camins, en realitat la demanda se centra en un conjunt reduït d'itineraris amb una certa tradició. Es tracta dels següents:

Travessa Vall d'Aran- Andorra

Variant d'Os de Civís. Aquest itinerari entra al Parc Natural des de la Vall d'Aran per la Vall de Montgarri. Des d'Isil la ruta segueix per carretera fins a Llavorsí on trenca en direcció a Tírvia i Burg. Des de Burg travessa per Coll de So en direcció a Santa Magdalena. Des d'aquest punt es pot anar a Os de Civís i Andorra passant per les Bordes i el Coll de Conflent o seguir cap a Civís pel Coll d'Ares o cap a Ars pel Ras de Conques.

Variant del port de Cabús. Com l'anterior, però un cop a Tírvia segueix en direcció a Tor i el Port de Cabús.

Travessa Valls d'Àneu – Vall d'Àssua (o Vall Fosca)

Des des d'Escaló o des de Baiasca s'accedeix a l'itinerari autoritzat pel Parc Nacional que enllaça Espot amb Llessui o amb la Vall Fosca (Espui) per la pista que puja a la Creu de l'Eixol, segueix per Pamano i enllaça amb el Coll del Triador. Aquesta ruta forma part de la travessa del Pirineu amb 4x4 i amb bicicleta.

Volta Vall de Santa Magdalena-Vall Ferrera

Des d'Andorra s'entra a la Vall Ferrera pel Port de Cabús, seguint el camí de Tor en direcció a Tírvia i Burg. Des de Burg travessa per Coll de So en direcció a Santa Magdalena, Bordes i el Coll de Conflent, Os de Civís i Andorra. Es tracta d'un itinerari popular entre andorrans i francesos que combina les dues variants esmentades en l'itinerari anterior.

Volta d'Os de Civís

Des d'Andorra i Os de Civís és molt conegut el circuit Os de Civís, Coll de Conflent, Bordes de Conflent, Coll d'Ares, Civís, Bixesarri, Os de Civís.

Un itinerari que pot ser complementària o una variant d'aquesta ruta és la comunicació Ars-Santa Magdalena passant pel Ras de Conques.

Travessa Alt Urgell-Pallars Sobirà

Aquesta ruta és molt popular i comunica la Vall de Castellbò amb la Vall de Rialp (Montenartró, Roní) per Sant Joan de l'Erm. S'hi pot accedir també des de la carretera N-260 passant per Canturri i el Refugi de Pallerols o des de Rubió passant pel Refugi de les Comes de Rubió.

Volta al Pic de l'Orri

Es tracta d'una ruta que volta el massís des de la carretera N-260. El recorregut arrenca de Vilamur en direcció a Portainé i torna pel Coll del Cantó passant bé per Sant Joan de l'Erm i el refugi de la Casa Forestal de Pallerols, bé pel Coll de la Culla i el refugi de les Comes de Rubió.

Excursions amb motos de neu

Els practicants d'excursions amb motos de neu, sovint excursions organitzades per empreses, cerquen recorreguts llargs, de pendent suau i accessibles. La demanda es concentra a les capçaleres de les valls fluvials, i sovint procedeix d'Andorra o França:

- Vall de Bonabé
- Vall de Lladorre (Boavi)
- Vall Ferrera (Pla de Boet)
- Vall de Santa Magdalena (sector de Conflent)
- Bosc de Virós

6. Problemàtica específica del Parc Natural de l'Alt Pirineu

6.1. Problemàtica general

El Parc Natural de l'Alt Pirineu pateix, en l'àmbit de la circulació motoritzada i l'accés al medi natural, les problemàtiques típiques de les zones de muntanya que hem descrit àmpliament al capítol 1. Això no obstant, aquestes problemàtiques, amb caràcter general, no revesteixen una especial gravetat puix l'espai que ocupa el Parc Natural de l'Alt Pirineu s'ha beneficiat, si més no fins fa poc, de l'isolament i la distància a les principals conurbacions del país, del mal estat de la xarxa viària, i també d'un desenvolupament modest i tardà de l'economia turística. Tot plegat ha contribuït a mantenir una baixa pressió turística i de lleure sobre la major part d'aquest territori extens i poc poblat. Això no obstant, és clar que el context social i econòmic del territori on s'insereix el Parc Natural està experimentant transformacions profundes i accelerades a una velocitat creixent. Això justifica també la necessitat d'actuar ara amb l'objectiu d'avançar-se als problemes que aquestes transformacions ja han començat a causar.

Els conflictes emergents tenen una expressió de vegades ambiental (proliferació de deixalles, soroll, pertorbació de l'hàbitat del gall fer...), però molt sovint tenen una base social i econòmica. El conflicte fonamental és entre la freqüentació turística i les activitats tradicionals (ramaderia) o entre aquesta i l'aprofitament de recursos tradicionals (bolets), o amb la degradació d'infraestructures i equipaments públics (camins i equipaments municipals).

Certes formes de lleure són percebudes sovint com una intrusió que trenca les normes de convivència establertes. Això passa molt especialment amb les motos de neu, les motos de muntanya i els quads, que tenen una valoració social sovint negativa. Aquest fet s'explica en bona mesura pel caràcter organitzat i "foraster" d'aquestes activitats, que tenen a més un baix impacte sobre l'economia local. Hom té així la percepció que el territori s'explota, i es malmet, en benefici d'altri. La valoració del lleure "tranquil" dels vehicles 4x4 convencionals és molt millor. Aquesta realitat s'aborda amb detall en l'apartat següent.

Malgrat tot, les problemàtiques més acusades que afecten l'espai són o bé de caràcter puntual i tenen a veure amb problemes concrets de massificació, per exemple en indrets que atrauen el gran públic pel seu simbolisme o tradició (casos respectivament de la Pica d'Estats i de Montgarri), o resulten de l'efecte distorsionador que provoca el veïnatge de regions amb un fort desenvolupament turístic (la Vall d'Aran i el Principat d'Andorra). En aquest darrer cas, com veurem, els problemes estan associats a la circulació turística, sovint organitzada per empreses especialitzades, de vehicles tot terreny i motos de muntanya, més recentment de quads, i a l'hivern de motos de neu.

A l'últim, la problemàtica es veu afavorida també per la construcció, o pavimentació, de noves pistes o per l'establiment de connexions entre camins ja existents. Aquest fet incrementa les possibilitats d'establir noves rutes i circuits. A una major oferta correspon lògicament una major demanda. Això significa un creixement de la circulació motoritzada i de les problemàtiques associades.

6.1.1. Problemàtiques locals identificades durant el procés de creació del Parc Natural de l'Alt Pirineu

En el marc del procés de consulta als municipis i de presentació d'al·legacions al projecte de Parc Natural es van fer i recollir un nombre considerable d'apreciacions, propostes i sol·licituds relacionades amb la mobilitat, l'ús dels camins i la circulació motoritzada.

En síntesi, s'observa la percepció de la circulació motoritzada com a problema, fent especial èmfasi en la circulació de quads i motos de neu. De manera reiterada s'afirma la necessitat de regular o restringir l'ús de les pistes forestals i el desig de promoure el transport públic i l'ús de taxis (que hom considera una activitat econòmica d'interès per al territori). En determinats casos es demana la construcció de nous vials o la millora dels existents (com la carretera del Port de Cabús). També se subratlla la necessitat de respectar els usos tradicionals i la mobilitat dels veïns, o de mantenir usos existents (Bosc de Virós). Alhora hi ha una aposta per la mobilitat no motoritzada a través de la promoció d'activitats com el senderisme i el turisme eqüestre i la recuperació dels camins rurals tradicionals. A l'últim, es planteja la possibilitat d'explotar econòmicament l'ús dels camins o l'aprofitament dels recursos comunals (per exemple gravant les activitats organitzades i amb ànim de lucre).

També s'esmenten indrets amb problemàtiques específiques com els camins de Bonabé, Boavi i el Pla de Boet, els camins de Sant Joan de l'Erm o el bosc de Mata-redona, on apareixen problemes de massificació o d'accés motoritzat incontrolat.

MUNICIPI	EMD	Propostes o al·legacions
Alt Àneu		Cal promoure el senderisme i l'excursionisme com la principal forma de conèixer el Parc Natural.
		Cal evitar la sobrefreqüentació de determinats indrets. Moltes pistes existents (Ras de Bonabé, Port de Salau, Bordes de Risé, Lapre i Moredo) han de quedar restringides als usos veïnals i tradicionals.
		Al camí de Bonabé a Montgarri cal promoure l'accessibilitat a peu (itineraris) i els recorreguts organitzats a cavall o amb taxi, en detriment del lliure accés amb vehicle particular, que cal desincentivar.
		Planificar una política d'aparcaments, preferiblement situats als nuclis tradicionals.
		Cal perllongar la pista del Ras de Bonabé fins al barranc del Ras i la pista del bosc de la Veda.
		Cal fer un pla d'usos i activitats dels camins.
Alins	Àreu	Pavimentació de la pista del Pla de Boet i regulació de l'accés a la Pica d'Estats.
		Creació d'itineraris i recuperació dels camins antics.
		Establir un sistema de regulació de l'accés rodat dels visitants que afavoreixi l'oferta d'un turisme no massificat i que eviti la freqüentació dels llocs més sensibles, tot garantint el pas dels veïns de la Vallferrera.
		Establir un programa específic de regulació de l'accés rodat a la Pica d'Estats, que inclogui l'habilitació d'un aparcament principal a Àreu i l'establiment d'un servei de transport públic fins a la Molinassa.
		Habilitar aparcaments als pobles indrets turístics.

	Construcció de la carretera de Tor i el Port de Cabús	
	Millora d'accessos a Norís, Tor, Pla de Boet, Virós-Vallferrera, pista del Cubil.	
	Manteniment de l'activitat al Bosc de Virós. Foment de l'esquí de fons, esquí de muntanya i excursions amb raquetes a Virós-Vallferrera.	
Esterri de Cardós	Importància i potencial del senderisme i problemàtica de l'accés motoritzat al medi natural.	
	Necessitat de mediar en la resolució del conflicte de Certescan-Boavi.	
	Restricció de l'accés al Pla de Néqua (només usos ramaders i taxis)	
Farrera	Desenvolupar les previsions de la Llei de regulació de l'accés motoritzat.	
	Inventari de camins que determini camins d'ús públic i camins d'ús restringit.	
	Regulació específica de quads i motos de neu.	
La Guingueta	Controlar els accessos amb motos, quads o altre tipus de vehicles a determinades àrees i crear un servei de control i vigilància.	
Lladorre	Cal promoure el senderisme i l'excursionisme com la principal forma de conèixer el Parc Natural. Cal recuperar els camins tradicionals del municipi.	
	Els interessos públics han de prevaler sobre els privats i s'ha d'actuar perquè el parc sigui accessible a tothom. Totes les vies de comunicació, motoritzades o no s'han de declarar de domini públic (s'adjunta mapa)	
	La comunitat de veïns d'Ison i Estallo sol·licita el control de la massificació a la seva propietat i dels vehicles a motor. Establiment d'un aparcament a les Bordes d'Artamont i restricció de l'accés des d'aquest punt.	
	Promoure l'accessibilitat a peu, els recorreguts a cavall o en vehicle tot terreny (taxi) en detriment del lliure accés amb vehicle particular. Cal planificar una adequada política d'aparcaments situats als pobles.	
	Establiment d'aparcaments turístics a Montalto i Pleta Palomera.	
Llavorsí	Montenartró	Manteniment de l'ús públic de la pista que va a Sant Joan de l'Erm Vell des de Portainé, refugi de la Pega i Coll de Sant Joan. Aquest tram de pista no es traçarà per a la pràctica de l'esquí nòrdic i es permetrà el pas dels vehicles.
	S'hauria de diferenciar entre els usos amb finalitat lucrativa i els usos purament de lleure sense finalitat lucrativa. Cal estudiar sistemes perquè els veïns que tenen dret als aprofitaments comunals es beneficiïn directament per la realització d'aquestes activitats.	
	Desenvolupar les previsions de la Llei de regulació de l'accés motoritzat.	
	Inventari de camins que determini camins d'ús públic i camins d'ús restringit.	
	Regulació específica de quads i motos de neu.	
Montferrer i Castellbò	Construcció del refugi del Raset.	
	Proposta de construcció d'una nova pista entre la Basseta i el Ras de Conques per sota del camí de la Basseta a Sant Joan Vell.	
	Problemes amb motos i quads a Sant Joan de l'Erm (velocitat excessiva, soroll, circulació fora pista, incompliment de les normatives, etc.)	
	Ús públic de la pista del refugi de la Basseta a la Culla.	
Rialp	Control de la circulació i trànsit lliure dels veïns (amb acreditació si cal).	
	Recuperació de camins rurals tradicionals.	
Soriguera	Restricció de l'accés motoritzat al comunal de Mata-redona. Possibilitat d'accedir-hi amb taxi (s'adjunta mapa)	
	Manteniment de la connexió Rubió-Comes de Rubió-Sant Joan de l'Erm com a entrada al parc.	

	Construcció de vials d'ús restringit per a la prevenció i l'extinció d'incendis.	
Vall de Cardós	El futur està en el senderisme, el turisme eqüestre i l'ús de taxis.	
	Necessitat de mediar en la resolució del conflicte de Certescan-Boavi. Es proposa compensar als propietaris, mantenir l'accés lliure fins a l'encreuament de Pilastres i restringir l'ús de la resta del camí (només serveis i taxis).	
	El comú de veïns de Cassibrós sol·licita que el camí del Bosc de Cassibrós (al Pla de Néqua) sigui d'ús restringit.	
Valls del Valira	Ós de Civís	Adequació (neteja, condicionament...), senyalització i promoció dels camins tradicionals del terme, incidint en la seva funció d'itineraris turístics per al senderisme i la interpretació del patrimoni, i complementant-los amb fonts, miradors, ponts o altres petites infraestructures.
		Adequació de la xarxa de pistes forestals del terme: manteniment i senyalització de les que hagin de formar part de la xarxa bàsica, i definició de les vies d'accés públic i de les d'accés regulat (s'adjunta mapa).

6.2. Casos específics i propostes de gestió

Dins de la problemàtica general que afecta el Parc Natural trobem diferents casos que responen a casuístiques singulars i complexes. Es sovint tracta d'accessos a indrets amb una especial significació o atractiu turístic on sorgeixen conflictes de naturalesa ambiental, econòmica o social (vall de Montgarri, entorn del pantà de la Torrassa, muntanya de Boavi, Bosc de Virós i Pla de Boet). D'altra banda la "frontera" entre el Pallars Sobirà i l'Alt Urgell presenta una problemàtica complexa ja que no correspon a una barrera sinó a una extensa zona de pas i intercanvi tradicional entre valls amb importants vincles socials i econòmics. Aquesta zona pateix, a més, l'efecte distorsionador que té la proximitat de la frontera andorrana.

6.2.1. Camí de Bonabé

El camí de Bonabé és un dels eixos veïnals intercomarcals que hem identificat en l'apartat 2.3.2. El camí arrenca de la carretera C-147 a Alós d'Isil, remunta la vall del Noguera Pallaresa, entra a la Vall d'Aran i prossegueix cap a Montgarri i el Pla de Beret. El Pla de Beret fou popularitzat per Jacint Verdaguer, mentre l'excursió de Montgarri ja figurava a les primeres guies de la Vall d'Aran. L'excursió és, doncs, un "clàssic" del turisme pirinenc i és molt popular entre els estiuejants del Pallars Sobirà i la Vall d'Aran. Aquest fet motiva alhora una considerable massificació durant la temporada alta.

El camí de Bonabé és una pista de terra, si bé l'Ajuntament d'Alt Àneu té previst enguany d'asfaltar el camí fins al refugi del Fonet, a l'entrada de la vall. Històricament el camí de Bonabé és el camí ral d'Isil a Montgarri i Salardú. Per consegüent és un camí demanial de titularitat municipal. La seva funcionalitat actual és forestal, ramadera, de gestió del medi natural i turística. En bona part és també camí ramader, segons l'inventari de camins del Pallars Sobirà.

Del camí de Bonabé arrenquen sengles pistes laterals. Al marge dret de la vall la pista que accedeix al Ras de Bonabé, al marge esquerre la pista del Port de Salau.

El Pla de Carreteres de Catalunya (1985) contemplava l'adscripció d'aquest camí a la xarxa de carreteres de la Generalitat de Catalunya. Aquesta proposta no sembla vigent a hores d'ara.

Valors naturals

Els valors paisatgístics d'aquesta àrea deriven de l'excel·lència de les bosquíries d'avet de la part inferior, que a prop de la Noguera deixen pas a illes de prats estelats d'imponents avets. A la part superior del bosc, el trànsit vers l'estatge alpí s'efectua amb gran harmonia i naturalitat, com succeeix en àrees com el Ras de Bonabé, on té lloc una seqüència natural extraordinària: el bosc de pi negre deixa pas a les mulleres subalpines que a les parts altes es transformen amb prat alpí i vegetació de congestera. Aquesta àrea de morfologia suau és brusquement interrompuda a migjorn per la presència dels grans espadats calcaris de la Roca Blanca, el Pic de Moredo i el Tuc de Bonabé.

La vall és alhora un connector biològic de primer ordre entre el massís del Mont Valiè (França) i el massís de Beret (Airoto, vall d'Àreu). Es tracta d'extensions importants de muntanya poc humanitzada i desprovista d'accessos rodats. Això la fa molt atractiva per a espècies vulnerables i singulars com l'ós bru, una espècie que freqüenta el territori. Aquest fet motivà l'any 1987 la declaració de les reserves naturals parcials del Bosc de Marimanha, Alt Àneu i Noguera Pallaresa-Bonaigua.

Ús públic

A l'estiu (juliol-setembre) la vall és el centre d'un circuit turístic molt popular que es fa amb vehicles automòbils (turismes, vehicles tot terreny, motos, quads). També és una ruta atractiva per a les bicicletes tot-terreny. El camí forma part d'un circuit turístic entre l'Aran i el Pallars, i també de les propostes de travessa amb tot terreny del Pirineu. Això motiva l'existència d'una demanda local però també internacional (des de França i Andorra).

A l'hivern, la neu tanca el camí als vehicles convencionals, però la facilitat d'accés, sobretot des de l'estació d'esquí de Vaquèira-Beret, determina una demanda d'excursions amb motos de neu, que prové tant de Catalunya com de França. També els vehicles tot terreny s'endinsen per la vall en la mesura que poden. A Montgarri existeix un refugi privat que ofereix excursions hivernals per la vall amb ratrac.

Amb caràcter minoritari, a la zona es practica l'alpinisme (estiu i hivern), esquí de muntanya i excursions amb raquetes. L'esquí de fons és irrellevant un cop tancada l'estació d'esquí nòrdic de Bonabé.

Problemàtica

La problemàtica del camí té diferents vessants. El primer és ambiental, ja que la freqüentació de la vall és força intensa, existeix tant a l'estiu com a l'hivern, i l'entorn natural és especialment fràgil. Aquest fet genera impactes ambientals de caire local (erosió a les vores del camí, deixalles, cridòria, etc.), però afavoreix també la penetració a les valls laterals del massís de Beret i la pertorbació de la fauna singular i fràgil que habita la vall.

El segon és de caire sobretot econòmic ja que la intensitat d'ús del camí genera uns costos de manteniment molt elevats que assumeix l'Ajuntament d'Alt Àneu.

Ahora, la intensitat de l'ús i la diversitat d'usuaris pot crear conflictes socials en diferents àmbits: entre usuaris (p.e. motoritzats i no motoritzats), problemes amb el bestiar, vandalisme (bordes), etc.

A l'últim, cal no menysprear els riscos ambientals presents a la vall a l'hivern (allaus), que han estat motiu d'accidents i víctimes mortals els darrers anys.

Propostes de gestió

1. És clar que la proposta de l'antic Pla de Carreteres de Catalunya d'adscriure el camí a la xarxa de carreteres esdevindria un factor radical d'artificialització de la vall que cal evitar a tota costa. Això accentuaria els problemes presents a l'actualitat i els estendria als sectors veïns del massís de Beret i Salau. Atesa la importància i la fragilitat dels valors ecològics de la vall, la pavimentació íntegra del camí entraria en contradicció amb els objectius més elementals de la declaració de Parc Natural i per tant és una proposta que cal rebutjar .
2. D'altra banda, en tant que eix veïnal intercomarcal (es tracta de l'única connexió entre el Pallars Sobirà i la Vall d'Aran fora de la carretera del Port de la Bonaigua) i tenint en compte la tradició d'ús públic i la significació turística del camí (accés al santuari de Montgarri), no sembla possible ni desitjable de proposar un tancament radical del vial a la circulació motoritzada.
3. Això no obstant, el camí s'ha de tancar a la circulació motoritzada (principalment de motos de neu i de ratracs) durant la temporada d'hivern (del 1 de novembre al 1 de juny). Això s'ha de fer per qüestions de seguretat (allaus) i d'impacte ambiental, però també de promoció d'una mobilitat sostenible i no motoritzada, en coherència amb els objectius i la significació social d'un espai natural protegit. A l'hivern cal potenciar en canvi l'ús de mitjans no motoritzats com ara raquetes, esquís de fons o trineus tirats per gossos o cavalls.
4. Atès el caràcter de circuit que té el camí que travessa la vall (d'itinerari turístic de pas, no d'anada i tornada), no resulta recomanable la possibilitat de tancar el camí a la circulació motoritzada (a canvi d'establir un sistema de transport públic o un servei de taxis).
5. Una opció possible de regulació i reducció dels fluxos de trànsit a l'estiu consisteix en delimitar estrictament el vial, impeding que els vehicles s'aturin fora dels indrets destinats a aquesta fi. Això comporta fer un tancament dels vorals del camí (amb obstacles, baranes, rases, etc.) i l'establiment d'àrees d'aparcament. A les èpoques de màxima afluència, hi hauria d'haver un servei de vigilància que informés de la capacitat dels aparcaments i que evités l'estacionament als indrets no permesos. La capacitat dels aparcaments ha d'estar en funció del volum de trànsit que els òrgans de gestió del Parc Natural considerin assumible.
6. Els aparcaments poden estar situats als indrets d'on arrenquen les principals excursions a peu de la vall, que coincideixen amb els següents camins històrics:
 - Camí de la Llibertat (de la Borda Perosa al Coll de la Pala de Clavera)
 - Camí del Port d'Aulà (des de la Borda Perosa)
 - Camí original del Port de Salau (des del refugi del Fonet)

- Camí original del Port de Salau (des de la borda del Petit)

Es proposen tres aparcaments:

- Montgarri (o alternativament Font de Marimanha)
 - Borda Perosa
 - Refugi del Fornet
7. Els camins laterals de la vall (pista de Salau i pista del Ras de Bonabé) s'han de tancar i han de romandre oberts únicament per a usos ramaders, forestals, de gestió del medi natural i de protecció civil.
8. Amb l'objectiu d'afavorir una mobilitat turística tranquil·la i de caràcter familiar cal evitar la instal·lació a la vall de serveis de lloguer de vehicles motoritzats i rebutjar la circulació organitzada de vehicles sorollosos, com ara motos d'enduro i quads, difícilment compatibles amb els usos no motoritzats o familiars de caràcter majoritari que el Parc Natural vol promoure.
9. A l'últim, és important mantenir el camí amb paviment de terra. Les raons que ho justifiquen són diverses:
- Integració paisatgística del vial.
 - Evitar l'efecte barrera per a la fauna.
 - Mantenir l'atractiu per als usos no motoritzats (peu, bicicleta, cavall).
 - Mantenir baixa la velocitat de circulació (30 km/hora).
 - Evitar conflictes amb el bestiar.
 - Evitar conflictes amb usuaris no motoritzats.

6.2.2. Camí de la Guingueta d'Àneu a Escalarre

El camí de la Guingueta d'Àneu a Escalarre, correspon a l'antic camí ral. És tracta, doncs, d'un camí demanial de titularitat pública. El seu ús veïnal és avui limitat, ja que la carretera d'Esterrí d'Àneu constitueix una alternativa millor i més ràpida. Es tracta d'un camí de terra, la funció principal del qual és avui dia agrícola i ramadera. El camí segueix la riba esquerra del pantà de la Torrassa.

Valors naturals

El pantà de la Torrassa és una de les poques zones humides d'aigües tranquil·les amb que compta el Parc Natural de l'Alt Pirineu. Forma part de l'espai de protecció especial i té la consideració d'espai de la xarxa natura 2000. Els valors del pantà són els propis de les zones humides destacant la presència de llúdriga i la rica avifauna associada al medi aquàtic.

Ús públic

El pantà és zona de pesca de truita. L'entorn plàcid del pantà, l'absència de pendent i la proximitat de l'aigua converteixen el camí en un passeig vocacional, que aprofiten sobretot els turistes que s'allotgen o s'aturen a dinar als establiments turístics de la Guingueta d'Àneu. Pel camí hi transiten tractors i altres vehicles dels veïns que accedeixen als prats

situats sobre la riba del llac. La proximitat d'una empresa de quads genera un trànsit de vehicles d'aquestes característiques.

Problemàtica

El ferm de terra i el recorregut paral·lel a la carretera fan que aquest camí tingui un gran atractiu per als vehicles que fan excursions per la muntanya (vehicles 4X4, motos i quads). La circulació motoritzada comporta problemes a diferents nivells:

- manteniment del camí (amb tendència a enfangar-se)
- impacte negatiu sobre les aus que poblen la zona humida
- molèsties als vianants

Propostes de gestió

Cal evitar la circulació de vehicles motoritzats, especialment en grup, per la riba d'una zona humida protegida, poblada de fauna sensible a la freqüentació i el soroll. La circulació d'aquests vehicles tampoc s'adiu amb les funcions d'educació ambiental pròpies d'un espai natural protegit, que té la vocació de passeig tranquil per als vianants no motoritzats.

Les mesures proposades són les següents:

1. Tancament permanent del vial a la circulació motoritzada, exceptuant-ne el trànsit agrícola i forestal, de veïns autoritzats i de taxis.
2. Manteniment d'usos tranquils com la pesca i el passeig.
3. Condicionament del vial a manera de passeig per al trànsit no motoritzat (a peu, bicicleta, cavall).

6.2.3. Camí de Boavi

Valors naturals i culturals

La vall de Boavi correspon a la capçalera de la vall de Lladorre. Es tracta d'una zona tradicionalment ramadera on predominen les pastures. A la capçalera de la vall, sobre el marge dret es troba també una de les àrees lacustres més importants del Parc Natural. Molts estanys estan represats, com l'estany de Certescan, el més gran del Pirineu català. Es tracta d'una zona del Parc Natural bastant modificada per l'acció humana, que en aquest sector no presenta la fragilitat que caracteritza altres indrets de l'espai de protecció especial. En aquest sentit es tracta d'una àrea amb vocació d'ús públic que pot assumir una freqüentació d'intensitat moderada.

L'explotació hidroelèctrica té una llarga tradició a la zona i la visita a les instal·lacions hidroelèctriques, inclosa la central subterrània de Tavascan, té un gran interès cultural i un gran atractiu turístic.

Aquests atractius són la base d'una proposta de desenvolupament turístic de la vall en forma d'ecomuseu de l'aigua (Centre d'Interpretació de l'Aigua), que al costat d'altres propostes contribuiria a articular una oferta temàtica en l'àmbit del Parc Natural.

Ús públic

Gràcies a l'atractiu dels estanys de Certescan i Romedo i a l'entorn de muntanyes la zona és un centre d'excursions tradicional, que disposa del refugi de Certescan, gestionat per la FEEC. A la mateixa vall es troba el refugi lliure de Broate.

L'ús públic està condicionat per l'existència de sengles barreres a les pistes de Romedo i Boavi. L'accés motoritzat només és possible durant els mesos d'estiu, de 9,00 h a 17,00 h i sotmès al pagament d'un peatge. Hi ha un vigilant que cobra l'entrada a la finca. Els cotxes han de entrar i sortir el mateix dia i no s'admet la circulació de quads. A l'hivern les motos de nou s'introdueixen a la vall sense el consentiment dels propietaris.

Problemàtica

Aquesta zona és el centre d'un greu conflicte que enfronta l'Ajuntament de Lladorre amb les dues societats propietàries de la muntanya (Ison i Estallo). El conflicte, que ha dividit els veïns de la vall, s'arrossega de fa anys, ha arribat als tribunals i es troba clarament enquistat. La naturalesa del conflicte no és ambiental sinó social i econòmica. La problemàtica gira al voltant de l'ús turístic de la pista de Romedo, que permet accedir als estanys de Romedo i Certescan, però també a la cambra d'Aigües de la central de Tavascan.

L'origen del conflicte es troba en l'explotació turística de la pista construïda amb motiu de les obres d'aprofitament hidroelèctric dels estanys dins d'una finca, un antic comunal, que des dels temps de la desamortització pertany a una societat de propietaris. Mentre els propietaris consideren que l'Ajuntament i els empresaris turístics volen fer negoci a costa d'una propietat privada, que consideren envaïda, els altres consideren que els propietaris tenen segrestada la muntanya, que ofeguen el desenvolupament del poble i que tothom n'hauria de poder gaudir amb llibertat. El detonant del conflicte fou la imposició per part dels propietaris d'un peatge als usuaris de la pista de Romedo.

Això no obstant, cal puntualitzar que si bé la pista que puja a l'estany de Romedo és de construcció recent i titularitat privada, com han reconegut els tribunals, la pista del Pla de Boavi, també tancada, correspon en realitat a un camí veïnal i ramader, d'ús públic des de temps immemorial, que comunica la vall de Lladorre amb diverses valls franceses pels ports de Colatx, Lladorre i Broate. Aquest camí és sens dubte de titularitat pública, tal com recull l'inventari de camins del Pallars Sobirà, i el seu tancament no s'ajusta a dret.

D'altra banda, les condicions d'accés a la muntanya han generat conflictes diversos. L'horari d'obertura i tancament no és encertat i és problemàtic (impossibilitat de pernoctació, visitants tancats dins de la finca...).

Sense voler entrar a valorar aquí en detall els arguments dels uns o dels altres o les sentències emeses pels tribunals sobre el cas, és clar que en la base del conflicte hi ha un gravíssima confrontació social, d'una gran complexitat, i que difícilment es podrà resoldre per una via exclusivament judicial.

El paper dels peatges dins del model de gestió de l'accessibilitat al Parc Natural s'aborda amb caràcter general en l'apartat 9.5.

Propostes de gestió

Aquest cas cal resoldre'l a través d'un procés de mediació i apaivagament que podria liderar el Parc Natural, si aquest té la capacitat de presentar-se com a part neutral en el conflicte. El paper mediador el podria assumir també el Síndic de Greuges, com ja ha fet en conflictes similars. L'objectiu ha de ser restablir la pau social i harmonitzar el desig legítim dels habitants de la vall de poder explotar els atractius de la vall en benefici de la col·lectivitat, però reconeixent alhora els drets dels propietaris legals de la muntanya.

1. *El camí.* Atès que el conflicte arrenca en part de la titularitat privada del camí, una solució hipotètica passaria per l'afectació del camí al domini públic. Això es podria fer mitjançant un acord de compra o a través d'un procés d'expropiació per part d'una administració pública (ajuntament o departament de medi ambient). Ara bé, en el context actual de confrontació social a la vall, aquesta solució es podria veure com la imposició del punt de vista d'una de les parts (l'Ajuntament) en detriment dels interessos legítims de la propietat privada.

Una alternativa més equànime seria l'establiment, mitjançant un acord amb la propietat, d'una servitud pública de pas. Per aquesta via els propietaris mantindrien la titularitat del camí, però l'administració pública esdevindria la titular d'un dret real sobre el camí (un dret de pas). Aquesta solució hauria de comportar en qualsevol cas l'assumpció per part de l'Administració pública del manteniment del camí.

Una tercera possibilitat fora l'arrendament del camí per un període de temps, a canvi d'una quantitat econòmica, de millores a la finca, d'acords de custòdia del territori, etc.

2. *L'activitat turística.* Un altre element del conflicte és la percepció per part dels propietaris de la muntanya que si a l'interior de la seva finca es desenvolupen activitats amb ànim de lucre la propietat se n'ha de beneficiar d'alguna manera. Cal dir en primer lloc que el desig de la propietat de cobrar per l'ús d'un camí de la seva propietat és legítim i legal. Al mateix Parc Natural de l'Alt Pirineu tenim exemples d'ajuntaments que cobren per l'ús de camins públics o per l'aprofitament de béns comunals (com els bolets), com ara Valls del Valira i Alins.

Una via de solució passaria lògicament per l'acceptació del cànon imposat per la propietat privada. Però això hauria de comportar també un acord en relació amb els serveis ofertats: horaris d'obertura i tancament del camí, tarifes en funció dels usuaris, exempció de pagament en determinats casos, etc.

En el cas que el camí fos gravat amb una servitud pública de pas caldria suprimir els peatges, si més no a l'ús comú general (el trànsit sense ànim de lucre). Per tal que la propietat privada no tingués la percepció que ha cedit el camí a canvi de res es podria plantejar acords de custòdia del territori que beneficiessin a la propietat.

Caldria explorar també la possibilitat d'associar la propietat a l'explotació turística del Centre d'Interpretació de l'Aigua, per exemple mitjançant l'establiment d'un conveni entre els propietaris, FECSA, l'Ajuntament i el Parc Natural.

3. *L'accés motoritzat.* Es possible plantejar dos models d'accés a Certescan (més o menys restrictius) en funció de la intensitat de les restriccions a la circulació motoritzada. Els

òrgans de gestió del Parc Natural, conjuntament amb els agents locals implicats han d'acordar un model d'ús i accés a aquest sector de l'espai natural protegit.

- a) *Poc restrictiu.* El trànsit motoritzat no organitzat associat a l'ús comú general ha de poder accedir lliurement fins a l'aparcament situat dessota l'estany i el refugi de Certescan. Des d'aquest punt, l'accés als estanys (Certescan, Romedo, Naorte) s'ha de fer a peu o amb un servei d'animals de ferradura (rucs o cavalls) per garantir la naturalitat de la zona. Un segon aparcament es podria situar a la collada d'Estallo, d'on arrenquen els antics camins, ramaders i de titularitat pública, que accedeixen a Certescan pel riu del mateix nom i pels estanys de Naorte. Aquest aparcament serviria per promoure l'accés a peu a Certescan. Un tercer aparcament s'hauria de situar al trencant del camí del Pla de Boavi, on només s'hauria de poder accedir a peu. El volum de vehicles s'ha de controlar a través de la capacitat dels aparcaments. En el cas que la freqüentació de l'espai es consideri excessiva, caldria situar un punt de vigilància a l'inici del camí i limitar el nombre de vehicles que poden accedir a la muntanya.

L'accés a la cambra d'aigua i a la presa de Romedo s'ha de limitar als vehicles (taxis) que facin un transport en el marc d'una visita organitzada al Centre d'Interpretació de l'Aigua. En ambdós indrets hi ha d'haver un aparcament per al transport col·lectiu exclusivament. És rebutjable la pretensió que només es pugui accedir a Certescan amb taxi. El negoci turístic s'ha de basar en la creació i venda de productes, no en l'exercici de monopolis. Els òrgans de gestió del Parc Natural hauran de regular el nombre màxim de viatges que es poden assumir.

Per tal de mantenir la pressió de freqüentació dins d'uns límits acceptables i poder potenciar alhora la mobilitat no motoritzada, cal rebutjar la circulació motoritzada en grup i en grup i organitzada a la zona.

Cal suprimir la circulació a l'hivern de motos de neu.

- b) *Restrictiu.* El camí serà d'ús comú general fins a les Bordes de Montalto. Des d'aquest punt l'accés motoritzat a l'aparcament de Certescan, l'estany de Romedo i la Cambra d'Aigües es limitarà al transport amb vehicles col·lectius (taxis) en el marc d'una visita organitzada al Centre d'Interpretació de l'Aigua. Aquests vehicles també podran facilitar el transport fins al peu del refugi de Certescan. Això permet reduir el nombre d'aparcaments a tres (Cambra d'aigües, Certescan i Romedo) i adaptar-los a les necessitats del transport col·lectiu exclusivament.

Cal subratllar que el transport amb taxis s'ha de justificar en el marc d'una visita cultural al Centre d'Interpretació de l'Aigua. La substitució simple de vehicles particulars per taxis per a la realització d'excursions motoritzades per la muntanya (a la carta) no és acceptable. El negoci turístic s'ha de basar en la creació i venda de productes, no en l'exercici de monopolis. Els òrgans de gestió del Parc natural hauran de regular el nombre màxim de viatges que es poden assumir.

Atès l'atractiu excursionista de la zona, es potenciarà l'accés a peu al refugi de Certescan pels antics camins ramaders i de ferradura de titularitat pública: 1. Camí de Certescan des de les Bordes de Guidal i Ison, Collada d'Estallo, estanys de Clusell i Naorte. 2. Camí de Certescan des de les Bordes de Guidal i Ison, Collada d'Estallo, camí de Llurri. 3. Camí de Llurri des del Pla de Boavi. Això comporta fer un bon condicionament i manteniment dels camins ramaders i senders de la zona.

Tota l'àrea és ideal per potenciar el transport turístic amb animals de ferradura (rucs i cavalls), excursions turístiques i transport de motxilles i material de muntanya.

Per tal de mantenir la pressió de freqüentació dins d'uns límits acceptables i poder potenciar alhora la mobilitat no motoritzada, cal rebutjar la circulació motoritzada organitzada a la zona.

Cal suprimir la circulació a l'hivern de motos de neu.

6.2.4. Camí de Boet

Valors naturals

Els valors naturals i paisatgístics de la Vall Ferrera tenen una especial significació al si del Parc Natural de l'Alt Pirineu. Es tracta d'una de les millors mostres de valls pirinenques internes; la gran amplitud altitudinal permet de trobar elements mediterranis molt a prop d'altres estrictament pirinencs. És molt remarcable la clara zonació altitudinal de les comunitats faunístiques. La complexitat orogràfica, la variació de substrats i els canvis microclimàtics mostren una gran diversitat florística i de les unitats de vegetació pròpies dels estatges alpi i subalpi. Dominant la vall s'alça la Pica d'Estats, punt culminant de Catalunya.

Ús públic

L'atractiu salvatge de la vall, la placidesa del Pla de Boet, un lloc d'acampada tradicional on es troba un campament municipal, i el caràcter simbòlic de la Pica d'Estats, comporten una considerable afluència de públic, fonamentalment d'alpinistes i excursionistes. A la vall es troben el refugi guardat de la Pica d'Estats i els refugis lliures de Baiau i Baborte.

El camí a la sortida d'Àreu té una considerable demanda d'usuaris a peu i en bicicleta que són perjudicats per la intensitat del trànsit motoritzat.

Problemàtica

El camí del Pla de Boet pateix fonamentalment un problema de massificació, molt especialment entre els mesos de juny i octubre. L'aparcament existent no pot acollir la quantitat de vehicles que flueix a la vall i aquests ocupen els vorals del camí i els terrenys adjacents. Això genera problemes d'erosió i degrada també la qualitat ambiental i paisatgística de la vall. La intensitat del trànsit comporta uns costos de manteniment molt elevats del camí de terra, que assumeix l'Ajuntament d'Alins.

El capteniment de determinats visitants també genera problemes. Un problema important és l'acumulació de deixalles. També es donen casos de molèsties al bestiar. A l'últim el campament de Boet, dotat de serveis per als campistes, que gestiona l'EMD d'Àreu, és objecte d'actes de vandalisme que posen en qüestió la seva viabilitat.

La intensitat del trànsit a l'estiu, que genera pols, fum i soroll, perjudica als usuaris que volen passejar pel camí des d'Àreu a peu o en bicicleta.

A l'hivern les motos de neu troben el camí de la vall especialment atractiu per córrer a gran velocitat.

La vall de Boet té un clar problema de superació de capacitat de càrrega. Això obliga a repensar i canviar el patró actual d'accés a la vall i a substituir-lo per un model diferent que permeti reconduir els problemes existents actualment d'ordre ambiental, social i econòmic. Això s'ha de fer atenent també als importants valors ambientals i paisatgístics de la vall i al seu caràcter simbòlic, que es veu erosionat per una situació de degradació ambiental i banalització. La massificació no s'adiu amb els objectius, la filosofia ni la imatge que ha de transmetre un espai natural protegit.

Propostes de gestió

El patró de mobilitat de la vall caracteritzat per fluxos intensos, de caràcter lineal i d'anada i tornada, permet abordar la solució del conflicte a través de l'establiment d'un servei de transport públic:

1. El servei de transport públic pot sortir del mateix poble d'Àreu o del Pla de la Farga. Caldrà habilitar un aparcament a l'inici del tram regulat. El servei de llançadora es pot oferir en les èpoques de major demanda, com caps de setmana i vacances d'estiu.
2. Els taxis podran circular pel camí fins al Pla de Boet, però no poden substituir el transport públic. El Parc Natural ha de regular el nombre màxim de taxis que poden circular pel camí.
3. Entre setmana i fora de temporada, el camí pot romandre obert a la circulació motoritzada individual fins a l'aparcament del refugi de Vallferrera. El camí ha de romandre tallat a partir d'aquest punt excepte per al trànsit agropecuari i forestal, gestió del medi natural i salvament.
4. Des del Pont de la Farga caldrà potenciar els itineraris a peu, bicicleta, cavall i ruc per la vall, aprofitant la xarxa existent de camins públics. Un itinerari especialment adient en aquest sentit és la ruta circular que es pot establir entre el Pont de la Farga i el Pla de Boet condicionant i senyalitzant els camins que travessen la solana (camí de les Bordes de Rebuira) i la бага de la vall (antic camí del Pla de Boet avui GR-11).
5. Cal garantir una gestió adequada del campament juvenil del Pla de Boet. Alternativament es pot substituir per una zona de bivac o pernoctació (acampada nocturna, limitada a una única nit, entre la posta i la sortida del sol), al servei dels excursionistes, especialment dels que fan la travessa del Pirineu seguint el GR-11.
6. Si se suprimeix el campament juvenil del Pla de Boet se'n podria establir un altre en un indret que disposi de vigilància i dels serveis adequats.
7. Cal rebutjar la circulació motoritzada en grup o en grup i organitzada a la zona.
8. A l'hivern cal evitar la circulació de motos de neu.

No resulta acceptable la substitució simple del flux de vehicles particulars per un flux de taxis. El camí del Pla de Boet és un camí demanial de titularitat municipal, obert per tant a l'ús comú general. Això no significa que el trànsit motoritzat pel camí no es pugui regular. Però el que els visitants de la vall difícilment podran entendre és que la circulació de turismes es prohibeixi en benefici d'un monopoli privat com seria un servei de taxis. Els

taxis han de poder circular pel camí però no poden substituir el transport públic. El negoci turístic s'ha de basar en la creació i venda de productes, no en l'exercici de monopolis.

6.2.5. El bosc de Virós

Valors naturals i culturals

Es tracta d'una gran massa forestal de molt fàcil accés, solcada de pistes forestals i camins de desembosc, però que presenta diversos valors remarcables. La mateixa extensió i continuïtat de la massa forestal és valor suficient per a la classificació d'àrea d'especial interès. El gradient altitudinal que abasta, des de poc més de 800 m fins a més de 2500 m, fa que hi estiguin representats i concentrats molts dels ecosistemes forestals pallaresos. Això implica que, tant en matèria de vegetació i flora, com pel que fa a la fauna i als sistemes aquàtics, la varietat i representativitat dels ecosistemes forestals sigui molt elevada. Paisatgísticament, comprèn la immensitat de la massa forestal per la seva extensió i exuberància. En certes àrees és conserven excel·lents testimonis de bosc madur que, a més del valor paisatgístic que tenen – per la seva escassetat –, són de vital importància per a la conservació de diverses espècies animals i vegetals, així com pel manteniment de l'exuberància dels poblaments líquènics que s'hi desenvolupen. Al seu torn, aquests boscos són els únics que presenten condicions òptimes per al desenvolupament de determinats animals amb requeriments forestals ben específics, com són el gall fer o el mussol pirinenc.

Dins del bosc es troben les Bordes de Virós, amb l'ermita pre-romànica de Sant Lliser, i les Bordes de Buiro, on es troba la capella més moderna de Santa Maria de Buiro o Santa Creu. Un darrer element cultural són les antigues mines dels Meners.

Ús públic

L'ús públic del Bosc de Virós s'emmarca dins l'Estació Integral de Muntanya de Vallferrera. A l'hivern el bosc funciona com a Estació Hivernal Virós-Vallferrera. L'Estació compta amb dos equipaments. Una borda de propietat privada condicionada com a refugi a les Bordes de Virós, oberta només a l'estiu, i el refugi Gall Fer, situat a una cota més alta i obert estiu i hivern. Les activitats esportives que tenen lloc al bosc de Virós són gestionades per l'empresa Yeti Emotions, amb seu a Llavorsí. A l'hivern les activitats practicades són esquí de fons, conducció de trineus de gossos, excursions amb raquetes i motos de neu. Les activitats d'estiu inclouen bicicleta tot terreny, senderisme, tir amb arc i orientació. A l'estiu no s'ofereixen activitats amb vehicles motoritzats. L'Ajuntament d'Alins projecta la construcció d'un nou alberg municipal a les Bordes de Virós o l'ampliació del refugi existent.

A l'interior del bosc hi ha diferents itineraris senyalitzats per desplaçar-se en vehicle o a peu. A la tardor l'Ajuntament regula la recollida de bolets, que està sotmesa al pagament d'una llicència.

Al bosc de Virós s'hi accedeix per tres camins principals, pistes forestals de terra, que conflueixen a les Bordes de Virós. El primer puja de Tírvia, el segon d'Araós i el tercer d'Alins. Des de les Bordes de Virós la pista segueix en direcció a les Bordes de Buiro. A partir d'aquest punt la pista principal s'enfila en direcció al refugi Gall Fer.

A l'hivern l'accés a Virós és molt precari. Els camins són estrets, amb ferm de terra i sovint coberts de neu. Això obliga a fer el transport dels clients amb vehicles de servei de l'empresa Yeti Emotions. Només els clients que disposen de vehicles tot terreny accedeixen al centre d'activitats pels seus propis mitjans. Des del refugi Gall fer l'Estació integral de muntanya condiona un circuit d'esquí de fons d'uns 10 km. Des del mateix refugi, la pista dels Meners, que puja en direcció a la serra del Covil, s'usa com a circuit de trineus de gossos i de motos de neu.

Problemàtica

L'elevada densitat de pistes forestals fan del bosc de Virós un objecte cobejat per practicants d'esports i activitats motoritzades (excursions i travesses amb 4x4, quads i motos). En aquest sentit sovintegen les sol·licituds de permisos per a la pràctica de circulació motoritzada en grup o organitzada. També és freqüent la circulació il·legal de vehicles (4x4, quads, motos d'enduro).

D'altra banda, les activitats organitzades per l'Estació Integral de Muntanya (esquí de fons, passeig amb trineu o moto de neu) poden entrar en conflicte amb els valors ecològics del bosc de Virós, que motiven la seva inclusió dins l'espai de protecció especial. Específicament cal esmentar la situació especialment vulnerable del gall fer.

Propostes de gestió

Camins d'ús comú general

Cal ordenar les activitats que tenen lloc al Bosc de Virós. En primer lloc cal definir-hi una xarxa de camins d'ús públic oberts a la circulació motoritzada d'ús comú general. Aquesta xarxa ha d'incloure els accessos bàsics des dels pobles veïns:

- Pista de Tírvia
- Pista d'Araós
- Pista d'Alins

Aquesta camins han de servir per poder accedir a les àrees tradicionalment humanitzades del bosc i als equipaments existents:

- Bordes de Virós (Ermita de Sant Lliser i refugi)
- Bordes de Buiro (Ermita de Santes Creus)
- Refugi de Gall Fer

La resta de camins dels Bosc de Virós tindran la condició de camins patrimonials o vies de servei, d'ús forestal i ramader exclusivament.

La circulació motoritzada en grup pels camins d'ús comú general s'admet d'acord amb el que estableix l'article 16.2. de la Llei 9/1995, però aquesta està limitada a un màxim de 7 ciclomotors o de 4 automòbils. La circulació en grup i organitzada està sotmesa a l'aprovació prèvia dels òrgans de gestió del Parc Natural.

Els vehicles que circulin pels camins d'ús comú general del Bosc de Virós han de complir les normes generals de circulació i les específiques que estableix la Llei 9/1995:

- Conductors autoritzats (amb carnet de conduir)
- Vehicles legalitzats (matriculats i amb els permisos en regla)
- Màxim 4 automòbils
- Màxim 7 motocicletes
- Velocitat màxima de 30 km/hora.

Estació Integral de Muntanya

Les activitats que desenvolupa l'Estació Integral de Muntanya s'han d'ordenar en el marc d'un pla específic. L'elaboració d'aquest pla requereix un estudi previ dels ecosistemes forestals de Virós, que prengui en consideració els requeriments de la fauna salvatge en les diferents èpoques de l'any. Amb aquesta documentació les activitats i els circuits existents en el marc de l'Estació Integral de Muntanya s'hauran de sotmetre a Avaluació d'Impacte Ambiental.

En qualsevol cas, l'article 12.1. de la Llei 9/1995 exclou la possibilitat d'establir circuits específics per a la circulació motoritzada a l'interior d'espais del Pla d'Espais d'Interès Natural. Per consegüent, per manament legal, i per coherència amb les finalitats mateixes del Parc Natural, no és admissible la realització d'activitats organitzades amb vehicles motoritzats (quads, motos de neu) a l'interior de l'espai protegit fora dels camins destinats a l'ús comú general. Les excursions amb motos de neu que s'ofereixen en el marc de l'Estació Integral de Muntanya cal traslladar-les a indrets o circuits legalitzats situats fora de l'espai de protecció especial com ara les estacions d'esquí alpí.

L'administració del Parc Natural de l'Alt Pirineu ha de promoure un model de desenvolupament sostenible de l'Estació Integral de Muntanya basat en la valorització dels importants recursos naturals i culturals existents al Bosc de Virós. Això requereix un pla d'ambientalització de l'estació, la millora dels equipaments i les infraestructures necessaris (com ara els accessos), així com la promoció d'activitats no motoritzades (esportives i de lleure, d'educació ambiental, culturals, etc.), noves o existents, que siguin compatibles amb els objectius del Parc Natural.

La millora dels accessos als equipaments existents requereix l'establiment d'aparcaments que evitin l'aparcament desorganitzat.

6.2.6. La connexió entre el Pallars i l'Alt Urgell

Valors naturals i culturals

La connexió entre el Pallars i l'Alt Urgell s'articula principalment al voltant de la Vall de Santa Magdalena. Es tracta d'un vall de gran longitud de caràcter eminentment forestal amb diverses singularitats: 1. El riu de Santa Magdalena té una notable entitat i presenta una gran naturalitat. 2. La gran extensió de les bosquíries montanes i subalpines, que normalment resten arraconades als vessants mentre els fons de vall són ocupats per prats de dall o nuclis urbans. En aquesta vall ocupen tots els ambients, des de les immediacions del riu fins a les carenes culminals. A més, aquesta vall s'estén des dels 750 m, a la desembocadura, fins als 2789 m al Pic de Salòria, ja a l'estatge subnivall, sense nuclis de població important. 3. La despoblació i, per tant, la relativa baixa freqüentació de la vall, sobretot a l'hivern, quan les nombroses pistes forestals resten impracticables per la neu. 4. Els nombrosos testimonis de l'activitat ramadera i forestal d'èpoques anteriors, que han

deixat petits nuclis, avui abandonats, bordes i ermites arreu de la vall: Romadriu, les Bordes de Tressó, de Bedet, de la Plana, de Cortvassil, de Civís, de Jussà, de Conflent i l'ermita de Santa Magdalena, constitueixen un patrimoni cultural i històric que cal preservar.

Al sud de la vall s'estén una important zona forestal Sant Joan de l'Erm L'Orri la serra de Tornafort

Per les seves característiques, aquest espai presenta unes condicions immillorables perquè hi visquin les espècies que conformen la gran fauna pirinenca (ocells rapinyaires i grans mamífers) que assoleixen unes poblacions molt bones i ben integrades, tot indicant la gran qualitat ecològica de l'espai, ric també en la resta d'espècies.

Ús públic

Com hem pogut veure en l'apartat 2.3.3., en aquest sector apareixen un seguit d'eixos viaris amb vocació intercomarcal. Es tracta en tots els casos de camins demaniais (d'ús públic) de titularitat municipal.

Els principals eixos són:

- Os de Civís-Civís
- Coma de Burg-Civís/Os de Civís (per la Vall de Santa Magdalena)
- Vall de Castellbò-Vall de la Ribalera (per Sant Joan de l'Erm)

Aquests eixos satisfan diferents funcions socials (comunicació veïnal secundària, explotació forestal, caça i pesca, turisme i lleure).

Una segona zona de connexió és la que comunica el Port del Cantó amb el Coll de la Basseta (Sant Joan de l'Erm). Aquesta via permet tancar el circuit Vall de Siarb/Vall de la Ribalera (Portainé) i també possibilita el circuit Vall de Siarb/Vall de Castellbò.

La mobilitat de lleure en aquesta zona l'estimula sobre manera la presència d'un seguit de refugis que és possible enllaçar mitjançant el següent circuit: Coll del Cantó (Rubió)/Refugi de les Comes de Rubió/Refugi de la Basseta (Sant Joan de l'Erm)/Refugi del ras d'Ars. Aquesta ruta també es pot agafar des de Canturri passant pel Refugi de la Casa Forestal de Pallerols.

D'altra banda, està en curs la construcció del Refugi del Raset, que augmentarà la cota de l'estació d'esquí nòrdic de Sant Joan de l'Erm. També s'ha proposat la construcció d'un refugi a les Bordes de Conflent.

En canvi, al sud del Coll del Cantó, la Serra de Tornafort no té a penes usos de lleure i és una àrea molt tranquil·la. Això és conseqüència en bona mesura de l'absència de pistes i circuits

Problemàtica

La problemàtica que pateix l'àrea té molt a veure amb la facilitat d'accés. D'una banda, la zona es travessada per pistes forestals de la xarxa primària que assumeixen també funcions secundàries de comunicació veïnal (comunicació intercomarcal o entre valls, accés a refugis, accés a les estacions d'esquí de Sant Joan de l'Erm i de Portainé). Hi ha un manteniment

regular de les pistes i aquestes són accessibles a una majoria de vehicles ja que el seu estat de conservació és relativament bo. Aquestes pistes principals articulen la mobilitat i possibiliten l'accés al conjunt de la zona a través d'una extensa xarxa secundària de pistes forestals.

En segon lloc, la proximitat d'Andorra té un efecte distorsionador sobre la mobilitat de la zona. Os de Civís, per la seva condició d'enclavament, esdevé una porta privilegiada, sense guarda ni forrellat. D'aquesta manera aquest sector a cavall del Pallars Sobirà i l'Alt Urgell ofereix a la demanda que procedeix d'Andorra un territori extens que manca a l'interior del petit Principat. Andorra és un país molt poblat i amb un gran desenvolupament de l'economia turística. Dins d'aquesta hi té un paper destacat l'oferta de turisme d'aventura, que inclou rutes amb vehicles 4 x 4, quads i motos de neu. També és important la circulació de motos d'enduro.

La problemàtica existent està, doncs, associada a una demanda turística, sovint organitzada per empreses especialitzades, andorranes i franceses, de vehicles tot terreny i motos de muntanya, més recentment de quads, i a l'hivern de motos de neu. En realitat, a través d'Andorra s'introdueix una demanda de lleure motoritzat que prové de països europeus (França, Alemanya, Bèlgica...) on predominen les restriccions sobre la circulació motoritzada.

Els problemes concrets tenen a veure amb fenòmens de massificació, circulació camps a través, excés de velocitat, soroll, manca de respecte a tercers, proliferació de deixalles, erosió i degradació dels camins, etc., també amb la freqüentació de zones amb presència d'espècies de la fauna forestal especialment sensible.

Un sector especialment vulnerable és la Vall de Santa Magdalena. En aquest sector hi ha una pista forestal en mal estat que connecta l'eix Os de Civís/Coma de Burg amb l'eix Vall de Castellbò/Vall de la Ribalera. Aquesta pista permet també completar un circuit que connecta Andorra amb el Port del Cantó, i que va enllaçant els diferents refugis situats sobre la cresta que separa l'Alt Urgell del Pallars Sobirà: Refugi del Ras d'Ars, Refugi de la Basseta, Refugi de la casa forestal de Pallerols, Refugi de les Comes de Rubió.

La gravetat de la problemàtica va motivar que l'Ajuntament de Valls del Valira aprovés l'Ordenança número 13, Reguladora de la taxa per l'accés motoritzat al medi natural del municipi de les Valls del Valira. Aquesta ordenança grava amb una taxa l'ús privatiu o especial dels camins rurals i forestals de naturalesa demanial del municipi. La taxa grava la circulació motoritzada en grup o organitzada. Aquesta s'aplica tant a empreses forasteres com a empreses domiciliades al municipi, si bé les segones paguen una taxa reduïda. La taxa permet exercir un cert control municipal de la circulació motoritzada en grup o organitzada i actua com un fre a la proliferació de l'activitat motoritzada als boscos i muntanyes del municipi.

Propostes de gestió

L'ordenació i la regulació de la circulació motoritzada en aquest sector ha de contemplar, d'una banda, el caràcter de zona de comunicació entre valls i comarques que caracteritza a la zona, així com l'accés als equipaments turístics existents (refugis). Però, de l'altra, també ha de reconduir la situació per tal de corregir les problemàtiques detectades i evitar que la zona esdevingui una àrea per a la pràctica dels esports de motor.

a) L'estratègia s'ha de basar en primer lloc en la definició d'una xarxa d'itineraris intercomarcals integrada per camins d'ús públic d'ús comú general. Aquests camins han de romandre oberts a la circulació de tots els vehicles de motor (de dues o quatre rodes) que compleixin els requisits legals per poder circular i compleixin les normes de circulació (soroll, velocitat, emissions atmosfèriques, assegurança obligatòria, normes de seguretat, etc.), sense perjudici de les normes que puguin dictar els municipis o el Parc Natural relatives a l'ús privatiu o especial d'aquests camins (com ara la circulació en grup, organitzada, o amb finalitats lucratives).

En aquest àmbit és possible identificar amb claredat tres eixos principals:

1. Os de Civís - Civís (pel Coll de Conflent). Aquesta ruta és l'única connexió directa entre Ós de Civís i Espanya sense passar per Andorra. És una connexió veïnal de caràcter estratègic que ha de romandre oberta mentre les condicions ambientals ho permetin (a l'hivern resulta impracticable).

2. Os de Civís (Civís) - Coma de Burg. Aquest itinerari segueix la Vall de Santa Magdalena. Es tracta d'una comunicació bàsica entre l'Alt Urgell i el Pallars Sobirà, que articula la mobilitat (forestal, cinegètica, de lleure...) d'una extensa zona. A més accedeix a l'ermita de Santa Magdalena.

3. Vall de Castellbò - Vall de la Ribalera (per Sant Joan de l'Erm). És la ruta històrica de comunicació entre l'Alt Urgell i el Pallars Sobirà abans de la construcció de la carretera del Cantó. Avui es veu reforçada per la connexió Estació d'esquí nòrdic de Sant Joan de l'Erm (La Basseta) – Estació d'esquí de Portainé. Les EMDs de Montenartró i Vila i Vall de Castellbò han sol·licitat la construcció d'un camí nou entre la Basseta i Sant Joan Vell, que pugui romandre obert tot l'any i que no interfereixi amb els circuits d'esquí de fons. També s'ha demanat la pavimentació d'aquest vial, especialment fins a Sant Joan de l'Erm Vell, on podria situar-se un aparcament i una entrada al centre d'esquí nòrdic des del Pallars. Cal subratllar que la proposta de xarxa estructurant elaborada pel DPTOP considera la possibilitat d'adscriure a la xarxa de carreteres tant el camí de Portainé com el camí de Castellbò a Sant Joan de l'Erm.

És important mantenir obert a l'ús comú general aquest vial de connexió entre valls i comarques, i entre equipaments turístics. No és tan clara la necessitat de mantenir la connexió oberta tot l'any, p.e. mitjançant la construcció d'un vial nou, i encara menys la seva pavimentació o la seva adscripció a la xarxa de carreteres. Sí que pot considerar-se, en canvi, la creació d'una entrada al centre d'esquí nòrdic des del Pallars, que es podria beneficiar de la proximitat de Portainé. Això comportaria asfaltar l'accés a Sant Joan de l'Erm Vell des de Portainé i l'establiment d'un aparcament al vell santuari.

El Port del Cantó és connexió suficient entre l'Alt Urgell i el Pallars Sobirà i a més s'hi pot accedir directament des de Sant Joan de l'Erm. La pavimentació del camí forestal existent o la creació d'una nova carretera intercomarcal incrementaria el trànsit de vehicles motoritzats i facilitaria enormement l'accés motoritzat a amplis sectors de la zona avui tranquils.

En l'àmbit del Parc Natural existeix una demanda social d'itineraris per camins amb vehicles de motor. La pista actual satisfà aquesta demanda. El camí pavimentat traslladaria la demanda a altres camins no pavimentats. A més, el ferm de terra permet la convivència

de diferents tipologies d'usuaris (turisme familiar amb 4x4, turisme eqüestre, bicicleta tot terreny).

Cal mantenir, millorar si cal, l'eix de comunicació Vall de Castellbò – Vall de la Ribalera, però mantenint-ne el caràcter (camí de terra, ús comú general, funció mixta veïnal/forestal/turística, velocitat 30 km/h). Altrament esdevindria un factor de dispersió de la circulació motoritzada que agreujaria els conflictes existents i en generaria de nous.

D'altra banda, la pista forestal que connecta directament Portainé – Sant Joan de l'Erm per la Baga manté una bona innivació fins a final de temporada. Es tracta, però d'una zona forestal molt sensible que cal mantenir tranquil·la i tancada a la circulació motoritzada tant d'estiu (motos, quads, 4x4) com d'hivern (motos de neu). La pista desemboca al coll de la Culla on s'està construint el refugi del Raset. L'establiment a la Culla d'un centre d'alçada de l'estació de Sant Joan de l'Erm pot crear una demanda d'ús de l'esmentada pista, que cal mantenir tancada a la circulació motoritzada.

b) Fora dels tres eixos principals ressenyats, cal garantir l'accés als equipaments turístics existents:

1. Accés al refugi de les Comes de Rubió des de Rubió i el Port del Cantó
2. Accés al refugi de la casa forestal de Pallerols des de la N-260 (Canturri)
3. Accés al refugi del Ras d'Ars

No es tracta de refugis d'alta muntanya sinó d'albergs o refugis forestals, o d'equipaments associats a centres d'esquí nòrdic. La seva naturalesa justifica el fet que s'hi pugui accedir amb vehicles motoritzats.

La localització dels refugis facilita l'establiment d'itineraris entre aquests. En aquest àmbit cal mantenir les connexions:

1. Refugi de les Comes de Rubió – Refugi de la Basseta (Sant Joan de l'Erm)
2. Refugi de la casa forestal de Pallerols – Refugi de la Basseta (Sant Joan de l'Erm)

Es tracta en ambdós casos de pistes forestals de la xarxa primària, de caràcter estructurant, que possibiliten alhora l'accés directe a Sant Joan de l'Erm des de la carretera del Cantó (N-260). Aquests itineraris permeten alhora conduir i gestionar adequadament la demanda de lleure motoritzat. Cal mantenir aquests accessos amb ferm de terra.

c) La connexió Refugi de la Basseta (Sant Joan de l'Erm) – Refugi del Ras és atractiva com a ruta motoritzada, però problemàtica per l'impacte ambiental i també per motius de seguretat (risc d'accidents). Aquesta ruta passa per la fràgil vall de Santa Magdalena que constitueix un dels elements naturals més singulars i fràgils de l'espai.

Cal desincentivar aquesta ruta. Els fluxos que accedeixen al Refugi del Ras de Conques des d'Ars s'han de conduir cap a l'eix Civís (Os de Civís) - Coma de Burg.

Es proposa el tancament permanent a la circulació motoritzada de la pista de la Vall de Santa Magdalena entre el Ras d'Ars i la Basseta (Sant Joan de l'Erm). La pista pot romandre oberta a la circulació a peu, a cavall i en bicicleta.

d) La resta de camins de la zona correspon a camins i pistes forestals de naturalesa comunal o patrimonial. Amb caràcter general aquesta xarxa ha de romandre tancada a la circulació de lleure de vehicles motoritzats.

e) A l'últim, la circulació amb motos de neu s'ha de prohibir fora dels circuits legalitzats i destinats específicament a aquesta pràctica, que han d'estar situats en l'àmbit de les estacions d'esquí alpí i fora de l'espai de protecció especial.

6.2.7. El camí del Port de Cabús

El camí del Port de Cabús enllaça Tor amb l'estació d'esquí andorrana de Pal. L'ús actual del camí és essencialment turístic. El Port de Cabús forma part d'un gran nombre d'itineraris de lleure motoritzat amb vehicles tot terreny (4x4, motos, quads). Vegeu l'apartat 4.4.

Es tracta d'un camí amb clara vocació d'itinerari intercomarcal i la proposta de xarxa estructurant del Pallars Sobirà advoca per la seva adscripció a la xarxa de carreteres. Això no obstant, és clar que el condicionament de l'actual pista com a carretera internacional tindria un gran impacte sobre el Pallars Sobirà i específicament sobre la Vall Ferrera.

El Pla Territorial de l'Alt Pirineu rebutja la proposta de carretera i duana del Port de Cabús, però hi ha una demanda social del territori en aquest sentit. Aquesta demanda no es pot deslligar tampoc de la proposta vigent de crear una estació d'esquí alpí a la vall.

Òbviament, la construcció d'una carretera d'aquestes característiques tindria un gran potencial transformador de la Vall Ferrera i generaria moltes expectatives: propostes d'urbanització, nous equipaments turístics, estació d'esquí, etc. Aquesta dinàmica artificialitzadora tindria sens dubte un impacte ambiental a la vall negatiu. Això no obstant, cal valorar adequadament els impactes positius en l'àmbit socio-econòmic, i les oportunitats que, de retruc, això crearia també en l'esfera ambiental.

Alhora, la construcció de la carretera del Port de Cabús comportaria indefectiblement l'acabament de la connexió amb Os de Civís per la Coma de Setúria i l'establiment d'una nova ruta alternativa entre el Pallars Sobirà i l'Alt Urgell..

D'una banda, és clar que cal millorar l'estat del camí, pavimentant-lo, entre Alins i Tor, en tant que camí veïnal. És clar també que el camí ha de romandre obert a l'ús comú general, de tota mena de vehicles (inclosa la circulació en grup i organitzada), en tant que connexió internacional i transpirinenca. Això no obstant, l'àmbit en el qual s'ha d'abordar el tractament específic que ha de tenir la connexió del Port de Cabús és el Programa de Desenvolupament Local Sostenible de la Vall Ferrera que preveu la disposició addicional tercera del Decret de creació del Parc Natural de l'Alt Pirineu.

6.2.8. Casos addicionals

La connexió Vilamur – Portainé

Problemàtica

De Vilamur arrenca una pista forestal que condueix al comunal de Mata-redona. Aquesta pista travessa una zona de pastures i s'endinsa després en la zona de boscos situada a l'est del Pic de l'Orri. Des d'aquest punt segueix per la baga i arriba a l'estació d'esquí de Portainé.

La pista dibuixa un circuit molt atractiu al voltant del Pic de l'Orri. El trànsit motoritzat de vehicles tot terreny ha generat en aquesta zona un conflicte amb l'activitat ramadera. A més, la pista travessa el sector de ponent del pic de l'Orri que, atesa la singularitat faunística de l'espai, el PEIN proposa declarar refugi de fauna salvatge, d'acord amb l'article 37 de la Llei 3/1988 de protecció dels animals. L'ajuntament de Soriguera va sol·licitar al DMA la regulació d'aquesta pista.

Propostes de gestió

Aquesta pista ha de ser d'ús restringit tant a l'estiu com a l'hivern. Això no obstant hi ha una segona pista que arrenca de la primera i que es dirigeix directament a l'estació d'esquí de Portainé sense afectar la zona sensible situada a l'est i a la baga del Pic de l'Orri. Si existeix una demanda social per a l'establiment d'un itinerari de connexió entre Vilamur i Portainé es pot optar per aquesta ruta alternativa.

La connexió Baiasca – Circuit de Pamano

Problemàtica

El bosc de Baiasca és una zona de cria del gall fer. La vall de Baiasca té una única sortida rodada per la part de la muntanya. Es tracta d'una pista que accedeix a l'ermita de *Sant Jaume* i que segueix cap a Pedres Blanques on enllaça amb la pista que puja d'Escaló i amb l'itinerari motoritzat autoritzat del Parc Nacional que enllaça Espot amb Llessui i la Vall Fosca passant per la Creu de l'Eixol i Pamano. Aquest recorregut és part dels itineraris que poden fer-se servir per fer la travessa del Pirineu amb tot –terreny (també amb bicicleta)

A l'ermita de Sant Jaume amb motiu de l'aplec que hi té lloc anualment l'ajuntament hi ha habilitat una zona de pic-nic. La zona de pic-nic atrau ara els visitants de la zona que abandonen les deixalles en una àrea de lleure que no disposa de servei de neteja ni de recollida regular de la brossa.

Propostes de gestió

Tot i la presència de gall fer al bosc, el trànsit motoritzat moderat que suporta la pista, així com el fet de tractar-se d'un itinerari curt i lineal que de seguida arriba a la zona de prats i enllaça amb el circuit de Pamano, recomana el manteniment de l'estatus actual, però restringint l'accés a les pistes forestals de la xarxa secundària que arrenquen de la pista primària.

Pel que fa a l'àrea de pic-nic de l'ermita de Sant Jaume es proposa el seu desmantellament ja que constitueix un focus de brutícia i afavoreix la freqüentació motoritzada de l'indret.

El camí del Pla de Néqua

Problemàtica

Des d'Esterri de Cardós una pista forestal s'enfila al Pla de Néqua, on hi havia hagut un centre municipal d'esquí nòrdic que ja no funciona. Després la pista baixa a Cassibrós dibuixant un circuit turístic. L'Ajuntament d'Esterri de Cardós ha instal·lat una barrera al Pla de Néqua. Des d'aquest punt arrenca una pista amb magnífiques vistes que segueix la carena fins al Coll de Tudela. La pista es construí en el seu moment per a usos ramaders i com a circuit d'esquí de fons.

L'estiu del 2004 l'Ajuntament d'Esterri de Cardós va implantar un peatge (ticket) que permet a particulars i taxistes de circular per la pista del Coll de Tudela.

El comú de veïns de Cassibrós va presentar una al·legació al projecte de Parc Natural en el sentit que la pista de Cassibrós fos d'ús restringit.

D'altra banda, a la tardor la recollida de bolets està sotmesa també al pagament d'una llicència.

Propostes de gestió

La pista del Pla de Néqua i la pista del Coll de Tudela són béns comunals o patrimonials i per consegüent poden legalment estar sotmesos a peatge. Això no obstant, no sembla una aposta encertada. Les pistes que arrenquen d'Esterri i Cassibrós són pistes forestals primàries i podrien definir un circuit turístic. En canvi, la pista del Coll de Tudela és un camí amb vocació ramadera, que transcorre per una zona de prats culminals, que cal preservar del trànsit motoritzat.

En aquest context, un peatge el que fa és donar carta de naturalesa a una activitat que caldria evitar. El que es fa és convertir un problema amb un negoci. Si el problema no és negoci millor suprimir el peatge, ja que tampoc no contribuirà al manteniment dels camins. Si el problema és negoci el problema es farà molt gros.

Sembla més interessant reivindicar el Pla de Néqua com un espai d'ús públic atractiu per la seva qualitat ambiental. Això passa, d'una banda, per garantir un trànsit motoritzat lliure i ordenat pel circuit Esterri de Cardós-Pla de Néqua-Cassibrós. De l'altra, per retornar a la pista del Coll de Tudela la funció ramadera original. Des del Pla de Néqua cal promoure els usos a peu, aprofitant el caràcter planer de la carena. A més, podrien reivindicar-se els camins històrics que pugen al Pla de Néqua des dels pobles de la vall i des d'Ainet de Besan.

Això no obstant, cal evitar la circulació motoritzada en grup o en grup i organitzada.

El Camí de Setúria

Problemàtica

La Coma de Setúria correspon a la capçalera de la Vall d'Os de Civís, que constitueix *de facto* un enclavament espanyol a Andorra. La vall constitueix alhora la sortida natural cap el Port de Cabús i la Vall Ferrera i cap a la vall andorrana de Pal. Des d'Os de Civís una pista enfila la vall i mor a la frontera amb Andorra, on manquen pocs metres per enllaçar amb una pista andorrana que porta a la carretera de l'estació d'esquí de Pal, que connecta alhora amb el Port de Cabús.

Les pastures subalpines dominen aquesta vall envoltada de cims de considerable alçada, com el Pic de Salòria (2.789 m). L'aïllament geogràfic i polític contribueixen a la tranquil·litat i bon estat de conservació de la vall, integrada en un sector del Parc Natural que conté importants i fràgils valors naturals.

L'Ajuntament d'Os de Civís considera la pista de Setúria d'ús públic, i així ho feu constar en la proposta d'ampliació del Parc Natural de l'Alt Pirineu a la comarca de l'Alt Urgell. Si bé l'ús del camí no planteja problemes al moment actual, la construcció de la carretera del Port de Cabús comportaria indefectiblement l'acabament de la connexió entre Os de Civís i la carretera de Pal i l'establiment d'una nova ruta entre el Pallars Sobirà, Andorra i l'Alt Urgell.

Propostes de gestió

El caràcter de cul de sac que té actualment el camí de Setúria comporta una baixa intensitat de trànsit. Això no obstant, cal evitar l'aparició o la consolidació d'una demanda de connexió amb Andorra que generaria un intens flux de trànsit motoritzat per la vall.

Atesa la vocació eminentment ramadera de l'àrea, així com la fragilitat del medi natural, i atès que no hi ha actualment cap necessitat objectiva de destinar el camí a l'ús comú general, car no assumeix funcions veïnals ni és tampoc un itinerari turístic, convé tancar el camí a l'ús comú general i limitar el seu ús al trànsit motoritzat motivat per les activitats econòmiques ramaderes i forestals tradicionals.

7. Definició d'un model d'ordenació de la circulació rodada i l'accés motoritzat

7.1. Mobilitat sostenible i circulació motoritzada

Abans d'abordar la definició d'un model regulació de la circulació rodada al Parc Natural de l'Alt Pirineu, cal fer algunes consideracions sobre el paper que correspon al trànsit motoritzat al si d'un espai natural protegit i en el marc d'un model sostenible de gestió de la mobilitat.

La mobilitat és una necessitat de la societat humana. Els mitjans de transport, els antics i els moderns, es van inventar per satisfer i optimitzar aquesta necessitat. Les persones que resideixen o desenvolupen llurs activitats econòmiques a l'interior de l'espai natural protegit o en la seva immediatesa tenen la necessitat de desplaçar-se. També la mobilitat associada als visitants de l'espai natural protegit respon a una necessitat social, que és el desig de gaudir de la natura. En aquest context els vehicles motoritzats són un instrument al servei de necessitats humanes legítimes.

Però a diferència de la mobilitat obligada associada al treball i a la vida quotidiana, la mobilitat de lleure és a partir d'un cert moment una opció, no pas una obligació. Per consegüent, vist com la mobilitat, especialment la mobilitat de lleure, genera, o és susceptible de generar, conflictes en l'àmbit social, econòmic i ambiental, resulta imprescindible fer una aposta decidida pel lleure no motoritzat.

Això ha de ser així especialment en un Parc Natural, ja que a més de la seva funció inherent de conservació del medi ambient, per consegüent de preservació d'un medi poc artificialitzat - i la circulació motoritzada és un poderós factor d'artificialització – un espai natural protegit té encomanada també una funció fonamental d'educació ambiental de la societat.

Vivim en una societat predominantment urbana i la majoria de visitants del Parc Natural provenen o provindran del medi urbà. Vindran a la recerca de natura, d'aquest element que manca substancialment a les ciutats. El Parc Natural no ha de defraudar els seus visitants i els ha d'oferir un medi ambient natural, no artificialitzat capritxosament i encara menys urbanitzat. El model d'accés al Parc Natural ha de contribuir també a educar i conscienciar els visitants i la societat local sobre el significat de la mobilitat en termes de sostenibilitat.

La mobilitat motoritzada és un problema ambiental de primer ordre a nivell mundial, amb greus conseqüències econòmiques, socials i ambientals. Aquest fet no es pot banalitzar considerant que l'ús dels vehicles motoritzats per al lleure és una activitat "natural", innòcua o inqüestionable.

En summa, per bé que la circulació motoritzada de lleure hi tingui un lloc amb tota naturalitat, les polítiques de mobilitat del Parc Natural, bo i garantint el normal desenvolupament de les activitats socials i econòmiques que tenen lloc al seu si, han de posar l'èmfasi en la promoció d'un lleure no motoritzat. Això passa fonamentalment per desincentivar la demanda de mobilitat motoritzada promovent una oferta no motoritzada.

Cal, per exemple, recuperar per al lleure l'extraordinària xarxa de camins tradicionals de què disposa el Parc Natural de l'Alt Pirineu, en sintonia amb les demandes expressades en aquest sentit per la pròpia societat local. Cal afavorir que els visitants abandonin els cotxes, les motos, els quads, per les excursions a peu, a cavall, en bicicleta. D'altra banda, tota política restrictiva envers la circulació motoritzada, per tal de ser efectiva, s'ha de basar en una oferta

complementària d'oportunitats de lleure no motoritzat. Els països europeus amb models d'accés motoritzat al medi natural més restrictius tenen també les xarxes de senders més denses del món.

A l'últim, de vegades hom qüestiona les limitacions a la circulació motoritzada amb l'argument que es priva el territori d'oportunitats econòmiques. Les limitacions a la circulació motoritzada no impedeixen el desenvolupament. Però cal apostar per un model diferent que posi l'èmfasi en les iniciatives empresarials enfocades a les activitats no motoritzades: turisme eqüestre, senderisme a peu i amb rucs, bicicletes tot terreny, trineus amb gossos, trineus de cavalls, etc., com s'esdevé en d'altres països europeus de muntanya on el lleure motoritzat no té acceptació social ni empara legal.

7.2. Fonaments legals del Pla d'ordenació de la circulació rodada

L'article 3.4. del Decret de creació del Parc Natural determina específicament que *“La circulació motoritzada es regeix per la Llei 9/1995, de 27 de juliol, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, la seva normativa de desplegament²⁹ i els instruments de planificació previstos a l'article 4 d'aquest Decret.”* Alhora, la memòria del Projecte de Parc Natural de l'Alt Pirineu afirma en l'apartat 5.4.2. (La circulació rodada i l'accés motoritzat), que *“es potenciarà el desenvolupament i l'aplicació de les previsions de la Llei 9/1995 i el Decret 166/1998 de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, en especial pel que fa referència a les autoritzacions i regulacions, la vigilància, la senyalització, etc.”*

Per consegüent, el Pla d'ordenació de la circulació rodada del Parc Natural de l'Alt Pirineu es fonamenta en el desenvolupament dels instruments creats per la llei i especialment dels articles i apartats que fan referència específicament als espais de protecció especial. Ara bé, l'ús d'aquests instruments ha de tenir en compte també quin ha estat l'esperit del legislador a l'hora d'abordar la regulació de l'accés motoritzat al medi natural, el qual reflecteix la intenció del legislador però també el procés de construcció d'un consens social en aquest àmbit. La Llei 9/1995, d'accés al medi natural, no és tampoc una norma isolada sinó que s'inscriu en un procés legislatiu que s'inicia amb una primera Ordre del DARP amb data de 9 de juliol de 1987, que respon a una demanda social. Aquest procés comprèn diverses normatives, algunes derogades, d'altres vigents encara, concretament:

- Decret 59/1989, de 13 de març, pel qual es regula la circulació motoritzada per a la protecció del medi natural (DOGC 1129). [derogat]
- Decret 148/1992, de 9 de juny, pel qual es regulen les activitats fotogràfiques, científiques i esportives que poden afectar les espècies de la fauna salvatge (DOGC 1618) (DARP). [vigent]
- Llei 9/1995, de 27 de juliol, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural (DOGC 2082). [vigent]
- Decret 166/1998, de 8 de juliol, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural (DOGC 2680) [modificat per la sentència núm. 554/2003]

La filosofia que emana de les esmentades normes es pot resumir de la següent manera:

- Hom constata la necessitat de regular i limitar la circulació motoritzada pel medi natural.

²⁹ Decret 166/1998, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural.

- Hom vol evitar els impactes negatius sobre el medi natural derivats de l'accés motoritzat.
- Hom vol evitar els perjudicis causats per la circulació motoritzada de caràcter indiscriminat als béns i activitats pròpies del medi rural.
- S'estableix amb caràcter general la prohibició de circular camps a traves.
- S'estableix amb caràcter general la prohibició de circular per la xarxa forestal secundària i terciària (vials temporals de desembosc).
- La circulació motoritzada en grup o organitzada, així com les competicions esportives, han d'estar sotmeses a una estricta reglamentació.
- La circulació de lleure es pot ordenar mitjançant l'establiment de circuits específics.
- Les limitacions i prohibicions no són d'aplicació al trànsit motivat per les activitats econòmiques i de gestió pròpies del medi rural (agricultura, ramaderia i silvicultura, protecció civil, gestió del medi natural, etc.).
- Les limitacions afecten a la circulació turística o de lleure exclusivament.
- Els espais de protecció especial poden definir el seu propi model.

Lògicament, aquests instruments legals cal posar-los també al servei del compliment de les finalitats específiques que la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'Espais Naturals, i el Decret 194/2003, d'1 d'agost, de declaració del Parc Natural de l'Alt Pirineu, assignen als espais de protecció especial en general i al Parc Natural de l'Alt Pirineu en particular, explicades en la introducció (apartat 1) d'aquest document.

L'ordenació de l'accés motoritzat a l'interior de l'espai protegit s'ha d'abordar, així, amb el doble objectiu de protecció dels valors naturals i de suport a les activitats socials i econòmiques necessàries per al desenvolupament de la societat, en sintonia amb els objectius del Parc Natural de l'Alt Pirineu, i d'acord amb les previsions incloses al Decret de creació de l'espai protegit. Es tracta, en definitiva, d'harmonitzar la circulació motoritzada, en tant que ús social o activitat econòmica, amb la protecció dels valors naturals i culturals, i la defensa de les activitats econòmiques tradicionals d'acord amb els principis del desenvolupament sostenible.

7.3. Marc legal dels camins i l'accés al medi natural

L'Estatut de Catalunya estableix la competència exclusiva de la Generalitat sobre els camins: "*Carreteres i camins l'itinerari dels quals passi íntegrament per territori de Catalunya.*" (art. 9.14). Alhora, la disposició final segona de la Llei 7/1993, de carreteres, diu que "*La xarxa de camins rurals es regula per la normativa específica que sigui dictada per la Generalitat de Catalunya*", però aquesta normativa que hauria de desenvolupar les competències en matèria de camins del govern català no existeix. Com que ni Catalunya ni Espanya disposen d'una llei de camins aquests es regeixen a través de legislacions sectorials aplicables. Els camins ramaders sí que disposen en canvi d'una legislació específica, la Ley 3/1995, de vías pecuarias. Són freqüents, en canvi, les normatives que regulen la circulació motoritzada pel medi natural, com a Catalunya, la Llei 9/1995, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural.

A Catalunya els camins es defineixen i regulen en base a quatre normes legals de caràcter bàsic:

- Codi Civil espanyol
- Llei 7/1993, de 30 de setembre, de carreteres (DOGC 1807)

- Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya
- Ley 3/1995, de 23 de marzo, de vías pecuarias (BOE 24.3.1995, nº 71)

Les servituds de pas públiques emanen de diverses lleis sectorials:

- Llei 7/1993, de carreteres
- Ley 1/1970, de caza
- Ley 29/1985, de aguas
- Ley 22/1988, de costas

I les servituds de pas privades les regula una llei específica que actualitza el Dret Civil català:

- Llei 13/1990, de 9 de juliol, de l'acció negatòria, les immissions, les servituds i les relacions de veïnatge (DOGC 1319)

I, pel que fa a l'ús dels camins i el dret de pas:

- Constitució Espanyola
- Codi Civil espanyol
- Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya
- Decret 148/1992, de 9 de juny, pel qual es regulen les activitats fotogràfiques, científiques i esportives que poden afectar les espècies de la fauna salvatge (DOGC 1618) (DARP).
- Llei 9/1995, de 27 de juliol, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural (DOGC 2082).
- Decret 166/1998, de 8 de juliol, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural (DOGC 2680)

La Constitució espanyola introdueix un principi de llibertat de circulació: "*Los españoles tienen derecho ... a circular por el territorio nacional*" (Art. 19). Un segon principi fonamental és el dret a gaudir de la natura, però també el deure de preservar-la: "*Todos tienen el derecho a disfrutar de un medio ambiente adecuado para el desarrollo de la persona, así como el deber de conservarlo*" (Art. 45). Així, aquests drets es veuen limitats:

1. Per la necessitat de preservar el medi ambient, però també
2. pel dret a la propietat privada.³⁰

Aquests principis dibuixen una doctrina bàsica:

1. La llibertat de circulació s'exerceix fonamentalment a través de la xarxa viària de domini públic (carreteres i camins d'ús públic i servituds públiques de pas).
2. La llibertat de circulació es pot regular o limitar, i cal fer-ho, per tal de garantir la preservació del medi ambient.

La llibertat de circulació no és, doncs, un dret absolut, puix, com tots els drets, aquest es pot regular o fins i tot limitar quan cal defensar interessos socials de rang superior, com la preservació del medi ambient. A més, el principi de llibertat de circulació no es refereix a cap modalitat de transport en particular i no pressuposa per tant cap dret universal a

³⁰ "*Todo propietario podrá cerrar o cercar sus heredades por medio de paredes, zanjas, setos vivos o muertos, o de cualquier otro modo, sin perjuicio de las servidumbres constituidas sobre las mismas.*" (Art. 388 del Codi Civil)

circular amb vehicles de motor. La llibertat de circulació es podrà exercir en cada cas a peu, amb cavalleries, amb vehicles no motoritzats o amb vehicles de motor, en funció de les normes generals o específiques que regulin el trànsit de persones, animals i vehicles.

Un exemple il·lustratiu de la doctrina constitucional és la Ley 3/1995, de vías pecuarias, que consagra l'ús públic dels camins ramaders, però que estableix alhora que aquest no es pot exercir amb vehicles de motor.

7.3.1. Instruments legals per a la gestió

Les normes legals esmentades en l'apartat precedent posen a disposició d'administracions, gestors d'espais naturals i titulars dels camins diferents instruments útils per gestionar els camins i l'accés al medi rural i natural. Aquests instruments poden tenir un caràcter facultatiu o obligatori. Entre els primers hi ha, bàsicament:

- Dret a tancar els camins privats (Codi Civil, Llei 7/1993 de carreteres)
- Capacitat per regular o limitar, àdhuc tancar, els camins públics (Llei 7/1993 de carreteres, Text refós de la Llei municipal i de règim local, Llei 9/1995 de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, Decret 148/1992 pel qual es regulen les activitats fotogràfiques, científiques i esportives que poden afectar espècies de la fauna salvatge)
- Capacitat dels gestors d'espais naturals protegits a regular l'ús dels camins i l'accessibilitat al medi natural (Ley 3/1995 de vías pecuarias, Llei 9/1995 de regulació de l'accés motoritzat al medi natural)
- Capacitat del DARP (ara DMAiH) per regular o limitar l'ús dels camins i determinades activitats esportives (Llei 9/1995 de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, Decret 148/1992 pel qual es regulen les activitats fotogràfiques, científiques i esportives que poden afectar espècies de la fauna salvatge)

i entre els segons (obligatoris):

- Prohibició de circular camps a través (Llei 9/1995 de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, normes del PEIN)
- Prohibició genèrica, amb excepcions, de circular amb mitjans motoritzats pels camins ramaders (Ley 3/1995 de vías pecuarias)
- Obligació genèrica, amb excepcions, de mantenir els camins ramaders oberts a l'ús comú general (Ley 3/1995 de vías pecuarias)
- Prohibició de circular els vehicles motoritzats per camins no pavimentats d'amplada inferior a 4 metres (Llei 9/1995 de regulació de l'accés motoritzat al medi natural)
- Obligació de senyalitzar els vials que tenen limitacions específiques i els vials en que es prohibeix la circulació i d'assegurar-ne la publicitat per part de l'Administració que n'hagi establert les limitacions i les prohibicions. (Llei 9/1995 de regulació de l'accés motoritzat al medi natural)
- Obligació d'un compromís formal de manteniment del vial per part de l'Administració competent per tal d'incloure un camí no asfaltat en la xarxa de vies obertes al trànsit. (Llei 9/1995 de regulació de l'accés motoritzat al medi natural)
- L'establiment dels circuits específics per a la circulació motoritzada ha d'ésser sotmès al tràmit d'avaluació de l'impacte ambiental (Llei 9/1995 de regulació de l'accés motoritzat al medi natural)

- L'establiment dels circuits específics per a la circulació motoritzada no pot afectar terrenys inclosos en el Pla d'espais d'interès natural (Llei 9/1995 de regulació de l'accés motoritzat al medi natural)
- La velocitat màxima de circulació per camins i pistes de terra és de trenta quilòmetres per hora (Llei 9/1995 de regulació de l'accés motoritzat al medi natural)
- Obligació dels ajuntaments d'inventariar els camins de titularitat municipal (Reglament del patrimoni de les entitats locals)
- Obligació dels ajuntaments de defensar i mantenir els camins públics de titularitat municipal (Llei 8/1987 municipal i de règim local i Reglament del patrimoni de les entitats locals)
- Obligació dels consells comarcals d'inventariar els camins públics per a vehicles (Llei 9/1995 de regulació de l'accés motoritzat al medi natural)
- Obligació dels consells comarcals d'inventariar els camins ramaders (Llei 9/1995 de regulació de l'accés motoritzat al medi natural)
- Obligació de senyalitzar els vials sotmesos a prohibicions o limitacions (Llei 9/1995 de regulació de l'accés motoritzat al medi natural)
- Obligació de les Comunitats Autònomes d'investigar l'estat dels camins ramaders (Ley 3/1995 de vías pecuarias)

Comprovem així que el marc legal ofereix un considerable nombre d'instruments i possibilitats de gestió.

7.4. Principis i estratègies

7.4.1. Activitats sotmeses a limitacions i trànsit de veïns

D'acord amb el que estableixen l'article 9 de la Llei 9/1995 i l'article 8 del decret 166/1998, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, les limitacions no són, amb caràcter general, aplicables a l'accés dels titulars o de persones autoritzades per ells a llurs finques, ni a la circulació motoritzada relacionada amb:

- a) El desenvolupament de les activitats i usos de caràcter agrícola, forestal o ramader.
- b) La gestió de les àrees privades de caça i de les zones de caça controlada.
- c) El manteniment dels equipaments i dels avituallaments de refugis de muntanya.
- d) La prestació de serveis de rescat, d'emergència o qualsevol altre de naturalesa pública.

Les limitacions no s'aplicaran tampoc al trànsit de veïns associat als aprofitaments tradicionals dels boscos comunals.

Per consegüent, l'objecte de les limitacions que regulen o restringeixen la circulació motoritzada són essencialment les activitats de lleure.

La circulació de lleure dels veïns es regeix per les disposicions de caràcter general que regulen el trànsit motoritzat individual, el trànsit motoritzat en grup i el trànsit motoritzat en grup i organitzat.

Fora de les excepcions adés esmentades, cal rebutjar la pretensió que el comú dels veïns no estigui sotmès, amb caràcter general, a les limitacions imposades per la Llei 9/1995 i pel Pla d'ordenació de la circulació rodada del Parc Natural. L'establiment d'un règim privilegiat per als residents al municipi és difícilment justificable i crearia conflictes i tensions difícils

de gestionar entre els residents en diferents municipis, així com entre residents permanents i residents estacionals. La Llei és per a tothom.

7.4.2. Preferència del trànsit no motoritzat

Fora de les activitats agropecuàries i forestals, esmentades en l'apartat anterior, que estan exemptes de limitacions que estableix la Llei, els òrgans de gestió del parc promouran de preferència les activitats de lleure no motoritzades.

Tota política restrictiva envers la circulació motoritzada, per tal de ser efectiva, s'ha de basar en una oferta complementària d'oportunitats de lleure no motoritzat.

Els òrgans de gestió del Parc Natural desincentivaran la demanda de mobilitat motoritzada promovent una oferta alternativa basada en l'ús dels camins amb mitjans no motoritzats (a peu, bicicleta, cavalls) i en la recuperació dels camins rurals tradicionals per al senderisme.

Amb caràcter general les activitats de senderisme s'han de desenvolupar per camins (camins i pistes forestals o camins rurals tradicionals) no pavimentats i tancats a la circulació motoritzada. Cal segregar el trànsit motoritzat i el trànsit no motoritzat.

7.4.3. Pavimentació i manteniment de vials

El ferm dels camins que integren la xarxa rural/forestal es mantindrà generalment de terra, llevat de casos excepcionals (com ara accés a equipaments) que justifiquin l'establiment d'un paviment rígid (asfalt o ciment). La pavimentació dels vials comporta diferents problemes:

- S'incrementa el volum de trànsit.
- S'accentua la dispersió territorial de la freqüentació.
- Genera una demanda de vies alternatives no pavimentades.
- Augmenta la velocitat de circulació, superant fàcilment els 30 km/hora que marca la llei com a velocitat màxima.
- Tractant-se de vials estrets, l'augment de la velocitat augmenta el risc d'accidents.
- S'expulsa els usuaris no motoritzats (vianants i cavallistes) del vial: 1. Els fermes rígids no són avinents per transitar-hi a peu o cavall; 2. L'augment del trànsit i la velocitat dels vehicles esdevé un factor de risc.

El Departament de Medi Ambient i Habitatge assumirà el manteniment de la xarxa rural/forestal d'ús comú general.

7.4.4. Imposició de llicències o peatges

Ús gratuït dels camins de domini públic d'ús comú general

La legislació vigent, d'acord amb la interpretació feta pels juristes,³¹ no permet gravar l'ús comú general dels camins de domini públic d'ús públic amb un peatge o llicència. Per

³¹ Vegeu Juli Ponce Solé, 2003, *Régimen jurídico de los caminos y derecho de acceso al medio natural*, "¿Se puede cobrar por el uso de un camino público?", pp. 149-159.

consegüent, l'ús comú general dels camins adscrits a les xarxes veïnal i rural/forestal d'ús públic serà sempre lliure.

Possibilitat legal de gravar amb llicències l'ús especial i privatiu del domini públic

En canvi, els ajuntaments, d'acord amb el que estableix l'article 218 del Text refós de la Llei municipal i de règim local,³² poden legalment gravar amb el pagament d'una llicència o peatge l'ús especial³³ dels camins d'ús públic de titularitat municipal.³⁴

També l'ús dels camins situats a l'interior d'espais delimitats de domini públic (com ara un bosc comunal) destinats a un ús privatiu mitjançant concessió administrativa o llicència per part dels ajuntaments, com ara estacions d'esquí o centres d'activitats de muntanya, es podria sotmetre legalment al pagament d'una llicència, peatge o entrada.

En canvi, els ajuntaments no tenen competències per gravar amb una llicència l'ús dels camins ramaders atès que la titularitat d'aquests recau en la Generalitat de Catalunya. Cal subratllar que els camins ramaders representen al Pallars Sobirà gairebé el 25% de la xarxa viària.

D'acord amb la legislació aplicable els camins de titularitat privada tenen la consideració de béns patrimonials i són matèria de dret privat. La circulació per aquests camins, llevat de la motivada per raons de força major (com ara emergències de protecció civil), requereix l'autorització tàcita o expressa dels seus propietaris, que podrien condicionar-ne l'ús públic al pagament d'una llicència o peatge.

Conveniència d'imposar peatges

L'objectiu tant de la legislació vigent sobre accés al medi natural com del Pla d'ordenació de la circulació rodada del Parc Natural de l'Alt Pirineu és essencialment la limitació de la circulació motoritzada de lleure per tal d'evitar o minimitzar els impactes negatius ambientals, socials i econòmics que aquesta comporta. Per consegüent, cal prioritzar l'accés al medi natural amb mitjans no motoritzats en detriment de l'accés motoritzat.

El cobrament de llicències o peatges no pot en cap cas servir per deixar sense aplicació les disposicions legals vigents en contradicció amb la filosofia general de limitar l'accés motoritzat al medi natural. El cobrament de llicències o peatges no evita l'aparició dels conflictes d'ordre ambiental o social que justifiquen la regulació de l'accés motoritzat, i podria fins i tot agreujar-ne els existents (p.e. un usuari que paga pot considerar-se en possessió de drets que no té), o crear-ne de nous, com ara l'aparició de greuges comparatius entre usuaris locals i forans, o entre els municipis que imposen llicències i els que no ho fan

El cobrament d'un peatge dona carta de naturalesa a una activitat, la circulació motoritzada pel medi natural, que essencialment cal evitar. Gravant amb una llicència la circulació motoritzada es pot caure en la paradoxa de convertir un problema en un negoci. Si el

³² "L'ús comú especial es pot subjectar a llicència, d'acord amb la naturalesa dels béns, els actes d'afectació i d'obertura a l'ús públic i les disposicions generals."

³³ Pot tenir la condició d'ús especial: La circulació motoritzada en grup. La circulació motoritzada en grup i organitzada. La circulació motoritzada en el marc d'una activitat amb ànim de lucre. La circulació de motos i quads. La circulació de motos de neu. la circulació de taxis.

³⁴ Com en l'àmbit del Parc Natural ja s'esdevé al municipi de les Valls del Valira

negoci té èxit el problema serà molt més important. Si no té èxit no té raó de ser ja que el ingressos del cobrament no justificaran l'esforç de fer-ho.

Un argument que es presenta sovint per justificar la imposició de llicències o peatges són els costos de manteniment dels camins. Pel que fa a la xarxa forestal patrimonial la circulació de vehicles n'augmentaria els costos de manteniment. Però com que aquesta ha de tenir un ús restringit la imposició de peatges no té raó de ser. Quant a la xarxa rural/forestal d'ús públic només els usos especials i privats es poden sotmetre legalment al pagament d'una llicència, però atès que en l'àmbit del Parc Natural de l'Alt Pirineu els costos de manteniment d'aquests camins els assumirà el departament de Medi Ambient i Habitatge la imposició de peatges no té cap justificació.

Per consegüent, vistes les contraindicacions associades a la imposició de peatges, i atès que aquests resulten innecessaris en l'àmbit del Parc Natural, els òrgans tècnics, amb caràcter general, rebutjaran la imposició de llicències o peatges a la circulació motoritzada a l'interior de l'espai de protecció especial.

7.4.5. Ús del transport col·lectiu

Als indrets on el trànsit de vehicles de motor estigui restringit, però resulti necessari alguna forma d'accés motoritzat, caldrà preveure l'establiment d'algun sistema de transport col·lectiu. Aquest ha de tenir un caràcter de transport públic.

La prohibició o la limitació de la circulació motoritzada individual, en grup o en grup i organitzada i la seva substitució simple per taxis privats per a la realització d'excursions motoritzades a la carta no és acceptable. El negoci turístic s'ha de basar en la creació i venda de productes, no en l'exercici de monopolis.

Els taxis podran circular amb caràcter general per les carreteres i pels camins de la xarxa veïnal i rural/forestal d'ús públic. Els taxis podran circular també pels camins tancats a l'ús comú general, però dotats d'un servei de transport públic.

7.4.6. Senyalització i informació

El compliment de les normes i regulacions incloses al Pla d'ordenació de la circulació rodada del Parc Natural de l'Alt Pirineu requereix una política d'informació i comunicació amb els agents territorials públics i privats i amb els visitants o usuaris de l'espai natural protegit. Aquest han de tenir la possibilitat de comprendre el funcionament del model d'ordenació de la circulació rodada i la raó de la seva existència. No es pot exigir el compliment d'una normativa que el públic no ha tingut l'oportunitat de conèixer.

7.4.7. Normes de circulació

La circulació motoritzada a l'interior de l'espai natural protegit s'ha de fer sempre amb un escrupulós respecte per les normes generals i particulars de circulació:

- Conductors autoritzats (amb carnet de conduir)
- Vehicles legalitzats (matriculats i amb els permisos en regla)

- Màxim 4 automòbils
- Màxim 7 motocicletes
- Velocitat màxima de 30 km/hora.

8. Model d'ordenació de la circulació rodada del Parc Natural de l'Alt Pirineu

El model d'ordenació de la circulació rodada proposat es basa en primera instància en una classificació funcional de la xarxa viària, recolzada en la legislació vigent, que parteix de les funcions socials i econòmiques que satisfan les diverses categories de vials i que en motivaren la construcció.

Les restriccions o limitacions de caràcter general a la circulació motoritzada s'adrecen específicament a la circulació motoritzada de lleure o turística. L'ús de la xarxa és lliure per a l'execució de les funcions primàries (agricultura, silvicultura, indústria) pròpies de cada categoria funcional. Alhora, és clar que la xarxa de camins veïnals, d'accés als nuclis habitats, d'ús comú general, roman al marge d'aquesta discussió. La qüestió se centra, doncs, en una bona definició de la xarxa de camins d'ús públic (camins rurals i forestals) i en una regulació adequada de les diferents modalitats de circulació motoritzada de lleure.

L'ordenació de la circulació rodada s'assoleix així a través d'una regulació dels usos que suporta el territori en forma d'accés al medi natural. Per això la regulació de la circulació motoritzada es basa en una determinació dels usos permesos respecte d'un suport territorial que la vehicula. Les variables que s'han considerat són: 1. El suport territorial de l'accés; 2. Les formes de freqüentació o d'accés al medi natural.

8.1. Classificació funcional dels vials

Els vials classificats d'acord amb categories funcionals (és a dir d'acord amb les funcions socials i econòmiques bàsiques que han de satisfer o que en motivaren la construcció) són el suport territorial de l'accés al medi natural. El model d'ordenació de la circulació rodada del Parc Natural de l'Alt Pirineu parteix, així, d'una classificació funcional de la xarxa viària en quatre nivells:

- I. Xarxa veïnal. Satisfà les funcions més bàsiques i quotidianes de comunicació dels veïns. Dins d'aquesta categoria s'inclouen les carreteres locals així com els camins de titularitat municipal que comuniquen els nuclis de població entre si o aquests amb la xarxa de carreteres. Es tracta de vials generalment pavimentats o en vies de ser-ho.
- II. Xarxa rural/forestal d'ús públic. Comprèn els camins rurals o forestals que satisfan funcions veïnals de caràcter secundari, que estructurin la mobilitat territorial fora dels eixos veïnals principals (accés a habitatges isolats, comunicació secundària entre pobles i valls o accés a equipaments o indrets d'interès públic com esglésies, miradors, refugis, etc.). Es tracta de vials amb ferm generalment de terra.
- III. Xarxa forestal patrimonial. Comprèn els camins destinats a la gestió forestal. Pot incloure també vies de servei d'instal·lacions industrials (manteniment de línies elèctriques, accés a instal·lacions hidroelèctriques, etc.). Es tracta de vials amb ferm generalment de terra.
- IV. Camins rurals tradicionals. Camins antics, camins de bast o ferradura, concebuts i construïts específicament per suportar un trànsit no motoritzat.

8.2. Classificació de les modalitats d'accés

Les modalitats d'accés corresponen als usos que poden suportar els vials adscrits a les categories funcionals identificades en l'apartat anterior. Es tracta bàsicament de les formes de freqüentació que estableix i defineix la legislació vigent (Llei 9/1995 i Decret 166/1998, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, també Ley 3/1995, de vías pecuarias):

- Trànsit no motoritzat
- Trànsit motoritzat qualificat
- Trànsit motoritzat individual
- Trànsit motoritzat individual per circuit específic
- Trànsit motoritzat en grup
- Trànsit motoritzat en grup i organitzat
- Competició esportiva

8.3. Règim d'ús de les categories de vials

8.3.1. Circulació camps a través

La circulació motoritzada camps a través és prohibida a l'interior del Parc Natural de l'Alt Pirineu, d'acord amb la legislació vigent, que la prohibeix arreu en terrenys forestals i específicament als espais d'interès natural.

D'acord amb el que estableix la Llei 9/1995, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, la prohibició de circular camps a través no afecta el trànsit motivat per tasques d'aprofitament i gestió del medi (agricultura i ramaderia, explotació i gestió forestal, etc.).

La circulació amb vehicles automòbils de 4 o 2 rodes pels camins històrics que integren la xarxa rural de camins tradicionals, inclosos els camins ramaders, té la consideració de circulació camps a través i és prohibida. És prohibit de circular per qualsevol camí no construït o destinat específicament a la circulació de vehicles automòbils amb independència de l'amplada del camí.

En l'exercici de l'activitat cinegètica els vehicles de suport no abandonaran els camins aptes per a la circulació de vehicles.

No són admeses en cap cas les competicions esportives que comportin l'abandonament dels camins aptes per a vehicles existents i la circulació camps a través.

La pràctica del trial no és permesa a l'interior del Parc Natural de l'Alt Pirineu en cap circumstància.

La circulació de motos de neu amb finalitats de lleure té la consideració de circulació camps a través i és prohibida a l'interior del Parc natural de l'Alt Pirineu.

8.3.2. Xarxa veïnal

Els camins de la xarxa veïnal són funcionalment una extensió de la xarxa de carreteres. Per consegüent, els accessos als nuclis de població i a determinats indrets habitats o d'interès públic no poden estar sotmesos a restriccions d'ús i han de gaudir del mateix règim d'ús (comú general) que la xarxa de carreteres.

Pels vials de la xarxa veïnal s'admetrà la circulació en grup i en grup i organitzada condicionada només al compliment de les normatives de trànsit aplicables. Això no obstant, la circulació en grup i en grup i organitzada està sotmesa a l'autorització prèvia de l'òrgan gestor del Parc Natural de l'Alt Pirineu, tal com estableix la Llei 9/1995, si el recorregut transcorre per vials situats a l'interior de l'espai de protecció especial.

L'ús dels camins veïnals per a competicions esportives està sotmès a autorització d'acord amb el que estableix la Llei 9/1995, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural.

El Pla Especial del Parc Natural delimitarà la xarxa veïnal a l'interior de l'espai de protecció especial.

8.3.3. Xarxa rural/forestal d'ús públic

Els camins que integren la xarxa rural/forestal d'ús públic defineixen una xarxa viària estructurant complementària de la xarxa veïnal. Es tracta de camins de titularitat municipal, d'ús públic comú general, que assumeixen funcions veïnals de caràcter secundari, per exemple comunicant pobles, valls o comarques entre si, o que articulen la mobilitat de territoris extensos o que accedeixen a equipaments públics. Els camins adscrits a aquesta xarxa són d'ús públic amb independència de l'amplada i del tipus de ferm.

D'acord amb la legislació aplicable, l'ús comú general dels camins demaniais d'ús públic no es pot sotmetre al pagament de peatge.

Els camins que integren aquesta xarxa, junt amb els vials adscrits a la xarxa veïnal, estan destinats assumir la demanda de lleure motoritzat, inclosa la circulació en grup i en grup i organitzada. Això no obstant, d'acord amb la legislació municipal i de règim local, els usos especials dels camins d'ús públic podran, en cas necessari, ser objecte de limitacions específiques (de caràcter permanent o temporal). Té la condició d'ús especial:

- La circulació motoritzada en grup
- La circulació motoritzada en grup i organitzada
- La circulació motoritzada en el marc d'una activitat amb ànim de lucre
- La circulació de motos i quads
- La circulació de motos de neu

En qualsevol cas el trànsit motoritzat en grup i en grup i organitzat requereix l'autorització prèvia de l'òrgan gestor del Parc Natural de l'Alt Pirineu, tal com estableix la Llei 9/1995.

En casos especials, associats a problemàtiques específiques, també l'ús comú general podrà ser objecte de limitacions amb caràcter temporal o estacional, si així ho aconsella la preservació dels valors naturals i culturals del Parc Natural, o la defensa de les activitats econòmiques tradicionals.

D'acord amb el que estableix la Llei 9/1995, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, les limitacions establertes no seran aplicables al trànsit motivat per tasques d'aprofitament i gestió del medi (agricultura i ramaderia, explotació i gestió forestal, etc.).

El ferm dels camins que integren la xarxa rural/forestal es mantindrà generalment de terra, llevat de casos excepcionals (com ara accés a equipaments) que justifiquin l'establiment d'un paviment rígid (asfalt o ciment).

El Pla Especial del Parc Natural delimitarà la xarxa rural/forestal d'ús públic a l'interior de l'espai de protecció especial.

8.3.4. Xarxa forestal

Els camins forestals són la categoria més extensa al si del Parc Natural de l'Alt Pirineu. L'ús d'aquests i els conflictes que se'n deriven tenen, doncs, una especial significació.

Els camins i pistes forestals tenen una funció principal clara: Són vies de servei destinades a l'explotació i la gestió forestal, a la gestió del medi natural, a la prevenció i la lluita contra el foc, i a les tasques de salvament. Funcionalment són vies de servei, jurídicament són camins patrimonials de titularitat pública o privada. Partint d'aquesta base, i vista la problemàtica ambiental i social (deixalles, molèsties al bestiar i a la fauna, risc d'incendis, danys en infraestructura, extraviaments, etc.) que comporta el seu ús indiscriminat, aquesta romandrà tancada a la circulació motoritzada amb caràcter general.

El tancament afecta a tots els vials no adscrits a la xarxa rural/forestal d'ús públic, ja siguin camins forestals (xarxa bàsica), pistes forestals (xarxa secundària) o vials de desembosc (de caràcter temporal), i amb independència de la seva amplada i del tipus de ferm.

D'acord amb el que estableix la Llei 9/1995, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, la prohibició de circular camps a través no afecta el trànsit motivat per tasques d'aprofitament i gestió del medi (agricultura i ramaderia, explotació i gestió forestal, etc.).

A proposta dels Ajuntaments, els vials adscrits a la xarxa forestal podran incorporar-se a la xarxa rural/forestal d'ús públic, de manera raonada i prèvia autorització dels òrgans de gestió del Parc Natural, que poden sol·licitar prèviament la realització d'una avaluació d'impacte ambiental.

D'acord amb els criteris establerts per als camins de la xarxa rural/forestal, el ferm dels camins que integren la xarxa forestal es mantindrà de terra.

El Pla Especial del Parc Natural delimitarà la xarxa forestal a l'interior de l'espai de protecció especial.

8.3.5. Camins rurals tradicionals

La circulació amb vehicles automòbils de 4 o 2 rodes pels camins històrics que integren la xarxa rural de camins tradicionals, inclosos els camins ramaders, té la consideració de circulació camps a través i és prohibida. És prohibit de circular per qualsevol camí no construït

o destinat específicament a la circulació de carros o vehicles automòbils amb independència de l'amplada del camí.

La prohibició de circular pels camins rurals tradicionals és extensiva al trànsit motoritzat motivat per tasques d'aprofitament i gestió del medi (agricultura i ramaderia, explotació i gestió forestal, etc.) i només s'admet excepcionalment i amb caràcter temporal per causes de força major (emergències de protecció civil).

L'ús públic amb mitjans no motoritzats de la xarxa de camins rurals tradicionals de titularitat pública és lliure. Això no obstant, la circulació de bicicletes i cavalls haurà de ser objecte de regulació específica en el cas d'esdevenir conflictiva amb altres usuaris o d'afectar la integritat del camí i els valors patrimonials que aquest pugui contenir. En aquest sentit cal vetllar especialment per la preservació dels empedrats.

8.3.6. Camins privats

Els camins de propietat privada són d'ús privatiu dels seus titulars en exercici de les funcions pròpies d'explotació de les finques a les quals serveixen. Els propietaris poden tancar les finques i camins de la seva propietat d'acord amb l'article 388 del Codi Civil. Els particulars no poden imposar limitacions d'ús sobre els camins la titularitat dels quals sigui pública o que estiguin gravats amb una servitud pública de pas.

D'acord amb la legislació aplicable els camins de titularitat privada tenen la consideració de béns patrimonials. La circulació per aquests camins, llevat de la motivada per raons de força major (com ara emergències de protecció civil), requereix l'autorització tàcita o expressa dels seus propietaris, que legalment poden condicionar-ne l'ús públic al pagament d'una llicència o peatge.

Els propietaris han de comunicar a l'òrgan gestor del Parc Natural les limitacions o tancaments que apliquen als camins de la seva propietat.

L'establiment d'itineraris per a la circulació motoritzada per part de l'òrgan gestor del Parc Natural hauran de comptar amb el vist-i-plau del propietari, quan aquests afectin camins de titularitat privada.

L'ús dels camins privats per a la circulació motoritzada en grup i organitzada ha de comptar addicionalment amb el permís específic del titular a més de les autoritzacions esmentades als apartats precedents.

Les limitacions imposades a les diverses categories viàries s'apliquen amb independència de la titularitat dels vials. Els particulars no poden autoritzar un ús lliure dels camins dels quals són titulars en contradicció amb les disposicions que amb caràcter general regulen l'ús dels camins, d'acord amb la tutela en favor de l'Administració establerta per la Llei 9/1995, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural.

Correspon als òrgans de gestió del Parc Natural la senyalització de les restriccions establertes en camins privats en aplicació de les disposicions que amb caràcter general regulen l'ús dels camins al si de l'espai natural protegit.

D'acord amb el que estableix la Llei 9/1995, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, les limitacions que puguin afectar a camins de titularitat privada no afecta el trànsit motivat per tasques d'aprofitament i gestió del medi (agricultura i ramaderia, explotació i gestió forestal, etc.) ni a les necessitats de mobilitat del titular de la finca.

8.4. Règim d'ús de les modalitats d'accés

8.4.1. Trànsit no motoritzat

L'ordenació de les activitats de lleure en l'àmbit del Parc Natural de l'Alt Pirineu ha de tendir a segregar els usos motoritzats dels no motoritzats. Això no obstant el trànsit motoritzat pot ser compatible amb la circulació motoritzada en aquells vials preferentment de terra, per on els vehicles circulen a velocitat baixa, que suporten una intensitat de trànsit baixa. Bicicletes i cavalls han de transitar de preferència per la xarxa rural i forestal.

Els usuaris que es desplacen a peu, també el senderisme amb rucs, han de circular de preferència per la xarxa de camins rurals tradicionals concebuda per al trànsit a peu. La circulació de bicicletes i cavalls per aquests camins ha de donar la preferència als usuaris que circulen a peu i pot limitar-se si esdevé problemàtica o si amenaça la integritat dels camins i dels valors patrimonials que contenen.

Els itinerari senyalitzats per a la pràctica del senderisme existents al Parc Natural s'han de servir de preferència, i sempre que sigui possible, de la xarxa de camins rurals tradicionals.

Els itineraris que actualment transcorren per la xarxa veïnal, rural i forestal de camins s'hauran de traslladar a la xarxa de camins rurals tradicionals sempre que sigui possible.

8.4.2. Trànsit motoritzat qualificat

D'acord amb el que estableixen l'article 9 de la Llei 9/1995 i l'article 8 del decret 166/1998, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, les limitacions no són, amb caràcter general, aplicables a l'accés dels titulars o de persones autoritzades per ells a llurs finques, ni a la circulació motoritzada relacionada amb:

- a) El desenvolupament de les activitats i usos de caràcter agrícola, forestal o ramader.
- b) La gestió de les àrees privades de caça i de les zones de caça controlada.
- c) El manteniment dels equipaments i dels avituallaments de refugis de muntanya.
- d) La prestació de serveis de rescat, d'emergència o qualsevol altre de naturalesa pública.

Això no obstant, excepcionalment, els òrgans de gestió podran limitar el trànsit qualificat amb caràcter temporal o permanent a l'interior dels espais de protecció especial - reserves naturals parcials o integrals - establerts per protegir ecosistemes o espècies de fauna o flora especialment vulnerables o fràgils a la freqüentació.

Els conductors han de tenir la documentació en regla i respectar les normes de circulació. D'acord amb el que estableix la legislació general sobre circulació, els vehicles amb motor i els remolcs han d'anar sempre identificats amb plaques de matrícula reglamentàries.

8.4.3. Trànsit motoritzat individual

El trànsit motoritzat individual és lliure pels camins de la xarxa veïnal i rural/forestal destinats a l'ús comú general. El trànsit motoritzat individual pels camins de domini públic d'ús públic no pot estar subjecte a peatge o llicència.

Els conductors han de tenir la documentació en regla i respectar les normes de circulació. D'acord amb el que estableix la legislació general sobre circulació, els vehicles amb motor i els remolcs han d'anar sempre identificats amb plaques de matrícula reglamentàries.

8.4.4. Trànsit motoritzat en grup

El trànsit motoritzat en grup es podrà desenvolupar amb caràcter general per les carreteres i pels camins de la xarxa veïnal i rural/forestal d'ús públic.

D'acord amb l'article 16.2. de la Llei 9/1995 es prohibeix la circulació motoritzada en grup si són més de set vehicles, en el cas de motocicletes o ciclomotors, o més de quatre vehicles, si es tracta d'altres automòbils.

Els conductors han de tenir la documentació en regla i respectar les normes de circulació. D'acord amb el que estableix la legislació general sobre circulació, els vehicles amb motor i els remolcs han d'anar sempre identificats amb plaques de matrícula reglamentàries.

8.4.5. Trànsit motoritzat en grup i organitzat

El trànsit motoritzat en grup i organitzat es podrà desenvolupar amb caràcter general per les carreteres i pels camins de la xarxa veïnal i rural/forestal d'ús públic.

Els òrgans de gestió del Parc Natural determinaran el nombre màxim de vehicles que poden participar d'una excursió organitzada.

Els conductors han de tenir la documentació en regla i respectar les normes de circulació. D'acord amb el que estableix la legislació general sobre circulació, els vehicles amb motor i els remolcs han d'anar sempre identificats amb plaques de matrícula reglamentàries.

8.4.6. Circuits i competicions esportives

D'acord amb el que estableix l'article 12 de la Llei 9/1995 no es poden establir circuits específics per a la circulació motoritzada a l'interior de l'espai de protecció especial.

Ahora, d'acord amb el que estableix l'article 20 de la Llei 9/1995, es prohibeix de fer competicions esportives a l'interior de l'espai de protecció especial, a les reserves de caça i a les reserves naturals de fauna salvatge. Això no obstant, els trams d'enllaç no cronometrats poden passar per vies de la xarxa veïnal i rural/forestal d'ús públic, sempre que es compleixin les condicions de circulació que estableix la Llei.

8.6. Informació i senyalització

El compliment de les normes i regulacions incloses al Pla d'ordenació de la circulació rodada del Parc Natural de l'Alt Pirineu requereix una política d'informació i comunicació amb els agents territorials públics i privats i amb els visitants o usuaris de l'espai natural protegit.

D'acord amb el que estableix l'article 11 de la Llei 9/1995, el Departament de Medi Ambient i Habitatge senyalitzarà convenientment - al començament, a l'acabament i, si escau, als accessos intermedis - els vials objectes de regulació. La senyalització seguirà les normes establertes pel Manual Tècnic de Senyalització d'Espais Naturals Protegits del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

Les regulacions, limitacions o prohibicions establertes pel Pla d'ordenació de la circulació rodada del Parc Natural de l'Alt Pirineu només seran efectives un cop senyalitzades.

Annex 1: Model resultant.

	Trànsit motoritzat qualificat	Trànsit no motoritzat	Trànsit motoritzat individual	Trànsit motoritzat individual per itinerari	Trànsit motoritzat en grup	Trànsit motoritzat en grup i organitzat	Competició esportiva motoritzada
Camps a través	Lliure	Lliure amb excepcions ²	Prohibit				
Camí veïnal	Lliure						Només trams d'enllaç no cronometrats i sotmès a autorització
Camí rural/forestal d'ús públic	Lliure				Sotmès a autorització		
Camí forestal patrimonial	Lliure		Prohibit				
Camí privat	Lliure	Lliure sense oposició manifesta del titular	Prohibit excepte itinerari amb permís del titular	Admès amb permís del titular	Ídem camí rural/forestal d'ús públic però amb permís del titular		
Camí ramader		Lliure amb excepcions ³	Prohibit				
Camí rural tradicional	Prohibit ¹		Prohibit				
Zones de reserva	Sotmès a aprovació de l'òrgan gestor		Prohibit				

¹Admès només amb caràcter excepcional

²Lliure només el trànsit a peu. Bicicletes i cavalls per norma general han de circular pels camins existents.

³Bicicletes i cavalls haurien de circular de preferència per pistes de terra.

Annex 2: Camins de la xarxa rural/forestal d'ús públic

Xarxa rural/forestal d'ús públic					
Nom del camí	Origen	Final	Longitud	Règim d'ús	Observacions
Camí de Bonabé	Carretera	Límit de terme		Ús comú general	
Camí de Tírvia a Virós	Tírvia	Bordes de Virós		Ús comú general	
Camí de Araós a Virós	Araós	Refugi El Gall Fer		Ús comú general	
Camí d'Alins a Virós	Alins	Bordes de Virós		Ús comú general	
Camí de Norís i Tor	Alins	Tor		Ús comú general	
Camí del Port de Cabús	Tor	Port de Cabús		Ús comú general	
Camí de Setúria	Os de Civís	Frontera andorrana		Ús comú general	
Camí d'Os de Civís	Os de Civís	Civís		Ús comú general	
Camí d'Os de Civís a Farrera	Os de Civís	Farrera		Ús comú general	
Camí de Civís a les Bordes de Conflent	Civís	Camí de Burg a Farrera		Ús comú general	
Camí d'Ars a Santa Magdalena	Ars	Camí de Burg a Farrera		Ús comú general	
Camí de Sant Joan de l'Erm a Portainé i Montenartró	Refugi de la Basseta	Camí de Montenartró a Portainé		Ús comú general	
Camí de Canturri a Sant Joan de l'Erm	Canturri	Refugi de la Basseta		Ús comú general	
Camí de Rubió a Sant Joan de l'Erm	Rubió	Refugi de la Basseta		Ús comú general	
Camí de Vilamur a Portainé	Vilamur	Portainé		Ús comú general	Per la pista de la carena.
Camí de Baiasca a Pedres Blanques	Baiasca	Camí d'Espot a Llessui		Ús comú general	
Camí de Boavi	Tavascan			Ús comú general	Fins als aparcaments. Pendent de regulació.
Camí del Pla de Boet	Àreu	Pla de Boet		Ús comú general	Tancament estacional amb servei de transport públic.

Xavier Campillo i Besses
Geògraf col·legiat núm. 861
Apartat de Correus 19
08600 Berga

Tel./fax. 938 222 372 – 650 372 399

xavier.campillo@wanadoo.es
<http://www.periciacaminera.com>

C	EM
Personal titulat de grau mig.....	4,45
Ajudant d'obra (no titulat)	4,45
Cap administratiu de 1a	4,45
Cap administratiu de 2a, encarregat general, encarregat de fàbrica o de taller	4,45
Delineant superior	4,45
Delineant de 1a	4,45
Delineant de 2a	4,45
Pràctic topogràfic	4,45
Oficial de 1a administratiu	4,45
Oficial de 2a administratiu	4,45
Auxiliar administratiu, telefonista	4,23
Conserge, infermer, cobrador, guarda jurat	4,45

C=categoria; ED=euros diaris

C	ED
Peó	4,45
Peó especialista	4,45
Oficial de 2a	4,45
Oficial de 1a	4,45
Encarregat	4,45
Capatàs	4,45
Vigilant, personal de neteja	4,45

ANNEX 4

Pagues extraordinàries

Categories	Euros	
	Estiu	Nadal
Personal titulat superior ...	1.748,38	1.748,38
Personal titulat de grau mig	1.574,77	1.574,77
Ajudant d'obra no titulat ..	1.084,35	1.084,35
Cap administratiu de 1a	1.257,63	1.257,63
Cap administratiu de 2a, encarregat general, encarregat de fàbrica o de taller	1.184,44	1.184,44
Delineant superior	1.497,66	1.497,66
Delineant de 1a	1.084,32	1.084,32
Delineant de 2a	883,00	883,00
Pràctic topogràfic	1.037,80	1.037,80
Oficial de 1a administratiu ..	1.130,08	1.130,08
Oficial de 2a administratiu ..	1.065,13	1.065,13
Auxiliar administratiu, telefonista	791,52	791,52
Conserge, infermer, cobrador, guarda jurat	885,45	885,45
Peó	945,82	945,82
Peó especialista	968,54	968,54
Oficial de 2a	1.052,24	1.052,24
Oficial de 1a	1.132,26	1.132,26
Encarregat	1.273,21	1.273,21
Capatàs	1.218,64	1.218,64
Vigilant, personal de neteja ..	941,27	941,27

Els treballadors que per norma general el 21 de novembre de 1996 tenien dret, i per a les categories que s'esmenten, a les quantitats fixes que se citen a continuació, aquestes quantitats s'augmentaran a les pagues extraordinàries reglamentàries i es mantindran invariables per a temps indefinit a partir que s'hagin consolidat, a les pagues extraordinàries que siguin satisfetes d'acord amb la Llei.

B=bienni euros; Q=quinquenni euros

Categories	B	Q
Peó	12,97	18,25

Categories	B	Q
Peó especialista	13,40	18,66
Oficial de 2a	15,21	20,87
Oficial de 1a	16,43	22,92
Encarregat	19,05	26,56
Capatàs	18,25	25,12
Vigilant, personal de neteja ...	12,97	18,25

ANNEX 5

Vacances

Categories mensuals	Euros	
Personal titulat superior	1.748,38	
Personal titulat de grau mig	1.574,77	
Ajudant d'obra (no titulat)	1.084,35	
Cap administratiu de 1a	1.257,63	
Cap administratiu de 2a, encarregat general, encarregat de fàbrica o taller	1.184,44	
Delineant superior	1.497,66	
Delineant de 1a	1.084,32	
Delineant de 2a	883,00	
Pràctic topogràfic	1.037,80	
Oficial de 1a administratiu	1.130,08	
Oficial de 2a administratiu	1.065,13	
Auxiliar administratiu, telefonista	791,52	
Conserge, infermer, cobrador, guarda jurat	885,45	
Peó	945,82	
Peó especialista	968,54	
Oficial de 2a	1.052,24	
Oficial de 1a	1.132,26	
Encarregat	1.273,21	
Capatàs	1.218,64	
Vigilant, personal de neteja	941,27	

(06.059.179)

*

DEPARTAMENT DE MEDI AMBIENT I HABITATGE

ORDRE

MAH/126/2006, de 16 de març, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts per al finançament d'actuacions en els espais naturals protegits de Catalunya i se'n fa pública la convocatòria per a l'any 2006 (codi de la convocatòria 04.10.06).

La Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals, té com a objectius, entre d'altres, protegir, conservar i millorar els espais naturals de Catalunya d'una manera compatible amb el desenvolupament i la utilització dels seus recursos.

Pel que fa als espais naturals de protecció especial, l'article 30 d'aquesta Llei preveu que la Generalitat pugui establir ajuts tècnics i financers per a l'àmbit territorial de l'espai protegit i la seva àrea d'influència.

Per altra banda, l'article 10.2 del Decret 328/1992, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural, estableix que el Departament de Medi Ambient elaborarà anualment programes on s'establiran beneficis tècnics i financers destinats als ajuntaments, les entitats locals menors, les entitats sense finalitat de lucre, les agrupacions agràries i forestals legalment constituïdes i els titulars de finques agrícoles o forestals integrades totalment o parcialment en un espai inclòs al Pla.

L'experiència adquirida en la gestió dels espais protegits en aquests darrers anys, ja siguin espais del PEIN o espais naturals de protecció especial, posa de manifest la idoneïtat de mantenir línies d'ajut seguint els criteris de desenvolupament sostenible del territori, d'acord amb una política de millora de les activitats tradicionals i de potenciació dels recursos endògens, tot tenint en compte les recomanacions de la Unió Europea en matèria de conservació.

Per altra banda, la Xarxa Natura 2000 representa una selecció de les millors mostres d'hàbitats i d'espècies en el conjunt de la Unió Europea, amb el compromís, per una banda, d'assegurar la seva conservació i, per l'altra, de fomentar-hi polítiques de desenvolupament per a les persones que hi viuen i en depenen.

Els espais del PEIN, els espais naturals de protecció especial i els espais que formen part de la Xarxa Natura 2000, si bé poden tenir objectius d'ordenació i gestió específics, constitueixen el sistema d'àrees protegides de Catalunya. La tramitació d'una única convocatòria pública d'ajuts, que abasti la totalitat d'aquests àmbits territorials, és una conseqüència lògica d'aquesta consideració.

Així doncs, vist el Reglament CE núm. 1257/1999 del Consell, de 17 de maig, sobre l'ajut al desenvolupament rural a càrrec del Fons Europeu d'Orientació i Garantia Agrícola (FEOGA) i pel qual es modifiquen i deroguen determinats reglaments;

Vista la Decisió de la Comissió de les Comunitats Europees de 14 de setembre del 2000, per la qual s'aprova el Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya (PDR) per al període 2000-2006, i les modificacions posteriors;

Vist l'informe de 30 de setembre de 2005 de reprogramació financera del PDR basant-se en l'article 37 del Reglament CE núm. 817/2004, pel qual s'estableixen disposicions d'aplicació del Reglament CE núm. 1257/1999 del Consell,

sobre l'ajut al desenvolupament rural a càrrec del FEOGA;

Vista la llista dels Llocs d'importància comunitària i de Zones d'especial protecció per a les aus que formen part de la Xarxa Natura 2000 designats abans del 31 de desembre de 2004, per a tot Catalunya;

Ateses les disposicions de declaració de cadascun dels espais naturals de protecció especials;

Vist el Decret 328/1992, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural, i les modificacions posteriors;

Vist l'Inventari de zones humides de Catalunya;

D'acord amb el que disposa el capítol 9 del Decret legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya;

Ateses les normes bàsiques que estableix la Llei 38/2003, general de subvencions;

D'acord amb la Llei 20/2005, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per a l'any 2006, i fent ús de les atribucions que em confereix la Llei 13/1989, de 14 de desembre, d'organització, procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya,

ORDENO:

Article 1

1.1 S'aproven les bases reguladores dels ajuts destinats al finançament d'actuacions en els espais naturals protegits de Catalunya a l'empara de la Llei 12/1985, d'espais naturals, i de les directives 92/43/CEE i 79/409/CEE, que consten a l'annex d'aquesta Ordre.

1.2 S'obre la convocatòria dels ajuts destinats al finançament d'actuacions en els espais naturals protegits de Catalunya per a l'any 2006, que es regeix per les bases reguladores que consten a l'annex d'aquesta Ordre.

Article 2

2.1 La dotació màxima per a aquesta convocatòria és de 4.734.081 euros. Aquesta quantitat es distribueix de la manera següent:

Línia 1: ajuts als espais naturals de protecció especial, amb una dotació de 2.000.000 euros.

Línia 2: ajuts a la protecció de la biodiversitat.

Aquesta línia disposarà d'un mínim d'1.079.631 euros, i correspon a les actuacions contemplades a la mesura "t" del Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya (PDR). Es tracta d'actuacions cofinançades en un 50% per la Unió Europea, i en un altre 50% per la Generalitat de Catalunya i el Ministerio de Medio Ambiente.

Línia 3: ajuts a l'ordenació dels usos públics i a la millora ambiental, amb una dotació d'1.494.450 euros.

Línia 4: ajuts a les zones humides, amb una dotació de 160.000 euros.

2.2 El finançament dels ajuts previstos en la present Ordre corresponents a la convocatòria del 2006 anirà a càrrec de les posicions pressupostàries del Departament de Medi Ambient i Habitatge següents:

MA04D/760000100/5510

MA04D/770000100/5510

MA04D/780000100/5510

MA04D/782000100/5510

MA04D/460000100/5510

MA04D/480000100/5510

MA04D/482000100/5510

La part de cofinançament del Departament de Medi Ambient i Habitatge corresponents als ajuts de la Línia 2 anirà a càrrec de les partides següents:

MA04D/760000100/5510

MA04D/770000100/5510

MA04D/780000100/5510

MA04D/782000100/5510

2.3 A la vista de les sol·licituds de subvenció rebudes, el possible excedent del crèdit d'algunes de les partides pressupostàries d'una línia en concret, a proposta de l'òrgan col·legiat descrit a la base 12, es podrà transferir de forma automàtica per cobrir els dèficits que hi pugui haver en la mateixa partida pressupostària però de les altres línies.

Tanmateix, en el cas de possibles excedents de crèdit a la Línia 2, aquests únicament es podran aplicar a expedients de la Línia 3 que compleixin els requisits del PDR. A tots els efectes, aquests expedients s'hauran de regir per les bases pròpies de la Línia 2.

Article 3

El termini de presentació de sol·licituds és d'un mes a comptar de la publicació d'aquesta Ordre al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

Article 4

Les sol·licituds es tramiten, resolen i notifiquen d'acord amb el que preveuen les bases 11, 12 i 13. El règim de recursos és l'establert a la base 12.6.

Article 5

La relació dels espais naturals protegits pels quals es pot demanar ajut és la següent: els espais naturals de protecció especial, els espais del PEIN, els espais de la Xarxa Natura 2000 i les zones humides de l'Inventari de zones humides de Catalunya.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queda derogada l'Ordre MAH/90/2005, de 2 de març, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts per al finançament d'actuacions als espais naturals protegits de Catalunya.

DISPOSICIÓ FINAL

Aquesta Ordre entra en vigor l'endemà de la seva publicació al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

Barcelona, 16 de març de 2006

SALVADOR MILÀ I SOLSONA
Conseller de Medi Ambient i Habitatge

ANNEX

Bases reguladores dels ajuts destinats al finançament d'actuacions en els espais naturals protegits de Catalunya

CAPÍTOL I

Actuacions subvencionables

—1 Objecte dels ajuts

Aquests ajuts tenen per objecte finançar les actuacions i inversions fetes en els espais naturals protegits de Catalunya a l'empara de la Llei 12/1985, d'espais naturals, i de les directives 92/43/CEE i 79/409/CEE, que indiquin les convocatòries anuals.

—2 Actuacions subvencionables

Són objecte de subvenció les actuacions i inversions definides en els tres grups següents, d'acord amb el que estableix el capítol II d'aquestes bases.

Grup 1: actuacions de manteniment i inversions en edificis i equipaments, i actuacions de desembosc forestal i d'educació ambiental.

1.1) Les activitats d'educació ambiental i l'elaboració i edició de material divulgador, formatiu o pedagògic.

1.2) Manteniment de la xarxa bàsica de senders, incloent estassades, reparació del ferm, aranjament de murs, etc. i manteniment dels equipaments descrits en el grup 3 de la base 2.

1.3) Maneig orientat a la conservació dels hàbitats litorals, de les zones humides i dels hàbitats fluvials i dels seus elements del patrimoni natural.

1.4) Manteniment d'elements singulars patrimonials.

1.5) L'execució del desembosc de productes forestals amb tracció animal.

1.6) Millores i arranjaments estructurals d'exterior en edificacions i construccions principals i coberts, teulades, cabanes, bordes que conservin l'ús ramader; l'arranjament de camins d'accés i portades de serveis a les masies, i la recuperació de murs, parets i coves de pedra seca i tanques vegetals, quan impliquin una millora en les seves característiques externes per tal d'evitar impactes paisatgístics, afavorir la conservació de les masies i millorar la qualitat de vida dels habitants.

1.7) La redacció de projectes, si s'escauen, de les actuacions definides en el grup 1.6).

Grup 2: inversions en protecció, restauració i millora dels hàbitats i dels hàbitats d'espècies.

2.1) Protecció, restauració i millora dels hàbitats i dels hàbitats d'espècies, tant naturals com seminaturals (hàbitats litorals, hàbitats marins, zones humides, boscos, prats i pastures, hàbitats agrícoles, brolles i bosquines, coves i hàbitats rocosos i hàbitats fluvials).

2.2) Creació, protecció i condicionament de fonts i surgències, i el seu entorn, sempre i quan les actuacions fomentin o siguin compatibles amb la conservació de la flora i fauna.

2.3) Enderrocament d'edificis i estructures obsoletes que afectin la qualitat del paisatge, els hàbitats o el medi en general.

2.4) Instal·lació i millora d'infraestructures ramaderes fixes per al manteniment dels hàbitats de prats i pastures, vinculades a la seva conservació, i que es localitzin en terrenys públics o comunals, o bé en terrenys privats sempre i quan siguin d'interès general.

2.5) Millora de qualitat ambiental de la xarxa hidràulica en zones humides.

2.6) Instal·lació de senyalització complementària i indicativa de les actuacions dels apartats anteriors.

Grup 3: inversions en ordenació dels usos públics i de difusió dels valors ambientals.

3.1) Obertura i condicionament de senders de fins a 2 metres d'amplada incloent, si fos necessari, la instal·lació de senyals d'orientació, ruta i guiatge (banderoles, fletxes de direcció, indicadors de ruta, etc.).

3.2) Instal·lació de tanques, passeres de fusta, fileres d'estaques unides amb corda o altres sistemes per canalitzar i ordenar els fluxos de visitants.

3.3) Instal·lació d'observatoris de fauna, pantalles, torres de guaita i miradors, mampares visuals i altres estructures de lliure accés per a l'observació del medi.

3.4) Habilitació i condicionament de zones d'aparcament per a vehicles, sempre i quan tinguin relació directa amb un accés a l'espai natural o a una zona concreta amb problemàtica d'aparcament no controlat.

3.5) Balisament i senyalització d'àrees sensibles, en relació amb l'ús públic, exclosa la senyalització perimetral dels espais.

3.6) Condicionament de zones a l'aire lliure per rebre visitants, sempre que l'ús principal sigui la difusió i la informació sobre els valors naturals de l'espai i/o l'ordenació de l'ús públic. S'inclouen àrees de lleure, sempre que incorporin elements relacionats amb la difusió i la informació sobre els valors naturals.

3.7) Instal·lació de plafons informatius i descriptius sobre el paisatge, els valors naturals, la fauna, la flora, la geologia, etc.

3.8) Instal·lació de rètols en indrets d'especial interès natural o paisatgístic.

3.9) Adequació d'edificis, sales o altres espais que permetin la prestació de serveis a l'ordenació o la gestió dels espais naturals (punts d'informació) i la redacció dels projectes necessaris per a aquesta finalitat.

—3 Condicions específiques de les actuacions que comportin la instal·lació de senyalització

Els elements de senyalització s'hauran de correspondre amb el Manual Tècnic de Senyalització del Departament de Medi Ambient i Habitatge disponible a la pàgina web següent: http://mediambient.gencat.net/cat/el_medio/parcs_de_catalunya/.

—4 Actuacions no subvencionables

4.1 No són subvencionables en el marc de la present Ordre les actuacions següents:

a) Les actuacions que suposin una afecció sobre el territori o sobre alguns dels seus valors naturals superior al benefici ambiental que persegueixen.

b) Les actuacions de restauració de zones afectades per activitats extractives.

c) Les actuacions incloses en altres línies d'ajut del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

4.2 A més de les previstes en l'apartat 1, son actuacions no subvencionables dins del grup 2.1 les següents:

Forestacions i reforestacions en terres no agràries, incloent la reposició de fallades.

Estassades de matoll, eliminació de restes, aclarides, tallades de millora i selecció de tany, podes i altres treballs silvícoles que tinguin per objectiu la millora de la superfície forestal.

4.3 Les actuacions d'habilitació i condicionament de zones d'aparcament per a vehicles, previstes en el grup 3.4, que se situïn en sòl urbà o de tipologia urbana únicament són subvencionables en casos molt justificats.

CAPÍTOL II

Línies d'ajuts i quantia dels ajuts

—5 Línies d'ajut

S'estableixen quatre línies d'ajuts en funció de l'àmbit territorial d'aplicació i de la tipologia de l'actuació sol·licitada, amb la regulació següent:

5.1 Línia 1: ajuts als espais naturals de protecció especial.

5.1.1 Actuacions subvencionables. Són subvencionables les actuacions dels grups 1, 2 i 3 de la base 2.

5.1.2 Àmbit d'aplicació.

L'àmbit d'aplicació són els espais naturals de protecció especials següents: els parcs naturals del Delta de l'Ebre, Aiguamolls de l'Empordà, Cadí-Moixeró, Cap de Creus, els Ports, Zona Volcànica de la Garrotxa, Serra de Monsant i Alt Pirineu; els paratges naturals d'interès nacional de la vall del monestir de Poblet, l'Albera i Pedraforca; l'àrea protegida de les Illes Medes.

També s'inclou la totalitat de l'espai del PEIN del Delta de l'Ebre, del Montgrí i del Massís de l'Albera.

La cartografia dels espais naturals de protecció especial es pot consultar a la següent pàgina web del Departament de Medi Ambient i Habitatge, mitjançant el lector de mapes MiraMon: http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/1.

Les actuacions dels grups següents definits en la base 2 s'hauran de localitzar en la seva totalitat a l'interior dels espais de protecció especial: 1.3), 1.5), 1.6), 2.1), 2.2), 2.3), 2.4), 2.5), 3.2) i 3.5).

Les actuacions següents es podran localitzar fora dels espais de protecció especial, però en indrets relacionats directament amb la seva ordenació, gestió o conservació: 1.2), 1.4), 3.1), 3.3), 3.4), 3.6), 3.7), 3.8) i 3.9).

L'actuació 1.1) queda exclosa de les consideracions de localització. Pel que fa a l'actuació 1.7) "Redacció de projectes", l'àmbit de l'actuació haurà de complir els criteris de localització, d'acord amb les tipologies d'actuació a què faci referència el projecte.

5.2 Línia 2: ajuts a la protecció de la biodiversitat.

5.2.1 Actuacions subvencionables.

Són subvencionables les actuacions del grup 2 de la base 2, excepte les del grup 2.5. També són subvencionables les actuacions dels grups 1.3), 1.4) i 3.9) de la base 2. Totes aquestes actuacions estan contemplades per la mesura "t" del PDR.

5.2.2 Àmbit d'aplicació.

L'àmbit d'aplicació són els espais que formen part de la Xarxa Natura 2000 designats abans del 31 de desembre de 2005, excloent aquells que formen part d'un espai natural protegit específicament en la base 5.1.2.

La cartografia dels espais de la Xarxa Natura 2000 es pot consultar a la següent pàgina web del Departament de Medi Ambient i Habitatge, mitjançant el lector de mapes MiraMon: http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/1.

La totalitat de les actuacions contemplades en aquesta línia d'ajuts s'hauran de localitzar en la seva totalitat a l'interior dels espais que formen part de la Xarxa Natura 2000.

5.3 Línia 3: ajuts a l'ordenació dels usos públics i a la millora ambiental.

5.3.1 Actuacions subvencionables.

Són subvencionables les actuacions del grup 3 de la base 2. Per als espais del PEIN que no formen part de la Xarxa Natura 2000 són també subvencionables les actuacions del grup 2 de la base 2, excepte les del grup 2.5. En aquests espais també són subvencionables les actuacions dels grups 1.3 i 1.4 de la base 2.

5.3.2 Àmbit d'aplicació.

Per a les actuacions del grup 3, l'àmbit d'aplicació són, per una banda, els espais del PEIN (formin part o no de la Xarxa Natura 2000) i, per l'altra, els espais de la Xarxa Natura 2000, excloent aquells que formen part d'un espai natural protegit específicament en la base 5.1.2. Per a les actuacions del grup 2 l'àmbit d'aplicació són només els espais del PEIN que no formen part de la Xarxa Natura 2000.

La cartografia dels espais del PEIN i de la Xarxa Natura 2000 es pot consultar a la següent pàgina web del Departament de Medi Ambient i Habitatge, mitjançant el lector de mapes MiraMon: http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/1.

Les següents actuacions de la base 2 s'hauran de localitzar en la seva totalitat a l'interior dels espais: 2.1), 2.2), 2.3), 2.4), 2.5), 3.2), 3.5) i 3.8).

Les actuacions següents es podran localitzar fora dels espais, però en indrets relacionats directament amb la seva ordenació, gestió o conservació: 1.3), 1.4), 3.1), 3.3), 3.4), 3.6), 3.7) i 3.9).

5.4 Línia 4: ajuts a les zones humides.

5.4.1 Actuacions subvencionables.

Són subvencionables les actuacions dels grups 2 i 3 de la base 2, excepte les del grup 2.5).

5.4.2 Àmbit d'aplicació.

L'àmbit d'aplicació són les zones humides incloses en l'Inventari de zones humides de Catalunya, exceptuant aquelles que es localitzen en espais de la Xarxa Natura 2000, en espais del PEIN o en espais naturals de protecció especial.

La totalitat de les actuacions proposades en aquesta línia d'ajuts s'hauran de localitzar o en la mateixa zona humida o en indrets molt propers i relacionats directament amb la seva ordenació, gestió o conservació.

La cartografia de les zones humides incloses en l'Inventari de les zones humides de Catalunya es pot consultar a la següent pàgina web del Departament de Medi Ambient i Habitatge, mitjançant el lector de mapes MiraMon: http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/1.

—6 Quantia dels ajuts

La quantia dels ajuts s'ha de determinar de la manera següent:

6.1 La quantia dels ajuts corresponents a la Línia 1 dels espais naturals de protecció especial s'establirà mitjançant l'aplicació d'un percentatge d'atorgament per a cada sol·licitud, determinat en base a la puntuació obtinguda en el barem establert a la base 10. Els percentatges a aplicar seran els següents:

- puntuació de 0 a 3,99 punts: 0-20%;
- puntuació de 4 a 5,99 punts: 21-40%;
- puntuació de 6 a 8,99 punts: 41-70%;
- puntuació de 9 a 10,99 punts: 71-85%;
- puntuació d'11 a 12 punts: 86-100%.

6.2 La quantia dels ajuts corresponents a la resta de línies s'establirà mitjançant l'aplicació d'una quota o percentatge d'atorgament comuna per a tots els ens locals, que no serà inferior al 70%, i una altra per a la resta de beneficiaris que no serà

inferior al 80%. Els percentatges a aplicar es determinaran tenint en compte les sol·licituds presentades i les disponibilitats pressupostàries.

6.3 L'import de cada ajut és la quantitat resultant d'aplicar el percentatge previst en els apartats anteriors sobre el pressupost de l'actuació que se subvenciona, amb el màxim de la subvenció sol·licitada, i en tot cas amb un màxim de 30.000 euros en el cas d'ens locals i de 9.000 euros per a la resta de beneficiaris. Així mateix, per a les persones físiques i jurídiques que s'acullin als ajuts de les línies 2 i 3 l'import màxim serà de 18.000 euros per a les actuacions de manteniment del grup 1.

6.4 El percentatge d'atorgament s'aplicarà respecte el pressupost subvencionable de l'actuació. S'entén per pressupost elegible el pressupost d'aquelles actuacions que s'adiuen amb les bases de l'Ordre. El pressupost d'execució d'aquelles actuacions que quedin excloses per les bases de l'Ordre d'ajuts no es considerarà en el còmput per determinar la quantia de la subvenció a atorgar.

6.5 Pel que fa a la Línia 4 (ajuts a les zones humides), l'import màxim per a tots els beneficiaris és de 18.000 euros, a excepció dels ens locals, l'import màxim per als quals és de 30.000 euros.

6.6 Per a la redacció de projectes previstos en el grup 1.7 de la base 2, l'import màxim és de 3.000 euros.

6.7 L'import de l'ajut atorgat en cap cas no podrà, aïlladament i en concurrència amb altres subvencions, superar el pressupost de l'activitat a desenvolupar pel beneficiari.

CAPÍTOL III

Beneficiaris, sol·licituds i documentació

—7 Beneficiaris

7.1 Poden ser beneficiaris dels ajuts regulats en aquestes bases:

- Els ens locals.
- Les persones físiques: propietaris, copropietaris, masovers i titulars d'explotacions forestals i agràries, cedides en arrendament, contracte de parceria o altra forma de cessió de l'explotació.
- Les persones jurídiques sense ànim de lucre titulars dels terrenys o titulars d'explotacions forestals i agràries, cedides en arrendament, contracte de parceria o altra forma de cessió de l'explotació o de la gestió amb títol degudament formalitzat; i les que disposin de l'autorització de l'Administració competent pel que fa als dominis públics hidràulic i marítimoterrestre.
- Les agrupacions de persones físiques o jurídiques, públiques o privades, les comunitats de béns o qualsevol altre tipus d'unitat econòmica o patrimoni separat que, encara que no tingui personalitat jurídica, pugui acomplir els projectes, activitats o comportaments o es trobin en la situació que motiva la concessió de la subvenció.
- Les persones jurídiques amb ànim de lucre titulars dels terrenys o titulars d'explotacions forestals i agràries, cedides en arrendament, contracte de parceria o altra forma de cessió de l'explotació o de la gestió amb títol degudament formalitzat.

7.2 Quan es tracti d'agrupacions de persones físiques o jurídiques, públiques o privades

sense personalitat, s'han de fer constar expressament a la sol·licitud els compromisos d'execució assumits per cada membre de l'agrupació, que tindran la consideració de beneficiaris. En qualsevol cas, s'haurà de nomenar un representant o apoderat únic de l'agrupació, amb poders bastants per complir les obligacions que, com beneficiari, corresponen a l'agrupació. No es podrà dissoldre l'agrupació fins que hagi transcorregut el termini de prescripció previst als articles 39 i 65 de la Llei 38/2005, de 17 de novembre, general de subvencions (BOE núm. 276, de 18.11.2003).

7.3 Els ens locals i les persones físiques i jurídiques poden sol·licitar els ajuts a les actuacions d'educació ambiental i edició de material divulgador encara que no siguin titulars de cap terreny o explotació, sempre i quan tinguin una vinculació territorial amb l'espai o que l'objecte de la seva temàtica sigui similar.

7.4 Els ens locals poden sol·licitar subvenció per a terrenys comunals, finques de titularitat municipal o d'ús públic. També poden sol·licitar subvencions per a actuacions en terrenys de domini públic hidràulic o marítimoterrestre sempre i quan disposin de l'autorització de l'Administració competent.

—8 Sol·licituds

8.1 Les sol·licituds s'han de formalitzar en l'impres normalitzat que facilitarà el Departament de Medi Ambient i Habitatge i s'han de presentar dins del termini que indica la convocatòria. Es podran presentar a les oficines dels parcs naturals i dels altres espais naturals de protecció especial, als serveis territorials del Departament de Medi Ambient i Habitatge o als serveis centrals del Departament de Medi Ambient i Habitatge, i per qualsevol dels altres mitjans que preveu l'article 38.4 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

Els interessats poden obtenir els impresos per Internet a l'adreça electrònica següent: <http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/actuacions_i_serveis/ajuts/inici.jsp>.

8.2 Per a cada convocatòria, els beneficiaris hauran de:

- Presentar una única sol·licitud d'ajut.
- L'actuació proposada en la sol·licitud d'ajut s'haurà de correspondre amb un projecte unitari. No seran admeses actuacions sense coherència territorial, ni funcional, ni relacionades entre elles.
- Aquest projecte unitari haurà de correspondre amb un dels grups d'actuacions previstos a la base 2.
- En cas de què el projecte contempli actuacions no previstes per aquesta Ordre, es consideraran no subvencionables i el seu pressupost d'execució no serà tingut en compte en la valoració econòmica de l'ajut a atorgar.
- En cas de què el projecte contempli actuacions de més d'un grup de la base 2, seran admeses a tràmit únicament aquelles actuacions del grup d'actuacions de la base 2 que més puntuació obtingui amb els criteris de prioritització establerts a la base 10.

8.3 La presentació de la sol·licitud d'ajut implica la plena acceptació de les bases reguladores.

8.4 Pel que fa a les actuacions cofinançades pel PDR (Línia d'ajuts 2) no poden estar rea-

litzades ni iniciades abans de la presentació de la sol·licitud d'ajut.

—9 Documentació

9.1 Les sol·licituds hauran d'anar acompanyades de la documentació següent:

9.1.1 Si el sol·licitant és una persona física (propietari, copropietari, masover o titular d'explotació):

a) Còpia compulsada del DNI del propietari. També caldrà la còpia compulsada del DNI del sol·licitant quan sigui diferent del propietari.

b) Còpia compulsada de la documentació acreditativa de la titularitat de les finques objecte d'actuació (escritura pública registrada, nota simple del Registre de la Propietat o certificat de domini i càrregues) o de l'explotació. En cas de sol·licitants que en els darrers 5 anys anteriors ja hagin acreditat aquest concepte al mateix Departament de Medi Ambient i Habitatge, únicament hauran de presentar una declaració jurada on indiquin que no s'ha produït cap variació en la propietat de la finca respecte a la documentació ja presentada i indicaran en quin any i per quin concepte la van presentar.

c) En el cas de titulars d'explotacions, documentació acreditativa de la titularitat de l'explotació (contracte de cessió, arrendament o similar amb una durada mínima de 5 anys) i autorització expressa del propietari o propietaris dels terrenys per sol·licitar l'ajut i efectuar-hi la inversió.

d) En el cas de copropietat dels terrenys, poders notariais o autorització expressa de la resta de propietaris de la finca per sol·licitar i percebre l'ajut en nom de tots els copropietaris.

9.1.2 Si el sol·licitant és un ens local:

a) Acord de sol·licitar l'ajut pres per l'òrgan competent.

b) Còpia compulsada del DNI del representant.

c) Còpia compulsada del NIF de l'ens local.

d) Còpia compulsada de la documentació acreditativa de la titularitat de la finca o finques objecte d'actuació (certificat de l'ajuntament en què indiqui que la finca consta en l'inventari de béns immobles de l'ajuntament, escritura pública registrada, nota simple del Registre de la Propietat o certificat de domini i càrregues). En cas de camins, caldrà acreditar mitjançant certificat la seva titularitat.

e) Autorització o sol·licitud d'autorització, si és el cas, de l'Administració competent per aquelles actuacions en terrenys de domini públic hidràulic o marítimoterrestre.

f) Els consells comarcals i consorcis hauran d'adjuntar un certificat acreditant la titularitat comunal, municipal o pública dels terrenys i finques objecte de la subvenció i acreditant que s'actua per delegació i amb l'autorització dels ajuntaments.

9.1.3 Si el sol·licitant és una persona jurídica:

a) Còpia compulsada del NIF de la persona jurídica.

b) Còpia compulsada del DNI de la persona que signa la sol·licitud (representant legal).

c) Còpia compulsada de la documentació acreditativa dels poders a favor del representant legal o acord de sol·licitar l'ajut pres per l'òrgan competent de l'associació o entitat. Les empreses amb més de 50 treballadors hauran de justificar que compleixen la quota de reserva per

a la integració social dels minusvàlids, tal com estableix l'article 92.5 del Text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya.

d) Còpia compulsada dels estatuts de constitució de l'entitat degudament registrats. En cas de sol·licitants que en els darrers 5 anys anteriors ja hagin acreditat aquest concepte al mateix Departament de Medi Ambient i Habitatge, únicament hauran de presentar una declaració jurada on indiquin que no s'ha produït cap variació en els estatuts presentats en els altres anys i indicant l'any, lloc i concepte on els van presentar.

e) Còpia compulsada de la documentació acreditativa de la titularitat de la finca o finques objecte d'actuació (escritura pública registrada, nota simple del Registre de la Propietat o certificat de domini i càrregues).

f) En cas que la persona jurídica no sigui l'única titular, poders notariais o autorització signada per la resta de titulars a favor de la persona jurídica o entitat.

g) Pel que fa a les persones jurídiques titulars d'explotacions, documentació acreditativa d'aquesta titularitat (contracte de cessió, arrendament o similar amb una durada mínima de 5 anys) i autorització expressa del propietari o propietaris dels terrenys a sol·licitar l'ajut i a efectuar-hi la inversió.

h) Pel que fa a les persones jurídiques no propietàries a què fa referència la base 7.1.c), documentació acreditativa del dret d'explotació o de gestió (acord de custòdia) i altres autoritzacions pertinents.

9.1.4 Si el sol·licitant es correspon amb alguna de les tipologies descrites a la base 7.1.d):

a) Cada membre de l'agrupació haurà de presentar la documentació que els correspon en funció de la seva condició de beneficiari segons els apartats 7.1.a), 7.1.b), 7.1.c) o 7.1.d).

b) Acord dels membres de l'agrupació en què es determini: un representant o apoderat únic amb poders suficients per complir les obligacions que com a beneficiari corresponguin a l'agrupació; els compromisos d'execució de cada membre sobre l'actuació prevista i el grau de participació de cada membre sobre la subvenció sol·licitada.

9.1.5 Per a tots els sol·licitants:

a) Memòria descriptiva detallada i justificativa de l'actuació signada per la persona sol·licitant, o el seu representant.

b) Pressupost desglossat de l'actuació signat per la persona sol·licitant o el seu representant, que haurà de contenir, si escau, els apartats següents: estat d'amidaments, preus elementals, preus descompostos, preus unitaris i pressupost d'execució.

c) Mapa topogràfic o ortofotomapa a escala 1:25.000 o 1:50.000 on estiguin definits clarament els límits de tota la zona.

d) Mapa topogràfic a escala 1:10.000 o 1:5.000 on estigui definida clarament l'àrea de l'actuació o actuacions per les quals se sol·licita l'ajut.

e) Imprès de transferència bancària per a creditors particulars de la Generalitat de Catalunya degudament signat i segellat per l'entitat bancària corresponent del receptor.

f) Certificat de l'Agència Tributària que indiqui que el sol·licitant està adscrit o no al règim especial d'IVA. Tal i com estableix la disposició addicional primera de la Llei 21/2005, de mesures financeres, la Direcció general del Medi Natural obtindrà aquest certificat per via tele-

màtica per mitjà del Departament d'Economia i Finances amb el consentiment del sol·licitant de la subvenció.

9.2 En els formularis normalitzats de sol·licitud de l'ajut han de constar les declaracions següents:

a) Declaració de si s'ha demanat i/o obtingut algun altre ajut econòmic per a la mateixa actuació.

b) Declaració que preveu l'article 13.7 de la Llei 38/2003, 17 de novembre, general de subvencions.

9.3 Si alguns dels documents que s'han d'adjuntar a la sol·licitud d'acord amb les bases ja fos en poder del Departament de Medi Ambient i Habitatge, el sol·licitant podrà acollir-se al que estableix l'article 35.f) de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú; és a dir, podrà no presentar-los, sempre que es faci constar la data i l'òrgan o dependència en què van ser presentats, així com el número d'expedient en què estiguin incorporats, si el coneix, i sempre que no hagin transcorregut més de cinc anys des de la seva presentació i es confirmi la inexistència de variacions. En els supòsits d'impossibilitat material d'obtenir el document, l'òrgan competent podrà requerir al sol·licitant la seva presentació.

9.4 En cas que el sol·licitant no aporti tota la documentació indicada en aquesta base, se'l requerirà perquè la presenti en un termini de 10 dies. En cas de no aportar-la, es considerarà que desisteix de la seva sol·licitud, prèvia la resolució corresponent. En el cas que la documentació requerida hagi de ser facilitada per un tercer organisme oficial i el termini necessari per la seva expedició superi els 10 dies, serà necessari que el sol·licitant presenti còpia de la sol·licitud realitzada en aquest organisme dins del termini de 10 dies indicat.

CAPÍTOL IV

Criteris, tramitació i resolució

—10 Criteris de prioritització

10.1 Les subvencions es concediran pel procediment de concurrència competitiva d'acord amb els criteris de prioritització previstos en aquesta base.

10.2 Les sol·licituds de subvenció es puntuaran de la manera següent:

a) Pel que fa a les sol·licituds que contemplin actuacions del grup 1 de la base 2, es puntuaran segons la seva contribució a la conservació o millora de les activitats tradicionals i/o de la qualitat de vida dels habitants dels parcs, la seva incidència positiva en el desenvolupament sostenible del territori i segons la contribució a una millor percepció social de l'espai (0-8 punts).

b) Pel que fa a les sol·licituds que contemplin actuacions del grup 2 de la base 2, es puntuaran segons la seva contribució a la millora i conservació de les espècies, hàbitats i sistemes naturals que motivaren la seva inclusió al PEIN, a la Xarxa Natura 2000 o a l'Inventari de zones humides de Catalunya (0-8 punts).

c) Pel que fa a les sol·licituds que contemplin actuacions del grup 3 de la base 2, es puntuaran segons la seva contribució a l'ordenació dels usos públics, a la difusió dels valors naturals de l'espai i a la sensibilització de la societat (0-8 punts).

10.3 A la puntuació obtinguda d'acord amb

l'apartat 2, s'afegeix la puntuació complementària següent:

a) En el cas dels ajuts als espais naturals definits per la base 5.1.2, se sumaran 4 punts a la valoració de la sol·licitud quan les actuacions s'adeqüin als programes d'actuació derivats del planejament corresponent a l'espai o dels programes d'actuació anuals aprovats pels òrgans rectors dels espais.

b) En el cas d'espais definits per les bases 5.2.2 i 5.3.2 se sumará 1 punt a la sol·licitud quan les actuacions s'adeqüin als programes d'actuació dels plans especials de protecció del medi natural i del paisatge aprovats definitivament.

—11 Tramitació dels ajuts

La Direcció General del Medi Natural del Departament de Medi Ambient i Habitatge serà l'òrgan competent per a l'ordenació, la instrucció i la resolució del procediment de concessió de la subvenció. Concretament, el Servei de Parcs serà l'òrgan competent per a la tramitació dels ajuts de la Línia 1, mentre que el Servei de Planificació i Gestió de l'Entorn Natural serà l'òrgan competent per a la tramitació dels ajuts de les línies 2, 3 i 4.

—12 Atorgament

12.1 A proposta de l'òrgan col·legiat, constituït pel/per la subdirector/a general de Boscos, el/la subdirector/a general de Protecció de la Biodiversitat, el/la cap del Servei de Parcs i el/la cap del Servei de Planificació i Gestió de l'Entorn Natural, el director general del Medi Natural resoldrà l'atorgament de les subvencions i es notificarà individualment als interessats.

12.2 Les línies d'ajut especificades en aquestes bases es resoldran de forma independent.

12.3 El termini màxim per resoldre i notificar les resolucions és de sis mesos, comptadors a partir de la data de finalització del termini de presentació de les sol·licituds. Un cop transcorregut aquest termini, si no s'ha dictat i notificat la resolució, s'entén que la sol·licitud és desestimada.

12.4 En la resolució d'atorgament de la subvenció es poden imposar condicions particulars per a l'execució de les actuacions.

12.5 Pel que fa a la tipologia de beneficiaris descrita a la base 7.1.d), l'atorgament de l'ajut especificarà l'ajut atorgat a cada membre de l'agrupació, relacionat amb els compromisos d'execució de cadascun d'ells. Cada membre de l'agrupació haurà de comunicar la seva acceptació o no de la part d'ajut atorgat.

12.6 La resolució dictada pel director general del Medi Natural no exhaureix la via administrativa i contra ella es pot interposar recurs d'alçada davant el conseller de Medi Ambient i Habitatge en el termini d'un mes des de la recepció de la notificació. En el cas d'entitats locals, poden presentar recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya en el termini de dos mesos i, postestativament, requeriment previ davant el director general del Medi Natural en el mateix termini.

—13 Acceptació de l'ajut

13.1 Els beneficiaris hauran de comunicar la seva acceptació de l'ajut atorgat al Departament de Medi Ambient i Habitatge en el termini dels deu dies posteriors a la recepció de la notificació de la resolució. En cas de no haver-hi l'acceptació per part del beneficiari en el termini

indicat, es considerarà que desisteix de l'ajut sol·licitat.

13.2 Per a aquelles actuacions que ho requereixin, els beneficiaris hauran de presentar la documentació següent, juntament amb l'acceptació de l'ajut:

a) Llicència d'obres municipal o, en el seu defecte, la seva sol·licitud.

b) Projecte tècnic signat i visat per un tècnic i el col·legi professional competent.

c) Autorització d'ocupació del domini públic hidràulic o maritimot terrestre o, en el seu defecte, la seva sol·licitud.

d) Quan la legislació vigent ho prevegi, estudi d'impacte ambiental i Declaració d'Impacte Ambiental (DIA) o, en el seu defecte, Memòria ambiental i acord de la Ponència Ambiental conforme no és d'aplicació el tràmit d'avaluació d'impacte ambiental.

—14 Publicitat

14.1 La Direcció General del Medi Natural donarà publicitat de les subvencions concedides en el termini d'un mes des de la data de la resolució que posa fi al procediment exposant una relació d'aquestes subvencions al taulell d'anuncis del Departament de Medi Ambient i Habitatge i, en el cas de subvencions d'un import superior a 3.000 euros, mitjançant la publicació al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

14.2 Quan l'import de l'ajut atorgat superi els 9.000 euros, l'actuació haurà de ser degudament senyalitzada pel beneficiari d'acord amb el que estableix el manual tècnic de senyalització dels espais naturals protegits del Departament de Medi Ambient i Habitatge, que es pot consultar a l'adreça web següent: <http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/cartografia/fitxes/1>.

—15 Justificació i tramitació del pagament

15.1 S'estableix com a data límit per a la justificació de la despesa el 15 de novembre de l'any de la convocatòria, llevat dels ajuts de la Línia 2 (protecció de la biodiversitat), en els quals la data límit és el 15 d'agost de l'any de la convocatòria.

15.2 Els beneficiaris de les subvencions queden obligats a justificar la totalitat de la despesa subvencionable.

15.3 La justificació de les actuacions objecte de subvenció es farà d'acord amb el que especifiqui la resolució de concessió i, amb caràcter general, comprendrà:

a) Justificació econòmica. La despesa s'acreditarà mitjançant factures originals i altres documents probatoris equivalents que de manera indubitada responguin a la naturalesa de l'activitat subvencionada, degudament relacionats i classificats d'acord amb els conceptes de despesa que figurin al pressupost presentat. Així mateix, caldrà aportar l'acreditació del pagament.

Per a les persones físiques i les entitats sense ànim de lucre, en cas d'executar-se els treballs amb mitjans propis, podran presentar una declaració valorada, adequada al pressupost presentat en la sol·licitud, de les actuacions objecte de subvenció. Aquesta declaració valorada haurà de detallar la despesa degudament desglossada. La declaració serà comprovada i, si s'escau, conformada pels tècnics competents de l'Administració. Per als beneficiaris descrits a la base 7.1.d) la justificació econòmica s'haurà de fer amb caràcter individual per a cada membre de l'agrupació.

b) Justificació documental. Caldrà presentar una memòria de les actuacions realitzades, amb fotografies de les obres i treballs, degudament datada i signada pels mateixos beneficiaris o el seu representant legal.

15.4 En el cas dels ens locals, les factures hauran de tenir el segell d'entrada, el vist i plau de l'òrgan competent i el segell de comptabilització en el pressupost, com a prova de l'existència del corresponent document de pagament. Aquesta justificació pot ser substituïda amb una certificació de l'òrgan competent en la qual consti la realització de les activitats subvencionades i l'import d'aquestes, així com una relació de les factures aprovades o documents de valor probatori equivalent, amb indicació de la partida pressupostària a la qual s'imputen. S'adjuntarà, a més, fotocòpia compulsada de les factures. La justificació de la despesa es completarà amb la documentació acreditativa del pagament realitzat. Per últim, també s'haurà de presentar un certificat de l'òrgan competent que acrediti el compliment de la normativa de contractació de les administracions pel que fa als procediments d'adjudicació de les actuacions subvencionades, amb indicació dels procediments de contractació i formes d'adjudicació utilitzats.

15.5 La tramitació del pagament es farà a partir de la justificació correcta, tant econòmica com documental, de les actuacions subvencionades.

—16 Reducció de l'import de la subvenció i revocació

16.1 Si no es justifica degudament el total de l'activitat o la inversió subvencionada, es reduirà l'import de la subvenció concedida en el percentatge dels justificants no presentats o no acceptats i es proposarà el pagament per la quantitat resultant de la liquidació.

16.2 Són causes de revocació les que preveuen l'article 37 de la Llei general de subvencions, i l'article 99 del Decret legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya.

16.3 Pel que fa a les actuacions subvencionades per la Línia 2 (ajuts a la protecció de la biodiversitat), la no-realització del 75% de l'actuació objecte de subvenció en els terminis establerts pot comportar l'exclusió del beneficiari de qualsevol tipus d'ajut establert en aquesta Ordre i per la mateixa Línia en la convocatòria següent, llevat de supòsits de força major, com ara incendis, allaus, inundacions, pluges torrencials o períodes de forta sequera degudament acreditats i valorats per l'Administració.

—17 Obligacions dels beneficiaris

17.1 Són obligacions dels beneficiaris de les subvencions:

a) Dur a terme les actuacions d'acord amb el projecte presentat i complint les condicions de les bases i de la resolució de concessió.

b) Justificar l'actuació objecte de subvenció en els terminis i condicions que estableix la base 14.

c) Comunicar al Departament de Medi Ambient i Habitatge la sol·licitud o obtenció de subvencions, no indicades en la sol·licitud, per la mateixa finalitat procedents de qualsevol administració o entitat pública o privada, nacional o internacional. En cas de rebre altres subvencions per a la mateixa actuació subvencionada d'acord amb aquestes bases, serà procedent la

reducció de la quantia de la subvenció per la mateixa quantitat rebuda amb l'altra subvenció.

d) Pel que fa a les actuacions finançades per la Línia 2 (ajuts a la protecció de la biodiversitat), els beneficiaris estan obligats a mantenir durant cinc anys, a partir de la data de la certificació de l'actuació subvencionada, totes les obres i actuacions per la qual la subvenció els ha estat atorgada.

e) Excepcionalment, si es produeixen canvis en el pressupost o en la proposta d'actuacions presentada, aquests canvis, degudament motivats, s'han de comunicar a l'òrgan corresponent i han de ser autoritzats per l'òrgan concedent de la subvenció.

f) En el cas dels beneficiaris previstos a la base 7.1.d), no es podrà dissoldre l'agrupació fins que hagi transcorregut el termini de prescripció previstos als articles 39 i 65 de la Llei 38/2003, general de subvencions.

17.2 Els beneficiaris estan obligats a facilitar tota la informació que els sigui requerida per la Intervenció General de la Generalitat, la Sindicatura de Comptes o altres òrgans competents d'acord amb la normativa aplicable. Així mateix, per a les actuacions de la Línia 2 (ajuts a la protecció de la biodiversitat), els beneficiaris hauran de facilitar tota la informació que els requereixi la intervenció comunitària.

—18 Control

La Direcció General del Medi Natural podrà comprovar el compliment de les mesures incloses en les resolucions d'atorgament de l'ajut. El beneficiari de l'ajut queda compromès a facilitar al màxim aquesta tasca de control.

—19 Règim jurídic

19.1 Pel que fa a tot el que no preveuen aquestes bases, serà aplicable el capítol IX del Decret legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya, i els preceptes bàsics de la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions.

19.2 Així mateix, pel que fa a les actuacions corresponents a la mesura "t" del PRD (Línia 2) seran d'aplicació els reglaments CE 1257/1999, 448/2004, i 817/2004; i el document "PDR de Catalunya" aprovat per la Comissió Europea el 14 de desembre del 2000 i les modificacions posteriors.

—20 Règim sancionador

20.1 És d'aplicació el règim previst a l'article 101 i concordants del Decret legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya.

20.2 Són aplicables els preceptes bàsics del capítol II del títol IV de la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions.

20.3 És d'aplicació la secció 6 del capítol II, Sol·licituds, control i sancions, del Reglament (CE) 817/2004 de la Comissió, de 29 d'abril.

(06.074.157)

DEPARTAMENT D'ECONOMIA I FINANCES

RESOLUCIÓ

ECF/717/2006, de 6 de març, de nomenament de la senyora Rosa M. Capó Pallas com a estadística gestora de Projectes de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Atesa la Resolució ECF/3420/2005, de 9 de novembre, de convocatòria de concurs específic de mèrits i capacitats per a la provisió d'un lloc d'estadístic/a gestor/a de Projectes de l'Institut d'Estadística de Catalunya, organisme autònom adscrit al Departament d'Economia i Finances (convocatòria de provisió núm. EC/018/05), publicada al DOGC núm. 4522, d'1.12.2005;

Vist que s'han complert els requisits i les especificacions exigits en la convocatòria;

Atès el que disposen el Decret legislatiu 1/1997, de 31 d'octubre, pel qual s'aprova la refosa en un Text únic dels preceptes de determinats textos legals vigents a Catalunya en matèria de funció pública; el Decret 123/1997, de 13 de maig, pel qual s'aprova el Reglament general de provisió de llocs de treball i promoció professional dels funcionaris de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, i altres disposicions complementàries;

De conformitat amb la proposta de la Junta de Mèrits i Capacitats corresponent;

En ús de les atribucions que em confereix la normativa vigent,

RESOLC:

—1 Nomenar la senyora Rosa M. Capó Pallas estadística gestora de Projectes de l'Institut d'Estadística de Catalunya, organisme autònom adscrit al Departament d'Economia i Finances.

—2 Contra aquesta Resolució, que exhaureix la via administrativa, els interessats podran interposar, potestativament i d'acord amb el que estableixen l'article 116 i següents de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, modificada per la Llei 4/1999, de 13 de gener, recurs de reposició davant del mateix òrgan que l'ha dictada, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la seva publicació; o bé recurs contenciós administratiu davant els jutjats contenciosos administratius, en el termini de dos mesos comptats a partir de l'endemà de la seva publicació, d'acord amb la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa, sens perjudici que puguin interposar qualsevol altre recurs que considerin convenient per a la defensa del seus interessos.

Barcelona, 6 de març de 2006

ANTONI CASTELLS
Conseller d'Economia i Finances
(06.045.144)

DEPARTAMENT DE GOVERNACIÓ I ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

RESOLUCIÓ

GAP/767/2006, de 23 de març, per la qual es dona publicitat a l'Acord de la Comissió de Govern de Política Institucional de 21 de març de 2006, d'aprovació de l'oferta d'ocupació pública parcial per a l'any 2006 de 253 places per a cossos i escales de funcionaris d'administració general i per a cossos de funcionaris d'administració especial de la Generalitat de Catalunya.

Atès que en data 21 de març de 2006 la Comissió de Govern de Política Institucional de la Generalitat ha aprovat l'oferta d'ocupació pública parcial per a l'any 2006 de 253 places per a cossos i escales de funcionaris d'administració general i per a cossos de funcionaris d'administració especial;

D'acord amb el que preveu l'article 11 del Decret 28/1986, de 30 de gener, que aprova el Reglament de selecció de personal de l'Administració de la Generalitat de Catalunya,

RESOLC:

Donar publicitat a l'Acord de la Comissió de Govern de Política Institucional de la Generalitat de 21 de març de 2006, d'aprovació de l'oferta d'ocupació pública parcial per a l'any 2006 de 253 places per a cossos i escales de funcionaris d'administració general i per a cossos de funcionaris d'administració especial de la Generalitat de Catalunya.

Barcelona, 23 de març de 2006

JOAN CARRETERO I GRAU
Conseller de Governació
i Administracions Públiques

ACORD

de 21 de març de 2006, de la Comissió de Govern de Política Institucional de la Generalitat de Catalunya, pel qual s'aprova l'oferta d'ocupació pública parcial per a l'any 2006, de 253 places per a cossos i escales de funcionaris d'administració general i per a cossos de funcionaris d'administració especial de la Generalitat de Catalunya

L'Acord general de 10 d'octubre de 2005, sobre condicions de treball del personal de l'àmbit d'aplicació de la Mesa General de Negociació de l'Administració de la Generalitat per als anys 2005-2008, determina que durant la vigència d'aquest Acord i en els termes previstos per al conjunt de les administracions públiques, l'Administració de la Generalitat adoptarà les mesures necessàries amb la finalitat de reduir la temporalitat actual de l'ocupació pública fins a assolir la màxima estabilitat possible del personal que hi presta serveis.

Així mateix, fixa que el torn lliure i el de promoció interna corresponent a un mateix cos i escala o especialitat del personal d'administració i tècnic podran formar part del mateix procés selectiu si així ho determina la mesa sectorial per tal de prioritzar l'objectiu establert al punt 6.2.1. També regula que del total de places de l'oferta d'ocupació pública de cada cos i escala del personal d'administració i tècnic es garantirà la reserva d'un mínim del 45% per al torn de promoció interna, sempre que el nombre de places ofertes sigui superior a 30, i que per tal de fomentar la promoció

interna en el marc dels processos selectius, i de conformitat amb la normativa vigent aplicable a cada sector o col·lectiu, les mesures sectorials de negociació determinaran les mesures que puguin incorporar-se a les corresponents convocatòries per assolir aquesta finalitat, reduint els continguts memorístics en la fase d'oposició i ampliant la tipologia de mèrits a valorar.

A l'hora estableix que per tal de proveir les vacants que es vagin produint durant el procés selectiu, les ofertes d'ocupació pública relatives a llocs de treball de personal funcionari que s'aprovin durant la vigència de l'Acord, obligatòriament inclouran la possibilitat que les convocatòries de processos selectius incrementin en un 10% addicional les places objecte de l'oferta, de conformitat amb les característiques i especificitats del cos les places del qual s'oferten.

L'article 1 de la Llei 9/1986, de 10 de novembre, crea el cos de titulats superiors de la Generalitat, que amb la modificació introduïda per la Llei 31/2002, de 30 de desembre, de mesures fiscals i administratives passa a denominar-se cos de titulació superior de la Generalitat, i els articles 56 i 59 del Decret legislatiu 1/1997, de 31 d'octubre, regulen la garantia de la promoció interna i la possibilitat d'incloure places addicionals, respectivament.

Cal considerar també el que preveuen l'article 29 de la Llei 20/2005, de 29 de desembre, de pressupostos de la Generalitat per a 2006, que regula la reserva de places per a les persones que tinguin reconeguda la condició legal de disminuït, i el Decret 66/1999, de 9 de març, que determina l'accés a la funció pública de les persones amb discapacitat i dels equips de valoració multiprofessional;

Els departaments de la Generalitat de Catalunya han efectuat les corresponents propostes d'oferta i els departaments d'Economia i Finances i de Governació i Administracions Públiques, d'acord amb el que preveu l'article 28 de la Llei de pressupostos de la Generalitat per l'any 2006 han emès el corresponent informe favorable.

La Comissió Tècnica de la Funció Pública ha emès l'informe a què fa referència l'article 11 del Decret 28/1986, de 30 de gener, de Reglament de selecció de personal de l'Administració de la Generalitat. També s'ha complert el que determina l'article 32.c) de la Llei 7/1990, de 19 de juliol, sobre negociació col·lectiva i participació en la determinació de les condicions de treball dels empleats públics.

En ús de les competències atribuïdes per l'article 3.2 del Decret 248/2005, de 15 de novembre, a proposta dels consellers d'Economia i Finances i de Governació i Administracions Públiques, la Comissió de Govern de Política Institucional de la Generalitat adopta el següent Acord:

—1 Aprovar l'oferta d'ocupació pública parcial de l'Administració de la Generalitat de Catalunya per a l'any 2006 de 253 places vacants que figuren a l'annex d'aquest Acord.

—2 La indicada oferta d'ocupació pública parcial inclou les vacants dotades, la provisió de les quals es considera necessària per a l'adequat funcionament dels serveis a càrrec dels pressupostos de l'Administració de la Generalitat, que s'hagin de mantenir a la relació de llocs de tre-